

ΕΤΟΣ 24° ♦ ΙΟΥΝΙΟΣ 2005 ♦ ΑΡ. 281

Κωδ.
ΕΛ.ΤΑ:
3187

ΔΑΥΛΟΣ

€6

ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΑΙ
ΨΑΛΤΗΡΙ-ΚΑΛΑΝΤΑ
ΩΣ ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ!

Ο ΟΠΑΔΟΣ ΤΗΣ ΟΜΑΔΑΣ ΚΑΙ Ο ΠΙΣΤΟΣ ΤΟΥ ΘΕΟΥ

ISSN 1105-9486

9 771105 948009

ΤΑ «ΠΑΡΑΔΟΞΑ» ΤΟΥ ΖΗΝΩΝΟΣ:
ΜΙΑ «ΑΛΛΗ» ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ

Ίδρυτής - ιδιοκτήτης,
εκδότης - διευθυντής
ΔΗΜ. Ι. ΛΑΜΠΡΟΥ

Κυδαθηναίων 29, Πλάκα,
105 58 Αθήνα.
Τηλέφωνα: 2103223957,
2103314986, 2109841655
Τηλεομοιότυπος: 2103314997

ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ:
<http://www.davlos.gr>
Ηλεκτρονική αλληλογραφία:
davlos@davlos.gr

Τα Γραφεία του «Δ» λειτουργούν
πρωινές ώρες 9:30-14:30
καθημερινά (και Σάββατο).

Εκτύπωση: PRESS LINE
Μάγερ 11, Αθήνα,
Τηλ.: 210 5225479.

- Τιμή αντιτύπου: €6.
 - 12μην συνδρομή: €53.
 - Οργανισμών κ.λπ.: €80.
 - Φοιτητών: €43.
 - Εξωτερικού: €80.
 - Η συνδρομή καταβάλλεται
κατά την έγγραφη.
 - Η συνδρομή ανανεώνεται αυτόματως
μετά τη λήξη του 12μήνου.
- Διακοπή της συνδρομής γίνεται μόνον
κατόπιν τηλεφωνήματος
του ενδιαφερομένου.

ΔΙΑΦΗΜΙΣΕΙΣ ΔΕΝ ΔΗΜΟΣΙΕΥΟΝΤΑΙ.

Τα χειρόγραφα δεν επιστρέφονται.
Για εξοικονόμηση χώρου το Περιοδικό
διατηρεί το δικαίωμα σύμπτυξης ή δημοσί-
ευσης σε συνέχειες των προσφερομένων
συνεργασιών.

Όλες οι συνεργασίες και τα
ταχυδρομικά έμβασματα στη διεύθυνση:
ΔΗΜ. Ι. ΛΑΜΠΡΟΥ,
Ποστ Ρεστάντ 175 01, Π. Φάληρο.

- Παραγγελίες μέσω Διαδικτύου
Βιβλίων, τόμων, παλαιών τευχών «Δ»
και έγγραφες συνδρομητών:
στην ιστοσελίδα μας www.davlos.gr
- Επίσης έγγραφες συνδρομητών με
ένα απλό τηλεφώνημα στα
τηλέφωνα του «Δ».

Παρακαλούνται οι συνδρομητές
που αλλάζουν διεύθυνση, να το
γνωστοποιούν στο περιοδικό.

Απαγορεύεται ή εν όλω ή εν μέρει
αναδημοσίευση ή αναμετάδοση καθ'
οιονδήποτε τρόπον δημοσιευμάτων
του «Δαυλού» χωρίς τη γραπτή άδεια
του εκδότη.

ΔΑΥΛΟΣ

Μηνιαίο Περιοδικό Πρωτοποριακής Έρευνας
Έτος 24°, Ιούνιος 2005, Άριθ. 281

ΕΚΔΟΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Το «κουβάρι από σκουλήκια» του Σεφέρη..... **18726**

ΕΠΙΛΟΓΗ ΕΠΙΣΤΟΛΩΝ ΑΝΑΓΝΩΣΤΩΝ

Οί αντιφάσεις του Παπαρρηγόπουλου..... **18728**

ΕΡΕΥΝΕΣ

Ο οπαδός της ομάδας και
ο πιστός της θρησκείας..... **18733**

Η περιπέτεια των ονομάτων
των Ελλήνων..... **18761**

Ο Νεοανθρωπισμός..... **18785**

Διαστρέβλωσαν τον όρισμό
του Άριστοτέλη για την Κωμωδία.... **18789**

Οί περιεργοί θάνατοι «Ενωτικών» πριν από
την Άλωση της Πόλης..... **18795**

Η «άλλη» πραγματικότητα των «Παραδόξων»..... **18801**

Μεσαιωνική παιδεία «στη ζούλα»..... **18814**

ΓΕΝΙΚΗ ΚΡΙΤΙΚΗ

Το «Τίμιο ξύλο» ή ξύλο μέχρι θανάτου..... **18732**

ΑΙΣΙΜΑ ΚΑΙ ΑΔΗΡΠΙΑ..... **18751**

Όνοματοδοσία-ονοματοπλασία..... **18761**

Διδάσκουν ψαλτήρι-Κάλαντα ως αρχαία Ελληνικά!..... **18773**

Η παρά φύσιν σύζευξη του Λόγου με το Δόγμα.... **18782**

Ο ΚΑΛΑΘΟΣ ΤΩΝ ΑΧΡΗΣΤΩΝ..... **18813**

Η ΚΙΝΗΣΙΣ ΤΩΝ ΙΔΕΩΝ..... **18814**

ΓΕΓΟΝΟΤΑ

Ίερές εικόνες στα σχολεία με € 5..... **18760**

Καντήλια και σταυροί δίπλα σε άγαλμα του Δία!.... **18767**

«Τα σπάξεις και αγιάξεις»..... **18781**

Ληστρικός πολιτισμός..... **18784**

Σεμέλη, λαχεία και... Σουμελά..... **18810**

€ 235.000 στον άγιο που καθαριώταν τα παιδιά!.... **18812**

Καραμπελιάλικά και Χριστο-δουλικά..... **18817**

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ

Γιώργος Βυθούλκας..... **18753**

Ό «Δ» έχει την ευθύνη των κειμένων που δημοσιεύει στις
σελίδες του. Για τις δραστηριότητες, δημοσιεύσεις, διατυ-
πώσεις θέσεων κ.λπ. εκτός «Δαυλού» από πρόσωπα που
γράφουν ή έγραψαν στο Περιοδικό, ο «Δ» δεν ευθύνεται.

ΤΟ «ΚΟΥΒΑΡΙ ΑΠΟ ΣΚΟΥΛΗΚΙΑ» ΤΟΥ Γ. ΣΕΦΕΡΗ

Γιῶργος Σεφέρης, ὑπηρετῶντας ὡς ἐκπρόσωπος Τύπου τῆς Ἑλληνικῆς Κυβέρνησης τὸ 1943 στὸ Κάιρο, ὅπου λόγῳ τῆς Γερμανοκατοχῆς εἶχε «μετακομίσει» μέγα μέρος τοῦ πολιτικο-διπλωματικο-στρατιωτικο-ἀνακτορικοῦ κατεστημένου τῆς Ρωμιοσύνης, ἔγραφε κρυφὰ («Μέρες») ὅτι αἰσθανόταν ἄρρωστος, γιατί: **«Συλλογίζομαι κάθε μέρα καὶ περισσότερο πὼς εἴμαστε ἓνα κουβάρι ἀπὸ σκουλήκια.»** Ζῶντας ὡς διπλωμάτης στὴ μέση τοῦ «κουβαριοῦ» (τῆς σαπίλας), **«ὅπου κι ἂν κοιτάζε, ἡ Ἑλλάδα τὸν πλήγωνε»**, ἀλλὰ τὸ Νόμπελ τῆς Λογοτεχνίας μας ἀναγκάζεται, γιὰ νὰ αὐτοπαρηγορηθῇ, νὰ γράψῃ λίγες σειρὲς παρακάτω: **«Ἡ μόνη παρηγοριὰ εἶναι ὅτι, σὰν φτάσουμε στὸ τέλος τῆς μεγάλης περιπέτειας, ὅλοι ἐτοῦτοι θὰ ἔχουν σαρωθῇ ἀπὸ ἐκείνους, ποὺ ζοῦνε τὸ σημερινὸ δράμα τῆς σκλαβιάς. Ἐκείνους ποῦ, καθὼς φαντάζομαι, θὰ εἶναι σὲ θέση νὰ μιλήσουν τὴ λαλιὰ τῆς Ἑλλάδας.»**

Ὡ! δύστυχε νομπελίστα, ποιοί «φανταζόσουν» ὅτι θὰ εἶναι **«τὸ τέλος τῆς μεγάλης περιπέτειας»** καὶ ποιοί **«θὰ εἶναι σὲ θέση νὰ μιλήσουν τὴ λαλιὰ τῆς Ἑλλάδας»;** «Ὅλοι ἐτοῦτοι» τοῦ Καίρου ἢ «ἐκείνοι» τῆς Ἀθήνας καὶ τοῦ «Βουνοῦ», ποὺ μὲ ἴσες εὐθύνες ἀπὸ κοινοῦ στὸ «τέλος τῆς σκλαβιάς» ἔβαλαν τὴ Ρωμιοσύνη νὰ ἀλληλοσφάζεται γιὰ μία πενταετία καὶ στὴ συνέχεια, ἕως σήμερα, σ' ὅλα τὰ παρακλάδια τοῦ κατεστημένου τους ξεχειλίζουν σὰν ὑπερπλήρεις βόθροι – παγκόσμιοι πρωταθλητὲς τῆς διαφθορᾶς, τῆς φαιδρότητας καὶ τῆς ἀνικανότητος; Ποιά εἶναι ἡ **«μεγάλῃ περιπέτεια»** καὶ ποιοί **«τὸ δράμα τῆς σκλαβιάς»**, Σεφέρη μου; Ἡ Γερμανικὴ Κατοχὴ τῶν τεσσάρων ἐτῶν ἢ ἡ Ρωμαίικη Κατοχὴ τῶν 16½ αἰώνων, ποὺ ἔκανε τὴ λεγόμενη σήμερα –κακῶς!– «Ἑλλάδα» τόπο, ὅπου ἐδρεύει, κυριαρχοῦσε καὶ κυριαρχεῖ ἀπὸ τότε ἕως σήμερα –περισσότερο ἀπὸ κάθε ἄλλο κράτος στὸν Κόσμο– τὸ μίσος ἐναντίον παντὸς ἑλληνικοῦ;

Καὶ ποιοί **«φαντάζεσαι»**, ποιητὴ μου, μέγαλε πράγματι ποιητὴ μου, ὅτι **«θὰ μιλήσουν τὴ λαλιὰ τῆς Ἑλλάδας»;** Αὐτοὶ ποὺ τερερίζουν ἑλληνοχριστιανικὰ παραληρήματα καὶ βαῦζουν ἐξουσιαστικὰ σλόγκαν; Αὐτὰ ποὺ «φανταζόσουν» ὡς **«μεγάλῃ περιπέτεια»** τοῦ Ἑλληνισμοῦ, ὡς **«δράμα τῆς σκλαβιάς»** του καὶ ὡς **«λαλιὰ τῆς Ἑλλάδας»** εἶναι ἡ κορυφὴ τοῦ παγόβουνου τῆς κακοδαιμονίας μας καὶ ἂν ζοῦσες σήμερα, πάλι θὰ ξανάγραφες, νομπελίστα Σεφέρη, ὅτι **«εἴμαστε ἓνα κουβάρι ἀπὸ σκουλήκια»**. Γιατὶ ἡ σαπίλα ποὺ μᾶς **«κουβαριάζει»** δὲν εἶναι προσωρινή, δὲν εἶναι συγκυριακὴ, δὲν εἶναι συμπτωματικὴ, ὅπως τὴ νόμιζες, εἶναι χρονία, εἶναι ἀνθεκτικώτατη σ' ὅλα τὰ ἀντιβιοτικὰ μόλυνση, εἶναι δυσίατη ἕως ἀνίατη πνευματικὴ μας νόσος, εἶναι παμπάλαιη ἐθνικὴ μας κατάρρα. Καὶ εἶναι ἡθικὰ θανατηφόρα – ἐκτὸς ἄν...

ΚΑΙ Η ΑΙΤΙΑ ΤΟΥ «ΔΡΑΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΣΚΛΑΒΙΑΣ»

Μὰ μέσα ἀπὸ τὰ ἴδια σου τὰ λόγια, Ἑλληνα ποιητὴ, βγαίνει αὐτὸ τὸ «ἐκτὸς ἄν...», ἀρκεῖ μὲ τόλμη καὶ παλικάριὰ νὰ τὸ νοημάτιξες μὲ τὰ ἀληθινὰ δεδομένα τοῦ παρελθόντος μας, τὰ ἀληθινὰ στοιχεῖα τῆς ἐλληνικότητάς μας, τὸ ἀληθινὸ «**δρᾶμα τῆς μεγάλης περιπέτειας καὶ τῆς σκλαβιάς**» μας. Καὶ πάνω καὶ πρῶτ' ἀπ' ὅλα νὰ νοημάτιξες σωστὰ τὴ «**λαλιά τῆς Ἑλλάδας**», τὸν Ἑλληνικὸ Λόγο. Αὐτό, τὸ τελευταῖο –καὶ μόνο– ἂν καταφέρουμε νὰ συνειδητοποιήσουμε, θὰ δοῦμε ἀμέσως πεντακάθαρα, ὅτι δὲν εἶναι ἡ κατοχὴ τοῦ κράτους (ἀπὸ ὁποιονδήποτε κατακτητῇ) ἡ αἰτία ποὺ μᾶς συμπλέκει σὲ ἓνα «**κουβάρι ἀπὸ σκουλήκια**», δὲν εἶναι ἡ σκλαβιὰ (κάτω ἀπὸ ἄλλους λαούς, ὁποιοιοσδήποτε) ποὺ μᾶς ρίχνει νὰ κολυμπᾶμε στὸν βόθρο, δὲν εἶναι ἡ «**μεγάλη περιπέτεια**» τῆς πάλης γιὰ κρατικὴ ὕπαρξη. Εἶναι ἡ ἀπώλεια αὐτοῦ, τοῦ Ἑλληνικοῦ Λόγου, αὐτοῦ ἀκριβῶς ποὺ κανένας ἄλλος πλὴν τοῦ Ἑλληνισμοῦ δὲν μπόρεσε νὰ κατακτήσῃ, αὐτοῦ ἀκριβῶς ποὺ ἐναρμόνισε τὸν τρόπο σκέπτεσθαι, ζῆν καὶ δρᾶν τοῦ Ἑλληνα μὲ τὸν τρόπο λειτουργεῖν καὶ συντηρεῖσθαι τοῦ Σύμπαντος, τὸν συμπαντικὸ Λόγο. Τοῦ Ἑλληνικοῦ Λόγου, τοῦ τέλειου αὐτοῦ ὁργάνου, μὲ τὸν ὁποῖο λειτούργησε, συντηρήθηκε καὶ μεγαλοῦργησε ὁ Ἑλληνισμός, ὁργάνου, ποὺ τοῦ τὸ ὑπεξήρεσαν, τὸ μετέτρεψαν σὲ παρά-Λογο, σὲ ρωμαῖκο «**βάρ-βάρ**», σὲ ἄ-Λογο ἐν τέλει –κι ἐμᾶς, τοὺς ρωμιοποιημένους Ἑλληνες, σὲ ἄλαλους («**ἄλαλα τὰ χεῖλη τῶν ἄσεβῶν**!»), ἀνιστόρητους, ἀπολίτιστους καὶ ἀνελλήνιστους. Ποιὰ «**λαλιά τῆς Ἑλλάδας**» μπορεῖ νὰ ἐκφερθῇ ἀπὸ τὰ χεῖλη μας, ὅταν βρισκώμαστε σ' αὐτὸ τὸ χάλι;

Τότε μόνο θὰ εἴμαστε σὲ θέση νὰ μιλήσουμε τὴ λαλιά τῆς Ἑλλάδας, ὅταν ἀπαλλαγοῦμε ἀπὸ αὐτὸ ἀκριβῶς ποὺ ἔκανε ἄλαλα τὰ χεῖλη μας. Κι αὐτὸ δὲν μποροῦμε νὰ τὸ ἐντοπίσουμε μικροσκοπώντας μόνο τὸ ἐκαστοτε (καὶ αἰωνίως νεκρاناστηνόμενο) κουβάρι ἀπὸ σκουλήκια, τὸ Σήμερα, ἀλλὰ «**διαβάζοντας**» τὸν σίγουρο ὁδηγὸ καὶ δείκτη μας, τὴν τεράστια χρονικὴ προοπτικὴ τοῦ Ἑλληνικοῦ Παρελθόντος. Ἐκεῖ θὰ δοῦμε, ὅτι τὸ «**δρᾶμα τῆς σκλαβιάς**» ἀρχίζει ἀπὸ τὴ στιγμὴ ποὺ, ὅπως πρόσφατα γράφαμε, «**ὁ Ἑλληνας βιάστηκε πνευματικὰ κι ἔγινε χριστιανός, κακοποιήθηκε ἐθνικὰ κι ἔγινε βυζαντινός καὶ δολοφονήθηκε συνειδησιακὰ κι ἔγινε Ρωμῖός**». Καὶ τότε θὰ καταλάβουμε ὅτι τὸ δρᾶμα τῆς σκλαβιάς μας θὰ τελειώσῃ μόνον, ὅταν γίνουμε πάλι, ἀπὸ χριστιανοβυζαντινορρωμοί, ποὺ ἤμασταν καὶ εἴμαστε ἀκόμη, Ἑλληνες. Αὐτὸς εἶναι ὁ μόνος τρόπος, γιὰ νὰ ξηλωθῇ τὸ κουβάρι καὶ νὰ γιατρευτῇ ἡ Ἑλλάδα-πληγὴ τοῦ Σεφέρη. Τὸ Ἑλληνικὸ Παρελθὸν ὑποδεικνύει τὴν μέθοδο ἐξυγίανσης τοῦ Ρωμαίου Παρόντος. Ὅπως ἐπὶ πλεόν ἀποδεικνύει ὅτι κάθε ἄλλη θεραπεία εἶναι μάταιη.

Δ.Ι.Α.

ΕΠΙΛΟΓΗ ΕΠΙΣΤΟΛΩΝ ΑΝΑΓΝΩΣΤΩΝ

Υπουργείο Ρωμαϊκής Παιδείας και Ίουδαϊκών Θρησκευμάτων

Άξιότιμε κ. Λάμπρου,

Με σχετική καθυστέρηση, αλλά επειδή βρίσκεται σε διαρκή επικαιρότητα, θα ήθελα να σχολιάσω τὸ ἄρθρο τῆς συνεργατικῆς σας Διοτίμας τοῦ τεύχους Σεπτεμβρίου 2004. Ὁργὴ καὶ ἀγανάκτηση νοιώθει καθένας διαβάζοντας τὰ καταγγελλόμενα σ' αὐτό. Εἶναι λυπηρὸ καὶ ἐθνικὰ ἐπικίνδυνον καθηγητὲς-παιδαγωγοί, ἀμειβόμενοι ἀπὸ τὸν Ἑλληνα φορολογούμενον, μὲ δόλο καὶ σκοπιμότητα νὰ δηλητηριάσουν τὰ Ἑλληνόπουλα ἐξ ἀπαλῶν ὀνύχων. Εἰδικὰ δὲ ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος ἐπέλεξε τὴν δημοσίευση στὸ σχολικὸ βιβλίο εἰκόνα τοῦ Κρόνου χρειάζεται ψυχιατρικὴ ἀνάλυση. Δὲν γνώριζε τοῦλάχιστον τὴν ἀλληγορίαν, παρόμοια μὲ τὴν τοῦ λαοῦ μας «τοῦτ' ἢ γῆς μὲ τὰ χορτάρια τρώει νιοὺς καὶ παλληκάρια»; Πρὶν καὶ κατὰ τὴ σύστασι τοῦ σύγχρονου Ἑλληνικοῦ Κράτους μεγάλοι διαφωτιστὲς ὅπως ὁ Ρήγας, ὁ Κοραΐς, ὁ Καΐρης καὶ πολλοὶ ἄλλοι ἔθεσαν τὰ θεμέλια τῆς Ἑλληνικῆς Παιδείας. Δυστυχῶς ἡ κατάληψη τοῦ σχετικοῦ ὑπουργείου ἀπὸ

τοὺς ἐκάστοτε Γλαράκηδες συνεχίζεται μέχρι σήμερα μὲ τὴν ἀνοχή τοῦ ἐπίσημου κράτους. Ἐνὰ ἀπὸ τὰ τελευταῖα χτυπήματα: ἡ κατάργηση τῶν τόνων, γιὰ νὰ πληρωθῇ ἡ ῥήσις τῆς γαργίας «τῆς ἀχαμνῆς ψ.ῆς τὰ μαλλιά τῆς φταίνει...». Τὸ ἐπόμενο βῆμα θὰ εἶναι τὸ λατινικὸ ἀλφάβητο.

Εἶναι γνωστὸ ὅτι φωτισμένοι παιδαγωγοὶ πέρσαν κατὰ καιροὺς ἀπὸ τὸ Ὑπουργεῖο Παιδείας, ἀλλὰ φαίνεται ὅτι τὸ εἶδος τελεῖ πᾶν ἀνεπαρκεία. Εἶναι κρῖμα τὰ Ἑλληνόπουλα ἐντὸς καὶ ἐκτὸς συνόρων νὰ ἀποκοτῶν Ἑλληνικὴ Παιδεία ἀπὸ μόνον τοὺς μὲ μεγάλη καθυστέρηση καὶ πολλὰ, λόγῳ βιοπάλης, ποτέ. Οἱ Ἕλληνες ἔχουν ἀποδείξει καὶ στὸ θέατρο καὶ στὶς ἐπιστῆμες, στὶς καθημερινὲς ἐκδηλώσεις καὶ προσπάθειες, ὅτι οἱ Ὀλυμπιακοὺς ἀγῶνες ὅτι καὶ γνωρίζουν καὶ μποροῦν. Γι' αὐτὸ, μέχρις ὅτου ἡ Παιδεία καταστῇ ἐθνικὴ, βασιζόμενη πρῶτιστα στὴν πλούσια, ὀγκώδη καὶ μοναδικὴ Ἑλληνικὴ Γραμματεία καὶ ὁ Προμηθεὺς ἀποσεισὴ τελείως τὰ δεσμά του, τὸ σχετικὸ ὑπουργεῖο νὰ ὀνομάζεται

ΟΙ ΑΝΤΙΦΑΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΚΩΝ. ΠΑΠΑΡΡΗΓΟΠΟΥΛΟΥ

Κύριε διευθυντά,

Διάβασα μὲ πολλὴ προσοχὴ στὸ τεῦχος τοῦ Μαρτίου 2005 τὸ ἄρθρο γιὰ τὸν Κ. Παπαρηγόπουλον καὶ τὴν κριτικὴ τῆς Ἱστορίας του ἀπὸ μία πολλὴ εἰδικὴ ὀπτική. Δὲν διαφωνῶ γενικὰ μὲ τὸν ἐξαίρετο ἀρθρογράφον, συμφωνῶ μάλιστα μαζί του ὅτι ὁ ἱστορικὸς αὐτὸς εἶναι ὁ πατέρας τοῦ «Ἑλληνοχριστιανισμοῦ», καίτοι πιστεύω ὅτι κατέστη ἐκ τῶν ὑστέρων καὶ ἐξ ἀναγκαστικῆς νύθεσις «πατέρας» τοῦ τραγελαφικοῦ ὅσο κι' ἐκρωματικοῦ αὐτοῦ μορφώματος. Κι ἐξηγοῦμαι: Ὁ Παπαρηγόπουλος ἔγραψε μία ἄρτια Ἑλληνικὴ Ἱστορία, ποὺ δὲ μποροῦμε νὰ διαγράψουμε. Παρ' ὅτι ἀναμφισβήτητα συντηρητικὸς, εἶχε ὥστόσο εἰλικρινὴ πρόθεσις γιὰ μία γνήσια ἀντικειμενικὴ κριτικὴ προσώπων καὶ γεγονότων, καὶ αὐτὴ ἀναδεικνύεται ἀπὸ τὴν πληθώρα ὀρθῶν θέσεων ποὺ παραθέτει καὶ ὁ κ. Μαυρομμάτης, ἀλλὰ καὶ ἄλλων ποὺ θὰ παρατεθοῦν στὴ συνέχεια. Ὅμως θεωρῶ ἀδύνατον γιὰ τὸν ἱστορικὸν τὴν πλήρη ἀντικειμενικότητα, ἂν λάβουμε ὑπ' ὄψιν μας τὸ σκοταδιστικὸ κλίμα τῆς ἐποχῆς του καὶ στὸν ἀκαδημαϊκὸν χώρον. Ἄς μὴ θεωρηθῶ ἀπολογητὴς του, ἀφοῦ καὶ ἀπὸ πλευρᾶς μου μὲ κριτικὴ (καὶ πολλάκις ἐπικριτικὴ) διάθεσις ἀντιμετώπισα ἐξ ἀρχῆς καὶ πάντοτε τὴν Ἱστορία του.

Ἄς θυμηθοῦμε λοιπὸν ὅτι ὁ Παπαρηγόπουλος (ἐκτὸς τῶν ἀποσπασμάτων ποὺ φιλοξενεῖ τὸ πιδ πάνω ἄρθρον) εὐθαρσῶς (ἂν ὄχι ἐπικινδύνως γι' αὐτόν) ἐκθέτει πολλὰς ἄλλας ἀλήθειες

«Υπουργεῖον Ῥωμαϊκῆς Ἑκπαίδευσης καὶ Ἰουδαιοχριστιανικῶν Θρησκευμάτων», γὰρ νὰ ἀντανακλᾷ τὴν πραγματικότητα καὶ «νὰ ταιριάζῃ ἡ φορεσιὰ μὲ τῆς καρδιᾶς τῇ λαύρᾳ».

Μὲ πατριωτικοὺς χαιρετισμοὺς
Γιάννης Γιαννικόπουλος
Ἐπικύριος Καθηγητῆς Ἱατρικῆς
Los Angeles, California, ΗΠΑ

Ἀρχαιοέλληνες ἔμποροι καὶ σύγχρονοι κερδοσκόποι

Κύριε Λάμπρου,
Μὲ ἀφορμὴ τὸ ἄρθρο περὶ τοῦ «Ὁρκου τῶν (ἀρχαίων) Ἑμπόρων Πειραιῶς» («Δ», τ. 265) κατὰ λαβὰ ὅτι αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι, πρῶτον, ἦσαν Ἕλληνες κατὰ τοὺς διατάξαντας πᾶν τὸ Ἑλληνικὸν ἐς ἔδαφος φέρειν· καί, δεύτερον, μᾶλλον δὲν εἶχαν ἰδέαν ἐμπορίου.
Αὐτοὶ οὐτὲ γὰρ δανεισμοὺς ἤξεραν. Νάσου ὅμως τὸ «ἱερὸν μας βιβλίον», ποὺ μᾶς τὰ λέει μὲ τὸ νὶ καὶ μὲ τὸ σῆμα καὶ μάλιστα τῇ διαταγῇ Γιαχβέ: «Νὰ δανεῖζετε χρήματα σὲ πολλὰ ἔθνη, ἀλλὰ ἐσεῖς ποτὲ νὰ μὴ δανειζέσθε ἀπὸ αὐτά» ἢ: «Ὅταν δανείζῃς χρήματα σὲ ἀδελφὸ Ἰσραηλίτη, μὴν τὸν χρεώνῃς τόκους. Μπορεῖς ὅμως νὰ χρεώνῃς τόκους στοὺς ξένους.» Καὶ ὁ δὲ ποὺ τὰ λέμε, κύριε Λάμπρου, οὐτὲ καὶ ἐσὺ ἔχεις

ἐμπορικὸ μυαλό. Βγάζεις τὸν «ΔΑΥΛΟ», χωρὶς νὰ ἔχῃς δημοσιεύσει μίαν διαφήμιση γιὰ 23 ἔτη. Ἐντάξει, ἱκανοποιοῦνται μερικοὶ, ἀλλὰ ποῦ εἶναι τὰ κέρδη σου; Ἐνῶ, ἐὰν ἦσουν κανέννας περσιούσιος; Ἦ κανέννας χριστιανὸς τηλελλαδέμπορος; Βγάλε περιοδικὸ ἢ βιβλία μὲ τίτλους π.χ. «Οἱ Κένταυροι καὶ οἱ προφητεῖες τοῦ Ἐνώχ» ἢ «Ὁ ἐθνικὸς μας ἱστορικὸς Παπαρηγόπουλος καὶ ἡ ταύτιση Ἑλλάδος-Βυζαντίου». Ἐκεῖ νὰ ἰδῇς ἐπιτυχίες. Θὰ τὰ πάρουν «αὐτοὶ ποὺ γνωρίζουν» ἀπὸ ἐμπόριο καὶ θὰ τὰ μεταφράσουν τοῦλάχιστον σὲ πέντε γλώσσες.

Μετὰ τιμῆς
Δημ. Χαλέας
Οἰκονομολόγος, Σικάγο

Ὑπῆρξαν δύο φιλόσοφοι μὲ τὸ ὄνομα Κέλσος

Κύριε διευθυντά,
Στὸ τεῦχος 278 τοῦ «Δαυλοῦ» (Μάρτιος 2005) δημοσιεύτηκε ἓνα ἐνδιαφέρον καὶ διαφωτιστι-

κὸ ἄρθρο μὲ τίτλο «Ἐγκλήματα τῶν “Ράσων” διὰ μέσον τῶν αἰώνων» τοῦ κ. Στέφανου Μυτιληναίου. Δὲν διαφωνῶ σὲ κάτι, ἀπλῶς θέλω νὰ

σὲ ἐπίμαχα καὶ κρίσιμα σημεία. Ἐπιλέγω μερικὰ μόνο:

(Γιὰ τὴν πολιτικὴν τοῦ Μ. Κωνσταντίνου): «..ἐξέδωκε τότε καὶ ἴδιον κατὰ τῶν ἀντιδοξούντων διάταγμα, ἐν ᾧ ρητῶς ὠνόμαζε τὸν Ἄρειον μαθητὴ τοῦ Πορφυρίου, ἐνός τῶν ὁπαδῶν τῆς νεοπλατωνικῆς φιλοσοφίας, παρήγγειλε νὰ καῶσιν ὅλα τοῦ Ἀρείου τὰ συγγράμματα καὶ ἐπέβαλε ποινὴν θανάτου κατὰ παντὸς τοῦ φωραθέντος ὅτι κρύπτει τι τῶν συγγραμμάτων τούτων... Ἡ ἐπέμβασις αὐτῇ τῆς πολιτικῆς Ἀρχῆς εἶναι παντάπασιν ἀλλοτρία τῶν σημειῶν ἡμῶν περὶ ἀνεξιθρησκίας δοξασιῶν». Ὅσον ἀφορᾷ δὲ στὸ ἦθος τοῦ αὐτοκράτορα, δὲν τοῦ χαρίζεται (ὅπως δὲ χαρίζεται καὶ στὴν ἀναξιοπιστίᾳ τῶν χριστιανῶν ἱστορικῶν) ἀναφερόμενος στὴν ἐκτέλεση τοῦ ἡττημένου Λικίνιου, τοῦ ὁποίου εἶχε ἐγγυηθῇ τῇ ζωῇ: «Πρὶν ὅμως παρέλθῃ ἔτος ὅλον, θανατοῦται αὐτόθι δι’ ἀγχόνης ἐκ διαταγῆς τοῦ βασιλέως. Ταύτην τὴν παράβασιν οἱ χριστιανοὶ χρονογράφοι ἐξήτησαν διὰ ποικίλων ρητορικῶν τρόπων νὰ συγκαλύψωσιν ἢ νὰ παραμορφώσωσι.» Ἐπίσης τὸν κατηγορεῖ ὅτι «ἤμαρτε νοθεύσας τὴν νέαν αὐτοῦ μοναρχίαν δι’ ὧν παρέλαβεν ἐν αὐτῇ περσικῶν θεσμῶν καὶ προπαρασκευάσας οὕτω ἐν μέρει τὴν ἀλλοίωσιν ἣν ἐπαθεν ὁ Ἕλληνισμός ἐν τῷ μέσῳ αἰῶνι». Τέλος μέμφεται(;) αὐτόν, ὅτι δὲν ἄρπαξε ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα περισσότερα ἔργα τέχνης, ποὺ «ἐγένοντο μετ’ οὐ πολὺν βορὰ τῶν βαρβαρικῶν ἐπιδρομῶν καὶ τοῦ κακῶς νοουμένου ζήλου τοῦ νέου θρησκευματος».

(Περὶ Ἰουλιανοῦ): «Ὁ Ἰουλιανὸς ἤξευρεν ὅτι ὁ ἐξάδελφός του Κωνσταντῖος ἐπροοιμίασεν

ἐπιστημάνω ὅτι ὁ φιλόσοφος Κέλσος, ποὺ συνέγραψε τὸν ἀριστοφυλακτικὸν «Ἀληθὴ Λόγον» κατὰ τὸν Β΄ μεταχριστιανικὸν αἰῶνα, εἶναι ἐπικουρείος καὶ ὄχι νεοπλατωνικός. Νεοπλατωνικός θεωρεῖται ὁ φιλόσοφος Κέλσος, ὁ ὁποῖος ἔζησε κατὰ τὸν Δ΄ μεταχριστιανικὸν αἰῶνα, καὶ ἦταν φίλος καὶ συνεργάτης τοῦ Μεγάλου Ἰουλιανοῦ. Αὐτὸς ὁ Κέλσος, ὅπως καὶ ὁ Ἰουλιανὸς πρὶν γίνῃ μεταεπαναστατικὰ κοσμοκράτορας, ἐπηρεασμένος ἀπὸ τὸν φιλοσοφικὸν συγκρητισμὸν τῆς ἐποχῆς του ἀκολουθοῦσε τὴν ἐπικουρείαν προ-

τροπὴν «Λάθε βιώσας», ὅμως ἡ ἐπιστημονικὴ του ἀντίληψη ἦταν κυρίως προσανατολισμένη στὴν πλατωνικὴ καὶ ἀριστοτελικὴ σκέψη. Βεβαίως εἶχε καὶ αὐτὸς ἀντίστοιχες ἀπόψεις γιὰ τὸν Χριστιανισμό μὲ τὸν ἐπικουρείου Κέλσο τοῦ Β΄ αἰ., ὅπως καὶ μὲ τοὺς Ἰουλιανὸν, Λιβάνιον, Θεμίστιον, Σαλλούστιον καὶ ἄλλους ἐξέχοντες Ἑλληνες διανοητὲς τοῦ Δ΄ αἰ.

Εὐχαριστῶ
Ἀλέξανδρος Χ. Μήτσιου
Θεσσαλονίκη

Ὁ βιασμός τῆς Μητέρας τῶν Γλωσσῶν

Ἀγαπητὲ κ. Λάμπρου,

Ἀρχίζω καταθέτοντας γιὰ ἄλλη μιὰ φορὰ εὐκλεῖς εὔσημο στὸ «Δαυλὸ» γιὰ τὸν τελεσφόρο ἀγῶνα του τῆς συμπίκνωσης καὶ ἐκχύλισης ἀκραιφνοῦς Ἑλληνικοῦ Λόγου πρὸς τέρψιν ὅλων ἡμῶν τῶν τυχερῶν «φύσει» Ἑλλήνων ποὺ τὸν διαβάζουμε. Κι ἂς μὴν ἐκληφθῇ ὅτι εἶναι ἀπὸ ρατσιστικὰ ἢ ἐγωπαθῆ αἰσθήματα ἢ ἀντίστοιχα σύνδρομα, ποὺ προβαίνω σ' αὐτὸν τὸν διαχωρισμὸ ἡμῶν τῶν ὀλίγων ἀπὸ τοὺς ἀριθμητικὰ ὑπερτατοὺς «θέσει» (ἀπλῶς ἐν τῷ ἑλληνικῷ χώρῳ ὑπάρχοντες, ἦτοι κατ' ὄνομα μόνον) Ἑλληνες. Τὸ γιατί θὰ προκύψῃ εὐθὺς μετὰ τὴν κατάθεσή μου ἐνὸς οὐδόλου ἡσσονος ἀξίας ἀγλαοῦ εὐγε πρὸς τὴν ὁξύνουν συνεργάτιδά σας Ἀρετίδα Γεωρ-

γιάδου γιὰ τὸν ἀριστοτεχνικὸν τρόπο ποὺ ἀπέξεδυσε πάσης εὐλογοφανοῦς ἐπιχειρηματολογίας δύο «βαθυστόχαστους» πλὴν ἐθνικὰ ἐλλιποβαρεῖς συμπατριῶτες μας, γιὰ νὰ τοὺς παραδώσῃ στὸν καγχασμὸ καὶ τὸν ἐξοστρακισμὸ ἀπὸ τῆς γνήσιας ἑλληνικῆς συνειδήσεως τῶν ἀγνωστῶν τοῦ «Δαυλοῦ» (τοῦλάχιστον αὐτῶν). Ἀναφερόμαι, ὅπως καταλαβαίνετε, στὸ ἄρθρο τῆς «Ἑλληνικὸς Πολιτισμός - Προσοχὴ Ρατσισμός» τοῦ τεύχους τοῦ Ἰανουαρίου τοῦ «Δαυλοῦ».

Ἐπιχειρῶντας μικρὸ συμπλήρωμα στὸ χιμῶδες κείμενό της ἀπευθύνομαι πρὸς τὸν κύριον Α.Φ. Χρηστίδην, καθηγητὴν γλωσσολογίας τοῦ ΑΠΘ, ποὺ ἀνευρυθρίαστα βεβαιώνει («Ἐλευθεροτυπία» 27.11.04) ὅτι ἡ νέα ἑλληνικὴ γλῶσσα δὲν

εἰς τὸ βασιλικὸν αὐτοῦ στάδιον, ἀνηλεῶς θυσιάσας ἅπαντας τοὺς συγγενεῖς. Ἦξεν ὅτι ὁ Νικομηδεὺς Εὐσέβιος ἐλέγετο παρασκευάσας τὴν ἐλεεινὴν ταύτην τραγωδίαν.» Γιὰ τὴν πολιτικὴν του: «*Εὐνησχολήθη περὶ τὴν μεταρρυθμίσειν τοῦ πολιτεύματος, ἣν φυσικῶς τῷ λόγῳ συνεδύαξε μετὰ τῆς θρησκευτικῆς μεταρρυθμίσεως... Πρὸς δὲ τοὺς χριστιανοὺς προσηνέχθη ἐν γένει μετριοπαθῶς... φοβερὰς ἀνοσιουργίας (παρὰ Κεδρηνοῦ λεγομένης), ὁ χρηστός, ὁ ἀγαθός, ὁ φιλάνθρωπος Ἰουλιανὸς βεβαίως δὲν ἔπραξε ποτε. Δὲν νομίζομεν δὲ δίκαιον νὰ κατακριθῇ ὡς ἀφαιρέσας ἀπὸ τοῦ χριστιανικοῦ κλήρου τὰ μεγάλα αὐτοῦ προνόμια, διότι καὶ οἱ μετέπειτα χριστιανοὶ αὐτοκράτορες οὐδέποτε ἐνόμισαν πρὲπον ν' ἀνορθώσωσι καθ' ὁλοκληρίαν τὰ προνόμια ἐκεῖνα... Ἀπέκλεισε τοὺς χριστιανοὺς τῶν πολιτικῶν ἀξιωματῶν, παραδοὺς ἅπασαν τὴν ἐκπαίδευσιν εἰς τοὺς ἐθνικοὺς σοφιστάς.»*

(Περὶ τῆς εἰσβολῆς τῶν Γότθων): «Ὁ Ρουφίνος (πρωθυπουργὸς τοῦ Ἀρχαδίου) περὶ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν προδοτικῶν αὐτοῦ βουλευμάτων ὠφελήθη πρὸ πάντων ὑπὸ.. χριστιανῶν, οἵτινες... ἦσαν διάθεσιμὲνοι νὰ συμμαχήσωσι μετὰ τῶν Γότθων, ἵνα καταφέρωσιν ἐπὶ τέλους καιρίαν κατὰ τῶν ἀντιπάλων (Ἑλλήνων) πλῆγην... διὰ τῆς τῶν ἱερῶν καταστροφῆς... ὥστε ὁ Γερόντιος (φρούραρχος Θερομυλῶν) καὶ ὁ Ἀντίοχος (ἀνθύπατος) ἐνόμιζον ὅτι ὑπηρετοῦσι τὸ τῆς θρησκείας αὐτῶν συμφέρον συμπράττοντες μετὰ τοῦ Ἀλαρίχου... (καὶ οἱ Γότθοι εἰσέβαλον) καθοδηγούμενοι ὑπὸ πολυαριθμῶν μοναχῶν, λεηλατοῦντες καὶ καταστρέφοντες... καὶ τοὺς μὲν ἄνδρας ἥβηδὸν ἀποσφάττοντες, παῖδας δὲ καὶ γυναῖκας ἀγεληδὸν συνεπαγόμενους...»

ἔχει σχέση με τὴν ἀρχαία, ἡ δὲ ἐκμάθηση τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς ἰσοδυναμεῖ με τὴν ἐκμάθηση ὁποιασδήποτε ἄλλης ξένης γλώσσας ἀπὸ αὐτοὺς τοὺς ἴδιους τοὺς Ἕλληνες.

Ἀπαντῶ: Γιὰ ποιούς Ἕλληνες μιλάτε, κύριε καθηγητά; Αὐτοὺς τῆς γλωσσικῆς ἐνδειας, λεξιπενίας, λεξιπτώχειας, πέστε το ὅπως θέλετε, ἐγὼ θὰ τὸ ἔλεγα λεξι-λιγούρας τῶν μαζανθρώπων, τῶν προβάτων, τῶν μαρουλιῶν, τῶν τενεκέδων, τῆς ξεφτίλας, τῆς ξενολατρείας, τῆς τεμπελχανιάς, τῶν ξενέρωτων, τῆς πρέζας, τῆς τέζας, τῆς ξάπλας, τοῦ κόμπλεξ, τῆς πνευματικῆς ἀποχάβωσης (ἔτσι με βῆτα, ποὺ βγάξει μάτι, γιὰ νὰ δῇτε τί πάτε νὰ κάνετε, ποιὸν βιασμὸ ἐπαγγέλλεσθε γιὰ τὴ μητέρα τῶν γλωσσῶν ὅλου τοῦ κόσμου); Γι' αὐτὴν τὴν κοινωνία μιλάτε, ἡ μήπως γιὰ κάποιαν ἐνθεν κακεῖθεν παραπαίουσα με τὰ μάτια προημένα ἀπ' τὶς μπουνιὲς ζαβολιάρηδων

σφετεριστῶν τοῦ προγονικοῦ ἱερατείου της;

Κλείνοντας αὐτὴ τὴν ἐπιστολή, σὰς προκαλῶ, κύριε Χρηστίδη, νὰ ἐκβάλετε με ἀπάντηση ἀρμόζουσα σὲ καθηγητὴ πανεπιστημίου τὴν κακεντρεχῇ μου ὑπόνοια, ὅτι αὐτὸ τὸ ἄρθρο σας δὲν ἦταν ὑπαγορευμένο ἀπὸ σκοτεινὲς δυνάμεις, ὑπῆκοο στὸ κλεμμένο, πάλι ἀπὸ τὸ στόμα τοῦ θεοῦ Διονύσου, ρητὸ («Βάκχες», στίχος 480) «Δόξει τις ἀμαθεῖ σοφὰ λέγων οὐκ εὖ φρονεῖν», ποὺ σημαίνει «θὰ φανῇ κανεὶς παρὰ φρων, ἂν λέῃ σοφὰ πράγματα σὲ ἀμαθῇ» ἢ με ἄλλα λόγια «δὲν εἶναι φρόνιμο μῆτε εὐκτεο νὰ ἐπανελληνισθοῦν οἱ Ρωμαῖοι καὶ τὰ Ρωμιόπουλα».

Εὐχαριστῶ γιὰ τὴν φιλοξενία

Βασίλης Κούβαρος

Μαδαγασκάρη

«Ζῶ στὸν Ἀμαζόνιο καὶ ξέρω τί λέω...»

Κύριε διευθυντά,

Ἀναφορικά με τὴν ἐξόντωση τῶν Ἰνδιάνων ἀπὸ τοὺς Εὐρωπαῖους μετανάστες-χριστιανούς, στὴν ὁποία ὁ «Δαυλός» ἀναφέρεται συχνά, ἔχω νὰ πῶ τὰ ἑξῆς:

Ζῶ στὸν Ἀμαζόνιο καὶ σὰς διαβεβαιῶ ὅτι οἱ ἱεραπόστολοι εἶναι καὶ σήμερα οἱ μεγαλύτεροι ἐκμεταλλευτὲς τῶν Ἰνδιάνων. Τοὺς κλέβουν τὸν

ὀρυκτὸ τους πλοῦτο, κερδίζουν ἑκατομμύρια καὶ τοὺς δίνουν ψίχουλα. Κανεὶς τους δὲν μπορεῖ νὰ παραπονεθῇ, διότι οἱ Ἀρχεῖς τοὺς προστατεύουν. Εἶναι ντροπὴ! Ζῶ στὸν Ἀμαζόνιο καὶ σὰς διαβεβαιῶ ὅτι ξέρω τί λέω.

Μετὰ τιμῆς

Σπύρος Παντελῆς

Βραζιλία

μενοι... κατέστρεψαν τὸ ἐν Ἑλευσίνι σφζόμενον ἔτι τότε μέγα ἱερὸν, θανατώσαντες τὸν Ἰλάριον... ἀλίσκονται Κόρινθος, Ἄργος καὶ αὐτὴ ἡ Σπάρτη, ἀτείχιστοι ἀπὸ τὸν σεισμὸν τοῦ 375 καὶ μετὰ τὴ σύμπραξιν τοῦ χριστιανικοῦ κλήρου... Εὐτρόπιος (εὐνοῦχος, δευτεροῦς πρωθυπουργός) ὑπηγόρευσε εἰς τὸν Ἀρκάδιον νόμον δι' οὗ ἀφηρεθσαν ἀπὸ τοὺς ἱερεῖς, τοὺς προϊσταμένους καὶ τοὺς ὑπηρέτας τῶν ἐθνικῶν ἱερῶν ἅπαντα αὐτῶν τὰ προνόμια.. δι' ἑτέρου νόμου νὰ καταβληθῶσιν εἰς ἔδαφος οἱ ναοὶ τῆς εἰδωλολατρίας, τὸ δὲ ὑλικὸν αὐτῶν νὰ χρησιμεύσῃ εἰς δημόσια οἰκοδομήματα.»

Ὁ ἀναγνώστης λοιπὸν τῆς Ἱστορίας αὐτῆς μπορεῖ, ἂν εἶναι ὠπλισμένος με σωστὰ κριτήρια, ν' ἀντλήσῃ γνώσῃ καὶ ἐπιχειρήματα, ἀγνοώντας τὰ προφανῆ θυμιάματα τῶν ὑπερβολῶν τοῦ συγγραφέα. Τοῦλάχιστον ὁ Παπαρηγόπουλος δὲν κρύβει τὴν τοποθέτησίν του ὑπὲρ τοῦ Χριστιανισμοῦ. Χρειάζεται πολλὴ δουλειά, γιὰ νὰ ξεσκεπαστῇ ὅλη ἡ συστηματικὴ νόθευση τῆς Ἑλληνικῆς Ἱστορίας τόσο στὸ ἀκαδημαϊκὸ ὅσο καὶ στὸ ἐκπαιδευτικὸ ἐπίπεδο καὶ δὲν θὰ εἶχα καμμιά ἀντίρρηση ν' ἀντιμετωπιστῇ κριτικὰ καὶ ἡ Ἱστορία τοῦ Παπαρηγόπουλου. Ἀλλὰ σπουδαιότερο θὰ ἦταν νὰ ἀποκτήσῃ τὸ μαχόμενο ἑλληνικὸ πνεῦμα ἓνα ἄλλο ἔργο ἐθνικῆς ἱστορίας.

Μὲ τιμὴ

Γιάννης Θ. Σπηλιόπουλος

Δικηγόρος-φιλόλογος, 114 71 Ἀθήνα

ΤΟ «ΤΙΜΙΟΝ ΞΥΛΟΝ» ἢ ΞΥΛΟ ΜΕΧΡΙ ΘΑΝΑΤΟΥ

πως εἶδε στὶς τηλεοράσεις ὁλόκληρη ἡ ἀνθρωπότητα. ἡ πολεμικὴ σύρραξη μεταξὺ Ἀγιοταφитῶν μοναχῶν καὶ ὑποστηρικτῶν τοῦ ἀμφιλεγόμενου τέως πατριάρχῃ Ἱεροσολύμων Εἰρηναίου, ποὺ ξέσπασε τὴν Παρασκευὴ 6 Μαΐου 2005 καὶ εἶχε ὡς κατάληξη τὴν ἐκθρόνιση τοῦ πατριάρχῃ, «διανθίστηκε» μὲ ξυλοδαρμούς, ἀλληλοεξυβρισεῖς μέ... γυναικεῖα ὀνόματα προπηλακισμούς καί... κατάρες μεταξὺ μητροπολιτῶν καὶ λοιπῶν ρασοφόρων. Καὶ ἐνῶ κάποιοι ἔσπευσαν νὰ ἐκφράσουν τὴν ἔκπληξή τους γιὰ τὸ πὼς ἄνθρωποι ἐνδεδυμένοι τὸ ράσο προέβησαν σὲ τέτοιους τραμπουκισμούς, ἐμεῖς νιώσαμε ὅτι τὸ ἐν λόγω ἔργο τὸ εἶχαμε ξαναδεῖ.

Ποῦ; Μὰ φυσικὰ στοὺς χριστιανοὺς συγγραφεῖς: ἐπειδὴ τὰ γεγονότα αὐτὰ συνέβησαν στὴ Μέση Ἀνατολή, θυμηθήκαμε τὸν Βυζαντινὸ χρονογράφο Ἰωάννη Ζωναρᾶ, ὁ ὁποῖος στὴν «Ἐπιτομὴ Ἱστοριῶν» του περιγράφει, πὼς ὁ πατριάρχῃς Ἀλεξανδρείας Διόσκουρος (διάδοχος τοῦ περιβόητου Κύριλλου) ξυλοκόπησε μέχρι θανάτου τὸν πατριάρχῃ Κωνσταντινουπόλεως Φλαβιανό. Τὸ περιστατικὸ ἔλαβε χώρα κατὰ τὶς ἐργασίαι τῆς Οἰκουμενικῆς Συνόδου τῆς Ἐφέσου τὸ 449 μ.Χ. Ὁ λόγος στὸν χριστιανὸ ἱστορικὸ Ζωναρᾶ:

«Μετὰ τὸν θάνατο τοῦ πατριάρχῃ Πρόκλου, ποὺ συνέβη ὕστερα ἀπὸ δώδεκα χρόνια ποιμαντορίας τῶν ὀρθοδόξων τῆς Κωνσταντινουπόλεως, τὸν διαδέχτηκε στὸ θρόνο ὁ ἱερὸς Φλαβιανός. Τότε ὁ ἀρχιμανδρίτης Εὐτυχής¹ εἰσήγαγε τὸ δόγμα σύμφωνα μὲ τὸ ὁποῖο ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς δὲν κράτησε τίς δυὸ φύσεις Του μετὰ τὴν ἐνανθρώπιση, ἀλλὰ αὐτὲς συγκεράστηκαν καὶ ἐνώθηκαν σὲ μία. Ἐπειδὴ μάλιστα παρέμενε ἀμετάπειστος στὶς ἀπόψεις του, ὁ Φλαβιανὸς τὸν ἀφώρισε ἀπὸ τὸ Σῶμα τῆς Ἐκκλησίας, γιὰ νὰ μὴν μολύνῃ καὶ τὰ ὕλη της μέλη. Πλησίασε τότε ὁ Εὐτυχὴς τὸν ἐννοῦχο Χρυσάφιο, ὁ ὁποῖος ἦταν ὁμοϊδεάτης του καὶ εἶχε μεγάλῃ ἐπιρροή στὸν αὐτοκράτορα. Ὁ Χρυσάφιος πείθει τὸν Θεοδοσίον νὰ ἐπιτρέψῃ στὸν Διόσκουρον (ποὺ προΐστατο τοῦ θρόνου τῆς Ἀλεξανδρείας μετὰ τὸν θάνατο τοῦ ἀγιωτάτου Κυρίλλου) νὰ ἔλθῃ στὴν Ἐφεσον μαζί μὲ ἄλλους ἐπισκόπους καὶ ἀπὸ κοινοῦ μὲ τὸν Φλαβιανὸ νὰ ὑποβάλουν σὲ δοκιμασίαι τίς θεωρίαι τοῦ Εὐτυχοῦς. Πράγματι ὁ Διόσκουρος, ποὺ ἦταν κι αὐτὸς ὁμοϊδεάτης τοῦ Εὐτυχοῦς, πῆρε μαζί του κι ἄλλους ἐπισκόπους παρόμοιων ἀντιλήψεων, πῆγε στὴν Ἐφεσον καὶ ἐπικύρωσε τοὺς νεωτερισμοὺς τοῦ Εὐτυχοῦς. Ἐπειδὴ μολαταῦτα ὁ ἱερώτατος Φλαβιανὸς ἔφερε ἀντιρροήσεις, ὁ Διόσκουρος πετάχτηκε καὶ κλώτσησε στὸ στέρνο, ὅπως ἓνα γαϊδούρι ἀνήμερο, τὸν εὐσεβὴ ἐκείνον ἄνθρωπο. Τὸν κτυποῦσε στὸ κεφάλι συνεχῶς καὶ δὲν σταμάτησε παρὰ μόνον ἀφοῦ τὸν πέταξε ἔξω ἀπὸ τὸ συνέδριο. Τρεῖς μέρες ἀργότερα ὁ ἅγιος πέθανε ἀπὸ τὴν πληγὴ ποὺ εἶχε στὸ στέρνο, ἔχοντας τιμῇ σὲ τὸ θρόνο τῆς νέας Ρώμης γιὰ δυὸ χρόνια.»²

1. Ὁ Εὐτυχὴς (370-451/4) ὑπῆρξε ἀρχιμανδρίτης καὶ μοναχὸς κάποιας μονῆς στὰ προάστια τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Ἦταν αὐτὸς ποὺ εἰσήγαγε τὸ δόγμα τοῦ μονοφυσισμοῦ. Ὁ Εὐτυχὴς δὲν δεχόταν ὅτι ὁ Χριστὸς εἶχε δυὸ φύσεις μετὰ τὴν ἐνανθρώπιση οὔτε ὅτι ὡς φυσικὸ πρόσωπο εἶχε κάποια σχέση μὲ ὅτιδήποτε φθαρτὸ ἢ ἀνθρώπινο. Ὁ πατριάρχῃς Φλαβιανὸς τὸν καταδίκασε τὸν Νοέμβριο τοῦ 448, ἀπόφαση τὴν ὁποία ὑποστήριξε καὶ ὁ πάπας Λέων ὁ Α'. Ὁ Εὐτυχὴς κατάφερε πρὸς στιγμὴν νὰ θριαμβεύσῃ κατὰ τὴ Σύνοδο τῆς Ἐφέσου τὸ 449 μ.Χ.
2. Ἰωάννης Ζωναρᾶς, «Ἐπιτομὴ Ἱστοριῶν», XIII 23, ἐκδόσεις «Κανάκη», Ἀθήνα 1995.

Στέφανος Μυτιληναῖος

Ο «ΟΠΑΔΟΣ» ΤΗΣ ΟΜΑΔΑΣ ΚΑΙ Ο «ΠΙΣΤΟΣ» ΤΗΣ ΘΡΗΣΚΕΙΑΣ

Κοινὰ σημεῖα ἀθλητικοῦ καὶ θρησκευτικοῦ φανατισμοῦ

έσα στοὺς κόλπους τῆς ἀρχαίας ἐλληνικῆς κοινωνίας διαμορφώθηκε καὶ ἀναπτύχθηκε σταδιακὰ ἡ ἰδέα τοῦ ἀθλητισμοῦ ὡς μία πνευματικὴ ἀλλὰ καὶ ψυχαγωγικὴ μέθοδος διαρκοῦς βελτίωσης τοῦ ἀνθρώπου σὲ ὅλους τοὺς τομεῖς τῆς δράσης του. Τοῦτο βέβαια δὲν δημιουργήθηκε ἀπὸ τὴν μία στιγμὴ στὴν ἄλλη, ἀντιθέτως ὑπῆρξε ἀποτέλεσμα μακρᾶς ἱστορικῆς διαδικασίας, ποὺ ἡ ἀφετηρία τῆς ἐνδεχομένως νὰ βρίσκεται στὴν ἐπιδίωξη τῆς ἀπόκτησης πολεμικῆς ἀρετῆς.¹ Οἱ Ἕλληνες ὅμως κατενόησαν ταυτόχρονα ὅτι ὁ «πόλεμος» μὲ τὴν εὐρεῖα ἔννοια τοῦ ὅρου ἀποτελεῖ βασικὸ γνῶρισμα τοῦ τρόπου λειτουργίας τοῦ Σύμπαντος καὶ συνεπῶς μέσα ἀπὸ τὸν πόλεμο ἀναδεικνύονται ὅλες οἱ ἀνθρώπινες ἀρετές, καὶ δὴ ἡ στάση ποὺ πρέπει νὰ ἔχῃ ἓνας ἄντρας κατὰ τὴ διάρκεια τῆς ζωῆς του, γι' αὐτὸ ἄλλωστε ὁ Ἡράκλειτος κατέληξε στὸ συμπέρασμα ὅτι «πόλεμος πάντων μὲν πατήρ ἐστι, πάντων δὲ βασιλεύς· καὶ τοὺς μὲν θεοὺς ἔδειξε τοὺς δὲ ἀνθρώπους, τοὺς μὲν δούλους ἐποίησε, τοὺς δὲ ἐλευθέρους».²

Ἐπιπλέον δὲν πρέπει νὰ παραβλέπουμε ὅτι ἀκόμα καὶ τὰ Ὀμηρικὰ ἔπη ἀναφέρονται στὸν πόλεμο ὡς μέσον ἀνάδειξης ὅλων τῶν ἀνθρωπίνων ἀρετῶν. Στὴν Ἰλιάδα ἐπὶ παραδείγματι ὁ Ἔκτωρ καὶ ὁ Ἀχιλλεύς, καίτοι ἀντίπαλοι, εἶναι δύο ἥρωες ποὺ χαρᾶκτηρίζονται ἀπὸ στοιχεῖα τὰ ὁποῖα δύνανται νὰ ἀποτελέσουν ὑγιῆ πρότυπα γιὰ τὴν διάπλαση ἐνὸς νέου, ποὺ θὰ κληθῇ νὰ μελετήσῃ αὐτὰ τὰ κείμενα. Γιὰ παράδειγμα στὸ πρόσωπο τοῦ Ἐκτορα καθρεφτίζεται ἡ ὑπομονή, ἡ ἀγάπη γιὰ τὴν πατρίδα, ὁ σωστὸς οἰκογενειαρχὴς-σύζυγος καὶ διάδοχος τοῦ θρόνου, ἀκόμα καὶ ὁ θνητὸς ποὺ δὲν φοβάται νὰ μονομαχήσῃ μὲ ἓναν ἐξ ὀρισμοῦ ἀθάνατο γιὰ τὴν ὑπεράσπιση τῆς πατρίδας του. Ἀπὸ τὴν ἄλλη μερὶς στὸ πρόσωπο τοῦ Ἀχιλλεῆ ἀντανανκλᾶται τὸ θάρρος, ἡ φιλία καὶ ἡ ἀγάπη γιὰ τὴν δόξα, στὸν βωμὸ τῆς ὁποίας εἶναι ἔτοιμος νὰ θυσιάσῃ ἀκόμη καὶ τὴν ἴδια του τὴν ζωή, διότι ὁ Ἀχιλλεὺς γινώριζε πολὺ καλὰ ὅτι ἡ συμμετοχὴ του στὸν Τρωικὸν πόλεμο θὰ σήμαινε καὶ τὸ τέλος τῆς ζωῆς του:

1. Βλ. σχ. στὸν «Δ»: Ἵων Δημόφιλος, «Θεοκρατικὸς ἀθλητισμός: Ἡ αὐτοεκμηδένιση τῆς ζωῆς», σελ. 17659.

2. Ἡράκλειτος, Ἀπόσπασμα 53.

«Γιατὶ ἡ μητέρα μου, ἡ θεὰ Θέτις, μοῦ λέει ἡ ἀργυροπόδαρη
ὅτι διπλῆς μοῖρες μὲ φέρουν στὸ θάνατον τὸ τέλος.
Ἄν αὐτοῦ μένοντας καὶ τὴν πόλι τῶν Τρώων ἀμφιμάχωμαι,
θ' ἀπολεσθῇ γιὰ μένα ὁ νόστος, ἀλλὰ τὸ κλέος ἀφθαρτο θὰ εἶναι
κι ἂν οἴκαδε ἀφίχθῶ, στὴν φίλη πατρίδα γῆ,
θὰ ἔχω ἀπολέσει τὸ λαμπρὸ κλέος, θὰ ζήσω ὅμως γιὰ πολὺν
κι οὔτε γρήγορα τὸ τέλος τοῦ θανάτου θὰ μὲ φθάσῃ.»³

Ὁ ἄνθρωπος ἥρωας ἀγγίζει τὴ θέωση πρὶν τὸν θάνατό του

Ἰ γενιὲς τῶν Ἑλλήνων, ποὺ διαπαιδαγωγήθηκαν διαβάζοντας Ὅμηρο (κατὰ τὸν Πλάτωνα «οὗτος ὁ ποιητὴς πᾶσαν τὴν Ἑλλάδα πεπαίδευκεν»), ἐπόμενο ἦταν νὰ γίνουν κληρονόμοι αὐτῆς τῆς τεράστιας πνευματικῆς παρακαταθήκης, ποὺ ἀναδείκνυε τὸν ἄνθρωπο σὲ ἥρωα-ἡμίθεο. Αὐτὴ ἡ διαιυγέστατα ἑλληνικὴ καὶ μεστή σὲ περιεχόμενο παγκόσμια ἔννοια τοῦ ἥρωα (σημ.: Ἀγγλ. *hero*) ἔδωσε τὴν δυνατότητα στὸν ἄνθρωπο νὰ φθάσῃ στὴν θέωση πρὶν τὸν θάνατό του. Γιὰ τὸν ἥρωισμό οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες ἦταν πάντα ἔτοιμοι νὰ θυσιάσουν τὴν ζωὴ τους, καὶ τὰ παραδείγματα τοῦ Μαραθῶνα, τῆς Σαλαμίνας καὶ τῶν ἄλλων σπουδαίων μαχῶν, ὅπου οἱ Ἕλληνες χρησιμοποίησαν τὴν αὐτοθυσία ὡς μέσον γιὰ τὴν κατάκτηση τῆς δόξας, καὶ ὄχι ἀπαραιτήτα τῆς νίκης, εἶναι πάμπολλα.

Παράλληλα οἱ μῦστες τῆς Ἑλληνικῆς Σκέψης γρήγορα κατενόησαν, ὅτι ὁ «στρατιωτικὸς πόλεμος» ὡς αὐτοσκοπὸς γιὰ τὴν κατάκτηση τῆς δόξας καὶ τὴν ἀνάδειξη ἡρωικῶν προσωπικοτήτων θὰ μπορούσε νὰ ὑποκατασταθῇ μὲ μία ἄλλη μορφή ἀναίμακτου «πολέμου», τὸν ἀθλητικὸν ἀγῶνα.

Ἡ ἀνάγκη γιὰ τὴν ἀνάπτυξη μιᾶς δραστηριότητος, ἡ ὁποία θὰ ἀναδείκνυε ὅλες τὶς ἀρετὲς ποὺ πηγάζουν ἀπὸ τὴ μάχη, δίχως νὰ ζημιώνεται τὸ Ἑλληνικὸ Ἔθνος ἀπὸ τοὺς ἐμφυλίους σπαραγμούς, ἦταν κάτι παραπάνω ἀπὸ ἐπιτακτικὴ καὶ ἡ Ἑλληνικὴ Διανόηση δὲν ἄργησε καθόλου νὰ τὴν ἱκανοποιήσῃ. Ἔτσι ὁ ἀθλητισμὸς ἀπὸ μία ἀπλὴ δραστηριότητα καὶ ἐνασχόληση τῶν νέων μετατράπηκε στὴν πρώτη πανελλαδικὴ γιορτὴ, ποὺ σὺνάξε στὴν μητροπολιτικὴ γῆ τὰ ἑκατομύρια τῶν σκορπισμένων Ἑλλήνων.

Ὁ ἀθλητισμὸς στὸ σύνολό του περιελάμβανε δρώμενα (ἀθλήματα), ποὺ ἀποτελοῦσαν τὸν ἀντικατοπτρισμὸ πολεμικῶν σκηνῶν καὶ σκηνῶν κυνηγιοῦ, μόνον ποὺ στὴν διάρκεια αὐτῶν τῶν δρώμενων ὁ ἄνθρωπος καλοῦνταν νὰ ξεπεράσῃ τὸν ἑαυτό του καὶ μέσα ἀπὸ αὐτὴ τὴ διαδικασία νὰ γίνῃ καλύτερος καὶ νὰ ἀποκτήσῃ τὴν πολυπόθητη δόξα, χωρὶς νὰ σκοτώσῃ ἢ νὰ σκοτωθῇ.

Ἐχοντας σὰν βάση τὴν Ἑλληνικὴ Μυθολογία, ἐντὸς τῆς ὁποίας ὑπῆρχαν ἡδὴ προ-διανοημένες καὶ προ-καθωρισμένες οἱ ριζικὲς ἔννοιες τοῦ ἥρωα καὶ τοῦ ἄθλου (π.χ. οἱ ἄθλοι τοῦ Ἡρακλῆ, τοῦ Θησέα κ.λπ.) καὶ μὲ βασικὸ πλοηγὸ τὰ ὅσα διαδραματίζονται στὴν Ἰλιάδα καὶ στὴν Ὀδύσεια, ὅπου ὑπάρχουν σαφεῖς ἀποδείξεις περὶ τελέσεως ἀθλητικῶν ἀγώνων,⁴ οἱ πνευματικοὶ πατέρες τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος καθιέρωσαν τὸν ἀθλητισμὸ

3. Ἰλιάς I 410-416.

4. Ἰλιάς H 589-590· B773-775· Ὀδύσεια δ 625-628· καὶ ἄλλοι.

Ὁ ἀθλητισμὸς στὴν Ἀρχαιότητα εἶχε ὡς σκοπὸ τὴν ἐκτόνωση τοῦ πολεμικοῦ ἐνστίκτου χωρὶς αἱματοχυσίες. Σήμερα ὁ φανατισμὸς καὶ ἡ «πίστη» τοῦ «ὀπαδοῦ» ὁδηγεῖ στὸ ἀντίθετο ἀποτέλεσμα. Στὴν εἰκόνα ὁ θεὸς Ἀγὼν τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων. Ἦταν φτερωτὸς καὶ κρατοῦσε στεφάνια ἀνθέων, συμβόλων γαλήνης καὶ εἰρήνης. (Νόμισμα τοῦ 510-480 π.Χ.)

ὡς ἓνα σύνολο εὐγενικῶν δρώμενων. Εἶχε βρεθῇ ἐπιτέλους ὁ τρόπος, ποὺ ὁ ἄνθρωπος θὰ μετουσιωνόταν σὲ κάτοικο-νικητὴ τοῦ Ὀλύμπου, ἐξ οὗ καὶ ἡ καθιέρωση τῶν Ὀλυμπιακῶν ἀγώνων στὴν Ὀλυμπία.

Ἀξίζει νὰ προσέξουμε τὴν διαφορετικὴ κοσμοαντίληψη ποὺ εἶχαν οἱ Ἕλληνες ἀπὸ τοὺς σύγχρονους θεοκράτες ὅλων τῶν δογμάτων, οἱ ὁποῖοι νομίζουν ὅτι φθάνουν στὴν θέωση ἄλλοτε μὲ τὴν γονυκλισία μπροστὰ σὲ «ἱερεῖς» εἰκόνες καὶ ἀντικείμενα καὶ ἄλλοτε ὑποβάλλοντας ἑαυτοὺς σὲ ἐξαντλητικὲς νηστείες (Σαρακοστή γιὰ τοὺς χριστιανούς, Οὔγε γιὰ τοὺς μουσουλμάνους κ.λπ.). Ὁ Ἕλλην κοιτᾷ τὸν θεὸ κατὰματα, δὲν προσκυνᾷ οὔτε παρακαλᾷ, ἀλλὰ ἀντιθέτως μάχεται ἄφοβα γιὰ τὴν κατάκτηση μίας θέσης στὸν Ὀλυμπο.

Επίσης δὲ θὰ πρέπει νὰ παραβλέψουμε ὅτι ὁ ἥρωας ἀναδεικνύεται τόσο στὸ πεδίο τῆς μάχης ὅσο καὶ στὰ στάδια. Σὲ ὅλα τὰ ἀνωτέρω συνίστανται καὶ οἱ διαφορὲς ἀνάμεσα στὸν ἥρωα ποὺ δημιουργήσε ἡ Ἑλληνικὴ Κοσμοθεωρία καὶ στὸν μάρτυρα ποὺ ἔχτισε ἡ ἀντίστοιχη Ἑβραϊκὴ, καθ' ὅσον ὁ ἥρωας πεθαίνει νικητὴς χωρὶς νὰ περιμένη τίποτε ὡς ἀντάλλαγμα, πεθαίνει ἐνδεχομένως μόνο ἀπὸ προσωπικὸ «καπίτσιο» ἢ «γινάτι», ἀφοῦ καὶ αὐτὴ ἡ δόξα εἶναι ἀμφίβολη τὴν στιγμὴ τοῦ θανάτου του – ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸν μάρτυρα, ποὺ εἶναι πάντοτε ἡττημένος ἀλλὰ καὶ σίγουρος γιὰ τὴν μετὰ θάνατον ἀνταμοιβή του ἀπὸ τὸν «Θεό».

Ὁ ἀθηναῖος ὡς στάση ζωῆς – τότε καὶ σήμερα

Ἰ Ἕλληνες, «ἀδυνατώντας» νὰ ἀνέβουν στὰ ἀνάκτορα τῶν θεῶν, ποὺ βρίσκονταν στὶς ἀπαγορευτικὲς γιὰ τοὺς θνητοὺς κορυφές τοῦ Ὀλύμπου, βρῆκαν τρόπο νὰ κατεβάσουν τὸν Ὀλυμπο στὴν γῆ δημιουργώντας τὴν πόλιν τῆς Ὀλυμπίας. Θὰ μπορούσαμε νὰ ποῦμε χαριτολογώντας ὅτι κατὰ κάποιον τρόπο, «ἀφοῦ δὲν πᾶνε οἱ Ἕλληνες στὸν Ὀλυμπο, ἔρχεται ὁ Ὀλυμπος σὲ αὐτοὺς».

Στὴν Ὀλυμπία ἀπὸ τὴν ἀρχαιότητα μέχρι καὶ τὴν ἐποχὴ μας, ὁπότε ἀναβίωσε ξανὰ τὸ Ὀλυμπιακὸ Ἰδεῶδες (1896), ὁ ἄνθρωπος ὑπὸ τὸ φῶς τοῦ λαμπεροῦ καὶ ζωοδότη Ἥλιου πραγματοποιεῖ τὴν ἀφῆ τῆς Ὀλυμπιακῆς φλόγας. Ἡ ὕλη ποὺ δίνει ζωὴ στὸν πλανήτη προέρχεται ἀπὸ τὸν Ἥλιο-Ἀπόλλωνα, τὸν ἀστέρα ποὺ ὅλες ἀνεξαρτήτως οἱ θρησκείες ἀλλὰ καὶ ἡ Ἐπιστὴμὴ ἐν τέλει ἀσπάζονται ὡς ζωοδότη, διότι ἡ θερμότητα ἀποτελεῖ τὴν βάση γιὰ τὴν ὑπαρξὴ τῆς ζωῆς ὅλων τῶν ὄντων. Ἡ φλόγα-ζωή, ποὺ ἀνάβει στὴν Ὀλυμπία, εἶναι αὐτὴ ποὺ μὲ αὐτοθυσία ἄρπαξε ὁ Προμηθεύς, γιὰ νὰ σώσῃ τὴν ἀνθρωπότητα, ἐνῶ τὰ ἀθλήματα ποὺ λαμβάνουν χώρα ἐκεῖ ἔχουν τὴν ἀφετηρίαν τοὺς στοὺς ἄθλους τοῦ Ἡρακλῆ, τοῦ Προμηθεῆ καὶ ὅλων τῶν ἄλλων ἡρώων, ποὺ ἐπέλεξαν τὴν ἀνθρώπινη φύσιν τοὺς ἀντὶ τῆς θείας, ἀφοῦ, καίτοι ἡμίθεοι, τόλμησαν καὶ πάλαιψαν ἐνάντια στοὺς ματαιόδοξους θεοὺς, κατακτώντας ἔτσι τὴν ἀθανασία.

Ἀξίζει νὰ προσέξουμε τὸ παρακάτω ἀπόσπασμα ἀπὸ τὸ ποίημα τοῦ Γάλλου πρόξενου στὴν Κωνσταντινούπολιν Γ. Λαφφόν, ποὺ γράφτηκε τὸ 1885 ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ μεγάλου φιλέλληνα Βίκτωρος Οὐγκώ:

«Ὡς Προμηθεὺς ἀτρόμητος ἀνέβης εἰς τὰ ὕψη
καὶ ἀπὸ τὸν Δία ἄρπαξες σκῆπτρον καὶ κεραυνόν,
δὲν εἶχε πλέον μυστικὸν ἢ φύσιν νὰ σοῦ κρύψῃ.
Ἐμέτρησε τὸ βλέμμα σου καὶ γῆν καὶ οὐρανόν...»⁵

Ὡς μελετητὴς ἀλλὰ καὶ μέντορας τοῦ Ἑλληνικοῦ Λόγου ὁ Γ. Λαφφόν, ἐκτὸς τοῦ ὅτι μιλοῦσε ἄρτια τὴν Ἑλληνικὴ Γλῶσσα καὶ τὴν χρησιμοποιοῦσε σὰν ἐργαλεῖο ἔκφρασης, φαίνεται ὅτι εἶχε καταφέρει νὰ εἰσέλθῃ μέχρι καὶ τὰ ἐνδότερα τῆς Ἑλληνικῆς Κοσμοθεωρίας τονίζοντας: «καὶ ἀπὸ τὸν Δία ἄρπαξες σκῆπτρον καὶ κεραυνόν» (Αἰσχύλος, «Προμηθεὺς Δεσμώτης»). Αὐτὴ τὴν «εὐσεβῆ ἀσέβεια» ἐναντὶ τοῦ θείου μόνον οἱ Ἕλληνες κατάρθωσαν νὰ τὴν πραγματώσουν καὶ γιὰ τὸν Λαφφόν, ὁ Οὐγκώ ἦταν ἓνας ἀθεόφοβος ἀρχαῖος Ἕλληνας, ποὺ τόλμησε νὰ ἄρπάξῃ ἀπὸ τὸν Δία τὸ σκῆπτρο τῆς οὐράνιας βασιλείας. Ἐπὶ αὐτοῦ δὲν θὰ πρέπει νὰ λημονοῦμε καὶ τὶς μάχες ποὺ ἔδωσαν οἱ ἄνθρωποι

5. Βλ. σχετικὰ: Ἐφημ. «Ἀκαρνανία», Μάιος 2004.

έναντι τῶν θεῶν κατὰ τὴν διάρκειά τοῦ Τρωικοῦ πολέμου, οἱ ὅποιοι οὐκ ὀλίγες φορὲς βρῆκαν νικητὲς τοὺς θνητοὺς ἔναντι τῶν ἀθανάτων:

«ἀλλ' ἤδη οἱ Δαναοὶ μάχονται καὶ τοὺς ἀθανάτους...»,⁶

ἐνῷ χαρακτηριστικὴ εἶναι καὶ ἡ παρατήρηση τῆς νύμφης Κίρκης πρὸς τὸν Ὀδυσσεά:

«Δυστυχισμένε, πάλι λοιπὸν πολεμικὰ ἔργα σκέπτεσαι
καὶ κόπου· οὔτε καὶ στοὺς θεοὺς θὰ ὑποχωρήσης τοὺς ἀθανάτους;»⁷

Σὲ πλήρη ἀντίθεση μὲ τὴν Ἑβραϊκὴ Κοσμοθεωρία, ποὺ ὁ Θεὸς ὄχι μόνον εἶναι ἄφταστος καὶ ἀπροσέγγιστος ἀλλὰ τιμωρεῖ καὶ ὅσους τολμήσουν νὰ τὸν προσεγγίσουν,⁸ βρίσκεται ὁ Ὀλυμπιονίκης γιὰ τοὺς Ἕλληνες, ὁ ὅποιος πραγματώνει ἀκριβῶς αὐτὴ τὴν κλοπὴ –ἀρπαγὴ τοῦ σκήπτρου ἀπὸ τὸν Δία, ἐνῷ ἡ διαδικασία τῆς λαμπαδηδρομίας δὲν εἶναι τίποτε περισσότερο ἀπὸ τὴν ἀναπαράσταση τῆς κλοπῆς τῆς φλόγας ἀπὸ τὸν Προμηθεά, ποὺ τέλος ὁδηγεῖται στὸν βωμό, τὸν στημένο ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους, ἐπὶ τοῦ κεντρικώτερου σημείου τοῦ Σταδίου. Ὁ Προμηθεὺς-Ὀλυμπιονίκης-Λαμπαδηδρόμος μετουσιώνεται αὐτόματα σὲ ἀρωγὸ τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, καὶ ὅλα εἶναι ἔτοιμα πλέον γιὰ νὰ ξεκινήσουν οἱ ἀγῶνες (σημ.: καὶ ὄχι τὰ *games*-παιχνίδια), μέσφ τῶν ὁποίων ὁ ἀθλητὴς θὰ διεκδικήσῃ μία θέση ἀνάμεσα στοὺς θεοὺς τοῦ Ὀλύμπου, θὰ γίνῃ δηλαδὴ Ὀλυμπιο-νίκης (=ἀθάνατος), καὶ γι' αὐτὸ καθόλου τυχαία δὲν ἦταν ἡ φράση μὲ τὴν ὁποία ἐπευφημοῦσε ὁ λαὸς τὸν Διαγόρα, τὴν στιγμὴ ποὺ τὸν σήκωσαν στὰ χέρια οἱ Ὀλυμπιο-νίκες γιοί του:

«Κάθανε, Διαγόρα! Οὐκ εἰς Ὀλυμπον ἀναβήσει»

(δηλαδὴ: «Πέθανε, Διαγόρα! Δὲν μπορεῖς ν' ἀνέβῃς καὶ στὸν Ὀλυμπο»).

Ὁ εὐνouxισμὸς τοῦ ἀθητικοῦ ἰδεώδους

πορεία τοῦ ἀθλητισμοῦ εἶναι λίγο ἕως πολὺ γνωστὴ, ἀφοῦ μετὰ τὰ ἔνδοξα κλασικὰ χρόνια ἀκολούθησαν τόσο ὁ σταδιακὸς ἐκφυλισμὸς ἀπὸ τοὺς Ρωμαίους ὅσο καὶ ἡ προσπάθεια γιὰ τὴν κατάργησίν του ἀπὸ τοὺς Βυζαντινοὺς-Ρωμιοὺς, ἐνῷ ἡ ἐν κρυπτῷ συνέχισή του ἀπὸ τοὺς «ἐλεύθερους» στὴ σκέψη Ἕλληνες⁹ καὶ κατόπιν ἡ σταδιακὴ ἀναβίωσή του μετὰ τὸ πέρασ τοῦ Μεσαίωνα¹⁰ ἦταν ἓνα γεγονός, ποὺ συνδεόταν ἄμεσα μὲ τὴν ἀνάμνηση τῶν Ἑλλήνων ἀπὸ τὴν κλασικὴ τοὺς κληρονομιά.

Ἐν τούτοις δὲν θὰ πρέπει νὰ παραβλέψουμε ὅτι στοὺς κόλπους τοῦ Βυζαντινοῦ –Ρωμαϊκοῦ κράτους συνεχιζόταν – λόγφ ἀνάγκης ἐπιβίωσης – ἡ συνέχισή τῆς πολεμικῆς διδασκαλίας τῶν στρατιωτῶν. Μ' ἄλλα λόγια μπορεῖ ὁ ἀθλητισμὸς ἐπίσημα νὰ θεωροῦνταν ὡς «παγανιστικὴ» τελετὴ, ὅμως οἱ στρατιῶτες ἀναγκαστικὰ –γιὰ νὰ ἐπιβιώσουν στὸ πεδίο τῆς μάχης– δὲν ἔπαψαν νὰ ἐξασκοῦνται στὸ ἀκόντιο-δόρυ, στὴν ξιφασκία, στὸν δρόμο- ταχύτητα καὶ κυρίως στὴν ἀρματοδρομία, ἡ ὁποία ἐπὶ Βυζαντίου ἦταν ἓνα ιδιαίτερος λαοφιλὲς θέαμα.

6. Ἰλιάς Ε 380.

7. Ὀδ. Μ 116-117.

8. «Πύργος τῆς Βαβέλ»: Γένεσις. ΙΑ' 1.

9. Βλ. «Δ», Ν.Σ. Ἀσπιώτης, «Ἐνέπιγραφὴ πλάκα ἀναφέρει τέλεση Ὀλυμπιάδων ὡς τὸ 741 μ.Χ.» σελ. 14697.

10. Βλ. «Δ», Λεύκαρος, «Παναγῆς Κουταλιανός», σελ. 16443 «Θεόδωρος Γεωργίου», σελ. 16267.

Τὸ δυσάρεστο εἶναι ὅτι τὸ ἐλληνικὸ ἀθλητικὸ ἰδεῶδες, ὅπως αὐτὸ ἀναδείχθηκε στὴν Ὀλυμπία, «παράφρασθηκε» ἔντονα ἀπὸ τοὺς Ρωμαίους, οἱ ὁποῖοι πρὸς τέρψιν τῶν θεατῶν ἔρριχναν τοὺς ἀνθρώπους στὶς ἀρρένες νὰ ἀλληλοσφάζωνται ἢ νὰ γίνωνται «ὄρεκτικά» γιὰ τὰ θηρία. Κατόπιν οἱ Βυζαντινοὶ συνέχισαν μὲ ἄλλο τρόπο τὴν ἐκφυλισμένη αὐτὴ Ρωμαϊκὴ παράδοση, ἡ ὁποία ἦταν ἐμφανῶς τροποποιημένη, στὸ μέτρο ποὺ θὰ ἐξυπηρετοῦσε τὴν εἰσαγόμενη στὴν Ἑλλάδα Ἑβραϊκὴ Κοσμοθεωρία-καταστροφολογία. Οἱ μῦστες τοῦ Γιαχβισμού, ποὺ διοικοῦσαν τὴ Νέα Ρώμη, κατάλαβαν νωρὶς ὅτι ὁ ἀθλητισμὸς ἀποτελοῦσε ἓνα μέσον πολιτικο-θρησκευτικῆς χειραγώγησης τῶν μαζῶν, ἀρκεῖ νὰ κοβόταν καὶ νὰ ραβόταν στὰ μέτρα τὰ δικά τους καὶ ὄχι στὰ μέτρα ποὺ εἶχαν θέσει οἱ ἀρχαῖοι Ἑλληνες στὴν Ὀλυμπία, βάσει τῶν ὁποίων ὁ ἄνθρωπος προσέγγιζε τὴν θέωση (= ἡρωοποίηση) μέσα ἀπὸ διαδικασίες-δρώμενα, ποὺ τὸν βελτίωναν «*ψυχῇ τε καὶ σώματι*»!¹¹

Ἡ μία ὄψη τοῦ νομίσματος ἦταν ἡ παράφραση τοῦ ὄρου «*ἄθλησις*», τὴν ὁποία προσάρμωσαν στὰ μέτρα τοῦ μοναχικοῦ ἀσκητισμοῦ.¹² Ἀπὸ τὴν ἄλλη μερὶς θεσμοθετήθηκαν σὲ ὅλη τὴν ἐπικράτεια τοῦ Βυζαντίου οἱ ἀρματοδρομίες ὡς τὸ πῖδ λαοφιλὲς ἄθλημα, μέσῳ τῶν ὁποίων ὁ αὐτοκράτωρ, ὅπως θὰ διαπιστώσουμε, «*διήρει καὶ ἐβασίλευεν*». Τὰ ὑπόλοιπα ἀθλήματα ὅπως ὁ δρόμος, ἡ δισκοβολία κ.λπ. ἔπαψαν νὰ τελοῦνται ὡς γυμνικά καὶ σταδιακὰ παραγκωνίσθηκαν, χωρὶς ὅμως ποτὲ νὰ παύσουν νὰ τελοῦνται.

Ὁ ἱστορικός τοῦ μέλλοντος μὲ γλαφυρὸ τρόπο ἔχει καταγράψει τὴν χρῆση τῶν ἀρματοδρομιῶν ὡς μέσου πολιτικῆς χειραγώγησης τῶν μαζῶν. Ἡ εὐγενικὴ ἄμιλλα ἀντικαταστάθηκε ἀπὸ τὸν ἀθέμιτο ἀνταγωνισμὸ (π.χ. πολλὲς φορὲς ὁ ἕνας δρομέας μαστίγωνε ἢ ἔσπρωχνε τὸν συναθλητὴ του, ὥστε νὰ τὸν βγάλῃ ἐκτὸς ἀγῶνα ἢ τοποθετοῦσε δρεπάνια στοὺς τροχοὺς του, γιὰ νὰ ἐξουδετερώνῃ τοὺς ἄλλους ἀρματοδρόμους κ.λπ.), ὁ σεβασμὸς στὴν ἀνθρώπινη ζωὴ ἀντικαταστάθηκε ἀπὸ τὴν ἐπιθυμία γιὰ θανάτωση τοῦ ἀντιπάλου καὶ τέλος ὁ φίλαθλος μετατράπηκε σὲ «ὀπαδό» ὡς γνήσιο «ἀντίγραφο» τοῦ «πιστοῦ» τῆς Γιαχβικῆς Κοσμοαντίληψης.

Ἡ ἰδεολογία τῆς «φανέλλας»: Ἕνα παρελθόν

τὴ νεώτερη ἐλληνικὴ ἀθλητικὴ ἱστορία τὰ πράγματα δὲν κύλισαν ὁμαλά. Ἀπὸ τὸ 1880 ἕως καὶ τὸ 1930 συντελέσθηκε μία μεγάλη πολιτιστικὴ ἔξαρση στὴν πατρίδα μας, κατὰ τὴν ὁποία ὁ ἐλληνικὸς λαὸς ἐν μέσῳ τῶν κακουχιῶν τῆς ἐποχῆς (Θεσσαλικὸς πόλεμος, Βαλκανικοὶ πόλεμοι κ.λπ.) θέλησε ἀκόμα μία

11. Βλ. Σ. Μυτιληναῖος «*Ἀφελληνισμὸς καὶ τέλος τῶν ἀρχαίων Ὀλυμπιάδων*», «Δ», σελ.17725.

12. Βλ. Ἰων Δημόφλιος, «*Θεοκρατικὸς ἀθλητισμὸς, ἡ αὐτοεκμηδένιση τῆς ζωῆς*», «Δ», σελ. 17659 καθὼς καὶ εἰκόνες στὸ ἄρθρο τοῦ Κ. Ἐλευθερίου «*Ἡ γιορτὴ τοῦ Ἑρωτα*» ἐπὶ τῆς σελ. 18370, στὶς ὁποῖες εἰκόνες ὅμως θὰ ἤθελα ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ νὰ παρατηρήσω ὅτι τὰ ὅσα ἀναγράφονται στοὺς παπύρους ποὺ κρατοῦν οἱ ἐν λόγῳ ἄγιοι μαρτυροῦνται καὶ κάποιες ἀλήθειες γιὰ τὸν τρόπο ζωῆς ποὺ πρέπει νὰ ἔχη ἕνας ἀθλητὴς, δηλαδὴ νὰ εἶναι ἐγκρατὴς στὶς ἀπολαύσεις καὶ νὰ «ταλαιπωρῇ» τὸν ἑαυτὸ του ἀθλούμενος. Τὸ αὐτὸ δίδασκε καὶ ἡ ἐπιλογὴ τοῦ ἡρωϊκοῦ Ἑλληνος Ἡρακλῆ, ὁ ὁποῖος ἐπέλεξε τὸν Δρόμο τῆς Ἀρετῆς (ταλαιπωριῶν) καὶ ὄχι τῆς Κακίας (ἀπολαύσεων). Δυστυχῶς οἱ ἐπίσημοι ἐκπρόσωποι τῶν χριστιανῶν παρέφρασαν τὶς ἀλήθειες αὐτές, ταυτίζοντας τὴν σκληραγώγηση τῶν ἀθλητῶν μὲ τὴ νηστεία καὶ τὴν ἀπομάκρυνση ἀπὸ τὰ ἐγκόσμια καὶ τὴν ἄθληση μὲ τὴν ὁμφαλοσκοποῦσα ἀκίνησιν τοῦ καλὸ γερου.

Πλήθος ὁμοίων φωτογραφιῶν δημοσιεύονται σὲ ὅλα τὰ φύλλα τῶν ἀθλητικῶν ἐφημερίδων. Τὰ ἑλληνόπουλα, πρὶν κἄν βαφτιστοῦν χριστιανοί, φροντίζουν οἱ γονεῖς τους νὰ τὰ βαφτίζουν «ὀπαδούς».

φορὰ νὰ κρατηθῇ ὑποβασταζόμενος ἀπὸ τὰ μεγάλα ἰδανικά τῆς Ἀρχαιότητος, καὶ ἐντὸς αὐτῶν τῶν πλαισίων ξεκίνησε ἡ σταδιακὴ ἴδρυση τῶν μεγάλων ἀθλητικῶν συλλόγων. Στὰ ὀνόματα τοῦ Ὀλυμπιακοῦ, τοῦ Παναθηναϊκοῦ, τοῦ Ἡρακλῆ, τοῦ Ἄρη, τοῦ Ἀπόλλωνα καὶ τῶν ἄλλων ἀθλητικῶν σωματείων ἀναγνωρίζουμε τὴν τιτάνια προσπάθεια τοῦ λαοῦ μας νὰ ἀντλήσῃ δύναμη ἀπὸ τὴν ἔνδοξη κλασικὴ ἱστορία του.

Μακριὰ ἀπὸ τὸ χρηματικὸ ὄφελος καὶ τὸ μῖσος ἔναντι τῶν ἀντιπάλων τους οἱ ἀθλητὲς μέχρι καὶ τὸ 1960 περίπου ἐντάσσονταν στὰ ἀθλητικὰ σωματεία, μόνο γιὰ νὰ περνοῦν τὸν ἐλεύθερο χρόνο τους ἀθλούμενοι (σημ.: ἐρασιτεχνικὸ ποδόσφαιρο), ἐνῶ ἡ καθημερινὴ τριβὴ μὲ τοὺς συναθλητὲς τοὺς ἔνωνε μὲ δεσμοὺς οἰκογενειακῆς φιλίας. Δὲν νοοῦνταν ἢ μεταγραφὴ ἐνὸς ἀθλητῆ σὲ ἀντίπαλο σωματεῖο ὅχι λόγῳ μίσους ἔναντι τῶν ἄλλων συλλόγων ἢ ἐξ αἰτίας οἰκονομικῶν διαφορῶν, ἀλλὰ ἀφενὸς λόγῳ τῆς ἀγάπης πρὸς τοὺς συναθλητὲς τους καὶ ἀφετέρου λόγῳ τῶν συναισθηματικῶν δεσμῶν μὲ τὴν πόλιν ὅπου μεγάλωσαν.

Χαρακτηριστικὰ παραδείγματα ἐπίσης εἶναι καὶ αὐτὰ τῆς Α.Ε.Κ, τοῦ Π.Α.Ο.Κ, τοῦ Πανωνίου καθὼς καὶ τῶν ἄλλων σωματείων, ποὺ ἴδρυσαν οἱ πρόσφυγες καὶ τὰ ὁποῖα συγκέντρωσαν γύρω τους ὅλο τὸν ἀλύτρωτο Ἑλληνισμό. Τοὺς ἀνθρώπους αὐτοὺς ἔνωσαν οἱ μνημεις τοῦ κοινοῦ παρελθόντος καὶ ἡ νοσταλγία γιὰ ἐπιστροφὴ στὴν σκλαβωμένη πατρίδα, ἀφοῦ πολλὰ ἀπὸ αὐτὰ τὰ σωματεία εἶχανε ἰδρυθῇ ἀπὸ τοὺς Ἑλλήνες τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, ἐνῶ αὐτοὶ βρισκόντουσαν ἀκόμα ἐπὶ τῶν ἐδαφῶν τῆς Ὀθωμανικῆς Αὐτοκρατορίας.

Μὲ τὴν ἐπαγγελματικοποίηση τοῦ ἀθλητισμοῦ καὶ τὴν ἀλλοτρίωση τῶν ἀθλητῶν ἀπὸ τὸν «μαμωνᾶ» ὅλα τὰ μεγάλα ἰδανικά κατέρρευσαν καὶ ὑπάρχουν μόνο στὰ μυαλὰ ὀρισμένων «ρομαντικῶν». Ἡ ἀγάπη γιὰ τὴν «φανέλλα», τὸ ἀνιδιοτελὲς πάθος γιὰ νίκη καὶ οἱ ἄρρηκτοι δεσμοὶ ἀδελφοσύνης μὲ τοὺς συναθλητὲς ἀποτελοῦν πλέον

ιστορία, και ὅποιος τὰ ἐπικαλεῖται εἶναι ἡ γραφικὸς ἢ ἀπληροφόρητος. Ἀπὸ ἐκεῖνο τὸ χρονικὸ σημεῖο ἄρχισε ἡ ἰδεολογικὴ κατάρρευση τοῦ ἀθλητικοῦ ιδεώδους καὶ ἡ μετατροπὴ τοῦ νεώτερου Ἑλληνα φιλάθλου σὲ ὁπαδό.

Τὰ πρῶτα χρόνια οἱ φίλαθλοι πῆγαιναν μονιασμένοι στὰ γήπεδα, βωμολοχίες δὲν ἀκούγονταν, ἀκριβῶς λόγῳ τοῦ σεβασμοῦ καὶ τοῦ δέους ποὺ ἐνιωθε ὁ ἀπλὸς κόσμος ἔναντι τοῦ ἀθλητῆ, ἀνεξαρτήτως τοῦ σωματείου ποὺ ἐντασσόταν. Ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ οἱ ἴδιοι οἱ ἀθλητὲς εἶχαν μίαν ποιοτικὴ διαφορὰ ἔναντι τῶν σύγχρονων, ἀπλᾶ καὶ μόνο ἐπειδὴ, ὅπως νοσταλγικὰ καὶ ἀποφθεγματικὰ ἐκφράζει ὁ λαϊκὸς λόγος, «*κάποτε ἔπαιζαν γιὰ τὴν φανέλλα*». Ἡ φράση αὕτη περικλείει ὅλο τὸ μεγαλεῖο τοῦ ἀθλητῆ τῆς ἐποχῆς, ὁ ὅποιος δὲν εἶναι ἄλλος ἀπὸ τὸν καθαρὸ, τὸν γνήσιο ἀπόγονο τοῦ ἀρχαίου ἀθλητῆ με ὅ,τι ἐνδοξο καὶ εὐγενὲς κουβαλοῦσε στὸν γονότυπό του.

Ἡ «φανέλλα» ἐκπροσωπεῖ τὴν «σημαία», τὸ «λάβαρο» τοῦ σωματείου, στὸ ὁποῖο ἀνήκει ὁ ἀθλητὴς καὶ εἶναι ἱερὴ τόσο γιὰ τὸν ἀθλητῆ ὅσο καὶ γιὰ τὸν φίλαθλο τῆς ομάδος. Ἀπὸ τὴν στιγμὴ ὅμως ποὺ τὸ ἔμβλημα τῆς ομάδος πῆρε μίαν ἔννοια παρόμοια πρὸς ἐκείνῃ τοῦ θρησκευτικοῦ συμβόλου καὶ ὁ φίλαθλος μετατράπηκε σὲ ὁπαδό, ἡ ροὴ τῆς ἀθλητικῆς ἱστορίας ἄλλαξε καὶ τὸ νόημα τοῦ ἀθλητισμοῦ, ποὺ δειλὰ προσπάθησε νὰ ἀναβιώσῃ στὶς ἀρχὲς τοῦ περασμένου αἰῶνα, χάθηκε.

Τὸ ποδόσφαιρο ἀπὸ ἄθλημα, ποὺ ἐξ ὀρισμοῦ πρέπει νὰ προάγῃ τὴν εἰρήνην, ἔχει μετατραπῇ σὲ ἓνα μέσο ἐκτόνωνσης τῶν πολεμικῶν ἐνστίκτων. Οἱ ὁδομαχίες τῶν ὁπαδῶν πρὶν καὶ μετὰ ἀπὸ κάθε ἀγῶνα τῶν ομάδων τοὺς εἶναι χαρακτηριστικές, ἀφοῦ διατηροῦν ἀτόφυνα τὰ πολεμικὰ ἦθη, ὅπως αὐτὰ παρουσιάζονται ἀκόμα ἀπὸ τὴν ἐποχὴ τοῦ Ὀμήρου. Οἱ ἀκροβολισμένες ομάδες τῶν ὁπαδῶν στὰ σκοτεινὰ σοκκάκια τῶν πόλεων συχνὰ δίνουν «ρвантеβοῦ», γιὰ νὰ ἀναμετρηθοῦν μακριὰ ἀπὸ τὰ μάτια τῶν ἀστυνομικῶν ἀρχῶν. Τὰ ἐργαλεῖα τῆς «μάχης» εἶναι συνήθως πέτρες, μαχαίρια, ἀλυσίδες, ρόπαλα καθὼς καὶ ἡ ἐκ τοῦ σύνεγγυς ἐπαφὴ. (Σημ.: ἀλήθεια, στὴν ἀρχαιότητα οἱ μάχες γίνονταν με διαφορετικὲς μεθόδους; Ἀσφαλῶς ὄχι. Μόνο ποὺ γίνονταν στὸν πόλεμο κι ὄχι στὰ «μάτς».)

Κυνηγητὸ καὶ ἄγριο ξύλο λαμβάνουν χώρα σὲ ἀπόμερες γειτονίες, ἐνῶ ἡ κάθε ομάδα προσπαθεῖ νὰ ἀρπάξῃ ἀπὸ τοὺς ἀντιπάλους τὶς σημαῖες καὶ τὰ πανῶ, τὰ ὁποῖα κατόπιν θὰ ἀναρτηθοῦν στὶς κερκίδες τοῦ γηπέδου ὡς λάφυρα ἀνδρείας καὶ νίκης, ὅπως ἀκριβῶς συνέβαινε καὶ ἄλλοτε – ἀλλὰ στὰ πεδία τῶν μαχῶν καὶ ὄχι στὰ πάγκα τῶν ἀργόσχολων.

Ὁ ἀθλητισμὸς ὡς μέσον ἐξουσίας

πὶ Ἰουστινιανοῦ οἱ λεγόμενοι «*δῆμοι*» δὲν εἶχαν καμμία σχέση με τοὺς δήμους τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος· ἦταν σωματεῖα καὶ ὁργανώσεις ὁπαδῶν, ποὺ εἶχαν πάρει τὴν ὀνομασία τους ἀπὸ τὰ χρώματα τῆς στολῆς-χλαμύδας τῶν ἡνιόχων, τοὺς ὁποίους ὑποστήριζαν στὶς ἱπποδρομίες καὶ στὶς ἀρματοδρομίες. Τὰ «φίλαθλα» ἀθλητικὰ αὐτὰ σωματεῖα, ὅπως διαμορφώθηκαν στὸ Βυζάντιο, θυμίζουν ἀρκετὰ τὸν τρόπο δράσης τῶν σύγχρονων «ἐνώσεων φιλάθλων» (σημ.: σήμερὰ τὰ ὀνομάζουμε *clubs* = *λέσχες*)· καὶ γιὰ τοῦ λόγου τὸ ἀληθὲς θὰ προβοῦμε σὲ ὠρισμένους ἀπλοποιημένους παραλληλισμούς.

Τὸ 5ο-6ο αἰῶνα μ.Χ. στὰ μέλη τῶν «*δήμων*» τῆς Κωνσταντινουπόλεως δόθηκαν περισσότερες ἀρμοδιότητες ὅπως αὐτὴ τῆς δημιουργίας πολιτοφυλακῆς – σωμάτων ἀσφαλεί-

Ὁ πατριάρχης κ. Βαρθολομαῖος, ὅπως παρουσιάζεται καθημερινὰ στὶς σελίδες ἀθλητικῆς ἐφημερίδας φίλα προσκείμενης στὴν ὁμάδα τῆς Α.Ε.Κ. Εἶναι ἥλιον φανερότερον, ὅτι ὁ πατριάρχης χρησιμοποιεῖ τὰ ἀθλητικὰ σωματεῖα ποὺ ἱδρυσαν οἱ πρόσφυγες γιὰ τὴν συσπείρωση τοῦ ποιμνίου του καὶ τὴν γενικώτερη ἐπιρροή του στὴν ἐλληνικὴ κοινωνία.

ας (σημ.: ὅπως στὴν ἐποχὴ μας ὑπάρχουν σύγχρονες ιδιωτικὲς ὁμάδες «security», ποὺ χρηματοδοτοῦνται ἀπὸ τὰ ποδοσφαιρικὰ σωματεῖα) ἢ αὐτὴ τῆς κατασκευῆς δημοσίων ἔργων (σημ.: ἀνάλογες «χορηγίες» τῶν προέδρων τῶν σύγχρονων ποδοσφαιρικῶν συλλόγων στὰ δημόσια ἔργα: βλ. γήπεδο Καραϊσκάκη ὡς χορηγία τοῦ Σ. Κόκκαλη κ.λπ.). Ἡ δρᾶση τῶν «δήμων» αὐτῶν ἐντοπιζόταν στὰ μεγάλα ἀστικά κέντρα (ὅπως καὶ σήμερα), ἐνῶ οἱ ὁπαδοὶ ἦταν μοιρασμένοι σὲ δύο μεγάλα ἀντιμαχόμενα στρατόπεδα. Ἀπὸ τὴ μιὰ πλευρὰ οἱ Βένετοι-Γαλάζιοι (συμβολίζουν τὸ φθινόπωρο) εἶναι ὀρθόδοξοι, ὁπαδοὶ τοῦ συγκεντρωτισμοῦ τῆς ἐξουσίας καὶ ἀντιπρόσωποι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον τῆς ἀριστοκρατίας τῶν εὐγενῶν καὶ τοῦ αὐτοκράτορα, καθὼς καὶ οἱ σύμμαχοί τους Λευκοὶ (συμβολίζουν τὸν χειμῶνα). Σήμερα ὁ Παναθηναϊκὸς φέρει πράσινο χρῶμα (ψυχρὸ χρῶμα = χειμῶνας, φθινόπωρο) καὶ οἱ ὁπαδοὶ του στὴν πλειοψηφία του εἶναι συγκεντρωμένοι στὶς ἀνεπτυγμένες οἰκονομικὰ ἀστικὲς περιφέρειες τοῦ κέντρου τῶν Ἀθηνῶν, ἐνῶ ἡ διοίκηση τοῦ σωματείου ἐκπέμπει συχνὰ μίᾶ συμπάθεια στὰ συντηρητικὰ-νεοφιλελεύθερα πολιτικὰ σχήματα. Ἐπίσης οἱ μικρότερες ὁμάδες, ποὺ βρίσκονται ἐντὸς τοῦ Λεκανοπεδίου Ἀττικῆς ὅπως ἐπὶ Βυζαντίου οἱ «Λευκοί», εἴθισται νὰ ὑποστηρίζουν διοικητικὰ τὴν ἰσχυρότερη ὁμάδα τῆς περιφέρειας.

Ἀπὸ τὴν ἄλλη πλευρὰ οἱ Πράσινοι (συμβόλιζαν τὴν ἀνοιξή), νεωτεριστές, ὑποστηρικτὲς τῶν διαφόρων αἰρέσεων ἀνατολικῆς προέλευσης, ὁπαδοὶ τοῦ συστήματος τῆς ἀποκέντρωσης καὶ τῆς αὐτοδιοίκησης, ἀντιπρόσωποι τῶν ἐμπορικῶν, ἐργατικῶν καὶ βιοτεχνικῶν τάξεων, προσκείμενοι στὴν αὐτοκράτειρα π.χ. Θεοδώρα καὶ τὸν μονοφυσίτικο κλῆρο, ἐνῶ σύμμαχοί τους ἦταν οἱ Ροῦσσοι (Κόκκινοι), ποὺ συμβόλιζαν τὸ καλοκαί-

Ὁ Πορτογάλος διεθνὴς Κριστιᾶνο Ρονάλντο, ἐνῶ ὁ φωτογραφικὸς φακὸς τὸν ἀπαθανατίζει νὰ προσεύχεται στὸ Θεό, προκειμένου νὰ ἀποφύγῃ ἡ Πορτογαλία τὴν ἥττα ἀπὸ τὴν Ἑθνικὴ Ἑλλάδος, ποὺ ἤδη προηγεῖται μὲ ἓνα γκολ διαφορά. Οἱ προσευχὲς δὲν πιάνουν τόπο: «Ὁ Θεὸς ἦταν μὲ τοὺς Ἕλληνες!...»

ρι. Σήμερα ὁ Ὀλυμπιακὸς εἶναι τὸ ποδοσφαιρικὸ σωματεῖο ποὺ φέρει κόκκινο χρῶμα (θερμὸ χρῶμα=καλοκαίρι, ἀνοιξη), ἔχει ἔδρα τὸ λιμάνι τοῦ Πειραιᾶ καὶ οἱ ὁπαδοὶ του προέρχονται κυρίως ἀπὸ τὴν ἐργατικὴ-λαϊκὴ τάξη. Ἐπίσης ἡ διοίκηση τοῦ σωματείου λόγῳ τῆς ἐργατικῆς πλειοψηφίας τῶν ὁπαδῶν ἐκπέμπει μία συμπάθεια σὲ «προοδευτικὸς-σοσιαλιστικὸς» πολιτικοὺς σχηματισμοὺς. Τέλος οἱ μικρότερες ὁμάδες τῆς Νομαρχίας Πειραιῶς εἴθισται νὰ ὑποστηρίζουν τὴν ἰσχυρότερη ὁμάδα τῆς περιφέρειᾶς τους.

Ἡ λαϊκὴ δύναμη τῶν βυζαντινῶν «δήμων» μετὰ ἀπὸ κάποιο χρονικὸ διάστημα ἔγινε πολὺ μεγάλη, καὶ ἀρκεῖ νὰ θυμηθοῦμε τὴν γνωστὴ «Στάση τοῦ Νίκα», ἡ ὁποία ξεκίνησε ἀπὸ τὸν Ἰππὸδρομο τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ προκάλεσε ἰσχυροτάτους κλυδωνισμοὺς στὴν πολιτικὴ ἡγεσία ὁλόκληρης τῆς αὐτοκρατορίας. Μήπως ὅμως καὶ σήμερα οἱ μεγαλομέτοχοι τῶν μεγάλων ἀθλητικῶν σωματείων δὲν ἀπειλοῦν τὴν δημόσια εἰρήνη καὶ τάξη μὲ συλλαλητήρια ποὺ θὰ προκαλέσουν μέσῳ τῶν διαφόρων Συνδέσμων Φιλάθλων (π.χ. Ο.Σ.Φ.Π.-Ὀλυμπιακός, Π.Α.ΛΕ.Φ.Π.-Παναθηναϊκός, Original-A.E.K., Βυζαντινοὶ Μαχητές-Π.Α.Ο.Κ., Super 3- Ἄρης κ.λπ.), τοὺς ὁποίους ἐλέγχουν στενὰ εἴτε μέσῳ τοῦ ἠλεκτρονικοῦ φακελώματος τῶν μελῶν τους εἴτε διότι οἱ ἡγήτορες τῶν ὀργανωμένων ὁπαδῶν –μὲ τὸν ἓναν ἢ τὸν ἄλλον τρόπο– ἀποτελοῦν ὄργανα τῶν προέδρων τους (κοινῶς ὑπαλλήλους τους); Ἡ μήπως δὲν ἔχουν τὴν δυνατότητα νὰ πείσουν τοὺς ὁπαδούς τους νὰ ψηφίσουν στὶς ἐκλογὲς τὸ κόμμα-πολιτικὸ σχηματισμὸ, ποὺ θὰ τοὺς ἐξυπηρετήσῃ καλύτερα οὕτως, ὥστε μέσα ἀπὸ αὐτὲς τὶς διαδικασίες εἴτε νὰ προβαίνουν σὲ σωρεῖα παρανομιῶν, χωρὶς νὰ λογοδοτοῦν ποτέ στὴν Δικαιοσύνη, εἴτε νὰ ἀπειλοῦν εὐθέως ἀκόμα καὶ τὴν ἴδια τὴν κυβέρνησις τῆς χώρας, ἐξασφαλίζοντας ἐνίστε τὴν κάλυψη τῶν «ἐθνοπατέρων» μας;

Ἐν πάσῃ περιπτώσει τὴν ἐποχὴ τῆς Νέας Ρώμης- Βυζαντίου ἄλλοι ὑποστήριζαν τὴν βούλησι τοῦ αὐτοκράτορα καὶ ἄλλοι τῆς γυναίκας του, τῆς αὐτοκράτειρας, ποὺ καὶ οἱ δύο τους, ἀπ' ὅτι φαίνεται, ἔπαιζαν ἄριστα τὸ παιχνίδι τῆς ἐξουσίας – μοιράζοντάς το κατὰ τὸ «διαίρει καὶ βασιλεύε». Σήμερα ὁ πολιτικὸς ἀνταρχισμὸς μέσῳ τῶν ποδοσφαιρικῶν σωματείων παίζει ἐξ ἴσου καλὰ τὸ ἴδιο ἀκριβῶς παιχνίδι, καὶ ὁ λαὸς ἀδυνατεῖ νὰ

Προσκυνηματικά εικονίσματα του Μαραντόνα. Ἐπὶ τῶν εἰκονισμάτων αὐτῶν οἱ ὁπαδοὶ τοῦ Μαραντόνα τελοῦν θρησκευτικὰς τελετὰς, διατηρῶντας τὸ τελετουργικὸ τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας.

κατανοήση ὅτι ὁ αὐτοκράτορας (κυβέρνηση) καὶ ἡ αὐτοκρατορία (ἀντιπολίτευση) σὲ ἐναλλακτικούς ρόλους ἐξυπηρετοῦν τὸ ἴδιο καὶ τὸ αὐτὸ καθεστώς, καθὼς ἐπίσης ἴδιοι εἶναι καὶ οἱ κεφαλαιοῦχοι ποὺ τοὺς στηρίζουν, μέσῳ τῆς χειραγώγησης τῶν μαζῶν ποὺ ἐγκλωβίζονται στὰ ποδοσφαιρικά τους σωματεῖα.

Ἀγιοποίηση ἀθλητῶν καὶ ἐκμετάλλευσή τους ἀπὸ τὸν Κλῆρο

Ὡτὰ τὰ φαινόμενα βέβαια δὲν παρουσιάζονται μόνο στὴν Ἑλλάδα ἀλλὰ σὲ κάθε χώρα τοῦ κόσμου, μόνο ποὺ ποικίλλουν σὲ ἑκτασὴ ἀνάλογα μὲ τὶς κοινωνικὰς συνθήκες. Κατὰ κύριο λόγο σὲ χώρες μὲ ἀνεπτυγμένη οἰκονομία, μὲ καλὸ βιοτικὸ ἐπίπεδο καὶ μὲ ὑψηλὴ ποιότητα παιδείας οἱ πολῖτες δὲν ἀσχολοῦνται πολὺ μὲ τὸ ποδόσφαιρο καὶ γενικὰ δὲν χρησιμοποιοῦν τὸν ἀθλητισμὸ ὡς μέσον ἐκτόνωσης βιαιῶν ἐνστίκτων (π.χ. Σκανδιναβικὰ κράτη, Καναδὰς κ.λπ.).

Ἀντιθέτως σὲ χώρες ποὺ ἔχουν σὰν βασικὰ κοινωνικὰ γνωρίσματα τὴν οἰκονομικὴ ἀνέχεια καὶ τὸν ἀναλφαβητισμὸ τὸ ποδόσφαιρο κάνει θραύση (π.χ. Νότια Εὐρώπη, Λατινικὴ Ἀμερικὴ κ.λπ.). Στὴν Βραζιλία ἢ στὴν Ἀργεντινὴ ἐπὶ παραδείγματι τὸ ποδόσφαιρο ἀπὸ ἓνα ἀπλὸ ἄθλημα ἔχει μετατραπῇ σὲ μίαν διαδικασίαν προσέγγισης καὶ λατρείας τοῦ θεοῦ. Χαρακτηριστικὸ εἶναι τὸ παράδειγμα τοῦ μεγαλύτερου ποδοσφαιρικοῦ ἀστέρα Μαραντόνα, ποὺ λατρεῖται σὰν θεὸς ἀπὸ τὸ «ποίμνιο» τῶν Ἀργεντίνων ὁπαδῶν. Ὁ Μαραντόνα ἀποτελεῖ τὸ ἰδανικὸ παράδειγμα ποδοσφαιριστῆ, ποὺ ἔχει «ἀγιοποιηθῇ» ἀπὸ τὸ λαὸ τῆς Ἀργεντινῆς χάριν τῶν ποδοσφαιρικῶν του ἱκανοτήτων, χωρὶς νὰ εἶναι ὁ μόνος. Ἱστορικὸ ἔχει μείνει τὸ γκολ, ποὺ ὁ συγκεκριμένος ποδοσφαιριστὴς εἶχε πετύχει κατὰ τῆς Ἀγγλίας μὲ τὸ χέρι, παραπλανῶντας τὸν διαιτητὴ, ἐνῶ τὸ ἀξιοπεριέργο εἶναι ὅτι αὐτὴ ἡ δόλια καὶ ἄδικη ἐνέργεια τοῦ ποδοσφαιριστῆ ὠνομάσθηκε «*χέρι τοῦ Θεοῦ*». Ὁ ἴδιος σὲ συνέντευξή του δήλωσε χαρακτηριστικὰ ὅτι «*ἐγὼ ἀπλῶς εἶπα ὅτι σὲ αὐτὸ τὸ γκολ εἶχα τὴν βοήθεια τοῦ Θεοῦ*». Ταυτίζοντας κατὰ κάποιον τρόπο τὴν ἐννοία τῆς ἀπάτης καὶ τοῦ θεοῦ ὁ Μαραντόνα ὀρθῶς εὐχαριστεῖ τὴν «βοήθειά» του.

Ὁ μητροπολίτης Πειραιῶς Καλλίνικος ἐν μέσῳ τῶν δημοσιογραφικῶν ἀνακαλύψεων τῶν Μ.Μ.Ε. γιὰ τὰ σκάνδαλα τῆς Ἐκκλησίας, «συσφίγγει» τὶς σχέσεις του μὲ τὸ σωματεῖο τοῦ Ὀλυμπιακοῦ καὶ μὲ τὸν πρόεδρο τοῦ συλλόγου Σ. Κόκκαλη. (Εφημερὶς «Φῶς», 22-3-2005.) Λίγο ἀργότερα θὰ εὐλογῇ τὸ σωματεῖο καὶ τὸ νέο γήπεδο Καραϊσκάκη, ὥστε ὁ Ὀλυμπιακὸς νὰ κατακτήσῃ τὸ πρωτάθλημα «μὲ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ...». Τί κοινὸ ἔχουν οἱ κ.κ. Σ. Κόκκαλης καὶ Καλλίνικος; Μὰ εἶναι καὶ οἱ δύο ποιμένες ὁπαδῶν.

Ὁ Μαραντόνα γνωρίζει καλὰ ὅτι στὸ ποδόσφαιρο –ποὺ ἀποτελεῖ καθρέφτη τῶν σύγχρονων κοινωνιῶν– ἔχει εἰσβάλει ὁ δόλος καὶ ὅτι τὸ ἄθλημα αὐτὸ ἀντανακλᾷ στοὺς κανόνες του τὴν ποιότητα τῆς κοινωνίας μας. Προφανῶς βασισμένοι ὁ ποδοσφαιριστὴς πάνω σὲ αὐτὴ τὴν θεωρία ὑποστήριξε ὅτι τὸ νὰ κερδίσῃς μὲ δόλο στὸ σύγχρονο ποδόσφαιρο δὲν εἶναι ἀπαραιτήτως κάτι κακό, ὅπως καὶ τὸ νὰ προοδεύῃ κανεὶς στὴν κοινωνία μὲ δόλο– ἔτσι κάνουν ἄλλωστε οἱ περισσότεροι– σήμερα δὲν εἶναι κοινωνικὰ ἀνῆθικο, καθ’ ὅσον ὅλες οἱ ἀξίες καὶ τὰ ἰδανικά τῆς ζωῆς ἔχουν ὑποκατασταθῇ ἀπὸ τὸ χρῆμα. (Σημ.: Μόνον ποὺ οἱ ἀξίες αὐτὲς δὲν ἐπαρκοῦν, γιὰ νὰ στηρίξουν τὴ ζωὴ, γι’ αὐτὸ ὁ Μαραντόνα ζῇ σὲ ἄσυλο ἀποτοξίνωσης ἀπὸ τὰ ναρκωτικά ποὺ χρειάστηκε σὰν «στήριγμα». Ὁ θεϊκὸς κόσμος του ἦταν ἐκτὸς ζωῆς καὶ ἐκτὸς ἀνθρώπινης φύσης.)

Παρὰ ταῦτα οἱ λαϊκὲς μᾶζες παρεξήγησαν τὶς δηλώσεις τοῦ ποδοσφαιριστῆ καὶ κυριολεκτικὰ τὸν θεοποίησαν φτεράχνοντάς του ἐκκλησία, ὀνομάζοντάς τον Santa (Ἁγία!) Maradona, καὶ πραγματοποιώντας πρὸς τιμὴν του θρησκευτικὰς τελετὰς (!!!). Τοῦτο ἀποτελεῖ ἓνα ἐνδεικτικὸ γεγονός τοῦ τρόπου, μέσῳ τοῦ ὁποῖου τὸ παγκόσμιο

Ὁ ἀρχιεπίσκοπος κ. Χριστόδουλος κατὰ τὴν θριαμβευτικὴ ὑποδοχὴ τῶν πρωταθλητῶν Εὐρώπης (2004) τιμᾷ τοὺς ἀθλητές. Στὴν πρώτη φωτογραφία τιμᾶται ὁ τεχνικὸς τῆς Ἐθνικῆς μας, Γερμανὸς Ὅτο Ρεχάγκελ τὴν στιγμή πού ἑκπληκτὸς ἀντιλαμβάνεται ὅτι τὸ ποδόσφαιρο στὴν τριτοκοσμικὴ Ἑλλάδα ἀποτελεῖ «καὶ θρησκευτικὴ ὑπόθεση» ἀφοῦ ὅταν ἡ Γερμανία κατέκτησε τὸ Παγκόσμιο Πρωτάθλημα (1974) κανένας καρδινάλιος ἢ ἐπίσκοπος δὲν ὑποδέχτηκε τὴν Ἐθνικὴ Γερμανίας μὲ ἀνάλογο τρόπο. Οἱ χριστιανοὶ πού κάποτε δῶκαν τοὺς φέροντες τὸν δάφνινο στέφανο, τώρα «ἐλαφρᾷ τῇ καρδίᾳ» τὸν προσφέρουν.

σύστημα προπαγάνδας πείθει τοὺς λαοὺς νὰ ἐξ-αγιάζουν τὰ ἀνομήματά τους μὲ δόλια μέσα ἀλλὰ καὶ μὲ θρησκευτικὴ ἐπικάλυψη.

Αὐτὴ ἀκριβῶς ἡ δυνατότητα τοῦ ποδοσφαίρου ὡς μέσου προπαγάνδας –νὰ «ἀγιοποιῇ» ἀκόμα καὶ τὴν ἐξώφθαλμη «ἀμαρτία-ἀδικία»– εἶναι ἀποτέλεσμα τῆς μακρόχρονης ἐπιρροῆς τοῦ Γιαχβικοῦ «ἡθους» στὸν ἑλληνογενῆ ἀγνὸ ἀθλητισμό, πού συντελεῖται σταδιακά καὶ ἀθόρυβα ἀπὸ τὴν ἐποχὴ τοῦ Βυζαντίου ἕως καὶ τὶς μέρες μας.

Ἐντὸς αὐτῶν τῶν πλαισίων ἐντάσσονται οἱ δημόσιες σχέσεις, πού ἀναπτύσσονται οἱ Ἐκκλησίες μὲ τοὺς ἐκπροσώπους τῶν διαφόρων ἀθλητικῶν σωματείων. Θυμηδία προκαλεῖ ἰδιαίτερος ἡ τακτικὴ παρέλαση ρασοφόρων ἀπὸ τὰ ποδοσφαιρικὰ γήπεδα γιὰ τὸν καθιερωμένο ἀγιασμό στὴν ἑναρξὴ τῆς ποδοσφαιρικῆς περιόδου, ἡ ὁποία σὺν τοῖς ἄλλοις φέρνει «πὺδ κοντά» τὸν Κλῆρο μὲ τοὺς προέδρους τῶν σωματείων, μὲ ὅ,τι αὐτὸ συνεπάγεται... Χαρακτηριστικὴ τῶν ἐκκλησιαστικῶν τάσεων ὑπῆρξε ἡ παρουσία τοῦ ἀρχιεπισκόπου κ. Χριστοδούλου κατὰ τὴν θριαμβευτικὴ ἐπιστροφὴ τῶν νικητῶν τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ Πρωταθλήματος Ποδοσφαίρου (2004) στὸ Παναθηναϊκὸ Στάδιο. Τὸ μῆ-

νυμα της συμπόρευσης Ἐκκλησίας καὶ Ἀθλητισμοῦ λίγους μῆνες πρὶν τὴν ἑναρξὴ τῆς Ὀλυμπιάδας (Ἀθήνα 2004) εἶναι σαφές ὅτι ἐξυπηρετεῖ τὰ ἰδιοτελῆ ἐκκλησιαστικά συμφέροντα. Τὸ παραπάνω σκηνικὸ βέβαια προκάλεσε τὴν χλεύη καὶ τὸν θυμὸ τόσο τῶν παρευρισκομένων στὸ στάδιο ὅσο καὶ ἀρκετῶν πνευματικῶν ἀνθρώπων τῆς χώρας, οἱ ὁποῖοι ἀντέδρασαν μὲ ποικίλους τρόπους ἀπὸ τὰ Μ.Μ.Ε. Κάποιους μῆνες ἀργότερα σὲ ἐπίσκεψη τῆς ποδοσφαιρικῆς ομάδος τῆς ΑΕΚ στὴν Κωνσταντινούπολη (11-10-04) ὁ πατριάρχης κ. Βαρθολομαῖος εὐχήθηκε στὴν ομάδα νὰ καταφέρει νὰ ὑπερπηδήσῃ τὰ διοικητικά της προβλήματα. Ἀναρωτιώμαστε, τί σχέση μπορεῖ νὰ ἔχη ὁ πατριάρχης ὡς θρησκευτικὸς ποιμένας μὲ ἓνα ἀθλητικὸ σωματεῖο;¹³

Ὅπωςδὴποτε κάποιοι θὰ ἰσχυριστοῦν ὅτι ἡ πίστις στὸ Θεὸ βοήθησε τοὺς ἀθλητὲς μας νὰ κερδίσουν,¹⁴ ἀφοῦ σὲ κάθε ἐπιτυχία τους καὶ ἐνῶ ἡ κάμερα τραβάει «κοντινό», εἴτε κάνουν τὸν σταυρὸ τους, εἴτε ἀπαγγέλλουν ἀποσπάσματα τοῦ Κορανίου, εἴτε ἀκόμα δηλώνουν ὅτι πηγὴ τῶν δυνάμεών τους ἀποτελεῖ ἡ διδασκαλία τοῦ Βούδα, ὅπως συνήθιζε νὰ κάνῃ ὁ γνωστὸς Ἰταλὸς ποδοσφαιριστὴς Roberto Bagio, στὸν ὁποῖον εἶχαν δώσει καὶ τὴν προσωνομία «Μικρὸς Βούδας» συνεχίζοντας ἔστω καὶ μὲ αὐτὸ τὸν τρόπο τὸ παιχνίδι τῆς εἰσβολῆς τῆς Θεοκρατίας στὰ ποδοσφαιρικὰ γήπεδα.

Σήμερα οἱ ἀθλητὲς λογικὸ εἶναι νὰ ἔχουν τὴν τάση μιᾶς «θείας» ὑποστήριξης γιὰ τὴν περαίωση τοῦ τιτάνιου ἀγῶνα τους, ἐφόσον διαπαιδαγωγήθηκαν ἐντὸς τῶν σύγχρονων θεοκρατούμενων κοινωνιῶν καὶ ἐφόσον ἀντιλαμβάνονται ὅτι ὁ Θεὸς –ἀν ὑπάρχῃ– ἀσχολεῖται μὲ τὴν ἐπιβολὴ τους ἔναντι τῶν ἀντιπάλων... τῶν ὁποίων ὅμως οἱ προσευχὲς δὲν φαίνεται νὰ εἰσακούωνται. Ἴσως ὁ σύγχρονος ἐπαγγελματίας ἀθλητὴς ἐπικαλεῖται περισσότερο τὴν θεία βοήθεια λίγο πρὶν τὸν ἀντι-αναβολικὸ ἔλεγχο καὶ ὅχι τόσο κατὰ τὴν διάρκειά τοῦ ἀγῶνα, ὁ ὁποῖος ἀποτελεῖ οὐσιαστικὰ μίᾳ τυπικὴ διαδικασία, ἐὰν ἔχη καταφέρει νὰ διαφύγῃ τὸν ἔλεγχο τῶν φαρμάκων ποὺ κατανάλωσε ἀπὸ τὶς ἐπίσημες ἀρχές. Ἀρκεῖ νὰ θυμηθοῦμε ὅτι πρὶν τὸν τελικὸ τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ Πρωταθλήματος στὴν Πορτογαλία τόσο τὸ ἀντιπροσωπευτικὸ μας συγκρότημα ὅσο καὶ αὐτὸ τῆς χώρας ποὺ φιλοξενοῦσε τὴν διοργάνωση φρόντισαν νὰ ἀπομονωθοῦν σὲ κάποια μοναστήρια, ὥστε οἱ ποδοσφαιριστὲς νὰ ἐπικαλεστοῦν τὴν θεία βοήθεια. Ἐκ τοῦ ἀποτελέσματος συμπεραίνουμε ὅτι ὁ Θεὸς τὸ βράδυ τοῦ μεγάλου τελικοῦ φοροῦσε γαλανόλευκα. Πρόκειται ἀλήθεια γιὰ ἓνα θέατρο ὑποκρισίας, ποὺ ὑποβιβάζει τόσο τὴν ἀνθρώπινη νοημοσύνη ὅσο καὶ τὴν ὁποιαδήποτε ἀντίληψη περὶ θεοῦ.

Διαιτητής: «ἀποδιοπομπαῖος τράγος» ἢ «ἐξιλαστήριον θῦμα»

τὰ ἀγωνίσματα τοῦ κλασικοῦ ἀθλητισμοῦ, ποὺ ἀποτελοῦν γνήσια τέκνα τοῦ Ἑλληνικοῦ Πολιτισμοῦ,¹⁵ ἡ Τεχνολογία ἔχει βοηθήσει σημαντικὰ στὴν ὁρθὴ κρίση καὶ στὴν ἀμερόληπτη ἀνάδειξη τοῦ νικητῆ. Ἀντιθέτως στὸ ποδόσφαιρο, ποὺ εἶναι καὶ τὸ περισσότερο λαοφιλὲς ἄθλημα, καίτοι ὑπάρχει αὐτὴ ἡ Τεχνολογία, οἱ εἰδήμονες δὲν τὴν χρησιμοποιοῦν ἐσκεμμένα, ὥστε σὶς ἀμφισβητούμενες φάσεις ποὺ θὰ δημιουργηθοῦν κατὰ κανόνα, νὰ φορτωθῇ τὴν εὐθύνη τὸ «ἐξιλαστήριον

13. Γιὰ ἐπιπλέον βλ. «Δανυλός», Λεύκαρος, «Ἡ Α.Ε.Κ. τῆς Ὁρθοδοξίας καὶ τὸ γὰλ τοῦ Φαναρίου» σελ. 17438 Μανρομμάτης, «Ἀθλητισμὸς καὶ σταυρουδάκια: περιέργια τῆς Ὀλυμπιάδας τῆς Ἀθήνας», σελ. 18038 καθὼς καὶ σχ. Εἰκόνα.

14. Βλ. καὶ δηλώσεις Ὀλυμπιονικῶν τὴν 11/10/04: Δελτίο Εἰδήσεων ET1.

Ὁ διαιτητής κ. Εὐθυμιάδης μετὰ τὴν λήξη τοῦ ἀγῶνα ΠΑΟ-Ὀλυμπιακοῦ ὡς θυσιαζόμενος «ἀποδιοπομπαίος τράγος» (Π. Διαθήκη) ἀπὸ τοὺς ὁπαδοὺς τοῦ Παναθηναϊκοῦ, στοὺς ὁποίους -ἀπ' ὅ,τι φαίνεται- δὲν ἄρρεσε τὸ τελικὸ ἀποτέλεσμα τοῦ ἀγῶνα.

θύμα» (Παλαιὰ Διαθήκη) ποὺ ὀνομάζεται διαιτητής. Ἐν ἀντιθέσει μὲ τὴν ἀρχαιότητα, ὅπου ὁ διαιτητής-ἀφέντης ἦταν τὸ πιὸ ἀξιοσέβαστο πρόσωπο τοῦ ἀγῶνα, σήμερα ὁ διαιτητής εἵθισται νὰ διαπομπεύεται δημόσια καὶ νὰ ὑβρίζεται μὲ τὸν χυδαιότερο τρόπο, ἴσως γιατί καὶ ὁ ἴδιος μπαίνοντας σὲ διαδικασίες «μυστικῶν χρηματισμῶν», στημένων ἀγῶνων κ.λπ. φρόντισε πρῶτος νὰ χάσῃ τὸν αὐτοσεβασμὸ του.

Ἀθλητικοθρησκευτικὸς φανατισμὸς

υχνὰ ἀκοῦμε τοὺς ἐκφωνητὲς νὰ χαρακτηρίζουν ἓναν ποδοσφαιρικὸ ἀγῶνα ὡς «δραματικόν», σὰν νὰ πρόκηται γιὰ θέατρο. Ὁ θεατὴς-ὁπαδὸς τῆς ὁποιαδήποτε ὁμάδας παρακολουθεῖ ὑπομονετικὰ αὐτὸ τὸν δραματικὸ ποδοσφαιρικὸ ἀγῶνα, περιμένοντας τὴν ἐσωτερικὴ του κάθαρση κατὰ τὸν ἀριστοτελικὸ ὀρισμὸ τῆς τραγωδίας («τὴν τῶν τοιούτων παθημάτων»). Τὸ ποδόσφαιρο ὅμως δὲν εἶναι θεατρικὸ ἔργο, ἀλλὰ ἓνα ἄθλημα ποὺ δημιουργεῖ ἐκ τῆς δομῆς του ἔντονο ἀνταγωνισμὸ, ὁ ὁποῖος μάλιστα μεταφέρεται καὶ στὶς κερκίδες.

Οἱ ὁπαδοί, εἰσερχόμενοι στὸ γήπεδο καὶ φορτωμένοι ἀπὸ τὰ προβλήματα τῆς καθημερινότητας (ἀνεργία, ἄγχος, οἰκογενειακὰ προβλήματα κ.λπ.), χρειάζονται μίᾳ ἐκτόνωση, ποὺ θὰ βρῇ ἔρεισμα εἴτε στὴ νίκη τῆς ὁμάδος τους (πρόκληση γλεῦθς κατὰ τοῦ ἀντιπάλου) εἴτε στὸν καθοριστικὸ ρόλο ποὺ ἔπαιξαν τὰ σφάλματα τοῦ διαιτητῆ (πρόκληση ἐπεισοδίων κατὰ παντὸς ὑπευθύνου). Τὸ σύγχρονο γιαχβικὸ δημιούργημα, ποὺ ὀνομάζεται «ὁπαδός», ἀποτελεῖ ἓνα πιστὸ -κυριολεκτικὰ καὶ μεταφορικὰ- ἀντίγραφο τοῦ ὁπαδοῦ μιᾶς θρησκείας.

Ἀλλωστε τὰ ἴδια τὰ συνθήματα ποὺ κραυγάζουν οἱ ὁπαδοὶ ἐντὸς τῶν σταδίων εἶναι

15. Κλασικὸς στίχος: Ἰλιάς Ψ 262-897, ἐνόργανη γυμναστική: Ὀδύσεια θ 370-380 κ.λπ.

δηλωτικά τῶν ἔντονων θρησκευτικῶν συναισθημάτων πού νιώθουν. Ἔτσι γιὰ παραδείγμα ἀκοῦμε συνθήματα ὅπως «ΠΑΟ-Θρησκεία-Θύρα 13» ἢ «Θρύλε-Θεέ μου-Ὀλυμπιακέ μου». Πράγματι αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι ἀποτελοῦν τοὺς πιὸ γνήσιους ἐκφραστές τῶν θρησκευτικῶν συναισθημάτων, καὶ μέσῳ αὐτῶν γίνεται περισσότερο κατανοητὴ ἡ ἔννοια τοῦ «ὁπαδοῦ» καθὼς καὶ ἡ συμπεριφορὰ του. Οἱ ὁπαδοί, εἴτε ὑποστηρίζουν θρησκεία εἴτε ὁμάδα, παρουσιάζουν τὰ αὐτὰ χαρακτηριστικά, ὠρισμένα ἐκ τῶν ὁποίων εἶναι:

Ⓐ Τόσο ὁ Θεὸς ὅσο καὶ ἡ ὁμάδα πού θὰ ὑποστηρίξῃ ἓνας ἄνθρωπος εἶναι βασικὰ ἀποτέλεσμα μύησης-βάφτισης μέσα ἀπὸ τὴν οἰκογένεια.

Ⓑ Κατὰ τὴ διάρκεια τῆς ζωῆς του ὁ ὁπαδὸς δὲν ἀλλάζει τὴν πίστη του οὔτε στὴν ὁμάδα οὔτε στὴ θρησκεία του καὶ θὰ τὴν «κληροδοτήσῃ» στὰ παιδιὰ του.

Ⓒ Ὁ ὁπαδὸς δὲν παραδέχεται ποτε ὅτι ἡ ὁμάδα ἢ ἡ θρησκεία του εἶναι κατώτερη... καὶ ἂς χάσῃ μὲ δέκα γκὼλ διαφορά. Τὶς εὐθύνες θὰ τὶς ρίξῃ εἴτε στὸν διαιτητὴ εἴτε στὰ καιρικὰ φαινόμενα εἴτε στὸ ὅτι αὐτὸ «...ἦταν θέλημα Θεοῦ...» εἴτε στὴ γρουσουζιά-γκαντεμιά-προλήψεις κ.λπ.

Ⓓ Ὅπως ὁ ὁπαδὸς θρησκείας ἔχει τὰ γούρια του π.χ. τὸ τίμιο ξύλο, τὰ διαβασμένα σταυρουδάκια, τὸ δόντι ἢ τὴν παντόφλα τοῦ Μωάμεθ κ.λπ., ὁμοίως καὶ ὁ ὁπαδὸς ὁμάδος ἔχει τὰ δικὰ του γούρια π.χ. φοράει τὰ ἴδια ροῦχα (ὁ προπονητὴς Ἀλέφαντος φόραγε σὲ κάθε ἀγῶνα τὸ γούρικο κοντομάνικό του), κάνει τὶς ἴδιες κινήσεις (ὁ προπονητὴς Γιάννης Ἰωαννίδης ἔβγαζε τὸ σακκάκι του σὲ μιὰ δύσκολη στιγμή τοῦ ἀγῶνα, «γιὰ νὰ ἀλλάξῃ ἡ τύχη». (Σημ.: Ἡ πλειονότητα τῶν ἀνθρώπων πού ἀσχολοῦνται μὲ τὸν ἐπαγγελματικὸ ἀθλητισμὸ εἴτε ὡς φίλαθλοι εἴτε ὡς ὁπαδοί, πάσχουν ἀπὸ «προληπτικὰ σύνδρομα», ἀναφέρουμε ὅμως μόνο τὰ πιὸ πάνω παραδείγματα, ἐπειδὴ ἀκριβῶς εἶναι γνωστὰ στὸ εὐρὺ κοινό.)

Ⓔ Ἡ ὁπαδικὴ ἀργκό-διάλεκτος ψυχογραφεῖ ἀνθρώπους πού ἔχουν ἔντονα θρησκευτικὰ χαρακτηριστὰ καὶ ἀσπάζονται ἀσυνείδητα τὶς ἰουδαϊζουσες καταστροφολογικὲς θεωρίες, ἐντασσόμενοι πάντα ἐντὸς τῆς μάζας καὶ καλυπτόμενοι ἀπὸ τὴν δυναμικὴ τοῦ πλήθους. Ἔτσι ἀκοῦμε συχνὰ νὰ λέγεται ὅτι οἱ ὁπαδοὶ τῆς τάδε ὁμάδας μετέτρεψαν τὸ γήπεδο σέ... «κόλαση». Ὑπάρχει ἄραγε κόλαση καὶ στὸν ἀθλητισμὸ; Σὲ τί ἐξυπηρετεῖ ἡ ὑπαρξὴ τῆς καὶ ποιὸς τὴν εἰσήγαγε στὴν ἀθλητικὴ ὁρολογία;

Ἀξίζει ἐδῶ νὰ παρατηρήσουμε ὅτι τὰ ἀρχαῖα ἑλληνικὰ στάδια διέθεταν κερκίδες μόνο ἀπὸ τὴν μία πλευρὰ τοῦ ἀθλητικοῦ χώρου καὶ ὄχι περιμετρικὰ ὅπως στὰ σύγχρονα γήπεδα. Μὲ αὐτὸ τὸν τρόπο ὁ θεατὴς παρακολουθοῦσε τόσο τὰ ἀγωνίσματα ὅσο καὶ τὶς θεατρικὲς παραστάσεις στὰ θέατρα, ἔχοντας σὰν φόντο τὴν ἑλληνικὴ φύση. Ἀρκεῖ νὰ φαντασθοῦμε αὐτὸ τὸ τοπίο, γιὰ νὰ κατανοήσουμε μία ἀπὸ τὶς αἰτίες πού ὁ ἑλληνικὸς ἀθλητισμὸς δὲν προκαλοῦσε βία.

Κατόπιν οἱ Ῥωμαῖοι, κατασκεύαζαν στάδια κλειστοῦ τύπου, διότι τοὺς συνέφερε «ψυχολογικά», ἀφοῦ π.χ. στὸ Κολοσσαῖο ἅπαντες εἶχαν στραμμένα τὰ βλέμματά τους στὸν Αὐτοκράτορα-θεὸ καὶ ὄχι σὲ κάποιον φυσικὸ τοπίο. Ὁ Καῖσαρ-θεός, στὴν κρίσιμη στιγμή πού ἓνας μονομάχος εἶχε κερδίσει τὸν ἀντίπαλό του καὶ ἔπρεπε νὰ ἀποφασίσῃ ἂν θὰ τὸν σκοτώσῃ ἢ ἂν θὰ τοῦ χαρίσῃ τὴν ζωὴ, ἔρριχνε ἓνα βλέμμα στὶς κερκίδες, ἔβλεπε τί ἐπιθυμοῦσε ἡ πλειοψηφία τῶν παρευρισκομένων, καὶ μὲ τὸν ἀντίχειρά του κατηύθυνε τὴν βούληση τοῦ ἀθλητῆ-μονομάχου, ἢ ὁποία τεχνηέντως ταυτιζόταν μὲ τὴν λαϊκὴ βούληση. Ἔτσι μέσῳ τῶν ἀγώνων αὐτῶν ὁ Καῖσαρ διατηροῦσε ψηλὰ τὸ λαϊκὸ του «προφίλ»,

54 τραυματίες -300... ξεδοντιασμένα καθίσματα -26 ρίψεις καπνογόνων -Βροχή τα σιφόνια και ένα πιστόλι!

ΙΔΟΥ Η ΚΟΛΑΣΗ

Άνω: Τίτλος έφημερίδας την επομένη του αγώνα καλαθοσφαίρισης μεταξύ Όλυμπιακού-Π.Α.Ο.Κ στο στάδιο... «Ειρήνης και Φιλίας», το οποίο πιδ δόκιμο θα ήταν να ονομάζεται στάδιο «Πολέμου και Έχθρας». Κάτω: Αφίσα της αθλητικής έφημερίδας «SCORE». Η κόλαση και ο παράδεισος. Ο καλός και ο κακός. Η άλωση του Άθλητισμού από την θεοκρατία είναι γεγονός.

ακολουθώντας το γνωστό ρωμαϊκό απόφθεγμα «ἄρτος καὶ θεάματα», πού σήμερα «ξαναανακαλύψαν» οί κοινωνιολόγοι.

Στήν εποχή μας, συνεχίζοντας τήν Ρωμαϊκή παράδοση, τὰ στάδια εἶναι περιμετρικά-κλειστά, καί ὁ θεατής τὸ μόνο πού βλέπει ἐκτὸς τοῦ ἀγωνιστικοῦ χώρου εἶναι οἱ ἀντιδράσεις τῶν παρευρισκομένων στίς ἀπέναντι κερκίδες, στίς ὁποῖες συνήθως κάθεται ὁ «ἐχθρός» – οἱ ὁπαδοὶ τῆς ἀντίπαλης ὁμάδας ἐν μέσῳ ἀστυνομικοῦ κλοιοῦ. Τοῦτο προκαλεῖ ἀσφαλῶς τήν ἐξαγρίωση τόσο στοὺς μὲν ὅσο καὶ στοὺς δέ, δημιουργώντας ἔτσι τὸν ἰδανικὸ χώρο γιὰ τήν ἐκτόνωση βιαιῶν ἐνστίκτων. Ἡ «κλισέ» ποδοσφαιρικὴ ἔκφραση «τὸ γήπεδο μοιάζει μὲ καζάνι πού βράζει» εἶναι ἐνδεικτικὴ τοῦ παραλληλισμοῦ τῆς «κολάσεως» μὲ «ποδοσφαιρικὸ ἀγώνα».

Στὰ σύγχρονα στάδια διατηρεῖται ἡ θέση, ὅπου καθόταν ὁ αὐτοκράτορας μὲ τοὺς ἀξιωματούχους του, καὶ αὕτῃ ἡ θέση καλεῖται «Θύρα-κερκίδα ἐπισήμων» ἀπὸ αὐτὴ τὴν κερκίδα παρακολουθοῦν τοὺς ἀγῶνες οἱ πρόεδροι τῶν σωματείων, πολιτικά πρόσωπα, δημοσιογράφοι κ.λπ. Οἱ πρόεδροι τῶν μεγάλων ποδοσφαιρικῶν σωματείων ὡς ἄλλοι Καίσαρες ἀφουνγκράζονται τὴν «λαϊκὴ θέληση» καὶ πραγματοποιώντας κάποιες ἐπιθυμίες τῆς κατορθώνουν νὰ κατευθύνουν εὐκόλα τὴν πολιτικὴ βούληση τῆς μάζας. Μὲ αὐτὸ τὸν τρόπο κατευθύνεται ἡ κοινὴ γνώμη καὶ ἐλέγχεται ἡ ἐξουσία.

Σὲ αὐτὴ τὴν «κόλαση» τοῦ φανατισμοῦ ὅμως κάποιος θὰ πρέπει νὰ ἐξιλεωθῇ καὶ κάποιος νὰ πεθάνῃ. Ἐξιλεωμένοι θὰ φύγῃ ὁ θεατὴς-ὁπαδὸς ἀπὸ τὸ γήπεδο, ἀνεξαρτήτως τῆς ομάδος ποὺ ὑποστηρίζει, ὥστε ὁ ποδοσφαιρικὸς «πόλεμος» (ἀγῶνας) νὰ ἐξυπηρετήσῃ τὸν σκοπὸ τῆς ὑπαρξέας του. Ἔτσι ὁ ἕνας ἀπὸ τοὺς δύο ἀντιπάλους θὰ λυτρωθῇ μὲ τὴν νίκη του, ἐνῷ ὁ ἄλλος μὲ τὴν σφαγὴ τοῦ διαιτητῆ καὶ μὲ τὴν γενικώτερη πρόκληση καταστροφικῶν ἐπεισοδίων πέριξ τοῦ σταδίου, ἐκδικούμενος κατ' αὐτὸν τὸν τρόπο τὴν κοινωνία καὶ τὸ κράτος, ποὺ εὐθύνονται τόσο γιὰ τὰ δικά του προβλήματα ὅσο καὶ γιὰ τὰ προβλήματα τῆς ομάδος του.

Ἐνίοτε μαυροφορεμένοι -ὄχι τυχαῖα- ἐπέχει τὴ θέση τοῦ «μαύρου προβάτου», ποὺ ἀπὸ τὰ ἀρχαῖα χρόνια ἔως τὶς μέρες μας ταυτίζεται μὲ τὴν ἐξιλέωση-κάθαρση, μὲ τὸν διωγμὸ τῆς θείας κατάρας.¹⁶ Ὁ διαιτητὴς ἀποτελεῖ ἴσως τὴν πιὸ «δραματικὴ φυσιογνωμία» στὸ «θέατρο» τοῦ ποδοσφαιρικοῦ πολέμου-ἀγῶνα. Ἀπαντες εἶναι ἔτοιμοι «νὰ τὸν ξεσκίσουν» στὸ παραμικρὸ του λάθος, ποὺ μπορεῖ ὅμως καὶ νὰ μὴν εἶναι λάθος, ἀλλὰ οἱ ὁπαδοὶ νὰ τὸ βλέπουν ἔτσι, προκειμένου νὰ λυτρωθοῦν ἀπὸ τὸν βάσανο τῆς ἥττας τους.

Τὶς ἀντιδράσεις αὐτὲς τὶς προκαλοῦν οἱ λεγόμενες «ἀμφισβητούμενες φάσεις», ποὺ ἡ φύση τοῦ ποδοσφαίρου γεννᾷ. Καθ' ὅμοιον τρόπο στὸν χώρο τῶν θρησκευτικῶν δογμάτων μπορεῖ νὰ μὴν ὑπάρχουν «ἀμφισβητούμενες φάσεις», ὑπάρχουν ὅμως «ἀμφισβητούμενες φράσεις», οἱ ὁποῖες γεννοῦν τὶς λεγόμενες αἵρέσεις καὶ οἱ ὁποῖες μὲ τὴν σειρὰ τους συντηροῦν τὸ κλίμα τοῦ θρησκευτικοῦ φανατισμοῦ, ὀδηγώντας συχνὰ στὴν βία.

Μετὰ ἀπὸ κάθε ἀγῶνα στὶς ἀθλητικὲς τηλεοπτικὲς ἐκπομπὲς ἀκολουθεῖ εἰδικὴ ἀνάλυση τῶν ἀμφισβητούμενων φάσεων καρρὲ-καρρὲ καὶ ἀπὸ διαφορετικὲς ὀπτικὲς γωνίες. Συνήθως ἀναπτύσσεται μία ὁλόκληρη φιλολογικὴ συζήτηση γύρω ἀπὸ τὴν ὀρθότητα τῆς κρίσης τοῦ διαιτητῆ, ὅμως καὶ ἐκεῖ πάλι βλέπουμε ὁ κάθε ἕνας νὰ δίνει τὴν δική του ἐκδοχὴ καὶ ἐρμηνεῖα καὶ τοῦτο δὲν εἶναι τυχαῖο, ἀφοῦ καὶ οἱ ἀθλητικογράφοι ἔχουν καταντήσει στὴν μεγίστη πλειοψηφία τους -γιὰ νὰ μὴν ποῦμε στὴν ὁλότητά τους- ὄργανα τῶν ἀθλητικῶν συλλόγων, τὰ συμφέροντα τῶν ὁποίων ὡς ὑπάλληλοι πρέπει νὰ ἐξυπηρετοῦν. Μήπως ὅμως τὸ ἴδιο δὲν ἰσχύει καὶ γιὰ τοὺς θρησκευτικοὺς ποιμένες, ποὺ ξεκοκκαλίζοντας τὰ «πατερικά» κείμενα στὶς διαφορὲς «ἱερές» συνόδους βρίσκουν τὴν εὐκαιρία εἴτε νὰ ἀλληλομισηθοῦν («*odium theologicum*») εἴτε νὰ «σχισθοῦν» (*σχίσμα*) εἴτε νὰ «σφάζουν» στὴ διαδρομὴ καὶ κανέναν... αἵρετικό.

Τὸ κερσάκι στὴν τούρτα βέβαια ἀποτέλεσε ἡ πρόταση τοῦ ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλου γιὰ τὸν ὀρισμὸ τοῦ ἁγίου Νέστορα ὡς προοσάτη τοῦ ποδοσφαίρου καὶ τοῦ ἀθλητισμοῦ γενικώτερα, ἀφοῦ ὀρθότατα ἡ Ἑλλαδικὴ Ἐκκλησία κατανόησε -ἔστω καὶ ἀργά- ὅτι τὸ ποδόσφαιρο εἶναι ἓνα ἄθλημα, ποὺ μπορεῖ καὶ στὶς ἁμαρτίες της νὰ δίνει ἄφεση... (Βλ. «Δ»: «Οἱ ἄθλοι τοῦ ἁγίου Νέστορα, τοῦ «προοσάτη» τῶν Ἑλλήνων ἀθλητῶν», τ. 275.)

Κωνσταντῖνος Α. Μίχος

Λεύκαρος

16. Στὴν Ὀδύσσεια ἡ θεὰ Κίρκη συμβουλεύει τὸν Ὀδυσσεύα, ὅταν φτάσῃ στὴν Ἰθάκη, νὰ θυσιάσῃ πρὸς τιμὴν τοῦ μάντη Τειρεσία ἓνα παμμέλανο κριάρι καὶ ἓνα μελανὸ ἀρνί: Ὁδ. κ 525-527 καθὼς καὶ κ 72.

ΑΙΣΙΜΑ ΚΑΙ ΑΔΗΡΙΤΑ

Ἐσχατος αὐτοεξευτελισμὸς

Εἶναι πραγματικά τραγικὸ τὸ θέαμα ὠρισμένων παλαιῶν «ἀριστεριστῶν», οἱ ὅποιοι, ἀφοῦ πέρασαν μιὰ ζωὴ ἀγόμενοι καὶ φερόμενοι ἀπὸ πολιτικὲς φαντασιώσεις καὶ ιδεοληψίες, κατάντησαν τελικὰ στὴν ἔσχατη ιδεολογικὴ σύγχυση: Τὸ «ὅπιοι τοῦ λαοῦ», ἡ θρησκεία, ποὺ ἀποτελέσσε βασικὴ ἀρχὴ τῆς καθαρῆς ἀριστερῆς ιδεολογίας, ἔγινε τώρα στυλοβάτης, πάνω στὸν ὅποιο στηρίζουν τὶς πνευματικὲς τους παρακρούσεις καὶ ὁ Μεσσίας ἀναγνωρίζεται σὰν ἱερὸ καὶ ὀσιο, ποῦ, ὅποιος τὸν ἀπορρίπτει, ἀντιμετωπίζεται ὅπως τὸν ἀντιμετωπίζουν οἱ σημερινοὶ αὐθεντικοὶ συνεχιστὲς του, τὸ ὁρθόδοξο ἱερατεῖο. Καὶ τὸ ἐλληνορθόδοξο κατασκευάσμα τοῦ βυζαντινισμοῦ ὡς «**ἱστορικῆς συνέχειας τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους**» ἔγινε σημαίά τους, ποῦ, ὅποιος δὲν συντάσσεται κάτω ἀπὸ τὴ σκέπη της, εἶναι προδοτής! Βασικὸς στόχος τους εἶναι –ποιοὺς ἄλλους;– ὁ «Δαυλός», μὲ τὸν ὅποιο ἀσχολοῦνται ἐργολαβικά, ἀφοῦ προφανῶς στὴ «δημοπρασίᾳ» γιὰ τὴν ἀνάληψη τοῦ ἔργου τῆς συκοφάντησης τῶν ιδεῶν τοῦ «Δ» οἱ ἀριστεριστὲς μειοδότησαν καὶ κατάφεραν τὸ «ἔργο» νὰ κατακρωθῇ ὑπὲρ αὐτῶν, μιᾶς καὶ οἱ προηγηθέντες «ἐλληναράδες» μειοδότες παρὰ τὶς φιλότιμες προσπάθειές τους γιὰ μιὰ δεκαετία, δὲν «φτούρησαν». Κι ἔτσι, γιὰ νὰ θυμούνται καὶ τὰ παλιὰ καὶ ἥρωικά ἄθλα τους καὶ τὴν ξεχασμένη πιά γλώσσα τους, νεκρανασταίνουν καὶ τὴν ὀρολογία περὶ «**φασιστικοῦ**» ἢ «**νεοναζιστικοῦ περιοδικοῦ**» καὶ λοιπὲς συκοφαντίες, γιὰ νὰ γαρνίρουν λίγο καὶ τὴ βυζαντινο-ἐλληνο-χριστιανικὴ κατρακύλα τους. Πραγματικά ἔσχατος αὐτοεξευτελισμὸς ιδεολογικῶν ναυαγίων στὰ γεράματα.

Γ.Σ.Π.

Ἑλληνικὴ ἐλὶὰ στὸ Καπιτώλιο

Ὁ ἀνθελληνικὸς ἀγῶνας ποὺ γίνεται ἀπὸ τὴν Διεθνή Ἐξουσίᾳ δὲν δύναται νὰ σβῇσιν τὴν φλόγα τοῦ ἐπανελληνισμοῦ τῆς οἰκουμένης. Πορεία ποὺ σηματοδοτεῖται ἀπὸ πολλοὺς σταθμούς. Αὐτὴ τὴν φορὰ τὸ βῆμα πρὸς τὴν ἐπανελλήνισιν ἔγινε μὲ τὴν ἀπόκτηση ἐνὸς ἑλληνικοῦ δενδρυλλίου ἐλαίας ἀπὸ τοὺς Ἀμερικανούς, ἀπὸ αὐτὰ μάλιστα ποὺ περιέβαλλαν τὸ Στάδιο κατὰ τοὺς Ὀλυμπιακοὺς ἀγῶνες τοῦ 2004. Τὸ μετέφεραν στὴν Ἀμερικὴ καὶ ὁ φιλέλληνας Χένρυ Χάιντ, βουλευτὴς τῆς πολιτείας τοῦ Ἰλλινόις, τὸ παρέδωσε στὸν ἀρχιτέκτονα τοῦ βοτανικοῦ κήπου τοῦ Καπιτωλίου τῶν Η.Π.Α. Ἄλαν Χάρτμαν νὰ τὸ φυτεύσῃ, γιὰ νὰ ὑπάρχῃ μονίμως ἐκεῖ. Ὁ Χένρυ Χάιντ ἦταν ὁ κύριος συντελεστὴς τῆς ἐπιτυχίας αὐτῆς, νὰ ἀποκτηθῇ δηλαδὴ αὐτὸ τὸ δενδρύλλιο.

Τὸ ἐλληνικὸ φῶς ποτὲ δὲν θὰ δυνήθῃ ἢ Διεθνὴς Ἐξουσίᾳ νὰ τὸ σβῇσιν.

Δ.Χ.

«Τὴν Ρωμοσύνη... νὰ τὴν κλαῖς...»

Ὁ γνωστὸς λαϊκὸς βάρδος ἐρμήνευσε κάποτε παθιασμένα αὐτὸ τὸ ρωμαίικο τραγούδι. Τί συμβαίνει ὅμως, καὶ ἡ Ρωμοσύνη πετιέται ἔτσι ξαφνικά, ἀντρειεύει καὶ θεριεύει, ἐκεῖ ποὺ πάει νὰ σκύψῃ; Ἀπλούστατα ἡ Ρωμοσύνη θυμᾶται τὸν Ἑλληνισμό τῆς πρὸς μεγάλῃ ἀπελπισία τῶν Ρωμῶν ἐξουσιαστῶν της, οἱ ὅποιοι τρυπῶνουν ὅπου βροῦν, ὅπως ἔγινε πρόσφατα στὴν κηδεία τοῦ ἀξέχαστου Γρηγ. Μπιθικώτση, ποὺ τὸν ὠνόμασαν μὲ τὸ ζῶρι «Ὁ τραγουδιστὴς τῆς... Ρωμοσύνης»! Ὅμως ὁ ἐκλιπὼν διέθετε ἀδοῦλωτη ἑλληνικὴ ψυχὴ, καὶ ἐρμήνευσε κορυφαίους Ἑλληνεὺς ποιητὲς, τὸ ὄνομα τῶν ὁποίων προκαλεῖ ρίγη στοὺς Ρωμοὺς καρπαζο-εισπράκτορες ὅπως π.χ. τοὺς Ὀδυσσεά Ἐλύτη, Σεφέρη, Σικελιανό, Κάλβο. Τὸ θῆμα τους τώρα πιά δὲν μπορεῖ νὰ ἀμνηστῇ (καὶ ἴσως νὰ μὴν γνῶριζε ἅν τὴν διαφορὰ μεταξὺ Ρωμῶν καὶ Ἑλλήνων). Τὸ Δημοτικὸ εἶχε τελειώσει ὁ ἄνθρωπος, δὲν σπούδασε σὲ κανένα Ὡδεῖο, μὰ ἔκρυβε τέτοια φλογερὴ καλλιτεχνικὴ ὁρμὴ μέσα στὰ στήθια του, ποὺ ἀπὸ ἐνστικτο καὶ μόνο διάλεγε τοὺς ἀριστοὺς τῶν ἀρίστων, γιὰ νὰ ἐκφρασθῇ. Ἦταν στὴν κορυφὴ γιὰ δεκαετί-

ες ολόκληρες, γιατί διάλεγε πάντα την όμορφιά, την τελειότητα και την εξαιρετική συμμετρία της Ελληνικής Τέχνης. Αυτά δεν είναι προσόντα Ρωμίων, αυτοί βγαίνουν στο πάλλο και χοροπηδοῦν, ἀντὶ νὰ τραγουδοῦν, μὴ ξεχωρίζοντας τὴν διαφορὰ μεταξὺ μαίμοις καὶ καλλι-τέχνη. Νὰ τί θυμᾶται ξαφνικὰ ἡ Ρωμοσύνη καὶ ἀντρεῖν καὶ θεριεύει ἔτσι.

A.P.

Μακάρι ὅλοι οἱ λαοί...

Ἡ Ἑλλάδα, ἔχει νὰ διδάξῃ στὰ σχολεῖα τῆς ἑνὸς ολόκληρο θησανρὸ καὶ πλούτο, τὴν Κλασικὴ Παιδεία καὶ Ἑλληνικὴ Γραμματεία. Ἐχει ἕναν Σωκράτη, Πλάτωνα, Ἀριστοτέλη καὶ ὅλους τοὺς δημιουργοὺς τοῦ οἰκουμενικοῦ Ἑλληνικοῦ Πολιτισμοῦ. Ὅπου οἱ μαθητὲς μας, γαλουχημένοι μὲ τὴν Κλασικὴ Παιδεία, θὰ εἶναι σθητοί. Ὁρθιοι. Τκανοὶ ν' ἀντιμάχωνται δόγματα καὶ ἰδεολογήματα. Ὅπου μὲ κριτικὸ Σωκράτειο πνεῦμα, νὰ δύνανται νὰ ἀπορρίπτουν κάθε ἐκφυλιστικὴ μορφή τῆς ἐποχῆς μας, ἐπιζήμια καὶ καταστροφικὴ τῆς ἀνθρώπινης ὑπόστασης. Μακάρι καὶ κάθε ἄλλος λαός-κράτος, ἐλεύθερα, ἀβίαστα, χωρὶς πείσμονα ἐπιβολὴ ἔξωθεν παρ' οὐδενός, νὰ δίδασκε τοὺς μαθητὲς του, στὰ σχολεῖα του, τὴν Κλασικὴ Παιδεία καὶ τὴν Ἑλληνικὴ Γραμματεία ἀντὶ τῶν ἐβραιογενῶν ἄλογων δοξασιῶν.

Σ.Φ.

Ἡ «ὑπομονὴ τοῦ Κυρίου»...

Οἱ συντηρητικοὶ χριστιανοὶ ἀπετέλεσαν τὸ 12% τοῦ ἐκλογικοῦ σώματος τῶν προεδρικῶν ἐκλογῶν τοῦ 2004 στὶς ΗΠΑ (ποσοστὸ τὸ ὁποῖο δὲν ἔχει ἀλλάξει ἀπὸ τὸ 2000). Ἰστόσο πολλοὶ πολιτικοὶ ἀναλυτὲς ὑποστηρίζουν ὅτι ἡ ψήφος τῶν εὐαγγελιστῶν ἦταν καθοριστικῆς σημασίας γιὰ τὴν νίκη τοῦ Τζ. Μπους. Σήμερα οἱ ἡγέτες τῶν εὐαγγελιστῶν δηλώνουν ἀπερίφραστα : «Ἦρθε ἡ ὥρα τῆς ἀνταμοιβῆς.» Σὲ πρόσφατο κήρυγμά του ὁ τηλε-εὐαγγελιστὴς Τζέιμς Κέννεντυ ζήτησε ἀπὸ τὸν Τζ. Μπους νὰ προχωρήσῃ στὴν ὑλοποίηση τῶν ὑποσχέσεών του ἔναντι τῶν εὐαγγελιστῶν, διότι, ὅπως εἶπε: «ἡ ὑπομονὴ τοῦ Κυρίου ἄρχισε νὰ ἐξαντλῆται». Καὶ τί ἀπαντᾷ σὲ ἐκείνους ποὺ διαφωνοῦν; «Νὰ μετανοήσουν.» Ὅσο γιὰ τοὺς μὴ χριστιανοὺς ἢ τοὺς λιγώτερο συντηρητικοὺς Ἀμερικανοὺς χριστιανοὺς, ποὺ θεωροῦν ὅτι οἱ εὐαγγελιστὲς δὲν ἔχουν θέση στὴν κυβέρνησις, ὁ κ. Κέννεντυ δηλώνει: «Σκοτίστηκα!»

A.Γ.

Ἡ «τροφὸς τοῦ ἔθνους»

Ἡ Ἐκκλησία γιὰ τὸ ἐλληνικὸ ἔθνος στάθηκε ὄχι «τροφός», ὅπως ἰσχυρίζεται στὴν ἐγκύκλιο τῆς 25ης Μαρτίου ἡ Ἱερὰ Σύνοδος. Ὅσο γιὰ τὴν συμβολὴ τῆς ἐπίσημης Ἐκκλησίας στὸν ἀγῶνα τοῦ 1821 (City Press 23-3-2005), ἐκτὸς τῶν ἀτομικῶν καὶ καταδικασμένων ἀπὸ τὸ Πατριαρχεῖο ἐξαιρέσεων κάποιων κληρικῶν ἀσφαλῶς συνέβαλε μὲ ἀφορισμούς, κατάρτες, διωγμοὺς καὶ τρομοκρατία. Ὁ ἴδιος ὁ Γέρος τοῦ Μωριά κεραυνοβόλησε τὴν Ἐκκλησίαν κατηγορώντας τὴν ὅτι κρατοῦσε τὸν λαὸ μέσα στὴν ἀμάθεια καὶ τὴν τρομοκρατία, γι' αὐτὸ καὶ δὲν ξεσηκώθηκαν νωρίτερα οἱ ραγιάδες. Μὲ τὰ ἴδια τοὺς «φιλοδώρησε» ὁ Μακρυγιάννης, ὁ Κοραῖς, ὁ ἀθάνατος Μήτρος Σκυλοδημάκης, ὁ γερο-ἥρωας ποὺ παρ' ὅλα τὰ 60 χρονάκια του βάδιζε πρῶτος-πρῶτος ἐναντίον μιᾶς θάλασσας Τούρκων στὰ Ταμπούρια τοῦ Πειραιᾶ (τέτοιους ἄνδρες ἔβγαζε τὸ '21). Ὅσο γιὰ τὸν ἀμίμητο Γ. Καραϊσκάκη, παραμονὴ κάποιας μάχης ἕνας ἡγούμενος τοῦ πῆγε τὴν εἰκόνα τῆς Παναγίας, ἀλλὰ αὐτὸς λακωνικὰ δήλωσε: «Ἄν νικήσουμε, θὰ σὲ πῶ Παναγιά. Εἰδ' ἄλλως...» οὐαὶ καὶ ἀλίμονο στὸν ἀθυρόστομο καὶ ἀτρόμητο ἀγωνιστὴ, ποὺ δολοφονήθηκε σὲ λίγες μέρες στὸ Φάληρο ἐν ψυχρῷ.

A.P.

ΕΝΑΣ ΒΡΑΒΕΥΜΕΝΟΣ ΜΕ ΤΟ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟ ΝΟΜΠΕΛ ΕΛΛΗΝΑΣ ΜΙΛΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΙΑΤΡΙΚΗ ΤΗΣ ΟΜΟΙΟΠΑΘΗΤΙΚΗΣ

«Υγιής άνθρωπος είναι ό ελεύθερος από
πόνον, πάθη καὶ ἔγνωμό.» (Γ. Βυθούλκας)

θεραπευτική μέθοδος τῆς Ὁμοιοπαθητικῆς παρουσιάσθηκε εκτενῶς στο τεύχος 277, στο ἄρθρο τοῦ κ. Βασίλη Μαυρομαμάτη. Πρόκειται γιά μία θεραπευτική μέθοδο, ποῦ ἔχει τίς ρίζες της στήν ἀρχαιότητα, ἀφοῦ ὁ Ἱπποκράτης ἦταν ἐκεῖνος ποῦ τήν ἀνέδειξε καθιερώνοντας τὸ «νόμο τῶν ὁμοίων». Καὶ ἔπρεπε νὰ περάσουν αἰῶνες μέχρι τὸ 1810, ποῦ ὁ Γερμανὸς ἱατρός Σαμουήλ Χάνεμαν ἀναβίωσε τὴν Ὁμοιοπαθητικὴ μετὰ ἀπὸ μία μακρόχρονη πορεία πειραμάτων καὶ ἐφαρμογῶν. Ἐν συνεχείᾳ ἡ θεραπευτικὴ αὐτὴ τέχνη βυθίστηκε γιά ἄλλη μία φορὰ στο χρόνο μέχρι τὸν 20 αἰῶνα, ποῦ ἕνας Ἑλληνας, ὁ Γιώργος Βυθούλκας, ἐπιδόθηκε σὲ ἕναν ἀγῶνα γιά τὴν καθιέρωση τῆς Ὁμοιοπαθητικῆς ἀνὰ τὸν κόσμον.

Ὁ Γιώργος Βυθούλκας.

Οἱ προσπάθειές του βρίσκουν ἔδαφος καὶ ἡ Ὁμοιοπαθητικὴ ἀναγνωρίζεται νομίμως ὡς θεραπευτικὴ μέθοδος ἀπὸ πολλές χώρες. Τὸ 1996 ἔρχεται ἡ μεγάλη διάκριση: Τιμήθηκε μὲ τὸ ἐναλλακτικὸ βραβεῖο Νόμπελ στο Σουηδικὸ Κοινοβούλιο. Σήμερα ζῇ στήν Ἀλόνησο, ἔχει δημιουργήσει τὴ Διεθνή Ἀκαδημία Κλασικῆς Ὁμοιοπαθητικῆς καὶ μεταδίδει τίς γνώσεις του ἀποκλειστικά σὲ ἱατρούς, φαρμακοποιοὺς καὶ ἐπιλεγμένους λειτουργοὺς υγείας. Ὁ διεθνῶς διακεκριμένος αὐτὸς Ἑλληνας δέχθηκε εὐγενῶς νὰ μιλήσῃ στο «Δ».

«Δ»: *Κύριε Βυθούλκα, θεωρείτε ό άνθρωπος εκείνος που αναβίωσε την πίστιμή της Όμοιοπαθητικής, κυρίως στην Εύρώπη και την Αμερική και ταξιδέψατε σε όλο τον κόσμο, για να μεταδώσετε τις γνώσεις σας. Θέλω να γυρίσουμε προς τα πίσω το χρόνο και να μου αφηγηθήτε πώς και πότε έγινε ή γνωριμία σας με το αντικείμενο της Όμοιοπαθητικής.*

Γ. Βυθούλκας: Είμαι παιδί της Κατοχής και μάλιστα, έχοντας χάσει και τους δύο γονείς μου στον πόλεμο, στερήθηκα την βασική διατροφή που χρειάζεται ένας άνθρωπος στα πρώτα στάδια της ζωής του. Ως αποτέλεσμα είχα μία σοβαρή πάθηση των οστών. Αυτός ο συνεχής πόνος, αλλά και η αδυναμία της συμβατικής θεραπευτικής να μου παράσχει κάποια ανακούφιση, με έστρεψαν προς την Όμοιοπαθητική, όταν το 1960 βρισκόμουν στο εξωτερικό. Για μένα αυτή η πρώτη συνάντηση με την θεωρητική της άποψη υπήρξε κυριολεκτικά μια αποκάλυψη. Ήμουν σχεδόν σίγουρος για την αποτελεσματικότητά της, πριν ακόμα την δοκιμάσω. Αμέσως άρχισα να την μελετώ και στη συνέχεια την εφάρμοσα πρώτα στον εαυτό μου, διότι η κατάσταση της υγείας μου είχε ήδη χειροτερεύσει. Μετά από τα αποτελέσματα που διαπίστωσα στον εαυτό μου, αποφάσισα να την μελετήσω σε βάθος και σύντομα είδα τα ίδια αποτελέσματα σε πολλούς ασθενείς και σε διάφορες ασθένειες.

Η άπονομή του Βραβείου της Σουηδικής Βουλής

«Δ»: *Σας έχουν τιμήσει με ένα σημαντικώτατο βραβείο για την προσφορά σας, το σουηδικό έναλλακτικό Νόμπελ. Πώς αισθάνεστε γι' αυτό;*

Γ.Β.: Αισθάνομαι μεγάλη χαρά, που μέσω έμου διακρίθηκε ένα θεραπευτικό σύστημα, που τόσο πολύ έχει βοηθήσει την ανθρωπότητα. Χάρηκα επίσης, που αναγνωρίστηκαν οι προσπάθειές μου να καταδείξω την θεραπευτική αξία της Όμοιοπαθητικής και να την κάνω σεβαστή στον επιστημονικό χώρο. Σήμερα υπάρχουν ήδη μερικές ιατρικές σχολές σε διάφορες χώρες, που έχουν υιοθετήσει την Όμοιοπαθητική έτσι, όπως την διαμόρφωσα μέσα από τις παρατηρήσεις και την έρευνα σαράντα χρόνων. Έλπίζω σύντομα, ολόκληρη ή παγκόσμια ιατρική κοινότητα να υιοθετήσει αυτό το καταπληκτικό θεραπευτικό σύστημα, που μās άφησε σαν πολύτιμη κληρονομιά ο Γερμανός γιατρός Σαμουήλ Χάνεμαν. Άλλωστε το σκεπτικό της επιτροπής για την βράβευση αναφέρει ακριβώς αυτό. Ότι ανέβασα την Όμοιοπαθητική στο επίπεδο της επιστήμης και την δίδαξα στους γιατρούς έτσι, ώστε να γίνει σεβαστή ως θεραπευτική μέθοδος μέσα στον επιστημονικό χώρο.

«Δ»: *Τί ακριβώς κάνατε, ώστε να θεωρηθώ από την Έπιτροπή του Βραβείου ότι ανέβασα την Όμοιοπαθητική σε επίπεδο επιστήμης;*

Γ.Β.: Είμαι δύσκολο να σας εξηγήσω σε λίγες γραμμές. Ήταν κυρίως η παρουσίαση από μέρους μου ενός νέου μοντέλου για την θεώρηση του προβλήματος της υγείας των ανθρώπων. Η βράβευση ήλθε γι' αυτήν ακριβώς την νέα διατύπωση θεμελιωδών κανόνων στην ιατρική επιστήμη, που έδωσε απαντήσεις σε πολλά έρωτήματα που απασχολούν αυτή τη στιγμή σε θεωρητικό αλλά και πρακτικό επίπεδο την Ιατρική γενικότερα. Αυτές οι νέες ιδέες είναι που συγκίνησαν και συγκινούν ακόμα τους νέους γιατρούς, που συρρέουν στην Ακαδημία, για να πάρουν τις σχετικές γνώσεις. Πολλοί από τους «νέους» αυτούς είναι έμπειροι παθολόγοι, που έχουν ήδη περάσει το έξηκοστό έτος της ζωής τους. Γενικά αυτές οι νέες απόψεις, που ήσαν μια συνέχεια της σκέψης και της μελέτης του Χάνεμαν, έφεραν ένα νέο τρόπο θεώρησης για τις ασθένειες αλλά και για τον όρισμό της υγείας,

Ό κ. Γ. Βυθούλκας. (Φωτογραφία ληφθείσα κατά την τελετή απονομής του Έναλλακτικού Νόμπελ του Σουηδικού Κοινοβουλίου.)

καθώς και για τὸ ποιὸς θὰ πρέπει νὰ εἶναι ὁ στόχος τοῦ γιατροῦ κάτω ἀπὸ μίαν ὁποιαδήποτε θεραπευτικὴ ἀγωγή.

Τὶς βασικὲς μου σκέψεις πάνω σὲ αὐτὰ τὰ θέματα τὶς ἔχω διατυπώσει σὲ μίαν διατριβή μου μὲ τίτλο «A New Model for Health and Disease», ποὺ μεταφράστηκε τελευταῖα καὶ στὰ Ἑλληνικὰ μὲ τὸν τίτλο «Ἡ Νέα Διάσταση στὴν Ἱατρική». Αὐτὴ τὴ στιγμή ὁλοκληρώνω τὸν ἐνδέκατο τόμο τῆς «Ὁμοιοπαθητικῆς Φαρμακολογίας». Ὅλη αὐτὴ ἡ προσφορά μου, ποὺ εἶχε ὡς ἀποτέλεσμα τὴν διάδοση τῆς Ὁμοιοπαθητικῆς μέσα στὸν ἱατρικὸ χώρο, ἔκανε τὴν Ἐπιτροπὴ τοῦ Βραβείου νὰ ἐνδιαφερθῇ γιὰ τὴν δουλειά μου καὶ νὰ ἀποφασίσουν νὰ μὲ βραβεύσουν.

«Δ»: Μέσα ἀπὸ τὰ ταξίδια σας καὶ τὴν σημαντικὴ ἀποστολή σας στὸ χώρο τῆς Ὁμοιοπαθητικῆς μπορεῖτε νὰ μᾶς ἀναφέρετε κάποιες στιγμὲς ποὺ θυμόσαστε ἰδιαίτερα;

Γ.Β.: Γιὰ μένα ὁλόκληρη ἡ ζωὴ μου μὲ τὴν Ὁμοιοπαθητικὴ ἦταν μίαν συγκλονιστικὴ περὶπτωση καὶ ἐμπειρία, μὲ καθημερινὰ ἐκπληκτικὰ γεγονότα, ποὺ μοῦ ἔχουν ἀφήσει βαθιὰ χαραγμένες μνημεις, μὲ ἐκπληκτικὰ ἀκροατήρια σὲ διάφορες χώρες, μὲ συγκλονιστικὲς

θεραπείες άρρώστων μπροστά στα μάτια αυτών των άκροατηρίων βαθιά ικανοποιητικές έμπειρίες όχι σε ένα επίπεδο καθαρά προσωπικό, αφού ή προσωπική μου ζωή ήταν πάντα σε δεύτερη μοίρα. Όσοσο κάποιες κορυφαίες στιγμές, ιδιαίτερα όταν ή διεθνής κοινότητα αποφάσισε να μου άπονείμη κάποια διάκριση για τó έργο που έπιτελούσα, ένιωθα ιδιαίτερα ευτυχής. Άλλα και στα προηγούμενα χρόνια, που άγωνιζόμουν να δείξω την αξία αυτής της θεραπευτικής, ή αγάπη των μαθητών μου από τόσες χώρες ήταν για μένα πηγή έμπνευσης και δύναμης. Βεβαίως κορυφαίες στιγμές γεμάτες συγκίνηση και χαρά ήταν ή βράβευσή μου με τó Έναλλακτικό Βραβείο Νόμπελ στο Σουηδικό Κοινοβούλιο τó 1996 αλλά και ή άπονομή του Χρυσού Μεταλλίου της Ούγγρικής Δημοκρατίας από τόν πρόεδρο της Ούγγαρίας στο Κοινοβούλιο της Ούγγαρίας τó 2000, όπως και άρκετες ακόμη διεθνείς διακρίσεις. Στιγμές μικρές όμως σε διάρκεια, αφού ένιωθα ότι ό άγωνας για την έγκατάσταση της Όμοιοπαθητικής μέσα στον σύγχρονο κόσμο της Ιατρικής δεν είχε τελειώσει, και πολλοί άλλοι μακροχρόνιοι άγωνες με περίμεναν. Κάτι που ήταν και εξακολουθεί να είναι γεγονός.

Ή Άκαδημία Όμοιοπαθητικής στην Άθόννησο

«Δ»: *Μετά από τόσα χρόνια παραμονής σε χώρες του έξωτερικού επιλέγετε να επιστρέψετε στην Ελλάδα, όπου πραγματικά διεξάγετε έναν άγώνα, για να άναγνωρισθί έπιστήμως ή συγκεκριμένη έπιστήμη, στη χώρα που ουσιαστικά την γέννησε, ως νόμιμη θεραπευτική μέθοδος. Ποιοί θεωρείτε ότι είναι οι λόγοι, για τούς όποιους «νοσεΐ» ή έν λόγω θεραπευτική στη χώρα μας, από τη στιγμή που στο έξωτερικό άποτελεί μία άναγνωρισμένη έπιστήμη.*

Γ.Β.: Η Ελλάδα, παρ' όλα όσα λέγονται, είναι μία βαθιά συντηρητική χώρα σε θέματα Έπιστήμης και νέων ιδεών. Είναι γνωστό ότι τίποτε δεν άνθίζει πρώτα στην Ελλάδα. Πρέπει προηγούμενως να τó άναγνωρίσουν οι ξένοι και τελευταία σχεδόν ή Ελλάδα. Έδώ είναι ή χώρα των «ξερόλα» και των βολεμένων, και, άν κάποιος ξεφύγη από τὰ κατεστημένα, διατρέχει τόν κίνδυνο να γίνη βορά στα ΜΜΕ και να ύποστη την χλεύη αυτών που κρατούν τὰ σκήπτρα και τίς μαγκούρες στον έπιστημονικό και τόν συντεχνιακό χώρο.

Ό Ιπποκράτης μίλησε ξεκάθαρα για τó θεραπευτικό αυτό σύστημα, που όμως στην πορεία άγνοήθηκε από την παγκόσμια ιατρική κοινότητα, για να τó ξαναφέρει στην επικαιρότητα τó 1810 ό Γερμανός γιατρός Σαμουήλ Χάνεμαν για να ξαναχαθί σχεδόν ολοκληρωτικά μέχρι τὰ μέσα του 20ού αιώνα, και τώρα πάλι να τó ξαναφέρω στην επικαιρότητα, με την έλπίδα ότι ό κόσμος θα καταλάβη έπιτέλους την σημασία που έχει ή θεραπευτική αυτή για την επιβίωση του πλανήτη.

Για μένα οι διεθνείς βραβεύσεις, που μου δόθηκαν (βραβεύσεις σημαντικές, αλλά και πολύ τολμηρές για τούς όργανισμούς που τó αποφάσισαν), συμβολίζουν την έλπίδα ότι ό κόσμος τελικά δεν θα χαθί μέσα σε ένα πυρηνικό όλοκαύτωμα, που θα τó προκαλέσουν τó μίσος, ό τρόμος και τὰ άρρωστα μυαλά μισότρελλων ανθρώπων, που κυβερνούν σήμερα τόν κόσμο. Είναι ή έλπίδα, ότι με κάποιο τρόπο θα επικρατήσουν τελικά ύγιεις άπόψεις και θέσεις, διαφορετικά θα έλθη νομοτελειακά ή «θεραπευτική κρίση», που θα είναι πολύ δυσάρεστη και θα πονέση τρομαχτικά την ανθρωπότητα. Βλέπω την παγκόσμια κοινότητα σαν έναν όργανισμό, που έχει άρρωστήσει και που δεν θα μπορέσει να γίνη καλά, παρὰ μόνο μέσα από μία θεραπευτική κρίση, σαν αυτή που βλέπουμε συχνά

Τὸ κτήριο τῆς Ἀκαδημίας Ὁμοιοπαθητικῆς στὴν Ἀλόγνησο. Τὸ ἴδρυμα δέχεται στὰ σεμινάριά του μόνο εἰδικούς ἐπιστήμονες (γιατροὺς καὶ φαρμακοποιούς).

στοιχὸν ἀνθρώπινους ὁργανισμοὺς ποὺ θεραπεύουμε.

«Δ»: *Μιλήστε μας γιὰ τὴ Διεθνή Ἀκαδημία Κλασικῆς Ὁμοιοπαθητικῆς, ποὺ ἔχετε δημιουργήσει στὴν Ἀλόννησο.*

Γ.Β.: Ἡ σχολὴ τῆς Ἀλοννήσου ἦταν ἓνα ὄνειρο ζωῆς, ποὺ μοῦ δόθηκε ἡ δυνατότητα νὰ τὸ πραγματοποιήσω μέσα στὴν σύντομη διάρκεια τῆς ζωῆς μου. Εἶναι τὸ βασικὸ ἐργαστήρι, ὅπου ἐκπαιδεύονται γιατροὶ ἀπὸ ὅλο τὸν κόσμον σὲ αὐτὴ τὴν θεραπευτικὴ. Ὅταν χτίστηκε, τὸ 1995, πολλοὶ πίστευαν ὅτι ἡ Ἀλόννησος ἦταν ἓνα πολὺ ἀπομακρυσμένο μέρος, γιὰ νὰ μπορῇ νὰ συγκεντρώνῃ μαθητὲς ἀπὸ τὸν διεθνὴ χώρον. Οἱ Κασσάνδρες τότε προέβλεπαν τὴν ἀποτυχία μιᾶς τέτοιας προσπάθειας. Ἐγὼ πίστευα ὅτι, παρὰ τὸ γεγονὸς πὼς δὲν ὑπῆρξε καμμιά διαφήμιση, καμμιά προβολὴ ἀπὸ κανένα μέσο, οἱ μαθητὲς ποὺ θὰ ἤθελαν πραγματικὰ νὰ μάθουν, θὰ ἔκαναν τὸ μακρινὸ ταξίδι καὶ θὰ ἔρχονταν ἀπὸ ὅλα τὰ μέρη τοῦ κόσμου, γιὰ νὰ ἐνημερωθοῦν γι' αὐτὴ τὴν θεραπευτικὴ. Αὐτοὶ ποὺ θὰ ἔφταναν ὡς ἐδῶ θὰ ἦταν καὶ οἱ πιδὼ ἀφωσιωμένοι στὴν θεραπευτικὴ αὐτή. Ἔτσι καὶ ἔγινε. Ἀλλωστε οἱ συνεχεῖς διαλέξεις μου στὸ ἐξωτερικὸ εἶχαν δημιουργήσει τὶς κατάλληλες συνθήκες, ἐφόσον σὲ αὐτὲς εἶχα δώσει ἀρκετὰ ἀποσπάσματα ἀπὸ τὴν διδασκαλία.

Βεβαίως ὑπῆρξαν καὶ ἀντιδράσεις. Εἶναι περίεργο ὅτι οἱ ἀντιδράσεις σὲ αὐτὴ τὴν προσπάθεια δὲν προήλθαν τελικὰ ἀπὸ τὴν ἀκαδημαϊκὴ Ἱατρικὴ ἢ τὶς φαρμακοβιομηχανίες ἀλλὰ ἀπὸ μέσα ἀπὸ τὸν ἴδιο τὸν χώρον τῆς Ὁμοιοπαθητικῆς καὶ κυρίως ἀπὸ αὐτοὺς ποὺ νόμιζαν ὅτι ἦσαν δάσκαλοι καὶ ποὺ ἔβλεπαν τοὺς μαθητὲς τοὺς νὰ τοὺς ἐγκαταλείπουν καὶ νὰ ἀκολουθοῦν τὴν νέα διδασκαλία ποὺ τοὺς παρῆχε ἡ Ἀκαδημία.

Διδάσκει μόνο γιατροὺς καὶ φαρμακοποιούς

«Δ»: *Γιατί ἐπιλέξατε νὰ διδάσκετε τὴν ἐπιστήμη σας ἀποκλειστικὰ σὲ ἱατροὺς, φαρμακοποιούς καὶ ἄλλους λειτουργοὺς υγείας;*

Γ.Β.: Πιστεύω ὅτι οἱ γιατροὶ εἶναι οἱ πιδὼ κατάλληλοι νὰ πάρουν καὶ νὰ χειριστοῦν αὐτὴ τὴν νέα γνώση, διότι ἔχουν ἥδη τὴν συμβατικὴ παιδεία καὶ τὶς γνώσεις, ποὺ τοὺς εἶναι ἀπαραίτητες γιὰ νὰ βοηθήσουν ἓναν ἀσθενῆ. Στὴν Εὐρώπῃ καὶ τὴν Ἀμερικὴ πράγματι ὑπάρχουν σχολές, ποὺ δὲν εἶναι ἱατρικὲς καὶ ποὺ διδάσκουν καὶ τὴν Ὁμοιοπαθητικὴ, ἀλλὰ καὶ σὲ αὐτὲς τὶς σχολές δίδονται οἱ βασικὲς ἱατρικὲς γνώσεις.

«Δ»: *Ἔχετε ξεκινήσει μίαν μεγάλη προσπάθεια γιὰ τὴν εἰσαγωγὴ τῆς Ὁμοιοπαθητικῆς στὶς ἱατρικὲς σχολές τῆς Ἑλλάδος. Σὲ ποιο στάδιο βρίσκεται αὐτὴ ἡ προσπάθεια καὶ πῶς τὸ ἀντιμετωπίζουν οἱ ὑπεύθυνοι φορεῖς;*

Γ.Β.: Πράγματι τὸ μεγάλο καὶ τὸ πιδὼ μακροπρόθεσμο ὄνειρό μου ἦταν ἡ εἰσαγωγὴ τῆς Ὁμοιοπαθητικῆς στὶς ἱατρικὲς σχολές ὅλου τοῦ κόσμου ἔτσι, ὥστε οἱ φοιτητὲς τῆς Ἱατρικῆς νὰ διδάσκονται ἀπὸ τὴν ἀρχὴ τῆς παιδείας τοὺς τὶς βασικὲς γνώσεις τῆς κλασικῆς Ὁμοιοπαθητικῆς. Δὲν νομίζω ὅτι αὐτὸ τὸ ὄνειρο θὰ τὸ δῶ νὰ πραγματοποιηθῇ μίαν μέρα στὸ ἀπώτερο μέλλον. Οἱ ὑπεύθυνοι φορεῖς αὐτὴ τὴ στιγμὴ τοὐλάχιστον δὲν ἔχουν διάθεση, ὅπως φαίνεται, νὰ κάνουν ἀπολύτως τίποτα, οἱ πολιτικοὶ φοβοῦνται τὸ πολιτικὸ κόστος καὶ οἱ ταγοὶ τῆς Ἱατρικῆς, ποὺ γνωρίζουν καλὰ τὰ πράγματα, δὲν ἔχουν τὰ κότσια νὰ τὰ βάλουν μὲ τὰ ΜΜΕ, πού, ὡς γνωστόν, ψάχνουν νὰ βροῦν σημεῖα τριβῆς καὶ ἀντιπαράθεσης, γιὰ νὰ ἀνεβάσουν τὰ ποσοστὰ τῆς τηλεθέας. Ὡστόσο πρέπει νὰ πῶ ὅτι δὲν λείπουν κάποιοι ἐπιστήμονες, ποὺ τολμοῦν, ποὺ ἀφουγκράζονται τὶς νέες ιδέες καὶ ποὺ

παίρνουν γενναίες και «ἀκραίες» αποφάσεις. Κάποιοι τέτοιοι επιστήμονες ἐδρεύουν στο Πανεπιστήμιο Αιγαίου, τὸ δυναμικὸ αὐτὸ Πανεπιστήμιο, ποὺ ἀνέρχεται ραγδαία καὶ ποὺ τόλμησε νὰ συνεργασθῇ μὲ τὴν Διεθνῇ Ἀκαδημία τῆς Ἀλοννήσου –καὶ ὄχι μόνο ἐπειδὴ ἡ Ἀλόννησος ἀνήκει στὸ Αἶγαio. Μαζὶ μὲ τὸ Τμῆμα Ὀλιστικῆς Σχεδίασης τοῦ Πανεπιστημίου Αἶγαίου προχωρᾶμε στὴν ἔρευνα καὶ τὴν ὁργάνωση τῆς νέας αὐτῆς γνώσης, ποὺ ἀφορᾷ σ' ὅλους τοὺς Ἕλληνες καὶ ὄχι μόνο.

«Δ»: *Ἡ χλωρίδα τῆς Ἑλλάδος προσφέρεται γιὰ τὴν παρασκευὴ ὁμοιοπαθητικῶν φαρμάκων; Αὐτοὶ οὖν ὅτι γιὰ τὰ φυτὰ τῆς ἔρχονται ἀπὸ τὸ ἐξωτερικὸ εἰδικοὶ καὶ τὰ περισυλλέγουν, προκειμένου στῆς χώρες τους, ἀφοῦ τὰ ἐπεξεργαστοῦν, νὰ τὰ χρησιμοποιήσουν γιὰ τὴν παρασκευὴ ὁμοιοπαθητικῶν φαρμάκων.*

Γ.Β.: Αὐτὸ εἶναι ἀλήθεια, ἀλλὰ ἐμεῖς ἀκόμα δὲν ἔχουμε τὴν ὑποδομὴ νὰ φτειαζοῦμε ἓνα ὠλοκληρωμένο πρόγραμμα σ' αὐτὸν τὸν τομέα.

«Δ»: *Ποιὸ προβλέπεται τελικῶς τὸ μέλλον τῆς Ὁμοιοπαθητικῆς στὴν Ἑλλάδα;*

Γ.Β.: Ὑποψιάζομαι ὅτι ἡ Ἑλλάδα θὰ εἶναι ἡ τελευταία χώρα τῆς Εὐρώπης, ποὺ θὰ ἀναγνωρίσῃ τὴν σημαντικότητά αὐτῆς τῆς θεραπευτικῆς καὶ θὰ τὴν υἱοθετήσῃ σὲ ἓνα γενικώτερο ἐπίπεδο μέσα στὰ πλαίσια τῆς Ἰατρικῆς. Στὸ μεταξὺ χιλιάδες ἄρρωστοι, ποὺ θὰ μποροῦσαν νὰ εἶχαν ἀνακουφισθῇ ἢ θεραπευτῇ, θὰ ἐξακολουθοῦν νὰ παίρνουν τὰ ἀκριβὰ φάρμακα τῆς συμβατικῆς Ἰατρικῆς, θὰ ἐξακολουθοῦν νὰ σέρνουν τὴν ἄρρωστη ὑπαρξὴ τους χωρὶς τὴν δυνατότητα δημιουργικῆς δουλειᾶς, ψυχικὰ καὶ σωματικὰ κουρέλια πραγματικά, ἐνῶ θὰ μποροῦσαν νὰ εἶναι ὑγιῆ ἄτομα μὲ δημιουργικὴ δραστηριότητα μέσα στὰ πλαίσια μιᾶς δημιουργικῆς καὶ ὑγιοῦς κοινωνίας. Ἡ Ὁμοιοπαθητικὴ ἔχει τὴν δυνατότητα νὰ ἐπαναφέρῃ τὴν ὑγεία σὲ μία πλήρη ἰσορροπία ἔτσι, ὥστε ὁ πρῶν ἄρρωστος νὰ ἀποτελέσῃ ξανὰ ἓνα δημιουργικὸ κύτταρο τῆς κοινωνίας. Ἐνας ἄρρωστος ὁργανισμὸς, ἰδιαίτερα σὲ ψυχικὸ ἐπίπεδο, σίγουρα θὰ συμπεριφερθῇ ἀρνητικά, ἀν ὄχι καταστροφικά, γιὰ τὴν κοινωνία σὲ κάποια δεδομένη στιγμή, ἐκτὸς ἀπὸ τὸ γεγονὸς ὅτι ἓνας ἄρρωστος ψυχικὰ καὶ σωματικὰ δὲν μπορεῖ νὰ παρᾷ.

Ἐδῶ νομίζω ὅτι θὰ πρέπει νὰ ἀναφέρουμε τὸν ὁρισμὸ τῆς ὑγείας, ποὺ ἔδωσα καὶ ποὺ θεωρεῖται ἴσως ὁ πιὸ ὠλοκληρωμένος ὁρισμὸς ὑγείας (συγχωρήστε μου τὴν ἐπαρση) καὶ ποὺ ἔχει σὰν κλειδί τὴν λέξη ἐλευθερία: «Υγιὴς εἶναι ἓνας ἄνθρωπος, ποὺ σὲ σωματικὸ ἐπίπεδο εἶναι ἐλεύθερος ἀπὸ τὸν πόνο καὶ νιώθει σωματικὴ εὐεξία, ποὺ στὸ ψυχικὸ ἐπίπεδο εἶναι ἐλεύθερος ἀπὸ πάθη, μὲ ἐσωτερικὴ γαλήνη καὶ σὲ πνευματικὸ ἐπίπεδο εἶναι ἐλεύθερος ἀπὸ τὸν ἐγωισμὸ καὶ ἔτσι μπορεῖ νὰ ἔχει ἐπαφὴ μὲ τὴν Ἀλήθεια ἢ μὲ τὸ χωρὸ τῶν Ἰδεῶν.»

Ὅπως θέλετε τὸ ἀκοῦτε καὶ τὸ ἐξηγεῖτε αὐτό, γιὰ μένα εἶναι τὸ ἴδιο. Κοιτάχτε αὐτὰ ποὺ συμβαίνουν σήμερα στὴν ἑλληνικὴ κοινωνία καὶ πῆστε μου, ποιὸς εἶναι ὑγιής. Ἴσως αὐτὸ τὸ ἐπίπεδο ὑγείας ποὺ περιγράφω νὰ μπορῇ νὰ τὸ συναντήσῃ σήμερα κάποιος σὲ πολὺ λίγους, ἀπλοῦς ἀλλὰ σοφοὺς ἀνθρώπους τοῦ βουνοῦ καὶ τοῦ λόγου, ἀλλὰ πολὺ δύσκολα στὴν διεφθαρμένη ἀστική κοινωνία μας.

Ταξιαρχούλα Λαδᾶ

Σημείωση «Δ»: Γιὰ τὴν Ὁμοιοπαθητικὴ ὡς τρόπο προσέγγισης καὶ ἴασης παθολογικῶν καταστάσεων ὡπως καὶ τὴν ἱστορία τῆς βλέπε στὴν ἐκτενέστατη ἔρευνα τοῦ κ. Β. Μανρομμάτη, «Ὁμοιοπαθητικὴ: Ἡ ὀλιστικὴ Ἰατρικὴ τοῦ παρελθόντος καὶ τοῦ μέλλοντος» στὸ «Δ», τ. 277.

«Ἱερὲς εἰκόνες στὰ σχολεῖα μέχρι 5 €»

οὔ νὰ τὸ ἤξερα, πὼς γιὰ τὴν καλή, ὁμαλή, καὶ εὐρυθμὴ λειτουργία τῆς Σχολῆς ποὺ φοιτᾷ ὁ γιὸς μου, ἔπρεπε νὰ ἀναρτηθοῦν στοὺς τοίχους «Ἱερὲς εἰκόνες»! Τὰ μάτια μοῦ τὰ ἄνοιξε ὁ διευθυντὴς Ἀρχικῆς Ἐκπαίδευσης (Α2), ποὺ ἔστειλε μήνυμα σὲ ὅλους τοὺς διευθυντὲς τῶν ἀνάλογων σχολῶν. Τὸ ἀκριβὲς κείμενο τοῦ μηνύματός του ἔχει ὡς ἑξῆς: «Σὲ συνέχεια τοῦ ἐγγράφου - μηνύματος ἐπὶ τῇ ἀναλήψει τῶν καθηκόντων μου, ἀφορῶντος σὲ ὁδηγίες-προτροπὲς γιὰ τὴν ἐπίτευξη καλῆς, ὁμαλῆς καὶ εὐρυθμῆς λειτουργίας τῶν Σχολῶν, παρακαλῶ, ὅπως προβῇτε στὴν ἀγορὰ ἱερῶν εἰκόνων γιὰ τὴν ἀνάρτησή τους στὶς αἰθουσες διδασκαλίας κ.λπ. (ἀπὸ τὴν παγία σας προκαταβολή), ἐφάπαξ ἢ τμηματικά. Σημειώνουμε, ὅτι ἡ ἀξία τῆς κάθε εἰκόνας δὲν θὰ πρέπει νὰ ὑπερβαίνει τὰ 5 εὐρώ. Παρακαλοῦμε πολὺ γιὰ τὴν ἀμεση ἀνταπόκρισή σας. Λουκᾶς Ροῦλιας.»

Στὶς σχολὲς ποὺ φοιτᾷ τὸ παιδί μου, σχολὲς τοῦ ΟΑΕΔ, ἐκπαιδεύονται μηχανικοὶ αὐτοκινήτων, ἠλεκτρολόγοι, μηχανοτεχνίτες, θερμοϋδραυλικοί, ψυκτικοί.

«Ἱερὲς εἰκόνες» δὲν βρῆκα, βρῆκα ὅμως μέσα στὰ βιβλία τῆς Ἱστορίας πολλὲς εἰκόνες, τὶς ἔδωσα γιὰ μεγέθυνση καὶ καθάρισμα, καὶ τώρα στολίζουν τὸ δωμάτιο τοῦ Λεωνίδα μου: Ἱερὲς εἰκόνες τοῦ Ἀρχιμήδη, τοῦ Ἡρώνος Ἀλεξανδρέως, τοῦ Κλαυδίου Πτολεμαίου, τοῦ Εὐκλείδη, τοῦ Ἱπποκράτη, τοῦ Γαληνοῦ, τοῦ Δημόκριτου, τοῦ Ἐρατοσθένη, τοῦ Ἰππάρχου, τοῦ Λεύκιππου καὶ πολλῶν ἄλλων ἐπιστημόνων. Τὶς ἱερὲς εἰκόνες τοὺς τώρα πιά ὁ γιός μου προσκυνᾷ κάθε μέρα φεύγοντας γιὰ τὴ σχολή του καὶ ἔχει τὴν εὐλογία τῶν ἁγίων αὐτῶν προπατόρων. Τὰ ἔργα αὐτῶν τῶν ἁγίων ἀπετέλεσαν τὴν βάση τῆς Ἐπιστήμης καὶ προήγαγαν τὸν Πολιτισμὸ μας.

Θὰ ζητήσω καὶ ἀπὸ τὸν κ. διευθυντὴ Ἀρχικῆς Ἐκπαίδευσης νὰ μοῦ ἐπιτρέψῃ νὰ τοῦ στείλω ἓνα δείγμα τῶν «ἱερῶν εἰκόνων», ποὺ πρέπει νὰ ἀναρτῶνται στὰ σχολεῖα τῆς χώρας μας, μὴς καὶ καταλάβῃ τὴν σημασία τοῦ «ἱεροῦ».

Μάρω Κιονλάφα
Σέρρες

Η ΠΕΡΙΠΕΤΕΙΑ ΤΩΝ ΟΝΟΜΑΤΩΝ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Ὁ ἐνδιαφέρον μου κατ' οὐσίαν γιὰ τὰ κύρια ὀνόματα τῶν Ἑλλήνων ξεκινᾷ ἀπὸ τὸ ἐπώνυμό μου. Σχεδὸν μισὸν αἰῶνα πρὶν καθηγητῆς μου στὴν Ἱατρική, μὴ δυνάμενος νὰ τὸ καθαροδιαβάσῃ, τὸ πρόφερε χλευαστικά. Θεώρησα ὕβριν δεινὴν νὰ μὴν ἀσκήσω ἄμυνα καὶ τὸν διώρθωσα εὐγενικά. Κάτι ποὺ δὲν μοῦ συγχώρησε, παρ' ὅτι ἡ Ἐξουσία δὲν πρέπει νὰ ἐξαντλῇ τὴν δύναμί της πρὸς τὰ κάτω.

Ξεκίνησα λοιπὸν ἀπὸ τὴν φράσι τοῦ Ἀριστοκλέους (Πλάτωνος): «ὃς ἐπίσταται τῶν ὀνομάτων ἐπίσταται καὶ τῶν πραγμάτων». Ὁ Ὅμηρος ἐδήλωνε: «Ἄλλ' ἐπὶ πᾶσι τίθενται (ὀνόματα) ἐπὶ κεν τέκωσι τοκῆες.» («Ὀδύσσεια» θ 554-555.) [Σὲ ὅλους τίθενται ὀνόματα ἀπὸ τοὺς γονεῖς, ὅταν τοὺς γεννήσουν.] Ἀποτελοῦν σημεῖον ἀναγνωρίσεως καὶ γίνονται σύμβολο ταυτότητος. Τὸ ὄνομα λοιπὸν δὲν εἶναι αὐθαίρετο, εἶναι οὐσια-

ΟΝΟΜΑΤΟΔΟΣΙΑ-ΟΝΟΜΑΤΟΠΛΑΣΙΑ

Ἀπὸ τὴ συνέντευξί ποὺ παραχώρησε ὁ ἐξέχων καὶ συμπαθέστατος καλλιτέχνης Γιάννης Ζουγανέλης στὸ «Δαυλὸ» (τεῦχος Νοεμβρίου 2003) σταχυολογῶ: «Εἰμαι βαπτισμένος Ἰωάννης, θὰ ἤθελα νὰ λέγωμαι Πλάτων, ἀλλὰ μοῦ ἔδωσαν ἐβραϊκὸ ὄνομα.»

Καὶ λοιπόν; Τί μᾶς ἐμποδίζει, ἀγαπητότατε κύριε Ζουγανέλη, νὰ ἀλλάξουμε τὸ ὄνομά μας σὲ ἐλληνικὸ; Ἦ, ἀκόμα καλύτερα, νὰ πλάσουμε μόνοι μας τὸ ἐλληνικὸ ὄνομα ποὺ μᾶς ταιριάζει, ποὺ μᾶς ἐκφράζει; Ἄς θυμηθοῦμε μόνον ὅτι οἱ προχριστιανικοὶ Ἕλληνες, ἂν καὶ ἀρκετὰ ἑκατομμύρια τὸν ἀριθμὸν, δὲν εἶχαν ἐπίθετα. Πρὸς τί; Εἶχαν τόσα ἑκατομμύρια δυνατότητες συνδυασμῶν λημμάτων πού, ἂν καὶ χωρὶς ἠλεκτρονικοὺς ὑπολογιστές, τὸ κάθε νεογέννητο χάριε στὴν φαντασία καὶ τὴς ἄριστες ἐτυμολογικὰς γνώσεις τῶν γονέων ἐπαιρνε τὸ καινούργιο τοῦ ὄνομα, μονολεκτικὸ καὶ εὐήχο, σὲ ἀναγνώριση τῆς ὑπεροχῆς τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσας ἀνὰ τὴν ὑφήλιο καὶ σὲ ἀντιδιαστολὴ πρὸς τὰ πολυλεκτικὰ ὀνόματα ἄλλων λαῶν (Κινέζοι-Ἰνδιάνοι, Ἀμερικανοὶ κ.λπ.). Παίρνω γιὰ παράδειγμα τὸ ὑπέροχο ὄνομα «Επαμεινώνδας», ποὺ ἔφερε ὁ πατέρας μου, καὶ ἐν συνεχείᾳ ὁ γιός μου, στὸν ὅποιον καὶ τὸ ἀνέλυσα: Επ-ἀμείνων-δᾶς - ἡ δᾶς (ὁ δαυλός) πρὸς τὰ καλύτερα.

στική έννοια. Έτσι δίδοντάς το φέρουμε την ουσία τοῦ ὀνομαζομένου στην ἐπιφάνεια. Τὰ ἑλληνικά κύρια ὀνόματα ἔχουν ωραία-σπουδαία σημασία ἀλλὰ καὶ βαρυσήμαν-τη. Ἀπ' ὅπου καὶ ἂν προέρχονται, ἀποτελοῦν ὕμνο πνευματικῶν, σωματικῶν ἀλλὰ καὶ ἠθικῶν ἀρετῶν. Ἀκόμη ὑποδεικνύουν ἑξαρσιν ἱκανοτήτων, ποὺ εἶναι κοινωνικῶς ὠφέλιμες.

Ὑψηλές ἑννοιες στὰ ἑλληνικά ὀνόματα

ποροῦμε νὰ τὰ διακρίνωμε εἴτε κατὰ ὁμάδες εἴτε ὡς ἀπλᾶ ἢ σύνθετα. Ση-μαίνουν: ἀνδρεῖον-ἰσχυρόν-δυνατόν, δηλούμενα μὲ συνθετικά τους τὶς λέξεις ἀνδρεῖος-σθένος-ἀλκή, μένος-λέων κ.λπ. Ἄλλα ἀπηχοῦν προσδοκί-ες γονέων ὡς πλούτη-ρητορικὴ-ἀγάπη-λογικὴ κ.λπ. Ἄλλα σημαίνουν θεϊκὴ προέλευσι. Ἄλλα σημαίνουν ἑνδοξος: φήμη-δόξα-κλυτός. Ἄλλα λάμπων καὶ φωτει-νός καὶ ἐκφράζονται μὲ λέξεις ὅπως: λύκ-(φῶς), σέλας, -μήνη κ.λπ. Ἄλλα σημαίνουν ἡγεμονικός, δηλούμενα μὲ λέξεις: Μέδων-Κρέων-Ἄρχων-Ἡγεμῶν κ.λπ. Ἄλλα, μὲ τὸ ἐπίρρημα εἶ, δηλοῦν τὸν καλὸ χαρακτήρα ἢ τὴν καλὴ ψυχὴ. Ἄλλα δηλώνουν νικητὴν τὸν ἄριστο-πολύτιμο-σώφρονα-δῶρο θεοῦ-χαριτωμένο-ἔντιμο-ἔχοντα ωραίους ὀφθαλ-μοὺς κ.λπ. Ἄλλα δηλοῦν μὲ συνθετικά τους τὶς λέξεις: δῆμος ἢ λαός, τὸν προερχόμε-νον ἐκ λαοῦ ἢ ἐνδιαφέροντα τὸν δῆμο. Ἄλλα μὲ συνθετικὸ τὴν λέξιν ἵππος δηλοῦν ἱππότη-ἱπποτικὸ, ἄρματιλάτη κ.λπ. ὡς καὶ τὸν προερχόμενο ἀπὸ ὑψηλοῦ γένος. Ἄλλα δηλοῦν τὸν ἀφωσιωμένον εἰς τινα. Ἀκόμη δηλοῦν τὸν ἀγνόν-ταχύν-μέγαν-πειστικόν-καταστροφικόν-πύρινον-τρομερόν-δραστήριον-ξανθόν-φορέα ἀγαθῶν-θαυραλλέον-ἡρωικόν-ὀρμητικόν-ἀλησμόνητον-ἱερόν-ὀλύμπιον-νομοταγῇ-πλούσιον-ἀγγελικόν κ.λπ.

Τὰ ὀνόματα ἐπιδιώκουν τὴν ἐπιτυχία σκοποῦ ὑψηλοῦ ἢ ὠφέλιμου ὡς δημιουρ-

Ὅψιμα πέρυσι, στὰ ἐξήντα μου χρόνια, μοῦ σφηνώθηκε ἡ ἰδέα νὰ πετάξω τὸ «Βα-σίλης» ποὺ μὲ βάπτισαν καὶ νὰ τὸ ἀντικαταστήσω μὲ ἓνα νέο, ποὺ ἔπλασα μόνος μου ὡς ἐξῆς: ZE-IN, ἐξ οὗ κατὰ πάσαν πιθανότητα καὶ τὸ ZE-YΣ, καὶ EPΩN = ἀγα-πῶν (σὲ ἀνώτερη μορφή -ἡ λέξη ἀγάπη εἶναι ἀνεπαρκής). Τί προκύπτει; ZE-EPΩN - ZEIPΩN. Αὐτονομάστηκα Ζεῖρων καὶ ἄρχισα νὰ ὑπογράφω σὰν Ζεῖρων. Αὐτὸς ποὺ ἀγαπάει τὴ Ζωὴ καὶ τὸν (φυσικὸ) θεὸ της. Τί θὰ ἀντιμετωπίσω, ὅταν κάποτε ἐπιστρέψω στὴν Ἑλλάδα, δὲν τὸ γνωρίζω. Μὲ τί διαδικασίες δηλαδὴ θὰ μπλέξω, γιὰ νὰ πολιτογραφηθῶ μὲ τὸ νέο μου ὄνομα. Ὅμως σήμερα εἶμαι πολὺ εὐτυχὴς καὶ δὲν διστάζω νὰ προτρέψω τοὺς ἑλλογους Συνέλληνες, κατ' ἀρχὰς συναναγνώστες τοῦ «Δαυλοῦ», νὰ πρᾶξουν τὸ ἴδιο.

Τολμήστε, νέοι, ἑλλογοὶ Συνέλληνες, φιλόλογοι, φιλόσοφοι, 80άκις ἐγγόνια τοῦ Πλάτωνος, ἐγερθεῖτε. Ὅσοι ἐξ ὑμῶν εἰδικειμένοι στὴν ἐτυμολογία-γλωσσολογία προσφέρετε τὶς ὑπηρεσίες σας, εἶναι πολύτιμες σήμερα. Βγῆτε ἀπὸ τὴ σκιά, οἱ Νεο-Ἕλληνες σὰς ἔχουν ἀνάγκη, γιὰ νὰ τοὺς βοηθήσετε νὰ ἀλλάξουν τὰ ἐβραϊκά ὀνόμα-τα σὲ εὐκλεῆ ἀρχαιοελληνικά.

Ζεῖρων - Βασίλης Κούβαρος

Tulear, Μαδαγασκάρη

γηθέντα ἐκ ψυχολογικῶν ἐλατηρίων. Ὄταν προσφέρωμε ἓνα εὐήχο καὶ μὲ ὠραία σημασία ὄνομα, ἐκδηλώνομε καλωσύνη-στοργή καὶ προσφέρομε ἓνα πολύτιμο δῶρο γιὰ ὅλη τὴ ζωὴ τοῦ νεαροῦ πλάσματος. Οἱ πρόγονοί μας τόνιζαν: «Τὸ εὐφημεῖν αἰεὶ εἰς ἀγαθὸν ἄγει» («καλομελέτα καὶ ἔρχεται» θὰ λέγαμε σήμερα). Μὲ τὴ συνειδητοποίησι τῆς σημασίας τοῦ ὀνόματος –μὲ τὸ χρόνο– ὁ φέρων μπορεῖ νὰ προσπαθήσῃ νὰ φανῇ ἀντάξιός. Οἱ δημιουργοὶ τῶν ὀνομάτων ἐπεδίωξαν ὑψηλοὺς σκοποὺς. Τὴν ἄγνοιαν ἀκολούθησε ζημία ἀτομικὴ καὶ κοινωνικὴ. Ἡ γνώσις τῆς σημασίας τῶν ὀνομάτων ἂς ὁδηγῇ στὴν ἐκλογὴ τοῦ καταλληλοτέρου καὶ ἂς ἀποτελέσῃ εὐγενὴ προσπάθεια πρὸς βελτίωσι τοῦ χαρακτήρος. Συνήθως παραπλεύρως τοῦ ὀνόματος παρετίθετο τὸ πατρωνυμικό. Ἐξ ἐπιγραφῶν ὅμως ἐκ Μακεδονίας παρατηροῦμε ὅτι ἀναγράφεται τὸ μητρωνυμικὸ καὶ συνάγομε συμπεράσματα γιὰ τὴν θέσι τῆς γυναικὸς σ' αὐτήν.

Στὴν πορεία τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους ὁ μόνος χώρος ποὺ διατηρεῖ τὰ ἀρχαῖα ἑλληνικὰ ὀνόματα –ἀδιακόπως– φαίνεται νὰ εἶναι ὁ χώρος τῆς Κύπρου. Λέγεται πὺς στοὺς ὀρεινοὺς τῆς ὄγκους διατηρεῖται ἀκόμη ἡ Ὀμηρικὴ διάλεκτος. Καὶ φυσικὰ τονίζεται στὸ τέλος τῶν λέξεων τὸ σύμφωνο ν (ὅπου ὑπάρχει) ἀπὸ ὅλους. Πληροφοροῦμαι πὺς μὲ τὸν σημερινὸ διαφωτισμὸ ἄρχισαν νὰ δίδωνται τὴν ἀρχαῖα ἑλληνικὰ ὀνόματα στὸν ἐλλαδικὸν χώρον.

Μὲ ἐγκύκλιο τὸ Πατριαρχεῖο ἀπαγόρευσε τὴν ὀνοματοθεσίαν ἀρχαίων ἑλληνικῶν ὀνομάτων θεωρῶντας τὴν ἀθεϊστικὴν ἐνέργειαν. Στὴν Κύπρον γύρω στὸ 1900 –μὲ τὴν ἴδρυσιν ὅλο καὶ περισσοτέρων σχολείων, ἄρχισαν νὰ ἀναζητοῦν τὶς ρίζες των, καὶ στὰ πλαίσια αὐτὰ ἡ ὀνοματοθεσία τῶν ἀρχαίων ἑλληνικῶν ὀνομάτων ἦτο πολὺ σὺννηθες φαινόμενο. Οὐδέποτε ἐκδόθηκε στὴν Κύπρον συνοδικὴ ἐγκύκλιος εἴτε ὑπὲρ εἴτε κατὰ τῆς ὀνοματοθεσίας.

Ἡ ὀνοματοθεσία στοὺς Ἑβραίους ἐγένετο ἐν συνδυασμῷ μὲ τὴν περιτομή. Στὸν Χριστιανισμὸ –τὸ Εὐχολόγιον τῆς Ἐκκλησίας– θέλει τὴ μαῖα –τὴν ὄγδοη ἡμέρα– νὰ προσάγῃ τὸ βρέφος στὴν πύλιν τοῦ ναοῦ –ὅχι ἐντός, καθότι ἀβάπτιστον– γιὰ νὰ κατασφραγισθῇ ἀπὸ τὸν ἱερέα μὲ ὄνομα ἀποδεκτὸ ἀπὸ τοὺς γονεῖς ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὸν σεβαστὸ κύκλον τῶν ἁγίων. Ἡ προϋπόθεσις αὐτὴ δημιουργεῖ τὸ σοβαρὸ ἐρώτημα: Πόσοι ἐκ τῶν Ἑλλήνων σήμερα ἀκούουν σὲ καθαρὰ ἑλληνικὸ ὄνομα; Πὺς δηλώνεις ἀκόμη Ἑλλήν φέροντας ἰουδαϊκὸ ἢ ρωμαϊκὸ ὄνομα; Καὶ σὲ ποιὸν θὰ καταλογίσῃς τὴν εὐθύνην, ὅταν ἡ ἡλικία τοῦ βαπτιζόμενου δὲν ἐπιτρέπῃ ἀντίδραση;

Συμπληρώνονται δυόμισι δεκαετίες ἀφ' ὅτου ἐξεδόθη ὁ «Δαυλός» καὶ «ἐρρίφθη ὁ σπόρος» μιᾶς πνευματικῆς ἐπαναστάσεως. Ἄρχισε ἐκ νέου ἡ ἀναζητήσις ἀρχηγόνων ριζῶν καὶ ἡ ἐπανεκτίμησις, ἡ ἐπανελλήνησις. Εἶναι φαινόμενο ποὺ σπανίως ἐπαναλαμβάνεται τὰ τελευταῖα δύο χιλιάδες χρόνια. Φαίνεται πὺς ἄρχισε ἤδη ἀραιὰ ἡ βλάστησις καὶ ἡ ἀνάστασις ἐλπίδων. Ὁ μετέπειτα χρόνος θὰ καταδείξῃ τὴν πορείαν.

Κάποτε ἡ ἐπιλογὴ ὀνόματος συνεδέετο μὲ ἔθνος, προλήψεις καὶ δεισιδαιμονίες. Στὴν ἀρχαῖαν Ἑλλάδα ἐφαρμόζετο ἡ ἐπέτειος τῆς Δεκάτης, ὡς σπουδαιότερα τῶν ἑορτῶν τῶν ἀναφερόμενων στὴν γέννησιν. Στὶς πτωχότερες οἰκογένειες συνδυαζόταν μὲ τὰ ἀμφιδρόμια. Κατὰ τὴν Δεκάτην ἐτελεῖτο στὸ σπῖτι ἡ τελετὴ τῆς ὀνοματοδοσίας πα-

ρουσία συγγενῶν καὶ φίλων, ποὺ ἔφεραν τὰ γενέθλια δῶρα ἢ *ὀπτήρια* (ἐφ' ὅσον τότε πρωτόβλεπαν τὸ νεογέννητο). Ἐδίδετο τὸ ὄνομα τοῦ βρέφους καὶ ἐπακολουθοῦσαν θυσίαι ἀναίμακτοι καὶ παράθεσις δείπνου μὲ συμπόσιο μέχρι πρωΐας. Στὸ πρῶτο ἀπὸ τὰ ἄρρενα ἢ θήλεα τέκνα ἔδιδαν τὸ ὄνομα τοῦ παπποῦ ἢ τῆς γιαγιάς ἀπὸ τὴν πλευρὰ τοῦ πατέρα.

Ἀφ' ὅτου ὁ Χριστιανισμὸς κατέστη ἐπίσημη θρησκεία τοῦ κράτους προτιμῶνταν τὰ χριστιανικὰ λεγόμενα ὀνόματα. Πολὺν περισσότερο δὲ ὅταν ἡ ἐντολὴ ἦταν: «ἐς ἔδαφος φέρειν» τὸν Ἀρχαιοελληνικὸ Πολιτισμὸ. Τότε ἡ θύραθεν Παιδεία ἦταν ἀπόβλητη καθὼς καὶ τὰ ἐξ αὐτῆς προερχόμενα ὀνόματα. Μετὰ τὴν πτώσι τοῦ Βυζαντίου ἦτο λογικὸ νὰ προέρχωνται τὰ ὀνόματα ἐκ τοῦ χώρου τῆς. Ἄγνωστο παραμένει ἀκόμη –γιὰ μένα–, πότε ὑπεισῆλθαν τὰ ἰουδαϊκά. Ἐπὶ παραδείγματι: πῶς μετετράπη ὁ προφήτης Ἡλίας σὲ ἄγιον Ἡλίαν (ἄη-Λιάς!) καὶ τὸ ὄνομα Ἡλίας δίδεται ὡς χριστιανικὸ; Ἀξιοπρόσεκτο –ὡς περιέργο– παραμένει τοῦτο: Ἐνῶ ἀπαγορεύονταν τὰ ἀρχαιοελληνικὰ ὀνόματα ὡς εἰδωλολατρικὰ (ἀδικαιολογήτως) αὐξανόταν συνεχῶς ὁ ἀριθμὸς τῶν εἰσερχομένων ἰουδαϊκῶν. Μιὰ ἐπίσκεψη στὸ ἐορτολόγιο θὰ μὲ ἐπαληθεύσῃ. Περισσότερο δὲ ἡ σύγκρισις μὲ παλαιότερο ἡμερολόγιο. Τοῦτο ὁμοιάζει μὲ τὴν κοσμοθεωρίαν τῆς πρώτης σοσιαλιστικῆς Σοβιετικῆς Ἐνώσεως, ποὺ ἐνῶ ἔκλεισε –μὲ τὴν ἐπικράτησί της– ὅλες τὶς χριστιανικὲς ἐκκλησίες, παραδόξως αὐξήσῃ τὸν ἀριθμὸ τῶν ἰουδαϊκῶν συναγωγῶν! (Ἡ παραδοξολογία συνεχίζεται μέχρι τῶν ἡμερῶν μας, ποὺ τὴν «χριστιανικὴ συμπεριφορά» διασφύζουν(!) οἱ χριστιανομαρξιστὲς καθὼς καὶ οἱ χριστιανοακροδεξιόι...)

Ἀρχαιοελληνικὰ ὀνόματα ἐδίδοντο λίγο πρὶν τὴν Ἐθνεγεροσία. Ἐχοντας ἐμπρὸς τοὺς Ἄνδρουτσο ἀπορεῖ ὁ Ἀλὴ πασᾶς: «Ἐσένα, μπρέ, σὲ λένε Ὀδυσεά. Οἱ φίλοι σου ἔχουν ἀρχαῖα ὀνόματα. Τί ἐτοιμάζετε;» Παρατήρησα ἐπίσης πὼς κύρια ἀρχαιοελληνικὰ ὀνόματα διετερήθησαν ὡς ἐπώνυμα.

Τὸν εἰκοστὸ αἰῶνα –μὲ ἐγκυκλίους της– ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος δεικνύει τὴν πορείαν τῆς ὀνοματοθεσίας:

«Πρὸς τοὺς εὐλαβεστάτους ἐφημέριους: Παράγραφος 4 ...εἷς καὶ μόνος ἀνάδοχος, ὀρθόδοξος καὶ ἐν μόνον ὄνομα νὰ δίδεται εἰς τὸν βαπτιζόμενον ἄνευ καθορισμοῦ προελεύσεως.» (29-10-1903, Ἀριθμὸς πρωτ. 2550.) «Ἐν μόνον ὄνομα καὶ δὴ ἐορταζομένου Ἁγίου δίδεται τοῖς βαπτιζομένοις νηπίοις.» (Ἀριθ. πρωτ. 582 1-3-1994.) (Ἐδῶ γίνεται σαφὴς προσδιορισμὸς προελεύσεως.) Τὴν ἐπομένη διευκρινίζει: «Διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 797 (4-11-1874) ἀπηγορεύθη κατὰ τὴν βάπτισιν νὰ δίδωνται περισσότερα τοῦ ἐνὸς ὀνόματα πρὸς ἀποφυγὴν συγχύσεως καὶ ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ καὶ τοῖς ληξιαρχικοῖς βιβλίοις... ὅπως καθοδηγῶσι τοὺς γονεῖς καὶ ἀναδόχους, τὰ δὲ ὀνόματα νὰ εἶναι ἐκ τῶν ἐορταζομένων Ἀγίων (παραμένει ὁ προσδιορισμὸς). Διευκολύνουν ἔτσι: 1. τὸν ἐορτασμὸν τῆς ὀνομαστικῆς ἐορτῆς, 2. ἔχει ὁ χριστιανὸς τὴν εὐκαιρίαν νὰ γνωρίσῃ τὸν βίον τοῦ Ἁγίου, 3. ἔχει ἀφορμὴν νὰ προσφεύγῃ στὴν προστασίαν τοῦ Ἁγίου καὶ νὰ καλλιεργῇ εὐλάβειαν.» (Ἀριθ. πρωτολ. 583, 2-3-1934.)

Οἱ πληροφορίες γιὰ τὴν ἱστορικὴ ἐμφάνισι τῶν θέσεων αὐτῶν τῆς Ὁρθοδοξίας, ποὺ μοῦ ἔλειπαν, ἤρθαν τελικῶς μέσα ἀπὸ τὸ Διαδίκτυο καὶ ἔλυσαν κάθε ἀπορία μου. Παραθέτω κάποια ἀποσπάσματα: «...Κανεῖς δὲν πρέπει στὰ παιδιὰ του τῶν (Ἑλλήνων) προγόνων νὰ καλῇ τὰ ὀνόματα τοῦ πατέρα, τῆς μητέρας, τοῦ παπποῦ καὶ τοῦ προ-

«Σ' όλους τίθενται ὀνόματα ἀπὸ τοὺς γονεῖς, ὅταν τοὺς γεννήσουν», λέγει ὁ Ὅμηρος. Στὸ ἀρχαῖκὸ ἀνάγλυφο τῆς εἰκόνας ὁ Ἀγαμέμνων, ὁ Ταλθύβιος καὶ ὁ Ἐπειός. Οἱ γονεῖς τοὺς ἔθεσαν ὀνόματα, ποὺ θὰ ἀπέδιδαν τὶς ιδιότητες ποὺ ἐπιθυμοῦσαν νὰ ἀποκτήσουν τὰ τέκνα τους: «ἄγαν» (πολύ) + «μέμνημαι» (θυμᾶμαι), «ταλθύς» (μακρὺς) + «βίος» (ζωή), «ἐπεῖ» (μετά) + «ὅς» (αὐτός), δηλ. διάδοχος. (Παρίσι, Μουσεῖο Λούβρου.)

πάππου, ἀλλὰ αὐτὰ τῶν Δικαίων (τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης).» (Ι. Χρυσόστομος, «Περὶ κενοδοξίας καὶ πῶς δεῖ τοὺς γονεῖς ἀνατρέφειν τὰ τέκνα» (690) 541.65.)

Ἡ θέσις δὲ καὶ τὸ πνεῦμα –ἐναντίον τῶν Ἑλλήνων– γίνονται σαφέστερα κατωτέρω: «...Ἐὰν δὲ κοιτάξης στὰ ἐνδότερα τῶν Ἑλλήνων, θὰ δῆς τέφρα καὶ σκόνη καὶ τίποτε ὑγιές, ἀλλὰ σὰν τάφος ἀνοιγόμενος εἶναι ὁ λάρυγγας αὐτῶν, γεμάτος ἀκαθαρσίες καὶ ἰχώρ (ἔμπυο) καὶ τὰ δόγματά τους γεμάτα σκουλήκια. Ἐμεῖς δὲν παραιτούμαστε τῆς κατ’ αὐτῶν μάχης...» (Ι. Χρυσόστομος, «Εἰς τὸν Ἅγιον Ἰωάννην τὸν ἀπόστολο καὶ εὐαγγελιστὴν» 59,370, 7-11.) «Ὅσο πιὸ βάρβαρο ἓνα ἔθνος φαίνεται καὶ τῆς Ἑλληνικῆς ἀπέχει παιδείας, τόσο λαμπρότερον... Αὐτὸς ὁ (πιστός) βάρβαρος τὴν οἰκουμένην ὀλάκερη κατέλαβε... καὶ ἐνῶ πάντα τὰ τῶν Ἑλλήνων σβήνουν καὶ ἀφανίζονται, τούτου (τοῦ πιστοῦ βαρβάρου τὰ ἔργα) καθ’ ἐκάστην λαμπρότερα γίνονται.» (Ι. Χρυσόστομος, «Εἰς Ἰωάννην» 59.31.33.)

«Ἑλληνες κλέπται πάσης γραφῆς.» (Κλήμης Ἀλεξανδρείας (Στρωματεῖς, 1.5.) Καὶ τὸ ἀπίστευτο ἐμπαθές: (Τατιανός, μέγας ἀπολογητής): «Οἱ Ἑλληνες οὔτε εἶχαν οὔτε δημιουργήσαν τίποτα δικό τους, ἀλλὰ ὅλα τὰ παρέλαβαν ἀπὸ τοὺς βαρβάρους, μόνον καὶ μόνον γιὰ νὰ προξενήσουν κακόν.» («Πρὸς Ἑλληνας».)

Ἀρνοῦμαι νὰ συνεχίσω τὴν παράθεσιν ἀποσπασμάτων καὶ ἀναφωνῶ: «Χαῖρε, ἡ τῶν Ἀθηναίων τὰς πλοκάς διασπῶσα... Χαῖρε, ἡ τοὺς φιλοσόφους ἀσφόρους δεικνύουσα.»!!! Ποιὸς λειεγκέφαλος ἐπιμένει στὴν ὑπαρξί τοῦ Ἑλληνοχριστιανικοῦ Πολιτισμοῦ; Τοῦ ἀξίζει ἢ... προτροπή: *Πρόχυν ὀλέσθαι!*

ἀλήθεια ποὺ κρύπτουν τὰ ὀνόματα δυνατὸν νὰ γίνῃ καὶ τιμωρὸς αὐτῶν ποὺ τὰ προσέβαλαν. Χαρακτηριστικὸ παράδειγμα τὸ ὄνομα Ἰουλιανός: Πολλοὶ τὸ συμπροφέρουν μὲ τὸ ἐπίθετο «παραβάτης». Σίγουρα ὅσοι δὲν ἀγνοοῦν τί σημαίνει Ἰουλιανός (ἐνδοξος ὡς Ἰούλιος Καῖσαρ) καταλαβαίνουν τί ἦταν ὁ σπουδαῖος αὐτὸς αὐτοκράτορας –καὶ τί δὲν ἦταν– ὄχι παραβάτης, ἀλλὰ ἐνδοξος.

Παρὰ τὴν μακρόχρονη καθιέρωση (ἀπὸ τὴ Μυθολογία) ὀνομάτων στὴν ἀρχαιότητα συνεχῶς ἀνέκυπταν καινούργια: Φειδίας σημαίνει φειδωλός, Πραξιτέλης=δημιουργὸς τελείου, Ὀδυσσεύς=πολυμαθής, Πηνελόπη=πιστὴ ἀλλὰ καὶ αὐτὴ ποὺ ὑφαίνει καὶ ἐξυφαίνει καὶ ἄλλα. Ποιὸς λοιπὸν προέβλεψε τὶς δυνατότητες τοῦ ὀνοματιζομένου ἀτόμου, ὥστε νὰ κάμῃ αὐτὴν καὶ ὄχι ἄλλῃ ἐπιλογὴ ὀνόματος, ποὺ στὴ συνέχεια ἐπαληθεύεται; Ἴσως τὰ μυθικὰ ὀνόματα ἐδόθησαν μετέπειτα, ὅποτε προσδιορίζουν τὰ ἄτομα μὲ τὴν διαγραφείσα πορεία των. Τὰ ἱστορικὰ ὅμως; Δὲν ἀναφέρομαι βεβαίως στὸν Πλάτωνα, ποὺ τὸ ὄνομά του εἶναι δεύτερο (πλαστό) καὶ προσδιορίζει τὸ εὐρὺ μέτωπο ἢ στέρνο. Ἄλλωστε καὶ τὸ πρῶτο του ὄνομα Ἀριστοκλῆς=ὁ ἔχων ἄριστη δόξαν δικαιολογεῖ τὴν πορεία του ἕως σήμερα. Ὁ Περι-κλῆς ὅμως «περιβάλλεται μὲ δόξα» καὶ οὐδεὶς τὸ ἀρνεῖται. Τὸ αὐτὸ ἀπαντᾶται στὴν ἀποκωδικοποίησι καὶ τῶν ἄλλων ἐλληνικῶν ὀνομάτων.

Κωνσταντῖνος Ζαρζαμπίδης

ΚΑΝΤΗΛΙΑ ΚΑΙ ΣΤΑΥΡΟΙ ΔΙΠΛΑ ΣΤΟ ΔΙΑ!

«Νεοεῴηνοχριστιανισμός» στὸ Μουσεῖο Δίου

ειρὰ ἀπαράδεκτων καὶ προφανῶς ὄχι τυχαίων ἐνεργειῶν ὑποσκάπτει τὴν ἀξία πολῦτιμων εὐρημάτων στοὺς πρόποδες τοῦ Ὀλύμπου: Πρόκειται οὐσιαστικὰ γιὰ «πολιτική» τοῦ Ὑπουργείου Πολιτισμοῦ σὲ συνεργασία μὲ τὸν ὑπεύθυνο ἀνασκαφῶν καθηγητὴ τῆς ἀρχαιολογίας τοῦ Ἀριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης κ. Δ. Παντεριμαλῆ.

- Εἶναι σχεδὸν ἀδύνατον ν' ἀνακαλύψῃ κανεὶς ἀπὸ τοὺς χίλιους καθημερινὰ ἐπισκέπτες τοῦ «Ἀρχαιολογικοῦ Πάρκου» (!) τοῦ Δίου τὴν ὁδὸν ποὺ θὰ τὸν ὀδηγήσῃ στὸ Μουσεῖο: Καμμὶ πινακίδα δὲν προσανατολίζει τὸν ἐπισκέπτη μήτε καὶ τὸν ὀδηγεῖ.

- Ἐξίσου ἀδύνατον εἶναι νὰ ἀντιληφθῇ ὁ ἐπισκέπτης τοῦ Μουσείου τὴν ταυτότητα καὶ τὴ χρονολόγησι τοῦ παραπεταμένου κι ἀποκεφαλισμένου καθιστοῦ ἀγάλματος τοῦ Ὑψίστου Διός, τοῦ σημαντικώτερου ἐκθέματος τοῦ Μουσείου.

- Καὶ βέβαια εἶναι ἀδιανόητο τὸ πῶς κατάφεραν νὰ «κολλήσουν» κάποιοι τὰ καντήλια καὶ τοὺς σταυροὺς μὲ τὰ ἐκθέματα τοῦ Μουσείου.

- «Ἐτυχε», θὰ ἔλεγε κανεὶς.

- Ἔγινε μέσα στὰ πλαίσια συγκεκριμένης πολιτικῆς: Τὸ δήλωσε εὐθέως ἀπὸ τὰ Μ.Μ.Ε. τὸ καλοκαίρι τοῦ 2004 ὁ ὑπουργὸς Πολιτισμοῦ κ. Κ. Καραμανλῆς. Τὸ «ἐλληνοχριστιανικὸ ἰδεώδες» εἶναι ὁ ἄξονας τῆς πολιτικῆς τοῦ ΥΠ.ΠΟ. Νὰ λοιπὸν ποὺ ὑλοποιεῖται τὸ ἐν λόγῳ ἰδεολόγημα ἀπὸ τὸν καθηγητὴ τοῦ Α.Π.Θ. καὶ τοὺς «σὺν αὐτῷ».

- «Νὰ μὴν τριτώσῃ τὸ κακὸ» θὰ εὐχόταν κάποιος.

Ὅμως οὔτε τὸ Ἐθνικὸ Ἀρχαιολογικὸ Μουσεῖο Ἀθηνῶν ἔχει «γλιτώσει» ἀπὸ τὴν πολιτικὴ αὐτὴ τοῦ ΥΠ.ΠΟ. Ὁ ἀποπροσανατολισμὸς τοῦ Ἑλλήνος καὶ φιλέλληνας ἐπισκέπτη συνάδει μὲ τὸ δόλιο σλόγκαν «Βυζάντιο κι Ἑλληνισμὸς εἶναι ἓνα».

Ἀρχαιολογικὰ ἐκθέματα χωρὶς χρονολογία καὶ ταυτότητα τοποθετήθηκαν στὰ μουσεῖα μαζὶ μὲ χριστιανικὰ διακοσμητικὰ, προκειμένου νὰ φανῇ ὅτι Βυζάντιο κι Ἑλληνισμὸς ἀποτελοῦν ἓνα «συνεχές»: Στὰ πρὸ Χριστοῦ –δήθεν– ἐνέχονται ὡς «προφητεία» (!) τὰ χριστιανοβυζαντινὰ μετὰ Χριστόν.

Τὸ περιοδικὸ «Ἑπτά» (3.8.2003, σελ. 20-21) «μασκαρεύει» τὸν Ὑψιστὸ Δία σὲ Γιαχβέ, τὸν «φουντάρει» στὴν ἀκολασία τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης καὶ τὸν «κρεμᾷ στὸ στήθος» τῶν Μακεδόνων βασιλέων. Μὲ τέτοια «σημειολογία» δὲν θὰ ἀπείχε πολὺ κάποιος ἀπὸ τὸ νὰ δεχθῇ ὅτι ὁ Ἀλέξανδρος ὁ Μέγας σταυροκοπήθηκε πρὶν τὴν κοπὴ τοῦ Γόρδιου Δεσμοῦ ἢ πρὶν τὴ μάχη στὴν Ἰσό.

Ο κ. Παντερμαλής δηλώνει ότι ο Ύψιστος Ζεύς «είναι ο θεός παντοκράτωρ και στην αντίληψη των αρχαίων είναι ο μοναδικός θεός». Αναληθής είναι και η άποψή του πως «με αυτή τη μονοθεϊστική του υπόσταση πέρασε ο Ύψιστος Ζεύς στη χριστιανική λατρεία». Στην εικόνα φαίνεται αναπαράσταση του ανατολικού αετώματος του Παρθενώνα με τον Ύψιστο Δία στο μέσον μεταξύ των άλλων θεών. Ύψιστος δεν σημαίνει «ένας», σημαίνει «άνώτερος απ' όλους τους άλλους θεούς», μια ξεκάθαρα πολυθεϊστική αντίληψη, η οποία ουδεμία σχέση έχει με τον Γιαχβέ της Παλαιάς Διαθήκης (ούκ ἔσονται θεοὶ ἕτεροι πλὴν ἐμοῦ) και τους ισχυρισμούς του κ. Παντερμαλή. Πρόκειται για μεθοδευμένη προσπάθεια, που σκοπό έχει να προπαγανδίσει, πως ο Χριστιανισμός όχι μόνον δεν έπεβλήθη διὰ τῆς βίας και των διώξεων στην Ελλάδα, παρά ότι ήταν μία δῆθεν φυσική, αν όχι αναγκαία, εξέλιξη τῆς προχριστιανικῆς ἑλληνικῆς θρησκείας.

Όπως και νάχη, τὸ προαναφερθὲν ἔντυπο ἔγραψε σχετικὰ μετὸν Ύψιστο Δία: «Ἡ ἔνθρονη αὐτὴ μορφή τοῦ Διὸς Ὑψίστου, πού παραπέμπει στὸν ὕψιστο θεὸ τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης (!) βρῖσκεται πρώτη φορά... Πίστευαν δηλαδή οἱ Μακεδόνες βασιλεῖς στὸν ἕνα θεὸ (!)». Δὲν θὰ περιμένε βέβαια κανεὶς ἀπὸ ἕνα δημοσιογράφο, νὰ ἔχη ἀνοίξει Αἰσχύλο («Εὐμενίδες» 28), Πανσανία (9.8.5) ἢ Πίνδαρο (N 1.90, 11.2), ὅπου ἡ μορφή τοῦ Διὸς Ὑψίστου ὡς ἡγέτου τῶν ὑπολοίπων θεῶν λάμπει. Θὰ περιμένε ὡστόσο ἡ κοινὴ γνώμη τὴν ἀντίδραση –τοῦλάχιστον– τοῦ καθηγητῆ τῆς ἀρχαιολογίας κ. Δ. Παντερμαλή. Ὁ καθηγητὴς ἦταν ὑποχρεωμένος:

- Νὰ παρουσιάσῃ τὴν ἐπιστημονικὴ ἀλήθεια στὸν Τύπο καὶ τὰ Μ.Μ.Ε., ἀντὶ νὰ σιωπήσῃ. Προφανῶς ὅμως ἡ σιωπὴ του εἶναι «χρυσός».
- Νὰ ἀπαιτήσῃ τὴν ἀναγραφή τῆς ταυτότητος καὶ χρονολόγησῃς τῶν ἐκθεμάτων τοῦ Ἀρχαιολογικοῦ Μουσείου Δίου καὶ ιδίως τοῦ ἀγάλματος τοῦ Ὑψίστου Διός. Αὐτὸ δὲν ἔγινε. Ἔτσι τὸ ἀνεπίγραφο περνᾷ ὡς ψευδεπίγραφο, ἐνῶ ἡ ἀπόκρυψη φαντάζει συνομωτική.
- Νὰ ἐπιδιώξῃ τὴν ἀξιολογικὴ τάξη στὴν παρουσίαση τῶν ἐκθεμάτων, ἀποδίδοντας τὴν ἀνάλογη θέση καὶ σημασία σὲς εἰκονιζόμενες θεότητες καὶ μορφές. Ἔτσι πού ἐκτίθενται τώρα, τὸ σημαντικὸ περνᾷ ὡς ἄσημο καὶ τὸ «μαῦρο» καμαρώνει ὡς «ἄσπρο».

Χρέος τῶν Ἑλλήνων εἶναι νὰ καταγγεληθῇ τὸ γεγονὸς ὅτι συνεχίζεται καὶ τώρα ἡ κακοποίηση τοῦ ἀγάλματος τοῦ Ὑψίστου Διός: Ἀπὸ ἄγνοια (!) τοῦ συντηρητῆ τοῦ ἀγάλματος ξύθηκε βέβηλα (γι' αὐτὸ καὶ γυαλίζει). Ἔτσι ἡ ἀνεπανόρθωτη πρὸ αἰῶνων καταστροφὴ του διαιωνίζεται τώρα μετὰ τὴ μέθοδο τῆς ...ἀνακαίνισης. Ἀξίζει νὰ σημειωθῇ ὅτι τὸ κεφάλι τοῦ ἀκέφαλου ἀγάλματος τοῦ Διός, μολοντὶ ἔχει βρεθῇ, δὲν ἔχει κολληθῇ. Ἀδιαφορία ἢ σκευωρία ἄραγε;

Σταυροὶ καὶ καντήλια ἀνάμεσα στὰ -χωρὶς χρονολογία ἢ ταυτότητα- ἀρχαῖα ἐκθέματα τοῦ Ἀρχαιολογικοῦ Μουσείου τοῦ Λίον. Ἔτσι ποὺ τὰ τοποθέτησαν μοιάζουν σάν... ἀφιέρωμα στὸ ἄγαλμα τοῦ Ὑψίστου Διὸς, φρικτὰ ἀκρωτηριασμένον βεβαίως ἀπὸ τοὺς φανατικούς τῆς ἀσιατικῆς θρησκείας, ὅπως συνέβη μὲ ὅλα σχεδὸν τὰ ἐλληνικὰ ἔργα Τέχνης.

Προκειμένον νὰ ἀφαιρεθοῦν οἱ διαβρώσεις (μικρὰ μαύρα σημάδια) στὰ ἀρχαῖα ἀγάλματα, πρέπει νὰ ξύνεται προσεκτικὰ καὶ σὲ βάθος μόνο τὸ σημεῖο μὲ τὴ διάβρωση, ἡ ὁποία ἀφαιρεῖται καὶ ἡ μικρὴ ὁπὴ γεμίζεται μὲ ἄλλο ὑλικό. Ὅμως στὴν περίπτωση τοῦ ἀγάλματος τοῦ Ὑψίστου Διδὸς ὁ συντηρητὴς ἐφάρμοσε τὴν τεχνικὴ ποὺ εἶχαν ἐφαρμόσει καὶ οἱ Ἄγγλοι, ποὺ κατὰστρεψαν τὰ μάρμαρα τοῦ Παρθενῶνα στὸ Βρετανικὸ Μουσεῖο: Ἐτριψε μὲ γυαλόχαρτο ὅλη τὴν ἐπιφάνεια τοῦ μαρμάρου, μὲ ἀποτέλεσμα ἀφ' ἐνὸς νὰ μὴν ἀφαιρεθοῦν τὰ σημάδια τῆς διάβρωσης καὶ ἀφ' ἑτέρου νὰ γίνῃ ἀνεπανόρθωτη καταστροφὴ στὴν ἐπιφάνεια τοῦ ἀγάλματος, ἡ ὁποία τώρα γυαλίζει.

Καμμία ἐπιεικὴ διάθεση συγγνώμης δὲν ἀξίζουν οἱ ἐπίγονοι τῶν καταστροφέων τοῦ ἀρχαίου Ἑλληνικοῦ Πολιτισμοῦ, οἱ Ἀλάριχοι τοῦ παρόντος καὶ οἱ βάρβαροι τοῦ «αἰεί». Ἡ παρατηρούμενη διάχυση τῆς εὐθύνης γιὰ τὴν συστηματικῶς συνεχιζόμενη καταστροφὴ τοῦ ἀρχαίου Ἑλληνικοῦ Πολιτισμοῦ καὶ τῶν σπαραγμάτων του, τὴν ἀλλοτρίωση καὶ τὸν ἐξευτελισμὸ του εἶναι ἀτέρμονη, ὑψηλὰ ἱστάμενη, προϊστάμενη καὶ ὑφιστάμενη. Ἡ εὐθύνη γιὰ τὴ σκανδαλώδη κατασυνκοφάντηση τῆς Ἑλληνικῆς ἀρχαιότητας, τῆς συνεχιζόμενης -ἐπισήμως- ρίψεως λάσπης στὰ ἱερὰ καὶ τοὺς θεοὺς τῶν Ἑλλήνων καθὼς καὶ τῆς ἐπιμελημένης παραχάραξης τῆς ἱστορίας ἀνήκει σὲ ἐπώνυμους, οἱ ὁποῖοι συνυπηρετοῦν τὸ δόλο. Τὸ μύθευμα τῆς «Ἐξ Ἀνατολῶν προέλευσης τοῦ φωτός», ὅπως συνδυάζεται μὲ τὴν προβαλλόμενη στὸ Δῖον λατρευτικὴ πρακτικὴ τῆς Ἰσιδος καὶ τὸν θρησκευτικὸ συγκρητισμὸ τῆς Ἑλληνιστικῆς ἐποχῆς, ἐπιβάλλεται νὰ καταρριφθῇ.

Ἡ προσθήκη τῶν ἐβραιότροπων βυζαντινῶν ἐκθεμάτων στὸ Ἀρχαιολογικὸ Μουσεῖο τοῦ Δίου συντελεῖ στὸ «...δέσμο τοῦ γλυκοῦ». Λοιπὸν ἀπαιτεῖται νὰ γίνῃ πασιφανὲς ὅτι:

Ένα «σπασμένο μάρμαρο» σε χαμηλό σημείο μιᾶς αἴθουσας χωρίς καμμία πληροφορική πινακίδα με χρονολογικά ἢ ἄλλα στοιχεῖα. Αὐτὸ βλέπει ὁ ἐπισκέπτης της. «Ύψιστος Ζεὺς» εἶναι μία ἔννοια, ιδέα καὶ σημασία ἀπαγορευμένη.

Το ΥΠ.ΠΟ. δὲν δίνει κονδύλια οὔτε κάνει προσλήψεις. Ὁ κ. Παντερμαλῆς δὲν καλεῖ τίς πολλὰς πρόθυμες ξένες ἀρχαιολογικὲς σχολές. Ἔτσι ἑκατομμύρια θραύσματα, ποὺ ἔχουν ἀνασκαφῇ, περιμένουν μάταια –χρόνια τώρα– μέσα σὲ τελλάρια σὲ πρόχειρες ἀποθήκες. Ὅποτε γεννήθηκε ἡ ιδέα: Θὰ ἀνοίξουν ἓνα μεγάλο λάκκο καὶ θὰ τὰ θάψουν μέσα! Ὁ κ. Παντερμαλῆς θὰ σταματήσει τίς ἀνασκαφές καὶ θὰ ἀρχίσι τίς ἀναταφές;

• Ὁ Ὑψιστος Ζεὺς, μ' ὅλη τὴν κακοποίηση, τὴν ἀπαξίωση καὶ τὴν συκοφάντηση ἀπὸ τὴν γιαχβεδοκίνητη προπαγάνδα, ἦταν, εἶναι καὶ θὰ εἶναι Ἕλληνας καὶ πατέρας τῶν ἄλλων Ὀλυμπίων θεῶν καὶ ὅτι ὡς τέτοιος λατρευόταν ἀπὸ τοὺς Μακεδόνες.

• Οἱ Ἕλληνες, δὲ θὰ ἐπιτρέψουμε νὰ ἀναταφοῦν –ὅπως ὑπάρχει πρόθεση ἀπὸ τὴν ὁμάδα Παντερμαλῆ– τὰ πάμπολλα ἀρχαιολογικὰ εὐρήματα τῆς περιοχῆς τοῦ Δίου, ποὺ σαπίζουν στὶς πρόχειρες ἀποθήκες τοῦ Μουσείου.

• Οἱ Ἕλληνες ἔχουν ἐθνικὴ συνείδηση, διαμορφωμένη μὲ γνώμονα τὴ γνώση, ποὺ προκύπτει ἀπὸ τὴ μελέτη τῶν αὐθεντικῶν ἀρχαίων ἐλληνικῶν κειμένων. Ὁ ἐπιχειρούμενος χριστιανοκίνητος ἀποπροσανατολισμὸς δὲ θὰ «θρονιαστῇ» στὸ θρόνο τοῦ Ὑψίστου Διὸς οὔτε στὸ Δίον οὔτε σὲ κανένα ἄλλο Ἀρχαιολογικὸ Μουσεῖο.

Διοτίμα
Φιλόλογος

«ΨΑΛΤΗΡΙΟΝ» ΚΑΙ ΚΑΛΑΝΤΑ ΣΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΤΩΝ ΑΡΧΑΙΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ!..

αρ' ὅλο ποὺ στὸ ἄρθρο 13 τοῦ Συντάγματος προβλέπεται, ὅ-
τι «ὁ προσηλυτισμὸς ἀπαγορεύεται», ὁ τρόπος μὲ τὸν ὁποῖο
ἡ ἐκπαιδευτικὴ πολιτικὴ τοῦ Ὑπουργείου Ἐθνικῆς Παιδείας
καὶ Θρησκευμάτων (ΥΠ.Ε.Π.Θ.) ἐρμηνεύει τὴ σχέση Κράτους-
Ἐκκλησίας ἔχει ὡς συνέπεια τὴν ἐπιβολὴ στὰ σχολεῖα τῆς ὀρθόδοξης κα-
τήχησης, σύμφωνα μὲ τὴν ὁποία θεωρεῖται αὐτονόητο ὅτι ἡ ιδιότητα τοῦ
Ἑλλήνα πολίτη ταυτίζεται μ' αὐτὴν τοῦ ὀρθοδόξου χριστιανοῦ. Ὁ προ-
σηλυτισμὸς τῶν μαθητῶν ἐπὶ πλέον δὲν γίνεται μόνο μέσα ἀπὸ τὸ μάθημα
τῶν Θρησκευτικῶν ἀλλὰ ἐντέχνως ἀπὸ ὅλο τὸ φάσμα τῆς σχολικῆς γνώ-
σης. Τὰ τελευταῖα χρόνια πάντως ἔχουν ἀσκηθῇ ἀρκετὲς πιέσεις γιὰ τὴν
«ἀποταλιμπανοποίηση» τῆς Παιδείας μας, μὲ ἀποτέλεσμα νὰ γίνουν ὠρι-
σμένα δειλὰ βήματα προόδου.

Σύμφωνα μὲ τὴν ἐκπαιδευτικὴ νομοθεσίαν «ἡ ἀπαλλαγὴ ἀπὸ τὸ μάθημα τῶν Θρη-
σκευτικῶν, τὴν προσευχὴ καὶ τὸν ἐκκλησιασμὸ στὴν β'/βάθμια ἐκπαίδευση γίνε-
ται κατόπιν δήλωσης τοῦ ἴδιου τοῦ μαθητῆ, ἐὰν εἶναι ἐνήλικος, ἢ τῶν γονέων του,
ἂν εἶναι ἀνήλικος, ὅτι δὲν εἶναι χριστιανὸς ὀρθόδοξος, χωρὶς νὰ εἶναι ὑποχρεω-
τικὴ ἡ ἀναφορὰ τοῦ θρησκευματος, στὸ ὁποῖο ἀνήκει. Σὲ περίπτωσι ἀπαλλαγῆς
τοῦ μαθητῆ ἀπὸ τὴν παρακολούθησι τοῦ μαθήματος τῶν Θρησκευτικῶν, στὴ θέ-
σι «θρήσκευμα» στὸν Ἀπολυτῆριο Τίτλο δὲν ὑπάρχει λόγος ἀναγραφῆς ἐνδείξε-
ως». (Γ2/61723/13-06-2002 ΥΠ.Ε.Π.Θ.)

Ὅσον ἀφορᾷ στὴν ἀπασχόλησι μὴ ὀρθοδόξων μαθητῶν κατὰ τὴν ὥρα τῆς
διδασκαλίας τῶν Θρησκευτικῶν, ἡ Γ1/7231/24-01-2002 ἐγκύκλιος ἀναφέρει:
«Μὲ ἀφορμὴ τὰ ἐρωτήματα ποὺ ὑποβάλλονται στὸ Ὑπουργεῖο Παιδείας σχετι-

καὶ μὲ τὴν ἀπασχόληση μὴ ὀρθοδόξων μαθητῶν κατὰ τὴν ὥρα τῆς διδασκαλίας τοῦ μαθήματος τῶν Θρησκευτικῶν καὶ μὲ βάση τὴν παράγραφο 10 τοῦ ἄρθρου 13 τοῦ Π.Δ. 201/98 (ΦΕΚ 161Α) παρακαλοῦμε νὰ καταβάλετε κάθε προσπάθεια, ὥστε νὰ ἐξασφαλισθῇ ἡ παραμονὴ τῶν παραπάνω μαθητῶν ἐκτὸς αἵθουσας κατὰ τὴ διδασκαλία τοῦ συγκεκριμένου μαθήματος. Ἡ ἀπασχόλησή τους ἐκτὸς αἵθουσας μπορεῖ νὰ γίνεται μὲ τὴν ἐπίβλεψη δασκάλου, ποὺ δὲν διδάσκει στὸ τμήμα του κατὰ τὴν ὥρα αὐτὴ (ἐφ' ὅσον βεβαίως ὑπάρχει τέτοια δυνατότητα) ἢ τὴν παραμονή τους σὲ ἄλλο τμήμα ἢ τάξη, ὅπου διδάσκεται δι-αφορετικὸ μάθημα.»

Ἐπειδὴ τὸ θρήσκευμα ἀποτελεῖ δεδομένο προσωπικοῦ χαρακτήρα καὶ μάλιστα εὐαίσθητο, ἡ Ἀρχὴ Προστασίας Δεδομένων Προσωπικοῦ Χαρακτήρα, ἀφοῦ συνήλθε σὲ δύο τακτικὲς συνεδριάσεις τῆς τὸ 2002, ἀποφάσισε νὰ «ἀπευθύνῃ σύσταση, προειδοποίησι καὶ καλέση τὸν ὑπεύθυνον ἐπεξεργασίας τοῦ ΥΠ.Ε.Π.Θ. μέ-σα σὲ εὐλόγο χρόνο -καὶ πάντως ὅχι περισσότερον ἢ ὅσον εἶναι ἀναγκαῖος γιὰ τὴν τροποποίηση τῶν σχετικῶν ρυθμίσεων καὶ τὴν προσαρμογὴ τῶν σχετικῶν πρακτικῶν- νὰ συμμορφωθῇ πρὸς τὸ περιεχόμενο τῆς παρούσας ἀπόφασης καὶ εἰδικώτερα:

- νὰ μεριμνήσῃ γιὰ τὴν ἄμεση τροποποίηση τῶν σχετικῶν ρυθμίσεων καὶ νὰ λάβῃ καὶ κάθε ἄλλο ἀναγκαῖο μέτρο, προκειμένου νὰ μὴ ἀναγράφεται οὔτε νὰ ἐπιτρέπεται ἡ ἀναγραφὴ τοῦ θρησκευύματος στοὺς ἀπολυτήριους τίτλους σπουδῶν α' /βάθμιας καὶ β' /βάθμιας ἐκπαίδευσης

- νὰ ἐκδώσῃ κάθε ἀναγκαῖα ὁδηγία πρὸς τὶς οἰκεῖες ἐκπαιδευτικὲς ἀρχὲς καὶ τοὺς διευθυντὲς τῶν σχολειῶν, ὥστε ἐφεξῆς ἀπὸ τοὺς γονεῖς ἢ κηδεμόνες, ποὺ ἐπιθυμοῦν τὰ παιδιὰ τους νὰ ἀπαλλαγοῦν ἀπὸ τὸ μάθημα τῶν Θρησκευτικῶν, νὰ μὴν ζητῆται νὰ δηλώνουν, ἂν εἶναι ἄθρησκοι, ἐτερόδοξοι ἢ ἐτερόθρησκοι, ἀλλὰ νὰ ἀσκοῦν τὸ δικαίωμά τους αὐτὸ κατ' ἐπίκληση τῶν πεποιθήσεών τους καὶ χωρὶς νὰ προβαίνουν σὲ καμμία περαιτέρω διευκρίνιση». (Ἀπόφαση 77Α/2002.) Ἡ αἴτησις, ποὺ θὰ πρέπει νὰ συμπληρώνουν οἱ γονεῖς ποὺ δὲν ἐπιθυμοῦν τὰ παιδιὰ τους νὰ παρακολουθοῦν τὸ μάθημα τῶν Θρησκευτικῶν, δημοσιεύθηκε στὸ «Δ», τ. 279.

Τέτοιες θέσεις πάντα συναντοῦν τὴν ἔντονη ἀντίδραση τῆς Ἐκκλησίας. Ὁ κ. Χριστόδουλος ὄχι μόνο συζητᾷ τέτοια θέματα, ἀλλὰ ἐπὶ πλέον ζήτησε νὰ ἔχῃ λόγο ἡ Ἱερὰ Σύνοδος στὸ περιεχόμενο τῶν βιβλίων καὶ στὴν ἐπιλογὴ τῶν προσώπων ποὺ θὰ συγγράψουν τὰ βιβλία τῶν Θρησκευτικῶν. Σὲ ἐπιστολὴ του πρὸς τὸν πρόεδρο τοῦ Παιδαγωγικοῦ Ἰνστιτούτου ὑποστήριξε μεταξὺ ἄλλων, ὅτι ἡ Σύνοδος «εἶναι τὸ ἀρμόδιον ὄργανον διὰ τὴν ἐξέτασιν τοῦ ὀρθοδόξου δογματικοῦ περιεχομένου τῶν βιβλίων τῶν Θρησκευτικῶν».

Ἡ ἀντίδρασις τῆς Ἐκκλησίας εἶναι ὁ λόγος, ποὺ δὲν ἔχει ἐκδοθῇ ἀκόμα καμμία σχετικὴ τροποποιητικὴ ἐγκύκλιος ἀπὸ τὸ ΥΠ.Ε.Π.Θ., μὲ ἀποτέλεσμα στοὺς

ΕΛΕΓΧΟΣ ΠΡΟΟΔΟΥ						
ΜΑΘΗΜΑΤΑ	ΒΑΘΜΟΛΟΓΙΑ Α' ΤΡΙΜΗΝΟΥ		ΒΑΘΜΟΛΟΓΙΑ Β' ΤΡΙΜΗΝΟΥ		ΒΑΘΜΟΛΟΓΙΑ Γ' ΤΡΙΜΗΝΟΥ	
ΟΡΘΟΔΟΞΗ ΧΡΙΣΤΙΚΗ ΑΓΩΓΗ	ΑΡΙΣΤΑ	9	ΑΡΙΣΤΑ	9	ΑΡΙΣΤΑ	10
ΝΕΟΕΛΛ. ΓΛΩΣΣΑ	ΑΡΙΣΤΑ	9	ΑΡΙΣΤΑ	10	ΑΡΙΣΤΑ	10
ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ	ΑΡΙΣΤΑ	9	ΑΡΙΣΤΑ	10	ΑΡΙΣΤΑ	10
ΙΣΤΟΡΙΑ	ΑΡΙΣΤΑ	10	ΑΡΙΣΤΑ	10	ΑΡΙΣΤΑ	10
ΜΕΛΕΤΗ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒ.	-		-	-	-	-
ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ	ΑΡΙΣΤΑ	10	ΑΡΙΣΤΑ	10	ΑΡΙΣΤΑ	10
ΦΥΣΙΚΑ	ΑΡΙΣΤΑ	10	ΑΡΙΣΤΑ	10	ΑΡΙΣΤΑ	10

ΑΝΤΙΓΡΑΦΟ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ & ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΕΚΤΕΛΣΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΓΥΜΝΑΣΙΩΝ

ΑΤΤΙΜΗΣ

Α/Δ, αρμόβ. Β.Π. Σπουδών: _____
Α/Δ, αρμόβ. Β.Μ. και Προόδου: _____

Ναυός: _____
Διεύθυνση ή Κέντρο: _____
Αριθμός Μητρώου ή Διοικητικού: _____
Μεταγραφή στο έτος γυμνασίου: _____
Τίτλος γυμνασίου: _____
Ονομαστικό: **Χ.Ο.**
Θεώρηση: **ΕΛΛΗΝΙΚΗ**

ΤΙΤΛΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ

Ο μαθητής _____
του _____ και της _____
το γένος _____ κατά το σχολικό έτος
2003 - 2004 φοίτησε στην Έκτη (ΣΤ') τάξη του δημοτικού σχολείου και
απολύεται
με βαθμό προόδου **ΑΡΙΣΤΑ 10.**

Ο τίτλος αυτός χορηγείται για την εγγραφή του στο γυμνάσιο.

10 Ιουνίου 2004

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ & ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΕΚΤΕΛΣΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΓΥΜΝΑΣΙΩΝ

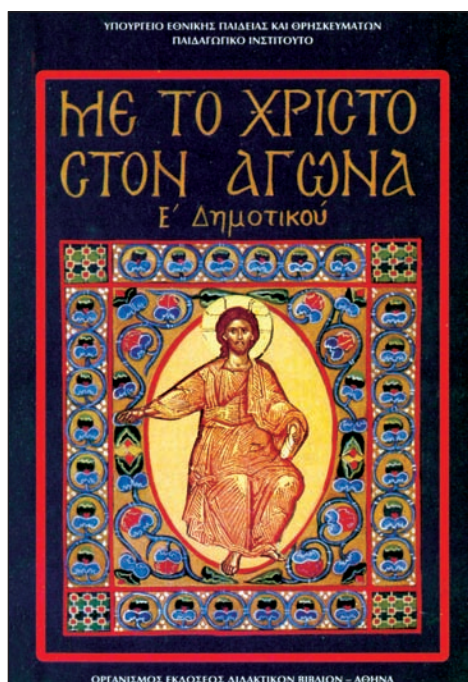
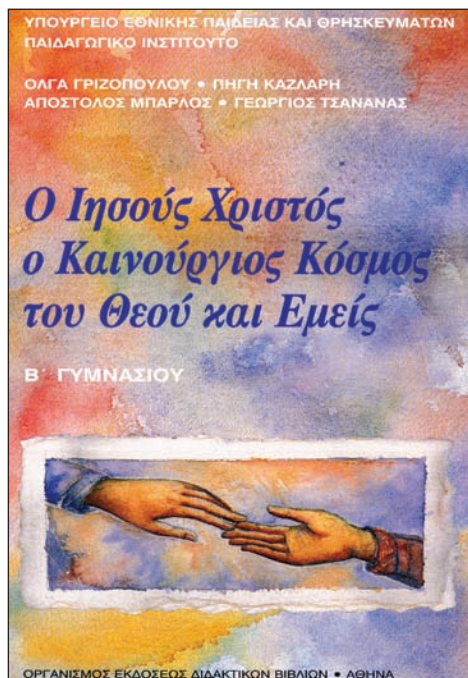
Η ΔΙΕΥΘΥΝΤΡΙΑ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ _____
Η ΔΙΔΑΣΚΑΛΑ ΤΗΣ ΤΑΞΗΣ _____

Αν και πέρασαν δύο χρόνια από την απόφαση της Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα, το ΥΠ.Ε.Π.Θ. δεν σταμάτησε να αναγράφει στους Απολυτήριους Τίτλους το θρήσκευμα του μαθητή. Στην εικόνα φαίνεται Απολυτήριος Τίτλος Δημοτικού του σχολικού έτους 2003-2004 με την ένδειξη Χ.Ο.. Στον έλεγχο προόδου μαθητή της ΣΤ' τάξης του Δημοτικού -σε μια κρίση ειλικρίνειας;- αντί για «Θρησκευτικά» αναγράφεται: «Ορθόδοξη Χριστιανική Αγωγή».

Απολυτήριους Τίτλους να συνεχίζεται να αναγράφεται το θρήσκευμα του μαθητή. Πριν από λίγο καιρό μάλιστα το υπουργείο ζήτησε από την Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα την επανεξέταση της απόφασής της.

Ακόμα όμως κι αν τροποποιηθεί ή εκπαιδευτική νομοθεσία έτσι όπως ζητάει η Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα, το ύφιστάμενο πρόβλημα δεν θα έχει λυθεί, διότι:

- Η ορθόδοξη κατήχηση - προσηλυτισμός δεν γίνεται μόνο στο μάθημα των

Θρησκευτικῶν, τὸ ὁποῖο οὕτως ἢ ἄλλως μοιάζει περισσότερο μὲ «κατηχητικό» καὶ λιγώτερο μὲ μάθημα γνώσεων. Ἡ κατήχησις γίνεται στὸ σύνολο τῶν μαθημάτων (βλ. «Δ», τ. 272-273, 279).

● Στὸ βιβλίον «Ἐκφραση Ἐκθεση – Τεῦχος Α΄» τοῦ Ἑνιαίου Λυκείου γιὰ παράδειγμα στὸ κεφάλαιο μὲ τίτλο «ΔΙΑΛΟΓΟΣ» (σελ. 147) ἀναφέρεται ἀπόσπασμα ἀπὸ ἓνα διήγημα, στὸ ὁποῖο ἓνα παιδί ζητάει νὰ μάθῃ γράμματα ἀπὸ κάποιον ἰερέα στὸ ἡμίφως, ποὺ συνειρμικὰ παραπέμπει ἀμέσως στὸ ψεῦδος τοῦ «κρυφοῦ σχολείου» («Δ», τ. 278). Στὶς ἀμέσως ἐπόμενες τρεῖς σελίδες ὑπάρχει πέντε φορὲς ἓνας πίνακας τοῦ «Μυστικοῦ Δείπνου» δίχως κάποια ἀντίστοιχη ἀναφορὰ τοῦ κεμιένου.

Στὸ μάθημα τῆς «Ἀρχαίας Ἑλληνικῆς Γλώσσας», ἀντὶ νὰ διδάσκωνται κεῖμενα ἀρχαίων Ἑλλήνων συγγραφέων, διδάσκονται πολλὰ κεῖμενα τῶν εὐαγγελιστῶν καὶ μεταγενέστερων χριστιανῶν συγγραφέων.

Ὁ Ταλιμπανισμὸς στὴν Κρατικὴ Παιδεία μας ἔχει φθάσει σὲ τέτοιο βαθμὸ, ὥστε στὴν ὕλη τοῦ βιβλίου Ἀρχαίων Ἑλληνικῶν τοῦ Γυμνασίου νὰ περιλαμβάνονται τά... Κάλанта καὶ τμήμα τοῦ «Ψαλτηρίου» (βλέπε εἰκόνες). Τὸ «Ψαλτήριον» ὡς γνωστόν, μαζὶ μὲ τὴν «Ὀκτώηχον» ἦταν τὰ μοναδικὰ βιβλία διδασκαλίας στὰ ἐλάχιστα ἀλλὰ ἐλεγχόμενα ἀπόλυτα ἀπὸ τὸ Πατριαρχεῖο σχολεῖα τῶν μαύρων αἰῶνων τῆς ἀπαιδευσίας τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους ἐπὶ τουρκοκρατίας...

Ἀλλὰ ἡ γλῶσσα τῶν εὐαγγελίων δὲν ἐνδείκνυται γιὰ διδασκαλία. Τὰ εὐαγγέλια δὲν ἔχουν γραφῇ ἀπὸ Ἑλληνες ἀλλὰ ἀπὸ Ἑβραῖους, τῶν ὁποίων τὰ Ἑλληνικά δὲν ἦταν ἡ μητρικὴ γλῶσσα. Ἡ σύγκριση τῆς γλῶσσας τῶν εὐαγγελίων μὲ τὰ Ἑλληνικά τῶν Ἑλλήνων συγγραφέων (Πλάτωνος, Διοδώρου, Ξενοφῶντος κ.ἄ.) δείχνει ὅτι οἱ εὐαγγελιστὲς δυσκολεύτηκαν ἀρκετά, γιὰ νὰ ἀποδώσουν τὰ ἐπιδωκόμενα στὴν Ἑλληνική. Ἀπὸ τὴ γλῶσσα τῶν ἱερῶν βιβλίων ἀπουσιάζει ἡ περίτεχνη ἀρχιτεκτονικὴ διάρθρωση τῶν περιόδων. Ἀντ' αὐτοῦ ὑπάρχουν ἀπλὲς προτάσεις, συνδεόμενες μεταξύ τους παραθετικά, χρησιμοποιώντας τὸ «καὶ» ἢ τὸ «δέ». Ἐπίσης ἀπουσιάζει ἡ λεπτὴ διάκριση τῶν ὑποθετικῶν λόγων καὶ παρατηρεῖται μία ἐν γένει σύγχυση μεταξύ τους. Χρησιμοποιοῦνται σαφῶς μὴ ἑλληνικοὶ κι ἀδόκιμοι τύποι, ὅπως *εἶδοσαν, ἐλάβοσαν, ἔγνωκαν, μειζότερος, ἐλαχιστότερος, ἀκροβυστία, κράβατος* κ.λπ.

Λόγω τῆς θεοκρατικῆς αὐτῆς κατεύθυνσης τῆς Κρατικῆς μας Παιδείας:

● Στὴν εὐαίσθητη ψυχὴ τοῦ παιδιοῦ δημιουργοῦνται πολλὰ ἐρωτηματικὰ μὲ τὴ διδασκαλία θεοκρατικῶν μεταφυσικῶν «γεγονότων», τὰ ὁποῖα θέτουν ὑπὸ ἀμφισβήτηση ὅλη τὴν παρεχόμενη ἀπὸ τὸ σχολεῖο ἐπιστημονικὴ καὶ θετικὴ γνώση.

● Τὸ ὅτι τὴν ὥρα τῶν Θρησκευτικῶν (τοῦ ἁγιασμοῦ ἢ τοῦ ἐκκλησιασμοῦ) ὁ μαθητὴς, τοῦ ὁποῖου οἱ γονεῖς ἔχουν ὑπογράψει τὴ δήλωση, θὰ βρίσκεται ἐκτὸς αἰθούσης οὐδόλως λύνει τὸ πρόβλημα. Τὸ παιδί ἢ ὁ ἔφηβος δὲν αἰσθάνον-

Από τὰ Βρεταννικά νησιά μέχρι τὴν Ἰνδία ἔχουν βρεθῇ ἑκατοντάδες ἀρχαῖα ἐλληνικά θέατρα· τὰ σχετικὰ μὲ τὸ Θέατρο ἀρχαιολογικὰ εὐ-
 ρήματα ἐπίσης εἶναι ἀναρίθμητα. Κι ὅμως τὸ Παυδαγωγικὸ Ἰνστιτοῦτο ἐπέλεξε τὴ συγκεκριμένη εἰκόνα, γὰρ νὰ συνοδεύῃ τὸ κεφάλαιο
 περὶ ἀρχαίου θεάτρου στὸ βιβλίο τῆς «Ἀρχαίας Ἑλληνικῆς Γλώσσας» τῆς Γ' Γυμνασίου (σελ. 38). Πρόκειται γὰρ πῖνακα τοῦ 1920 τοῦ
 Μᾶρκ Σαγκάλ, ποὺ τιτλοφορεῖται: «Ἀκροβάτες. Εἰσαγωγή στὸ Ἑβραϊκὸ Θέατρο»! (Ἡ χρυστιανική παιδεία ὀφείλει νὰ μᾶς ἐπενθυμῇ σὲ
 κάθε εὐκαιρία τὴν πραγματικὴ καταγωγή τῆς θεωρητικῆς, ποὺ μᾶς ἔχουν ἐπιβάλει.)

Ως φάτο δ' αὐτὸν ἀντιπρό-
σθευον ἡ τὰς ἀγαθὰς ἡ
ἀπὸν ἐν τῇ τῇ τῇ τῇ
τῇ τῇ τῇ τῇ τῇ τῇ
τῇ τῇ τῇ τῇ τῇ τῇ
τῇ τῇ τῇ τῇ τῇ τῇ
τῇ τῇ τῇ τῇ τῇ τῇ

Ψαλτήρι (1304 μ.Χ.)

Οἱ εἰκόνες αὐτὲς δὲν εἶναι ἀπὸ κάποιο βιβλίου Θεοσηκεντικῶν· εἶναι μερικὲς ἀπὸ τῆς πολλῆς ποῦ ὑπάρχουν στὰ βιβλία τῆς «Ἀρχαίας Ἑλλη-
νικῆς Γλώσσας» τοῦ Γυμνασίου! Ἀπὸ τότε ποῦ ἐπιβλήθηκε ὁ Χριστιανισμὸς στὸν τόπο μας ἡ Ἑλληνικὴ Παιδεία εἰσέθηκε στὸ «πύρ» τὸ ἐ-
ξώτερον»· ἐπιπλεονέκταν μόνον τὸ Ψαλτήρι καὶ ἡ Ὀκτώηχος. Αὐτοὶ τῶς ἀκόμα καὶ στὶς μέρες μας στὸ βιβλίο τῆς Ἀρχαίας Ἑλληνικῆς Γλώσ-
σας τῆς Α' Γυμνασίου περιλαμβάνεται τὸ ἀνωτέρω κείμενο τοῦ 1304 μ.Χ. ἀπὸ τὸ Ψαλτήρι.

2. Κάλαντα του Αγίου Βασιλείου

«στο ραβδί του ακούμπησε να πει την αλφαβήτα
και το ραβδί του ήταν ξερό, χλωρούς βλαστούς πετάει,
κι απάνω στους χλωρούς βλαστούς πουλάκια κελαηδούσαν».

Φαίνεται άπιστευτο, αλλά τὸ εἰκονιζόμενο κείμενο μὲ τὰ κάλαντα τοῦ ἁγίου Βασιλείου ἔχει φωτοτυπηθῇ ἀπὸ τὴ σελίδα 46 τοῦ βιβλίου τῆς Α΄ Γυμνασίου μὲ τίτλο: «Ὁμήρου Ἰλιάδα»!

ταὶ καθόλου καλὰ, ἐὰν συμμαθητὲς καὶ φίλοι εἶναι μέσα στὴν τάξη κι αὐτὸς ἀπ' ἑξω. Μετὰ δὲ τὸ μάθημα ἴσως ἔχουν νὰ ἀντιμετωπίσουν καὶ τὰ πειράγματα τῶν συμμαθητῶν τους.

- Καθηγητές, οἱ ὁποῖοι εἶναι θρησκόληπτοι χριστιανοί, δὲν θὰ «πάρουν μὲ καλὸ μάτι» τὸν μαθητὴ ἐκείνον, ποὺ δὲν παρακολουθεῖ τὸ μάθημα τῶν Θρησκευτικῶν, ὁ ὁποῖος θὰ γίνῃ «δακτυλοδεικτούμενος». Ἐνδέχεται δηλαδὴ ὁ μαθητὴς νὰ ἔχῃ μειωμένο βαθμὸ σὲ ἄλλα μαθήματα (π.χ. Μαθηματικά, Φυσικὴ, Νεοελληνικὰ κ.ἄ.), ἀνάλογα μὲ τὴ θρησκοληψία τῶν καθηγητῶν.

- Τελικὰ μᾶλλον εἶναι δοκιμασία γιὰ ἓνα μαθητὴ νὰ ἐξαιρεθῇ ἀπὸ τὸ μάθημα τῶν Θρησκευτικῶν. Οἱ περισσότεροι γονεῖς καὶ μαθητές, ποὺ δὲν ἐπιθυμοῦν νὰ παρακολουθοῦν τὰ Θρησκευτικά, τελικὰ τὰ δέχονται ὡς μὴ χεῖρον.

Εἶναι ἐπιτακτικὴ ἀνάγκη νὰ γίνουν τὸ συντομώτερο δυνατόν τὰ ἑξῆς:

- νὰ συμμορφωθῇ ἄμεσα τὸ ΥΠ.Ε.Π.Θ. μὲ τὴν ἀπόφαση τῆς Ἀρχῆς Προστασίας Δεδομένων Προσωπικοῦ Χαρακτῆρα καὶ νὰ ἐκδώσῃ σχετικὴ ἐγκύκλιο, ἔτσι ὥστε:

- ▶ νὰ μὴν εἶναι ὑποχρεωτικὴ ἡ παρακολούθηση τοῦ μαθήματος τῶν Θρησκευτικῶν ἀπ' ὅσους δὲν τὸ ἐπιθυμοῦν, χωρὶς νὰ εἶναι ἀναγκασμένοι νὰ δηλώσουν τὸ θρήσκευμά τους

- ▶ νὰ μὴν ἀναγράφεται τὸ θρήσκευμα στοὺς Ἀπολυτήριους Τίτλους.

- Νὰ τοποθετῇται τὸ μάθημα τῶν Θρησκευτικῶν εἴτε στὴν ἀρχὴ εἴτε στὸ τέλος τοῦ ἡμερήσιου προγράμματος, ὥστε νὰ μὴν ὑποχρεώνωνται οἱ μαθητὲς νὰ παραρρίσκωνται στὸ σχολεῖο κατὰ τὶς ὥρες αὐτές. (Αὐτὸ ἐφαρμόζεται μ' ἐπιτυχία στὴν Ἰταλία.).

- Νὰ ξαναγραφοῦν ὅλα τὰ σχολικὰ βιβλία ἀπὸ ἀνθρώπους, οἱ ὁποῖοι θὰ ἐργασθοῦν μὲ ἐπιστημονικὸ τρόπο ἀπερίσπαστοι ἀπὸ τὴν πίεση τῆς Ἐκκλησίας.

- Νὰ καταργηθῇ τὸ προσηλυτιστικὸ περιεχόμενο τοῦ μαθήματος τῶν Θρησκευτικῶν, τοῦλάχιστον μὲ τὸν τρόπο ποὺ γίνεται σήμερα. Θὰ μπορούσε νὰ ἦταν μάθημα προσέγγισης ὅλων τῶν θρησκειῶν (θρησκευτολογικὸ).

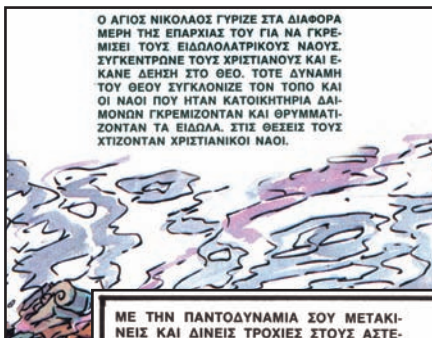
- Νὰ ἀπαλλαγῇ τὸ Ὑπουργεῖο Παιδείας ἀπὸ τὸ «Θρησκευμάτων».

Κίμων Ἐλευθερίου

gordiosdesmos05@yahoo.gr

«Τὰ σπάζεις κι ἀγιάζεις»

Ἀποσπάσματα ἀπὸ τὸ εἰκονογραφημένο χριστιανικὸ περιοδικὸ γιὰ παιδιὰ τῶν ἐκδόσεων Λυδία. Ὁ ἅγιος Νικόλαος σὲ πλήρη δράση κατὰ τῶν ἀρχαίων ἐλληνικῶν ναῶν. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπο οἱ χριστιανοὶ ἅγιοι «ἐξυγίαναν» τὰ ἀρχαῖα ἱερά, ὅπως εἶχε δηλώσει κατὰ τὸ παρελθὸν ὁ ἀρχιεπίσκοπος Χριστόδουλος.

Ο ΑΓΙΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΓΥΡΙΖΕ ΣΤΑ ΔΙΑΦΟΡΑ ΜΕΡΗ ΤΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΤΟΥ ΓΙΑ ΝΑ ΓΚΡΕΜΙΣΕΙ ΤΟΥΣ ΕΙΔΩΛΟΛΑΤΡΙΚΟΥΣ ΝΑΟΥΣ. ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΝΕ ΤΟΥΣ ΧΡΙΣΤΙΑΝΟΥΣ ΚΑΙ ΕΚΑΝΕ ΔΕΗΣΗ ΣΤΟ ΘΕΟ. ΤΟΤΕ ΔΥΝΑΜΗ ΤΟΥ ΘΕΟΥ ΣΥΓΚΛΟΝΙΖΕ ΤΟΝ ΤΟΠΟ ΚΑΙ ΟΙ ΝΑΟΙ ΠΟΥ ΉΤΑΝ ΚΑΤΟΙΚΗΤΗΡΙΑ ΔΑΙΜΟΝΩΝ ΓΚΡΕΜΙΖΟΝΤΑΝ ΚΑΙ ΘΡΥΜΜΑΤΙΖΟΝΤΑΝ ΤΑ ΕΙΔΩΛΑ. ΣΤΙΣ ΘΕΣΕΙΣ ΤΟΥΣ ΧΤΙΖΟΝΤΑΝ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΟΙ ΝΑΟΙ.

ΤΕΚΝΑ ΜΟΥ. ΤΩΡΑ ΕΧΕΙ ΣΕΙΡΑ Ο ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΟΣ ΝΑΟΣ ΤΩΝ ΔΑΙΜΟΝΩΝ ΝΑ ΓΚΡΕΜΙΣΤΕΙ ΜΕ ΤΗ ΔΥΝΑΜΗ ΤΟΥ ΥΙΟΥ ΤΟΥ ΘΕΟΥ. ΠΑΜΕ ΝΑ ΑΦΑΝΙΣΟΥΜΕ ΤΟ ΒΩΜΟ ΤΗΣ ΑΡΤΕΜΙΔΑΣ.

ΜΕ ΤΗΝ ΠΑΝΤΟΔΥΝΑΜΙΑ ΣΟΥ ΜΕΤΑΚΙΝΕΙΣ ΚΑΙ ΔΙΝΕΙΣ ΤΡΟΧΙΕΣ ΣΤΟΥΣ ΑΣΤΕΡΕΣ ΤΟΥ ΟΥΡΑΝΟΥ, ΣΥ ΠΟΥ ΚΑΤΕΔΑΦΙΣΕΣ ΜΕ ΤΗΝ ΠΑΝΤΟΚΡΑΤΟΡΙΚΗ ΣΟΥ ΔΥΝΑΜΗ ΤΑ ΤΕΙΧΗ ΤΗΣ ΙΕΡΙΚΟΥΣ, ΚΑΘΩΣ Ο ΛΑΟΣ ΣΟΥ ΣΑΛΠΙΖΕ ΠΡΟΣ ΕΣΕΝΑ ΤΟΝ ΚΥΡΙΟ, ΑΚΟΥΕΣ ΤΩΡΑ ΤΟΥΣ ΠΙΣΤΟΥΣ ΣΟΥ ΔΟΥΛΟΥΣ, ΠΟΥ ΤΟ ΟΝΟΜΑ ΣΟΥ ΟΝΟΜΑΖΟΥΝ ΚΑΙ ΔΟΞΑΣΕ ΤΗΝ ΠΑΝΤΟΚΡΑΤΟΡΙΚΗ ΣΟΥ ΙΣΧΥ. ΕΠΕΙΔΗ ΕΙΣΑΙ Η ΔΥΝΑΜΗ ΚΑΙ Η ΔΕΞΙΑ ΤΟΥ ΥΨΙΣΤΟΥ. ΚΑΤΑΚΡΗΜΝΙΣΕ ΤΑ ΚΤΙΣΜΑΤΑ ΑΥΤΑ ΤΗΣ ΑΣΕΒΕΙΑΣ, ΚΑΙ ΤΑ ΕΙΔΩΛΑ ΜΕ ΤΑ ΟΠΟΙΑ ΛΑΤΡΕΥΟΝΤΑΙ ΟΙ ΔΑΙΜΟΝΕΣ ΚΑΤΑΣΥΝΤΡΙΨΕ ΚΑΙ ΚΟΝΙΟΡΤΟ ΤΩΝ ΠΟΔΙΩΝ ΜΑΣ ΚΑΤΑΝΗΣΕ ΤΑ.

ΤΟΠΟ ΕΤΟΥΤΟ, ΤΟΝ ΟΠΟΙΟΝ ΕΔΙΔΑΛΕΞΕΣ ΓΙΑ ΝΑ ΟΝΟΜΑΖΕΤΑΙ ΤΟ ΟΝΟΜΑ ΣΟΥ, ΑΠΟ ΤΑ ΜΙΑΣΜΑ ΤΗΣ ΕΙΔΩΛΟΛΑΤΡΙΑΣ, ΚΑΙ ΝΑ ΓΝΩΡΙΣΟΥΝ ΟΛΟΙ ΟΙ ΑΝΘΡΩΠΟΙ ΤΗΣ ΟΙΚΟΥΜΕΝΗΣ ΤΗ ΜΕΓΑΛΟΠΡΕΠΗ ΔΥΝΑΜΗ ΣΟΥ ΚΑΙ ΝΑ ΔΙΑΛΛΑΛΕΙΤΑΙ ΤΟ ΜΕΓΑΛΕΙΟ ΤΟΥ ΕΛΕΟΥΣ ΣΟΥ ΣΤΙΣ ΕΡΧΟΜΕΝΕΣ ΓΕΝΕΕΣ· ΓΙΑ ΝΑ ΕΠΙΣΤΡΕΨΟΥΝ ΟΛΟΙ ΟΙ ΑΝΘΡΩΠΟΙ ΑΠΟ ΤΟ ΣΚΟΤΟΣ ΤΗΣ ΠΛΑΝΗΣ ΠΡΟΣ ΕΣΕΝΑ ΤΟΝ ΚΥΡΙΟ ΚΑΙ ΘΕΟ ΚΑΙ ΧΟΡΗΓΟ ΤΗΣ ΠΡΟΣΚΑΙΡΗΣ ΚΑΙ ΑΙΩΝΙΑΣ ΖΩΗΣ ΚΑΙ ΝΑ ΔΟΞΑΖΟΥΝ ΤΟ ΜΕΓΑΛΟΠΡΕΠΕΣ ΟΝΟΜΑ ΣΟΥ ΜΑΖΙ ΜΕ ΤΟΝ ΠΑΤΕΡΑ ΚΑΙ ΤΟ ΠΝΕΥΜΑ ΤΟ ΑΓΙΟΝ ΤΩΡΑ ΚΑΙ ΠΑΝΤΟΤΕ ΚΑΙ ΣΤΟΥΣ ΑΤΕΛΕΙΩΤΟΥΣ ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΟΥΣ ΑΙΩΝΕΣ. ΑΜΗΝ.

ΚΡΑΥΓΕΣ ΔΑΙΜΟΝΩΝ ΑΚΟΥΓΟΝΤΑΝ ΣΤΟΝ ΑΕΡΑ.

ΜΑΣ ΔΙΟΚΗΣΕΙ ΔΙΟΚΗΤΗ ΝΙΚΟΛΑΕ.

ΕΔΩ ΕΙΧΑΜΕ ΤΟ ΣΠΙΤΙ ΜΑΣ ΚΑΙ ΑΔΙΚΑ ΜΑΣ ΔΙΟΚΗΣΕΙ. ΚΑΙ ΠΟΥ ΝΑ ΠΑΜΕ ΤΩΡΑ;

ΠΗΓΑΙΝΕΤΕ ΣΤΟ ΠΥΡ ΤΟ ΕΣΤΕΡΟ ΠΟΥ ΕΧΕΙ ΕΤΟΝΜΑΣΤΕ Ο ΘΕΟΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΔΙΩΚΤΗ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΑΓΓΕΛΟΥΣ ΤΟΥ. ΧΑΗΝΤΕ ΔΟΛΟΦΟΝΟΙ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΓΕΝΟΥΣ.

ΜΟΛΙΣ ΤΕΛΕΙΩΣΕ ΤΗΝ ΠΡΟΣΕΥΧΗ ΤΟΥ Ο ΑΓΙΟΣ, ΤΟ ΤΕΜΕΝΟΣ ΤΗΣ ΑΡΤΕΜΙΔΑΣ ΣΥΓΚΛΟΝΙΣΤΗΚΕ. ΞΑΝ ΝΑ ΗΤΑΝ ΟΙ ΜΑΡΜΑΡΙΝΕΣ ΚΟΛΟΝΕΣ ΚΑΙ ΟΙ ΠΕΤΡΕΣ ΑΠΟ ΧΑΡΤΙ, ΣΤΡΗΦΟΓΥΡΙΣΑΝ, ΞΑΝ ΞΕΡΑ ΦΥΛΛΑ ΣΤΟΝ ΑΝΕΜΟ ΚΑΙ ΟΛΟΣ Ο ΝΑΟΣ ΕΓΙΝΕ ΕΝΑΣ ΣΩΡΟΣ ΑΠΟ ΘΥΣΙΑΣ.

Η ΠΑΡΑ ΦΥΣΙΝ ΣΥΖΕΥΞΗ

«Σήμερα στη Δύση ό Χριστιανισμός παραμένει τὸ μόνο σύστημα σκέψης, πὸν εἶναι γενικὰ ἀποδεχτὸ καὶ ἴσως τὸ μόνο πὸν μπορεῖ νὰ ὀνομαστῇ σύστημα», ἔγραφε στὰ 1928 ὁ μεγάλος ἑλληνιστὴς σὲρ R. Livingstone, διαπιστώνοντας πὼς παρ' ὅλη τὴν θεαματικὴ ἀνάπτυξη τῶν ἐπιστημῶν ὁ Χριστιανισμὸς ἐξακολουθεῖ νὰ κατευθύνῃ τὴ σκέψη τοῦ Δυτικοῦ ἀνθρώπου.

Ἀπὸ τότε ὡς σήμερα ἐξακολουθεῖ ἡ ἴδια κατάσταση. Μπορεῖ ἡ δομικὴ ἀλυσίδα τῆς σκέψης: Λόγος - Θεωρία - Ἀπόδειξη - Ἐπιστήμη νὰ εἶναι κυρίαρχη καὶ δημιουργὸς κάθε παραγωγικῆς δραστηριότητος, κάθε ἔργου, ἐν τούτοις ἡ ἀλήθεια αὐτὴ, ἡ κινητήρια καὶ καταλυτικὴ τούτῃ δύναμη τοῦ πολιτισμοῦ, παραμένει χωρὶς ἰδεολογικὴ καὶ κυρίως χωρὶς ἠθικὴ ἔκφραση. Ἀντίθετα στὴν ἀντιπέρα ὅχθῃ τῆς ἀνθρώπινης νόησης ὁ Δογματισμὸς, πὸν δηλώνεται κυρίως μέσῳ τῆς Θεολογίας καὶ πὸν εἶναι ἐξ ὀρισμοῦ καὶ ἐκ τῶν πραγμάτων ἀνίκανος νὰ γεννήσῃ, νὰ δημιουργήσῃ ὅποιαδήποτε παραγωγικὴ δραστηριότητα, ὅποιοδήποτε ἀνθρώπινο ἀγαθό, ἡ ἰδεολογικὴ καὶ ἡ ἠθικὴ του ἔκφραση εἶναι τόσο ἰσχυρὴ, πὸν ἐξακολουθεῖ νὰ ἐλκύῃ τὴ συντριπτικὴ πλειονότητα τῶν ἀνθρώπων. Οἱ ἀντιφάσεις πὸν παράγει αὐτὴ ἡ παραδοξότητα, κραυγαλέες καὶ κωμικοτραγικές, εἶναι ἐν τούτοις πανταχοῦ παρούσες.

Ἐὰν κανεῖς γιὰ παραδείγμα ἀσθενήσῃ, ἀπὸ τὸν πάπα καὶ τὸν πατριάρχη μέχρι τὸν τελευταῖο πιστό, τὸ πρῶτο πὸν κάνει εἶναι νὰ τρέξῃ γρήγορα στὸ γιατρὸ καὶ προφανῶς ὄχι στὸν Ἰεχωβά καὶ τοὺς προφήτες του. Καὶ γνωρίζει σίγουρα (ἐλάχιστη ἱστορία ὅλοι ξέρουν) πὼς σὲ παλιότερες ἐποχές (Μεσαίωνα), ὁπότε ἡ Ἐπιστήμη εἶχε ἀπαγορευθῇ, ὁ Ἰεχωβά δὲν κατῴρωνε νὰ τιθασεῖν τὶς ἀσθένειες καὶ τὶς ἐπιδημίες, πὸν κυριολεκτικὰ θέριζαν τοὺς πληθυσμοὺς τῆς Δύσης (ὅπως καὶ τῆς Ἀνατολῆς, ἀλλὰ καὶ τοῦ Βορρᾶ καὶ τοῦ Νότου...). Ἐν τούτοις τὴν ἰασὴν τοῦ θὰ τὴν ἀποδώσῃ κυρίως στὴν καλὴ θέληση τοῦ Ἰεχωβά καὶ δευτερευόντως (ἢ καὶ τριτευόντως) στὸ γιατρὸ ἢ στὴν ἰατρικὴ. Σὲ ἀντίθετη περίπτωσις ὁ θάνατος ἐνὸς ἀσθενοῦς θὰ ἀποδοθῇ στὴν ἀνικανότητα τῶν γιατρῶν, στὴ σοβαρότητα τῆς ἀσθένειας ἢ στὴν ἀδυναμίαν τῆς ἰατρικῆς, καὶ οὐδεὶς θὰ τολμήσῃ νὰ σκεφθῇ πὼς ὁ Ἰεχωβά δὲν ἠθελε νὰ βοηθήσῃ τὸν ἀσθενῆ.

Καὶ αὐτὴ ἡ στάσις ἐκτείνεται σὲ κάθε ἔκφραση τῆς κοινωνικῆς ζωῆς. Ἐπιστημονικὰ καὶ ἐπαγγελματικὰ σωματεῖα ἔχουν κάποιο «προστάτη» ἅγιο, πὸν καρπώνεται τὰ κέρδη τῶν προστατευομένων του. Κάθε ἀτομικὴ ἢ ὁμαδικὴ ἐπιτυχία ἔρχεται ἀπὸ τὴν καλὴν θέλησιν τοῦ Ἰεχωβά καὶ τῶν ἐκπροσώπων του, ἐνῶ κάθε ἀποτυχία βαραίνει τὸ ἄτομο ἢ τὴν ὁμάδα πὸν ἀποτυγχάνει. Καὶ τοῦτο ἔχει βαρύνουσα σημασία στὸν «δυτικὸτροπο» κόσμον: Ὁ ἄνθρωπος ὡς δρῶν ὑποκείμενο ἐπωμίζεται μόνο τὶς ἀποτυχίες του. Καὶ τὸ ἀποτέλεσμα αὐτῆς τῆς τρομερῆς ἀφαίμαξης: ἕνας ταπεινωμένος καταπτοημένος ἠθικὰ ἄνθρωπος δὲν μπορεῖ παρὰ νὰ εἶναι μόνο πιστός. Ἄλλα λοιπὸν πράττει καὶ ἄλλα πιστεύει ὁ σύγχρονος ἄνθρωπος. Ἄλλου, σὲ ἄλλη ἀντιληπτικὴ σφαῖρα, βρίσκεται τὸ δέον καὶ τὸ ὀρθὸν (πράξις) καὶ σὲ ἄλλη τὸ ἱερὸν (πίστις).

Ὁ Πλάτων ἔλεγε πὼς «πᾶσα ἐπιστήμη χωριζομένη ἀρετῆς πανουργία οὐ σοφία φαίνεται». Ποῦ βρίσκεται ἐδῶ ἡ πανουργία καὶ ποιοὶ εἶναι οἱ πανοῦργοι; Πανουργία εἶναι νὰ ἐμφανίζῃς τὴν Ἐπιστήμην σὰν ἕνα «κόλπο» νὰ μεταχειρίζεσαι τὴ φύσιν καὶ τίποτε ἄλλο. Ἀποβάλλεις ἀπὸ αὐτὴν κάθε ἀξιακὸ ἢ (σὲ ἄλλη διατύπωσις) κάθε ἱερὸ χαρακτηριστὴρ καὶ τὴν ἔχεις ἀπλὸ ὑποχείριον στὶς ἐπιδιώξεις σου. Πανοῦργοι εἶναι οἱ ὑπηρετές τοῦ Παγκοσμίου Ἐξουσιασμοῦ ἀλλὰ καὶ οἱ ἐκφραστές τῶν ἐπιμέρους ἐξουσιῶν (κρατικῆς, θρησκευτικῆς, οἰκονομικῆς), οἱ ὁποῖες τοὺς δύο τελευταίους αἰῶνες ἐνώθησαν καὶ συνυπάρχουν κάτω ἀπὸ τὴν ὀμπρέλλα τῆς μιᾶς καὶ μεγάλης Ἐξουσίας. Καὶ τὸ γιατί:

ΤΟΥ ΛΟΓΟΥ ΜΕ ΤΟ ΔΟΓΜΑ

Από την εποχή του Ευρωπαϊκού Διαφωτισμού έγινε όρατος ο «κίνδυνος» επανελληνισμός του κόσμου, άρχις γενομένης από τη Γηραιά Ήπειρο. Η μεγάλη αρχή του Διαφωτισμού «πίστη στον άνθρωπο και στις ανεξάντλητες δυνατότητες του πνεύματός του» σήμανε τον κώδωνα του κινδύνου για την κάθε μορφή εξουσίας, που πήγαζε από την παράδοση (Μεσαιώνας) αλλά και από τις ανερχόμενες αστικές δυνάμεις του εμπορίου και της βιομηχανίας, που από την φύση τους ήταν άκρως συντηρητικές. Πίστη στον άνθρωπο σημαίνει πρώτα από όλα πίστη στον ελεύθερο άνθρωπο: αυτόν και μόνο, ο οποίος διαθέτει ανεξάντλητες δυνάμεις· και αυτόν έννοουσαν οι Διαφωτιστές στις διακηρύξεις τους. Ο ελεύθερος όμως άνθρωπος δεν υποτάσσεται σε καμία μορφή εξουσίας πολλώ δε μάλλον στην παραδοσιακή Έξουσία (θρησκευτική και κοσμική), που τότε κατηγορήθηκε για τα δεινά της εξαθλίωσης του παρελθόντος.

Η Διεθνής Έξουσία, που τότε έσχηματιζέτο από τη συμμαχία των δυνάμεων του Ρωμαιο-καθολικισμού και της αστικής πλουτοκρατίας, μπροστά στην άνοδο των επιστημών ένιωθε το έδαφος κάτω από τα πόδια της να χάνεται. Από την άλλη πλευρά δεν μπορούσε να υπάρξη πλέον δίχως την έρευνα και την Επιστήμη, όπως άλλωστε και σήμερα, αφού οι μηχανισμοί ελέγχου και εξαρτήσεως των εθνών λειτουργούν με την Τεχνολογία. Και αποφάσισε να δράσει με αυτόν τον δόλιο τρόπο:

Απογύμνωση της Επιστήμης αλλά και της Λογικής και των Μαθηματικών και γενικώτερα του Λόγου από κάθε ήθικη αξία από κάθε ιερότητα και μεταχείρισή τους ως άπλου έργαλείου παραγωγής αγαθών και κυκλωμάτων ελέγχου. Η εκπαίδευση κυρίως μέσα από το πανεπιστήμιο ανέλαβε το κύριο φορτίο του ίταμού αυτού έργου. Γι' αυτό τα πανεπιστήμια σήμερα είναι ταυτόχρονα κέντρα ανάπτυξης της έρευνας και των επιστημών αφ' ενός και αφ' ετέρου οι πλέον ανελεύθεροι χώροι ανάπτυξης των ιδεών, διοικούμενα από στενά κυκλώματα ανθρώπων της Έξουσίας. Έργο που βρίσκεται σε εξέλιξη ως σήμερα και δεν θα ολοκληρωθεί ποτέ, όσο η ανθρωπότητα εξακολουθεί να χειραγωγείται απ' τον Έξουσιασμό.

Καρποί αυτού του έργου είναι οι χιλιάδες ανά τον κόσμο ανυποψίαστοι κάτοχοι της γνώσης (έρευνήτες, επιστήμονες, τεχνολόγοι, δάσκαλοι), που χωρίς κανένα φιλοσοφικό ή πνευματικό υπόβαθρο πωλούν απλά το γνωστικό τους αντικείμενο, δηλώνοντας ταυτόχρονα την άγνοιά τους για τις βουλές του Ίερωβά και βεβαίως την υποταγή τους σ' αυτές. Το έργο της Παιδείας δεν έχει από μόνο του καμία ιερότητα, γι' αυτό τη δανείζεται και μάλιστα τελετουργικά από το θρησκευτικό δόγμα, το οποίο από τη φύση της ή Παιδεία προορίζεται να πολεμήσει. Τα όρια της γνωστικής αναζήτησης έχουν τεθεί από την Έξουσία και είναι σαφώς περιορισμένα, περιφρουρούνται δε με κάθε αυστηρότητα, την οποία γνώρισαν όσοι θέλησαν να την άψηψήσουν.

Η φυλάκιση της ανθρώπινης νόησης στα κάτεργα της Έξουσίας και το αίτημα της απελευθέρωσής της είναι το κεντρικό πρόβλημα του σύγχρονου πολιτισμού. Ο σημερινός άνθρωπος οφείλει να επαναξιολογήσει τις αρχές του, βάσει των οποίων πορεύεται προς το μέλλον. Για να μπορέσει να δει το κοντό σκοινί αλλά και τον πάσσαλο, που σαν σκύλος έχει δεθεί στη μέση της Ιστορίας απ' τον τύραννό του, τον Έξουσιασμό, ώστε να κατανοήσει ότι ο Λόγος που κρατά στα χέρια του και φωλιάζει στη ψυχή του, αυτό είναι ένας μεγάλος σκοπός αλλά και ένα ισχυρό όπλο, ικανό να τον απαλλάξει από τα δεινά της σημερινής του κακοδαιμονίας.

Παναγιώτης Κουβαλάκης

ΛΗΣΤΡΙΚΟΣ «ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ»

ταν κάποιος (Έλληνας ή ξένος) θελήσει να επισκεφθῇ κάποιον ἀρχαιολογικὸ ὡρὸ στὴν Ἀθῆνα (δὲν ξέρω τί ἰσχύει στὰ ἄλλα μέρη τῆς Ἑλλάδος), ὑποχρεοῦται νὰ ἀγοράσῃ εἰσιτήριο γιὰ 5 ἀρχαιολογικοὺς ὡρούς, τὸ ὁποῖο, σημειωτέον, κοστίζει 12 εὐρώ. Τὸ ἂν ἐπιθυμῇ νὰ ἐπισκεφθῇ μόνον ἓνα ὡρὸ δὲν ἀπασχολεῖ καθόλου αὐτὸ τὸ ἄθλιο (δικαιοῦμαι νὰ τὸ ἀποκαλῶ ἔτσι) κράτος.

Ἀπέκτησα προσωπικὴ ἐμπειρία τῆς ἀθλιότητος αὐτῆς. Πρὶν λίγον καιρὸ θελήσαμε μὲ τὸν γιό μου νὰ ἐπισκεφθοῦμε τὴν Ἀκρόπολη. Τὴν... ἀπερισκεψία μας αὐτὴ πληρώσαμε μὲ 24 εὐρώ! Μὲ τέτοια πληθώρα εἰσιτηρίων στὰ χέρια μας ἐπισκεφθήκαμε στὴν συνέχεια τὴν Ἀρχαία Ἀγορὰ καὶ τὸν Ναὸ τοῦ Ὀλυμπίου Διός. Κάποια ἄλλη μέρα (μᾶς περίσσευσαν 4 εἰσιτήρια) ἀποφασίσαμε νὰ ξαναπᾶμε στὴν Ἀκρόπολη, ὅπου μᾶς εἶπαν ὅτι δὲν μπορούμε νὰ τὰ χρησιμοποιοῦμε γιὰ ἀρχαιολογικὸ ὡρὸ ποὺ ἔχουμε ἤδη ἐπισκεφθῇ! Φυσικὰ μᾶς ζήτησαν ἄλλα 24 εὐρώ!

Α.Γ.

**ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΕΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ**
AKP - ACR

Τὸ παρὸν ἰσχύει γιὰ:

- α) ΑΡΧΑΙΑ ΑΓΟΡΑ ἢ
- β) ΘΕΑΤΡΟ ΔΙΟΝΥΣΟΥ ἢ
- γ) ΡΩΜΑΙΚΗ ΑΓΟΡΑ ἢ
- δ) ΚΕΡΑΜΕΙΚΟ ἢ
- ε) ΝΑΟ ΟΛΥΜΠΙΟΥ ΔΙΟΣ.

Valid for:

- a) ANCIENT AGORA or
- b) THEATRE OF DIONYSOS or
- c) ROMAIN AGORA or
- d) KERAMEIKOS or
- e) TEMPLE OF OLYMPIAN ZEUS.

ΕΥΡΩ 12
EURO

1973370

ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΙΣΟΔΟ

**ΑΚΡΟΠΟΛΗ
ACROPOLIS**

Ακρόπολη τῶν Αθηνῶν. Ο Παρθενώνας. 447-432 π.Χ.
Athens Acropolis. The Parthenon. 447-432 BC.

AKP 1973370

Παρακαλεῖται νὰ κρατᾶτε τὸ ἀποκομμάτι τοῦ εἰσιτηρίου σας μέχρι τὴν εἴσοδὸ σας ἀπὸ τὸ Μουσεῖο/Μαρό.
You are requested to preserve your ticket until you leave the Museum/Site.

ΕΙΣΙΤΗΡΙΟ ΕΙΣΟΔΟΥ
ΕΥΡΩ 12 EURO
ENTRANCE TICKET

Τὸ εἰσιτήριο τῆς πολιτιστικῆς ληστείας. (Περιλαμβάνει 5 κουπόνια γιὰ τὴν ὑποχρεωτικὴ εἴσοδο σὲ 5 ἀρχαιολογικοὺς ὡρούς.)

Ο ΝΕΟ- ΑΝΘΡΩΠΙΣΜΟΣ

Ἡ ἀναζήτηση τῆς τελειότητας ἐνὸς ἁπλοῦ τύπου ἀνθρώπου

κεφθῆτε ὅτι κάποιος σᾶς προσέφερε φωτογραφικὴ μνήμη, τέλεια ἐκφορὰ λόγου, ὄραση ὑπεριώδους φάσματος, ἀϋξημένη ὀργανικὴ ἄμυνα στὶς ἀσθένειες, χρῶμα δέρματος καὶ μαλλιών ἀνάλογο μὲ τὶς προτιμήσεις σας καὶ προσδόκιμο ζωῆς χιλίων ἐτῶν. Θὰ δεχόσαστε; Ἀκόμη κι ἂν σᾶς ἔλεγαν ὅτι θὰ πάψετε νὰ εἴσθε ὅ,τι ἐννοοῦμε σήμερα μὲ τὴ λέξη «ἄνθρωπος»; Θὰ σᾶς ἔκανε αὐτὸ λιγώτερο πρόθυμο νὰ δεχθῆτε; Ἄν σκεφτόσαστε ὅπως ἐγώ, θὰ ἀπαντούσατε ναι στὴν πρώτη ἐρώτηση καὶ ὄχι στὴν δεύτερη. Θὰ δεχόμεν μὲ χαρὰ τὶς «βελτιώσεις», ἔ, δὲν πειράζει καὶ πολὺ, ἂν χάρις σὲ αὐτὲς ἐνοιωθᾶ ὅτι «ὑπερβαίνω» τὴν ἀνθρώπινη φύση μου. Ἄν ἀπαντήσετε «ναί» στὴν πρώτη ἐρώτηση ἀλλὰ πῆτε ταυτόχρονα ὅτι τὸ νὰ ἀφήσετε πίσω σας τὴ γνωστὴ ἀνθρώπινη ὑπόσταση σᾶς καθιστᾷ πιὸ πρόθυμους στὸ νὰ δεχθῆτε, πιθανώτατα ἀνήκετε στὴν κατηγορίᾳ τῶν «νεο-ανθρωπιστῶν», τὴ νέα «φυλὴ» τελειοθηρῶν, ποὺ σκοπεύουν σὲ μία συλλογικὴ αὐτοβελτίωση μέσῳ τῆς ἀμέσου τροποποιήσεως τῆς «ἀνθρώπινης φύσης».

Σύμφωνα μὲ τὸν Νικ Μπόστρομ, νεαρὸ φιλόσοφο καὶ ἡγετικὴ φυσιογνωμία στὸν χῶρο: «Οἱ “νεο-ανθρωπιστές” βλέπουν τὴν ἀνθρώπινη φύση ὡς ἓνα ἔργο, τὸ ὁποῖο δὲν ἔχει ἀκόμη ὀλοκληρωθῇ καὶ τὸ ὁποῖο ἀνάλογα μὲ τὶς γνώσεις μας μπορούμε νὰ διαμορφώσουμε κατὰ τὸ δοκοῦν. Δὲν ὑπάρχει λόγος νὰ σταματήσῃ ἡ ἐξέλιξις τῆς ἀνθρώπινης φύσης. Οἱ “νεο-ανθρωπιστές” ἐλπίζουν ὅτι ἡ ὑπεύθνη χρῆσις τῆς Ἐπιστήμης, τῆς Τεχνολογίας καὶ ἄλλων ἑλλογων μέσων θὰ μᾶς ὀδηγήσῃ στὴν δημιουργίαν ἐνὸς πιὸ ἐξελιγμένου εἴδους ἀνθρώπου μὲ σαφῶς μεγαλύτερες ἱκανότητες ἀπ’ ὅ,τι οἱ σημερινοὶ ἄνθρωποι.»

Οἱ κλασικοὶ ἀνθρωπιστὲς (οὐμανιστὲς) ἐπὶ σειρὰ αἰώνων προσεπάθησαν νὰ τελειοποιήσουν τὴν ἀνθρωπότητα. Σήμερα οἱ «νεο-ανθρωπιστές» ἔχουν ὡς στόχο τὴν ὑπέρβασις τῆς ἀνθρώπινης φύσης. Ὅπως λέει ὁ Μπόστρομ, «ἡ τάσις αὕτη ἔχει τὶς ρίζες της στὸν οὐμανιστικὸ τρόπο σκέψης, ἀλλὰ εἶναι πιὸ ριζοσπαστικὴ, καθ’ ὅσον προωθεῖ ὄχι μόνον τὰ παραδοσιακὰ μέσα βελτίωσης τῆς ἀνθρώπινης φύσης, ὅπως εἶναι ἡ Παιδεία ἢ ὁ ἐξευγενισμὸς μέσῳ τῆς καλλιέργειας, ἀλλὰ προχωρεῖ στὴν ἄμεση ἐφαρμογὴ τῆς Ἰατρικῆς καὶ τῆς Τεχνολογίας οὕτως, ὥστε νὰ ξεπεραστοῦν ὀρισμένα ἀπὸ τὰ βασικὰ βιολογικά μας ὅρια».

Βιοσυντηρητισμός: Τὸ «νέο» πρόσωπο τῶν ἀντιδραστικῶν

Ἄ πρᾶγματι ἐκκλησιαστικὰ ἐπιστημονικὰ ἐπιτεύγματα, ποὺ σημειώνονται στὶς μέρες μας, μᾶς ὀδηγοῦν στὸ συμπέρασμα ὅτι οἱ ἐλπίδες τῶν «νεο-ανθρωπιστῶν» δὲν ἀποτελοῦν σενάριο ἐπιστημονικῆς φαντασίας. Ἡ διάρκεια ζωῆς τῶν πειραματόζωων ἔχει διπλασιασθῇ ἡ γενετικὴ τροποποίηση τῶν ζώων εἶναι πλέον ὄχι ἀπλᾶ γεγονὸς ἀλλὰ κάτι τὸ σύνθετος γονίδια μέδουσας εἰσήχθησαν σὲ θύλακες τριχῶν ποντικῶν, γιὰ νὰ τίς κάνουν νὰ γυαλίζουν· δίκτυο ἀπὸ ἐγκεφαλικά κύτταρα σαλιγκαριοῦ συνεδέθη μὲ τοιπάκι σιλικόνης ἐπισπεύδοντας τὴν ἔλευση τῆς ἡμέρας, κατὰ τὴν ὁποία ἐμφυτεύματα μικροτοίπ θὰ μποροῦν νὰ ἐλέγχουν τεχνητὰ μέλη, νὰ ἀποκαθιστοῦν τὴν ὄραση καὶ νὰ ἀναζωογονοῦν τὴν μνήμη. Κάποιοι ὅπως ὁ Λέων Κᾶς (βιοηθική), ὁ Φράνσις Φουκουγιάμα (πολιτειολόγος), ὁ Μπίλ Μὰκ Κίμπεν (περιβαλλοντολόγος), ἀκόμη καὶ ἓνας ἀπὸ τοὺς ἰδρυτὲς τῆς «Sun Microsystems», ὁ Μπίλ Τζού, κρούουν τὸν κώδωνα τοῦ κινδύνου καὶ μερικοὶ ἐξ αὐτῶν πρότειναν τὴν προληπτικὴ ἀπαγόρευση τῆς ἀνθρώπινης γενετικῆς μηχανικῆς (ἐνῶ οἱ νεο-ανθρωπιστὲς καλοῦν αὐτοῦ τοῦ εἴδους τὴ στάση «βιοσυντηρητισμός»). Ἔχουν ἤδη ἀρχίσει καὶ διαρκῶς αὐξάνονται οἱ δημόσιες συζητήσεις σχετικὰ μὲ τὸ μέλλον μας ὡς «νεο-ἀνθρώπων». Δυστυχῶς ὅμως δὲν ὑπάρχει ἀκόμη ἡ δυνατότητα σαφοῦς ἀπεικόνισης τοῦ μελλοντικοῦ «νεο-ἀνθρώπου» σὲ ὑπολογιστή.

Ἄλλο ἓνα ἐμπόδιο ποὺ ἀνακύπτει κατὰ τὴ διάρκεια τῶν συζητήσεων εἶναι τὸ ὅτι ὁ «νεο-ανθρωπισμός» δὲν εἶναι ἀπλᾶ μία φιλοσοφία ἀλλὰ ἓνα ρηξικέλευθο κίνημα. Πρόκειται γιὰ ἓνα κίνημα, τὸ ὁποῖο ἔχει ἐνδυναμωθῇ τὰ τελευταῖα δέκα χρόνια καὶ ἀποτελεῖ συγκεκριμένον ἐτερόκλητον ἀτόμων, προερχομένων ἀπὸ ὅλες τίς κοινωνικὲς ομάδες, π.χ. σοβαροὺς ἀκαδημαϊκοὺς, δημοσιογράφους, ἐπιστήμονες, ἐρευνητὲς ἀπὸ τὸ χῶρο τῆς Τεχνητῆς Νοημοσύνης, τῆς ἐπιστήμης τῆς Κυβερνητικῆς, τῆς Νανοτεχνολογίας, κεφαλαιοκράτες, αὐτόκλητους πνευματικοὺς ἡγέτες, ιδιόρρυθμοι ἀνθρώποι ἀλλὰ καὶ περιθωριακοὺς (ἐρωτύλους, τραβεστί, «φρικιά»). Αὐτὰ τὰ ἄτομα ἔχουν ἤδη συνασπισθῇ σὲ ὁργανώσεις ὅπως τὸ Ἰνστιτοῦτο Extropy, Παγκόσμια Νεο-ανθρωπιστικὴ Ὁργάνωση καὶ τὸ διαδικτυακὸ περιοδικὸ «BetterHumans».

Ὅπως καὶ ἄλλα εἰκονοκλαστικὰ κινήματα ὁ νεο-ανθρωπισμὸς «ἀπολαμβάνει» τὸ μερίδιό ἀνυπόφορης βλακειᾶς, ποὺ τοῦ ἀναλογεῖ. Ὁ Ayn Randian (Max) O' Conner, μπόντυ μπίλντερ ἀπὸ τὴν Καλιφόρνια καὶ συνιδρυτὴς τοῦ Ἰνστιτούτου Extropy, ἀντικατέστησε τὸ ἐπώνυμό του μὲ τὸ ἐπώνυμο More, διότι, ὅπως ἐξηγεῖ ὁ ἴδιος, «ἐπρόκειτο νὰ βελτιωθῶ στὰ πάντα, νὰ γίνω ἐξυπνότερος, ὑγιέστερος, νὰ ἔχω καλύτερη φυσικὴ κατάσταση».

Ἡ συνύπαρξη σοβαρῆς θεωρίας, προσεκτικῆς μελέτης καὶ προγραμματισμοῦ ἀπὸ τὴν μιὰ πλευρὰ καὶ ἐνὸς σωροῦ τεχνο-ουτοπικῶν σχεδίων, κατασκευασμάτων καὶ εὐκολων στόχων γιὰ τοὺς βιο-απατεῶνες ἀπὸ τὴν ἄλλη ἐκτρέπουν τίς συζητήσεις καὶ τίς ἀπομακρύνουν ἀπὸ τὴν πραγματικὴ οὐσίαν τοῦ ζητήματος.

Τὰ γονίδιά μας εἴμαστε «ἐμεῖς»;

Ἦ σημαίνει τὸ νὰ γίνῃ κάποιος νεο-ἀνθρώπος; Αὐτὸ ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὸ τί ἀκριβῶς ἐννοοῦμε μὲ τὴ λέξη ἀνθρώπος. Ὑπάρχει μία ἀντίληψη τῆς ἐννοίας τοῦ ἀνθρώπινου εἴδους, ὅπως αὐτὴ ὀρίζεται ἀπὸ συμβατικὲς, ἠθικὲς ἀξίες τοῦ τύπου ποὺ ὁ «εὐγενής» Captain Kirk προσπάθησε ἐπανειλημμένως νὰ ἀναπτύξῃ στὸν

Νεο-ανθρωπισμός: Τελειοθηρία ή έκτροπή; Υπέρβαση της ανθρώπινης φύσης με την βοήθεια της Έπιστήμης.

Mr. Sprock, στο περίφημο «Star Trek». Όπως επίσης υπάρχει και μία νεφελώδης αντίληψη της βιολογικής υπόστασης του ανθρώπου, και εδώ ακριβώς είναι που σημειώνονται οι περισσότερες αντιπαραθέσεις. Οι βιοαπατεώνες έχουν καταστήσει τα όρια του επιτρεπτού, όσον αφορά στις άμεσες γενετικές παρεμβάσεις, την λυδία λίθο του όλου ζητήματος και πολλοί νεο-ανθρωπιστές έχουν θέσει τη συζήτηση σ' αυτό το πλαίσιο.

Είναι λάθος να ταυτίζουμε τον άνθρωπο (την ούσία του) με το γονιδίωμα. Αν το κά-
νουμε αυτό, είναι σαν να δεχόμαστε την απηρχαιωμένη άποψη ότι η φύση του όποιου-
δήποτε όντος δεν επιδέχεται μετάλλαξη, δεν μεταβάλλεται. Αυτό έχει ξεπερασθή από
την Βιολογία και την έμφασή της στην διαδικασία της αλλαγής και της μετάλλαξης.
Επιπροσθέτως πρέπει να επισημάνουμε ότι οποιαδήποτε αλλαγή στο γονιδίωμα είναι
ένας τρόπος μετάλλαξης κάποιου είδους και όχι δημιουργίας νέου.

Ο προσδιορισμός της ταυτότητας της ανθρώπινης φύσης βάσει της «γραμμής του σπέρ-
ματος» γίνεται μέσω των γονιδίων. Είναι εύλογο ότι η ανθρώπινη φύση κληρονομείται.
Τα χαρακτηριστικά περνούν από γενιά σε γενιά. Ωστόσο σήμερα οι θεωρητικοί βιολόγοι
και οι βιολόγοι που ασπάζονται την θεωρία της εξέλιξης θεωρούν ότι δεν κληρονομούν-
ται μόνο τα γονίδια. Η γονιδιακή καταγραφή, ο συνδυασμός πρωτεϊνών και η όντογονία
πραγματοποιούνται μόνο σε περιβάλλον επι-γενετικών δομών (χρωματίνη, κύτταρα, μή-
τρα) μέσω δηλαδή του DNA. Από αυτή την άποψη πλείστες επεμβάσεις εκτός της «γραμ-

μῆς τοῦ σπέρματος» θεωροῦνται ὡς ἐπεμβάσεις στὴν ἀνθρώπινη φύση. Ἡ ἀντίληψη ὅτι ἡ φύση μας ὁρίζεται ἀπὸ τὰ χρωμοσώματά μας εἶναι ξεπερασμένη (καθ' ὅτι ἐπικεντρωμένη ἀποκλειστικά στὰ γονίδια).

Μερικὰ ἀπὸ τὰ πράγματα ποὺ προκαλοῦν φρίκη (ὅπως γιὰ παράδειγμα ἡ ἐπιλογὴ φύλου τῶν ἐμβρύων ἢ τὸ «κυνήγι» τῆς ἀθανασίας) καὶ συναρπάζουν τοὺς νεο-ανθρωπιστὲς (ἐμφυτεύματα μέσῳ ὑπολογιστοῦ ἢ κατάργηση τῶν παραδοσιακῶν δυϊσμῶν τεχνητό-φυσικὸ καὶ ἀρσενικό-θηλυκὸ) δὲν ἔχουν κατ' ἀρχὴν σχέση μετὰ γονιδιακὰς ἀλλαγές. Εἶναι ξεκάθαρο ὅτι ἐκεῖνο ποὺ ἀξίζει τὸν κόπο νὰ ἀσχοληθοῦμε εἶναι οἱ ἄνθρωποι, ἢ βελτίωση καὶ ἡ καλλιέργειά τους καὶ ὄχι ἡ ἀλλαγὴ τῆς βιοχημείας μας αὐτὴ καθ' αὐτή.

Ποιὸς «προωθεῖ» τὸν «Νεο-ἄνθρωπο»;

Ὁ δύσκολο ἔργο τὸ ὁποῖο καλοῦνται νὰ ἐπιτελέσουν οἱ νεο-ανθρωπιστὲς εἶναι τὸ μόνον μὲ τὸ ὁποῖο δὲν ἔχουν ἀκόμη καταπιαστῇ: τὸ νὰ καταστήσουν δηλαδὴ τὴν ιδιαίτερη θεώρησή τους γιὰ τὸ ἐξελιγμένο ἄτομο καὶ τὴν ἀναβαθμισμένη κοινωνία ζητούμενο εὐρέως ἀποδεκτὸ καὶ θετικὸ γιὰ ὅλους. Πρέπει νὰ ἀναλογισθοῦν, πῶς θὰ θέσουν τὸ ζήτημα σ' ἐκείνους ποὺ δὲν ἐπιθυμοῦν νὰ ἐγκαταλείψουν τὶς παραδοσιακὰς ἀνθρώπινες ἀξίες: τέρψη ἀπὸ μία συζήτησι σ' ἓνα παριζιάνικο καφέ, αἰσθητικὴ ἀπόλαυση ἀπὸ τὴ θέα τοῦ «φυσικοῦ» ἀνθρώπινου σώματος, ἀνδρικοῦ ἢ γυναικείου, σ' ἓνα μπαλέτο τοῦ Μπαλανσίν, δέος μπροστὰ στὴ σύλληψη καὶ τὴν κυφορία χωρὶς τὴν παρέμβαση τῆς Βιοτεχνολογίας, ἱκανοποίησι ἀπὸ τὴν προσπάθεια λύσεως ἐνὸς μαθηματικοῦ προβλήματος χωρὶς ὑπολογιστὴ ἢ ἀκόμη ρομαντικὴ θεώρησι τοῦ θανάτου ὡς φυσικῆς κατάληξι μιᾶς ὁλόκληρης ζωῆς.

«Θὰ θέσω εὐθέως τὴν ἐρώτησι», λέει ὁ Μπὶλ Μὰκ Κίμπεν, «γιατί πρέπει νὰ κάνουμε κάτι τέτοιο; Ὅλη αὐτὴ ἡ ἀναστάσι, ὅλη αὐτὴ ἡ ἐπίπονη προσπάθεια προϋποθέτουν ἓνα σκοπὸ. Ποιὸς εἶναι αὐτὸς ὁ σκοπός; Τί εἶναι αὐτό, τὸ ὁποῖο δὲν εἴμαστε ἀρκετὰ ἔξυπνοι νὰ κάνουμε; Πρόκειται μήπως νὰ λύσουμε τὸ πρόβλημα τοῦ λιμοῦ; Πρόκειται νὰ καταπολεμήσουμε τὶς ἀσθένειες; Σημειώνεται σταθερὴ πρόοδος στὴν συμβατικὴ ἱατρικὴ ἐπιστήμη μετὰ τοὺς ἐγκεφάλους ποὺ διαθέτουμε αὐτὴ τὴν στιγμὴ.» Ἴσως καμμία ἀπάντησι νὰ μὴν κριθῇ ἱκανοποιητικὴ ἀπὸ τὸν Μπὶλ Μὰκ Κίμπεν.

Γεγονὸς εἶναι ὅτι πρέπει νὰ ξέρομε ἀκριβῶς, τί θὰ πρέπει νὰ θέλουμε περισσότερο καὶ γιατί. Χρειαζόμαστε ἐπιχειρήματα, γιὰ νὰ ἀντικαταστήσουμε ὠρισμένες παραδοσιακὰς ἀξίες μετὰ νέες ἀξίες. Κάτω ἀπὸ αὐτὸ τὸ πρῶμα εἶναι πλάνη τὸ νὰ ἐστιάσουμε τὸ ζήτημα στὴν κατάργηση ἢ μὴ τῆς βιολογικῆς ἀνθρώπινης ὑπόστασός μας.

Θεωρούμενος ὡς ὁ φορέας πνευματικῶν καὶ ἠθικῶν ιδεῶν, ποὺ ἔνωσαν τοὺς κλασικιστὲς τῆς Ἀναγέννησι μετὰ τοὺς ὀρθολογιστὲς τοῦ Διαφωτισμοῦ καὶ τοὺς ἐπιστήμονες φυσιογνώστες τοῦ εἰκοστοῦ αἰῶνα, ὁ Δυτικὸς ἀνθρωπισμὸς ὑπῆρξε κάτι τὸ ἀναγκαῖο καὶ τὸ μεγαλειώδες. Ἴσως ὅμως ὁ ἀνθρωποκεντρισμὸς του δὲν ἀφίνει περιθώρια ἐνασχόλησι μετὰ ἄλλα εἶδη ἐκτὸς ἀπὸ τὸ ἀνθρώπινο – καὶ ἀσχολεῖται ὑπὲρ τὸ δέον μετὰ τὸ ἀνθρώπινο εἶδος καὶ ὄχι μετὰ τὶς προσωπικότητες.

Ἴσως τώρα εἶναι ἡ κατάλληλη στιγμὴ γιὰ τὴν ἀνάπτυξι μιᾶς νεο-ανθρωπιστικῆς φιλοσοφίας, ὑπὸ τὴν προϋπόθεσι ὅμως ὅτι μπορεῖ νὰ ἀρθρωθῇ καὶ νὰ ὑποστηριχθῇ ἀπὸ ἀρκετὰ ἔξυπνα καὶ ἐπινοητικά, ὅπως σωστὰ μαντέψατε, ἀνθρώπινα ὄντα.

Μετάφρασι: Α. Γ.

Austin Dacey

ΔΙΑΣΤΡΕΒΛΩΣΑΝ ΤΟΝ ΟΡΙΣΜΟ ΤΟΥ ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΩΜΩΔΙΑ!

«Ένα γέλιο θα σᾶς πνίξει.» («Graffiti» Έξαρχείων)

Ὑποψία ξεφύτρωσε στὸ γυμνάσιο. Οἱ φιλόλογοί μας ἐκστασιάζονταν μὲ τὸν Πλάτωνα καὶ τὸν Ἀριστοτέλη καὶ μόνο –τὸ ἴδιο συμβαίνει καὶ τώρα καὶ παντοῦ. Οἱ «ἀρχαῖοι ἡμῶν πρόγονοι» ἦσαν ἡ δόξα μας! Ἀλλὰ γιὰ μένα τρομερὰ λίγοι στὸν ἀριθμὸ, ἰδίως οἱ φιλόσοφοι. Οἱ καθηγητὲς ψέλλιζαν καὶ κάποια (λίγα) ὀνόματα· Θαλῆς, Ζήνων, Δημόκριτος (τὸν θαύμαζαν γιὰ τὰ «ἄτομά» του· τίποτε ἄλλο!). Κάποιους λαϊκοὺς θυμόσοφους (Διογένη, Αἴσωπο) τοὺς ἀνέφεραν σὰν περιέργα ὄντα. Τὸν Σωκράτη τὸν «σοφὸν τοῦ δήμου» (= λαοῦ), τὸν θεωροῦσαν (καὶ τώρα) ἀπλῶς πρωταγωνιστὴ τῶν διαλόγων τοῦ Πλάτωνα! Καὶ οἱ ξένοι τὸν ἔκαναν αὐθαίρετα ὀρόσημο(!;) τῶν φιλοσόφων· «Προσωκρατικοί» (Diels) ὅπως λ.χ. «προπολεμικοί».

Καὶ ἡ ὑποψία μεγάλωσε, ὅταν ἔφηβος ἄκουσα γιὰ κάποιον Ἡράκλειτο, κάποιον Ἡσίοδο. Ὅταν οἱ θεολόγοι προστέθηκαν στοὺς φιλόλογους, γιὰ νὰ μᾶς ἀποτελειώσουν μὲ τοὺς «διαβολικοὺς ἡδονιστές» Ἕλληνες, τὸν Ἐπίκουρο κ.ἄ. καὶ τοὺς «φρικτοὺς ἄθεους» Θεόδωρο κ.τ.λ. Καὶ ἡ ὑποψία ἐπιβεβαιώθηκε, ὅταν, ἄνδρας πιά, βεβαιώθηκα ὅτι οἱ **σοφιστὲς** δὲν ἐπινοοῦσαν «ἀπλῶς λογισμοὺς ἐξαπάτησης». Ὅποτε ἔμαθα τὴν ὑπαρξὴ ἑκατοντάδων ὑπέροχων φιλοσόφων, παντελῶς ἀγνώστων στὸν κοινὸ Ἕλληνα...

Ποιά ἡ ὑποψία; **Ὅτι κάτι μᾶς κρύβουν ἐπιμελῶς.** Οἱ δικοί μας λένε νὰ εἴμαστε υπερήφανοι γιὰ τοὺς «προγόνους» καὶ οἱ ξένοι νὰ τοὺς θαυμάζουμε. Καὶ τσιμουδιὰ γιὰ τὸν μοναδικό, ἀσύλληπτο, ἀπέραντο Ἑλληνικὸ Πολιτισμὸ, ἔστω αὐτὸν ποὺ ἀπέμεινε.

Η ΑΜΦΙΒΟΛΙΑ. Πῶς θὰ τὸν μάθουμε, ἂν ὄχι ἀπὸ τὰ εὐρήματα (Αρχαιολογία, Παλαιοτολογία) καὶ τὴν Γραμματεία (βιβλία, ἐπιγραφές); Ἄς ἀφήσουμε τὴν Ἀρχαιολογία, ποὺ ὅπως ἡ Ἱστορία (παρὰ τὴς φιλότιμες προσπάθειες τῶν ἀνασκαφῶν), μπλεγμένη σὲ ἰδεολογήματα (Φοινικισμός/Κάθοδος Δωριέων/Ἰνδοευρωπαῖοι), βγάζει συμπεράσματα ἀτυχῇ ἕως ὕποπτα.

Ἡ Γραμματεία φαίνεται ἀμερόληπτη, ἄψογη. Οἱ παπυρολόγοι ὄντως «βγάζουνε τὰ μάτια τους» νὰ ξεδιαλύνουν/συμπληρώσουν τὰ φθαρμένα γραπτὰ χωρὶς «διορθώσεις». Ἀλλὰ ποιά γραπτὰ; Ἀπὸ τὰ ἐλάχιστα ποὺ ἀπόμειναν (ἴσως τὸ 0,1%) μποροῦμε νὰ νοιώσουμε

μόνο τὸ ἄρωμά τους μὲ πολὺ κόπο, ἀνοιχτὸ μυαλό, ἐπίγνωση ἀλλὰ καὶ δυσπιστία. Γιατί;

ΟΙ ΚΑΛΟΓΕΡΟΙ. Τὸ κάψιμο καὶ τὸ κρύψιμο εἶναι δεδομένο ἀπὸ τοὺς διώκτες τῶν «ἐθνικῶν» (=Ελλήνων) Ρωμαιοχριστιανούς. Πόσο ὅμως ἀξιόπιστα εἶναι τὰ ἐναπομείναντα κείμενα;

Ὡς γνωστόν, τὰ 98% ἀπὸ τὰ ἐναπομείναντα ἀγάλματα εἶναι ρωμαϊκὰ ἀντίγραφα· ἐλάχιστα τὰ αὐθεντικά (Ἑρμῆς Πραξιτέλους). Ἀντιστοίχως ἐλάχιστα κείμενα ἐγράφησαν διὰ χειρὸς συγγραφέων τῶν ἢ ἦσαν ἀρχαῖα ἀντίγραφα· λ.χ. τὸ «*Παλίμψηστον τοῦ Ἀρχιμήδους*» (βλ. «Δ», «*Επιστήμονες ἐρευνοῦν 800 παλίμψηστα. Πῶς οἱ Βυζαντινοὶ ἔγραφαν ψαλμοὺς πάνω στὰ ἀρχαιοελληνικὰ χειρόγραφα*», τ. 264). Ὅλα ὅσα ἔχουμε –σχεδόν– εἶναι ἀντίγραφα τῶν ἀρχαίων κειμένων. **Κατασκευασμένα** ἀπὸ καλόγερους σὲ διάφορες ἐποχές.

Μὲ ποιὸν τρόπον ἔγινε ἡ ἀντιγραφή; Θέλω νὰ πιστεύω, ὅχι κατ' ἐντολὴν ἀλλὰ καλοπροαίρετα ἢτοι «κατὰ συνείδησιν». Ἀλλὰ ἡ συνείδησή τους στὴ μέγιστη πλειοψηφία τους δὲ θὰ τοὺς ἐπέτρεπε νὰ ἀντιγράφουν «*αἰσχροῦς*» –κατὰ τὴν ἄποψή τους– θέματα/προτάσεις/ἐκφράσεις/λέξεις. Μέσα στὶς «*αἰσχροτήτες*» θὰ ἦσαν καὶ ἡ βλασφημία (κοροϊδία ἢ ὕβρις κατὰ τῶν θεῶν). [Φωτ. 1 + 1α.] Θὰ μοῦ πῆτε: τί τοὺς ἐνοιαζε γιὰ τοὺς «ἐχθρικοὺς» θεοὺς τῶν ἐθνικῶν; Ἀπαντῶ μὲ τὴ συλλογιστική τους: Ἡ κοροϊδία/σάτυρα κατὰ τῶν θεῶν τους μπορεῖ εὐκόλα νὰ θεωρηθῇ ὅτι ἀπευθύνεται γενικὰ πρὸς τὸ θεῖον (!), ὁπότε καὶ περιλαμβάνει καὶ τὸν «μοναδικὸ Θεόν», τὸν Γιαχβὲ (=Κύριον). Ἀλλὰ καὶ ἂν δὲν τὸν συμπεριλαμβάνῃ, ὁ ἀστεϊσμός, τὸ «γελοῖον» (=νὰ γελᾷς καλοπροαίρετα) γιὰ τοὺς θεοὺς τους, εἶναι κακὸ προηγούμενο. Ὅπως χρησιμοποιηθῇ καὶ ἐναντίον τοῦ «Ἐνός». Ἔτσι σκέφτηκαν. [Σημ.: Ὅπερ καὶ ἐγένετο· οἱ Ἕλληνες ἦσαν (εἶναι) βλάσφημοι ἀπὸ ἀντίδραση.]

Κατὰ τὴν ἀντιγραφή λοιπὸν τῶν ἀρχαίων κειμένων τὰ ἐλογόκριναν. Θεώρησαν «ιερὰν ὑποχρέωσιν» νὰ περικόψουν ὁλόκληρα ἐδάφια ἢ προτάσεις, νὰ ἀλλοιώσουν λέξεις ἢ νοήματα καὶ νὰ προσθέσουν καὶ κείμενα δικὰ τους, ἔτσι ὥστε ἡ Ἑλληνικὴ Γραμματεία κατὰ βάσιν νὰ ταυτίζεται μὲ τὸ Χριστιανικὸ Δόγμα. Ἀποτέλεσμα νὰ «*βαπτισθῶν*» κυρίως οἱ δύο ἀγαπημένοι (τους) Πλάτων καὶ Ἀριστοτέλης «*χριστιανοὶ πρὸ Χριστοῦ*» (!) ὅπως οἱ πρὸ Χριστοῦ ἅγιοι Ἀβραάμ, Δαμασκηνὸς κ.λπ. Ἡ ὑποψία θὰ ἐπαληθευθῇ μὲ ἓνα ἔστω παράδειγμα βαρεῖας λαθροχειρίας εἰδικὰ γιὰ τὸ θέμα τῆς κωμωδίας καὶ τοῦ γέλιου. Ἄς μιλήσουμε ὅπως πρῶτα γι' αὐτά. [Παρέκβαση: Ἡ ὑποψία κινεῖ τὴν ἀμφισβήτηση (=«*ἀγχιβασίην*») τοῦ Ἡράκλειτου, ποῦ σήμαινε «*ἐπιθετικὴ προσέγγιση τοῦ θέματος μὲ ἀντίρρηση*».]

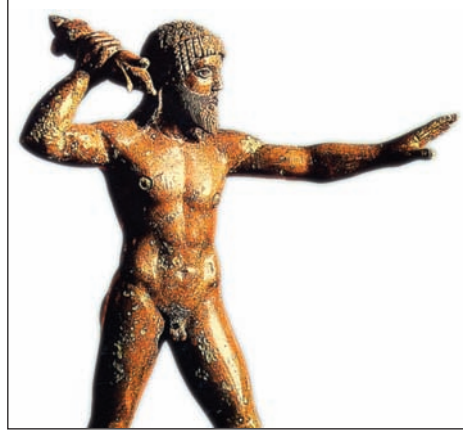
Ο ΓΕΛΩΣ. Ὁ λεγόμενος «δυτικὸς τρόπος» τοῦ σκέπτεσθαι (διάβαζε Γιαχβεδικός) δημιουργεῖ μία ἀντιστροφὴ/διαστροφὴ τῆς Ἑλληνικῆς Σκέψης, λ.χ. διαχωρισμὸ τῆς ἠθικῆς ἀπὸ τὴ γενετήσια πράξη, τὴν εὐδαιμονία, τὴν εὐζωία.

Στὴν Ἑλλάδα οἱ πολῖτες ταυτοποιοῦσαν ὅλες τὶς ἐκφάνσεις τῆς ζωῆς μὲ τὸ ἦθος¹ (ὅχι ἠθική). Ἡ ὑπεράσπιση π.χ. τῆς Πόλεως ταυτιζόταν μὲ τὴν ἀνδρεία καὶ ἡ Μουσικὴ/Γυμναστικὴ ἐδιδάσκονταν ὅχι μόνον «*πρὸς τέρψιν*» ἀλλὰ κυρίως γιὰ δημιουργία ἠθικοῦ χαρακτῆρος (σέβας, αὐτογνωσία κ.τ.λ.). Τὸ ἴδιο ἰσχύει γιὰ τὸν γέλωτα, τὴν ἰλαρότητα (*humor*). Σήμερα χρειάζεται (ἂν χρειάζεται πλέον), γιὰ νὰ «ξεδώσουμε», νὰ εἰρωνευτοῦμε, νὰ χαχανίσουμε. Ἄλλοτε ὁ γέλως ἐδιδάσκετο, καὶ ἐδίδασκε ἦθος. [Ἡ ἀνυπαρξία σήμερα φαίνεται ἀπὸ τοὺς ἐλάχιστους –ἀκριβῶς τρεῖς– Ἕλληνες κωμικοὺς σὲ σύγκριση μὲ τοὺς δεκάδες ὑπέροχους ἀξέχαστους μεταπολεμικοὺς.]

Καὶ τὰ εἶδη τοῦ γέλωτος ἦσαν πολλὰ: Ἀπὸ τὸν εἰρωνικὸ διάλογο καὶ τὴ σκωπτικὴ συζήτηση (Πλάτων, «*Συμπόσιον*»), ἀπὸ τὸν «*κῶμος*» («*τὰ ἐξ ἀμάξης*»), ὅπου οἱ πολῖτες ἀλληλοεμπαίζονταν μὲ δίστιχα, ἕως τὰ λαϊκὰ «*δρώμενα*» καὶ τὶς κωμωδίες τῶν δραματικῶν ἀγώνων, τὶς παραστάσεις τῶν Μυστηρίων (Καβεῖρια κ.ἄ.).

**Φωτ. 1. Ζεύς (;) μαινόμενος με κεραυνό.
Καβείριο άγγείο.**

**Φωτ. 1α. Ζεύς με κεραυνό. Η όμοιότης
έντυπωσιακή.**

Τόσο αναγκαίος και σεβαστός ήταν ό γέλωας, ώστε ή Πόλις τόν ένέτασσε στίς έκδηλώσεις/έορτές αλλά και στά σεβάσματά της. Άκόμα και πολιτεύματα πού έθεωρούντο (κακώς) σκληρά/αύστηρά, όπως τών Λακεδαιμονίων, έθεταν σέ τιμητική θέση τόν (θεό!) Γέλωτα. Ό Πλούταρχος αναφέρει ότι ό Λυκοϋργος θεωρούσε τόν γέλωτα τόν τιμώτερο και πλέον άνωδυνο τρόπο διευθέτησης διαφορών αλλά και έλέγχου «(διά) τών αίσχρων ψέγειν μετά παιδιάς και γέλωτος, έλαφρώς ύποφέροντος (ύποδεεστέρου) εις νουθεσίαν και διόρθωσιν» (25.2) και «οϋδέ άκράτους αύστηρός αλλά και τó τού Γέλωτος άγαλμάτιον ιδρύσατο»!

Άνάμεσα στούς έκατοντάδες «μικρούς» θεούς, αλλά καθ' όλα άξιοσέβαστους όπως Άγών, Ειρήνη, Δίκη κ.π.ά. οί Έλληνες είχαν σέ περίοπτη θέση και τόν θεό Γέλωτα. «Φόβον, Θανάτου και Γέλωτος ιερά ήσαν» (Πλούτ., «Άγησίλαος» 30.12). Και ό Στοβαίος (Α.5.14.10): «Δάκρυ έστí Κρόνος, Ζεύς (=ζωή) ή γένεσις, λόγος Έρμής, θυμός Άρης, μήνη Ύπνος, Ηέλιός τε γέλωας.»

Και ιδού ή Δυτική/Γιαχβεδική άντεπίθεση: Στά πρακτικά τών Οίκουμενικών Συνόδων (ΑCO), όπου δίδονται οί ισχύουσες και σήμερα βασικές όδηγίες πρòς τούς ιερωμένους, αναφέρεται: «(Παῦλος) ειρήνην <φέρει εις> τὰς έκκλησίας και τών έτεροδόξων άφανίσαι τόν γέλωτα, άπαμβλῦναι τε (=ώστε νά στομώση) πρòς τούτῳ τής τού διαβόλου δυστροπίας τó κέντρον (=κεντρί)»!

Έτσι έμεις οί Έλληνες, οί «έτεροδόξοι», στομπωθήκαμε γιά τὰ καλά.

ΦΙΛΟΣΟΦΟΙ ΚΑΙ ΠΑΤΕΡΕΣ. Άς δοῦμε, τί λένε οί φιλόσοφοί μας (με μαῦρα γράμματα) και τί άπαντοῦν οί «πατέρες» (με κόκκινα γράμματα) και προφήτες τής Π.Δ. χωρίς σχόλια:

❶ «Τό μόνον γελαῖν τών ζώων άνθρωπος»: Άριστοτέλης ΡΑ 673α.

«Γέλωας έστίν πορνικός»: Κλήμης 2.5.46.

❷ «άσβεστος δ' άρ' ένώρτο γέλωας μακάρεσσι θεοΐσιν»: Όμηρος, Ίλιάς Α 599 + Όδύς. (326/343) (=άκράτητο τότε ξέσπασε τó γέλιο...). Έτσι γέλαγαν άνθρωποι και θεοί. Τότε.

«ώς φωνή τών άκανθών (=τρίξιμο ξύλων) ύπό λέβητα, οὔτως γέλωας τών άφρώνων (=πού δέν μάς έννοοῦν!) έν σπατάλη άμαρτίας» (!): Έκκλησιαστής 7.6 (Π.Δ.).

- ③ «(Σωτίων ἔφη) τοῖς δὲ σοφοῖς ἀντὶ ὀργῆς... Δημοκρίτῳ δὲ γέλως ἐπήει»: Στοβ. 3.20.53.
 «Μείζων τῆς αἰωνίου κολάσεως... ὁ γέλως (ἐκ) τῆς ἀβουλίας»: Βασιλειῶν Α', Ζ.6.13.
- ④ «Τῆς γὰρ ψυχικῆς περιχαρείης(=ἀνάτασης) ὑπερέκλυσίς(=ξεχύλισμά) ἐστὶν γέλως: Σμιπλίκιος.
 «ὁ γέλως ὕμῶν εἰς πένθος μετατρέπεται καὶ ἡ χαρὰ εἰς κατήφειαν»: Ἰακώβου Ἐπιστολὴ 4.9.
- ⑤ «Πάντα πέλουσι γέλως» (=διεγείρει): Δημόκριτος, Ἀνθολ. 7.56.2.
 «(ἀσκητῆς Ἀβραάμιος) εἰς χρόνους ἀσκήσεως, οὐκ ἔχαρίσατο τοῖς χεῖλεσι μήτε μειδι-
 άματος»: «Ἐφραίμ» 155.

Δὲν εἶναι μία, εἶναι πάνω ἀπὸ χίλιες οἱ ἀναφορὲς τῶν θεολόγων στὸν «γέλωτα». Καὶ σχεδὸν ὅλες τὸν καυτηριάζουν. «Τί χρεῖαν ἔχομεν μαρτύρων;»

ΓΕΛΩΣ ΚΑΙ ΜΥΣΤΗΡΙΑ. Ἡ σύνθεση τῶν ἀντιθέτων γιὰ τὸν ἀρχαῖο Ἑλληνα εἶναι νοοτροπία του, εἶναι βίωμα. Μίαν αἰώνια εὐδαιμονία τὴν θεωροῦσαν ἀ(δια)νόητη ἕως ἀφύσικη «νοῦσος ὑγίειν ἐποίησεν ἡδύ»: Ἡράκλειτος. Ἡ χαρὰ ἐναλλάσσεται μὲ τὴ λύπη (οὔτε βαρεῖα οὔτε μόνιμη), ἡ νιότη μὲ τὸ γῆρας. Ὅλα διαδέχονται καὶ ἀναστρέφονται, θετικό/ἀρνητικό, μὲ ἐργαλεῖα τὸν Λόγο καὶ τὸν Γέλωτα. Αὐτὰ θὰ ἐδίδασκαν μὲ δρώμενα στὰ Μυστήρια.

Πρόσθετη ἀπόδειξη τῆς σχέσεων Μυστηρίων/Γέλωτος ὁ μῦθος Δήμητρος-Βαυβῶς (Ἑλευσίνα). Ἀπαρηγόρητη καὶ ὠργισμένη γιὰ τὴ χαμένη κόρη τῆς ἡ Δήμητρα μὲ μορφὴ γριάς φθάνει στὴν Ἑλευσίνα. Ἐκεῖ τὴν συναντᾷ ἡ χοντρο-Βαυβῶ («τιθήνη»=βυζάχτρα), πού, στὴν προσπάθειά της νὰ τὴν κἀνὴ νὰ ξεχάσῃ, «τοὺς πέπλους ἀνεσύρατο δῆθεν, τὰ αἰδοῖα ἐπιδεικνύει τῇ θεᾷ» Καὶ ἡ θεὰ γέλασε! «Ταῦτ' ἐστὶ τὰ κρύφια τῶν Ἀθηναίων μυστήρια»(!) (Κλήμης Α.2.21.2).

Μὲ ἓνα γέλιο μέσα στὴν βαθύτατη θλίψη, μὲ μιὰ ἀναστροφή ξεκινᾷ καὶ ἡ μύηση: Ἡ Ζωὴ εἶναι ἓνα Γέλιο καὶ τὸ Γέλιο φέρνει Ζωή. Ἡ ἀναστροφή ὑπάρχει παντοῦ στὴν Ἑλληνικὴ Σκέψη: Ὁ Ἄδης γίνεται Πλούτων, οἱ Ἐρινύες Εὐμενίδες.

ΛΑΘΡΟΧΕΙΡΙΕΣ. Ὁ φίλος μου εἶπε: «Ἄν δὲν ἦσαν οἱ μοναχοί, νὰ μιλοῦν τὴν Ἑλληνικὴ καὶ τὰ μοναστήρια, νὰ στοιβάζονται οἱ πάπυροι, νὰ τοὺς ἀντιγράφουν (ὅπως θέλουν!), δὲν θὰ ὑπῆρχε οὔτε γλώσσα, οὔτε Ἑλληνικὴ Γραμματεία.» Δίκιο! Τὸ σχέδιο «Σὲ ἀγκαλιάζω, γιὰ νὰ σὲ πνίξω» ἀπέτυχε. Ἡ ὀλικὴ καταστροφή δὲν ἔγινε· ὁ λαὸς δὲν ξέχασε τὴ γλώσσα του. Ἦσαν κι αὐτοὶ οἱ ἀναθεματισμένοι Ἀραβες μὲ τὸ περίεργο σέβας πρὸς κάθε ἑλληνικό. Καὶ τί εὐγνωμοσύνη νὰ ἔχῃ ὁ Ἑλληνας, ποὺ ἀπόμεινε μόνος μετὰ τὴ σφαγὴ τῶν δικῶν του καὶ τὴν ἰσοπέδωση τοῦ σπιτιοῦ του ἀπὸ τοὺς ρασοφόρους τοῦ Θεοδοσίου.

Ἄλλος φίλος, μὲ ἀπέτρεψε νὰ κοινοποιήσω τὴν ἔρευνα: «Ἄν μιλήσῃς γιὰ τὴν πλαστογραφία παπύρων, θὰ κλονισθῇ ἡ ἐμπιστοσύνη μας γιὰ τὰ κείμενα· εἶναι ποὺ εἶναι ἐλάχιστα!» Τοῦ ἀπάντησα: «Φίλος Πλάτων, φιλέτρα ἡ ἀλήθεια.» Πάντως τὸ ξεκαθάρισμα τῶν (ἀρκετῶν, νομίζω) λαθροχειριῶν τῶν καλογέρων θὰ καθαρῇ τὴν ἡδὴ θολὴ ἀντίληψή μας γιὰ τὸ ἦθος¹ τῶν Ἑλλήνων καὶ γενικῶς τὸν Πολιτισμό.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ «ΠΕΙΡΑΓΜΕΝΟΣ». Καὶ τώρα ἡ ὑποψία ἐπαληθεύεται σὲ μία χαρακτηριστικὴ περίπτωσι. Εἶδαμε, πόση ἀπέχθεια εἶχαν γιὰ τὸν γέλωτα, ἐπομένως καὶ γιὰ τὴν ἐπίσημη ἔκφρασή του, τὴν κωμωδία, ἀφοῦ «ἡ μὲν τραγωδία λύει τὸν βίον, ἡ δὲ κωμωδία συνίστησιν» (=στηρίζει). («Προλεγόμενα εἰς Κωμωδίαν» 2.21.)

Γιατὶ γιὰ τοὺς Ἑλληνες ἡ κωμωδία καὶ ἀρχαιότερη εἶναι τῆς τραγωδίας καὶ ἀξιολογώτε-

Φωτ. 2. «Γελοῖον» προσωπεῖον κωμικόν.

ρη. [Σημ.: Ὁ Πλάτων περιέργως (;) καταδικάζει τὴν τραγωδία καὶ ἰδίως τὴν κωμωδία ἐν ὀνόματι τῆς ἀλήθειας καὶ τῆς ἠθικῆς: «μὴ ἀξίας οὔσης σπουδῆς τοῖς νέοις»: «Πολιτεία».] Πράγματι χιλιάδες εἶναι οἱ κωμωδίες καὶ τὰ σατυρικά δράματα² ποὺ ἐγράφησαν καὶ ἐπαίχθησαν. Καὶ δεκάδες –υποθέτω– οἱ μελέτες «περὶ γέλωτος» καὶ «περὶ κωμωδίας» (λ.χ. τῶν Θεοφράστου, Ἐρατοσθένη (!), Λυκόφρονος).

Καὶ δύο γνῶμες: «Κωμωδία πρῶτον μὲν ἐφ' ἰλαρότητι καὶ καρπῶν συγκομιδῇ γιγνώμενη μετὰ ἐπὶ ἐνδείξει πονηρῶν προσώπων καὶ πραγμάτων εἰς σωφρονισμόν»: Σχολιαστὴς Πλάτωνος. Καὶ «ἐν τε κωμωδία ἀλλότρια πάθη θεωροῦντες τὰ οἰκεία (= δικά μας) ἀποκαθαίρομεν»: Ἰάμβλιχος.

Στὴν Ἑλληνικὴ Γραμματεία ἡ λέξις «κωμωδία» ἀναφέρεται χιλιάδες φορές. Περιέργως ὁ πολυγραφώτατος Ἀριστοτέλης τὴν μνημονεύει μόνο 20 φορές καὶ παρεπιπτόντως. Μόνο στὴν «Ποιητικὴ» του ὑπάρχει ἐκτενὴς ἀναφορὰ μὲ ὁρισμὸ τῆς κωμωδίας. Καὶ τί ὁρισμός!

«Κωμωδία ἐστίν, ὥσπερ εἵπομεν, μίμησις φανλοτέρων μὲν, οὐ μέντοι κατὰ πᾶσαν κακίαν ἀλλὰ τοῦ αἰσχροῦ ἐστὶ τὸ γελοῖον μόριον. Τὸ γὰρ γελοῖον ἐστὶν ἀμάρτημά τι καὶ αἷσχος ἀνώδυνον καὶ οὐ φθαρτικόν, οἷον εὐθύς τὸ γελοῖον πρόσωπον αἰσχρόν τι καὶ δειστραμμένον ἄνευ ὀδύνης.»

Μεταγράφω: «Ἡ δὲ κωμωδία (ὅπως εἵπαμε) [πότε:] εἶναι μίμησις τῶν πιδ **χυδαίων** καταστάσεων ἀφ' ἐνὸς (ὅχι βέβαια ὅλης συνολικῆς τῆς κακοήθειας), ἀλλὰ τὸ κωμικὸν εἶναι μέρος τοῦ αἰσχροῦ. Γιατὶ τὸ κωμικὸν εἶναι κάποιο σφάλμα καὶ αἷσχος (ἀλλά) ἀνώδυνο καὶ μὴ καταστροφικόν (:), ὅπως λόγου χάριν τὸ κωμικὸ προσωπεῖο, ποὺ εἶναι φρικτὸ καὶ στρεβλωμένο χωρὶς πόνου.»

Τὸ κείμενο τοῦ ἐδαφίου, συγκρινόμενο μὲ τὴ γραφὴ/ῥφος τοῦ Ἀριστοτέλη, δὲν μᾶς θυμίζει τίποτα ἀπὸ τὴν φημισμένη του σαφήνεια. Δὲν φιλολογῶ, ἀλλὰ διαπιστώνω, ὅπως καθεὶς, ὅτι εἶναι ὅλο ἕνας σολοικισμός. Λ.χ. τὸ «μέν» δὲν ἀκολουθεῖται ἀπὸ τὸ «δέ», ἔτσι ἡ φράση μένει ἀνολοκλήρωτη. Τὸ δὲ παράδειγμα τοῦ προσωπείου (**Φωτ. 2.**) εἶναι ἄσχετο

μὲ τὸ θέμα καὶ ἀ-νόητο. (Ἡ ἀσχήμια ὥντως συνδέεται μὲ τὸ κωμικὸ ἀλλὰ μὲ ἄλλον τρόπο.) Καὶ ἐπὶ τῆς οὐσίας: τὸ κείμενο εἶναι τόσο ὑβριστικὸ καὶ ἀπαξιωτικὸ γιὰ τὴν κωμωδία, ὥστε νὰ τὸ θεωροῦμε ἀνάξιο ἐνὸς Ἀριστοτέλη.

Ἐν τέλει ἓνα ἀπόσπασμα «ἐμβόλιμο», νόθο! Εἶναι ὅμως; Ἄν συνδυάσουμε τὸ «βαρβαρικόν» τοῦ κειμένου μὲ τὴν σίγουρα ἐσκεμμένη ἀπώλεια τοῦ μέρους τοῦ ἔργου τοῦ Ἀριστοτέλη «Περὶ Ποιητικῆς», ποὺ ἀφορᾷ στὴν κωμωδία καὶ τὸ «Περὶ γελοίου» (σελ. 4), ἡ ὑποψία βεβαιώνεται.

ΤΟ ΓΝΗΣΙΟ ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ. Ὁ θεὸς ἀγαπᾷ τὸν κλέφτη, ἀγαπᾷ καὶ τὸν νοικοκύρη! Ὅπως ἐπὶ 400 χρόνια οἱ μαθηματικοὶ θεωροῦσαν ἐφευρέτη τῶν «Σειρῶν τοῦ Φ = 1, 2, 3, 5, 8...» τὸν Fibonacci, ὥσπου πρὸ ἐτῶν εὐρέθη τυχαίως ἔργο τοῦ ἀρχαίου μαθηματικοῦ Διοφάντου μὲ τὶς σειρὰς καὶ ἡ ἀπάτη ἀπεκαλύφθη, ἔτσι καὶ στὴν περίπτωση τοῦ ὀρισμοῦ τῆς κωμωδίας ἡ ὑποψία λαθροχειρίας ἐπιβεβαιώνεται, ὅταν βρῆκα ὅτι ὑπάρχει ἄλλος ὀρισμὸς σὲ εὐρεθέντα μεταγενεστέρως (1935) πάπυρο [Codex Tractatus Coislinianus 120]³ (σελ. 115: Μαρτυρίαι περὶ τοῦ ἀπολεσθέντος τμήματος τῆς «Ποιητικῆς» ἀπὸ Ἀνώνυμο): «Κωμωδία ἐστὶ μίμησις πράξεως *γελοίας* καὶ *ἀμοίρου*, μεγέθους τελείου <ἡδυσιμένῳ λόγῳ> χωρὶς ἐκάστω τῶν μορίων ἐν τοῖς εἶδεσι, δρώντων καὶ <οὐ> δι' ἀπαγγελίας, δι' ἡδονῆς καὶ γέλωτος περαίνουσα τὴν τῶν τοιοῦτων παθημάτων κάθαρσιν. Ἐχει δὲ μητέρα τὸν γέλωτα.»

Μεταγράφω: «Ἡ κωμωδία εἶναι μίμησις μιᾶς ἱστορίας ἀστείας καὶ μὲ ἀτυχῆ (γεγονότα), μεγέθους τελείου (=νὰ μὴ τὸ παρατραβᾷ), μὲ ἔξυπνους διαλόγους, κωμικὰς φράσεις διανθισμένους σὲ ὅλα τὰ μέρη τῆς, μὲ δράση τῶν «τύπων» καὶ ὅχι μὲ ἀπαγγελία καὶ ποὺ μέσα σὲ εὐφροσύνη καὶ γέλια, ὁλοκληρώνει τὴν κάθαρση ὅλων αὐτῶν τῶν παθημάτων.» (Προλεγόμενα εἰς Κωμωδίαν 19.4.)

Αὐτὸς λοιπὸν εἶναι ὁ γνήσιος ὀρισμὸς, ὅπου ὁ Ἀριστοτέλης μιλᾷ μὲ θαυμασμὸ καὶ σέβας γιὰ τὴ μέγιστη ἐπίδραση τῆς κωμωδίας στὴ δημιουργία κοινωνικῆς συνειδήσεως καὶ χαρακτήρος. Συνδυασμένο μὲ τὴν ἄρτια δομὴ λόγου καὶ τὴν ἀριστοτελικὴ σαφήνεια, τὸ ἐδάφιο εἶναι τὸ πραγματικόν. [Συγκρίνετε λ.χ. τοῦτο μὲ τὸν περίφημο ὀρισμὸ τῆς τραγωδίας: «Ἔστιν οὖν τραγωδία...» Θὰ βρῆτε μόνη διαφορὰ τοὺς χαρακτηρισμοὺς «σπονδαίας καὶ τελείας» ἐναντι «γελοίας καὶ ἀμοίρου» ὡς καὶ «δι' ἐλέου καὶ φόβου» ἐναντι τῶν «δι' ἡδονῆς καὶ γέλωτος».]

Ἔτσι ἀποδεικνύεται περιτρώως ἡ λαθροχειρία τῶν ἀντιγραφῶν μοναχῶν μὲ τὸ εὐρεθὲν γνήσιο κείμενο.

Καὶ ἡ «μίμησις (πράξεως) καθαρτήριος παθημάτων» (PC) εἶναι ὁ τελειότερος τρόπος κοινωνικῆς νοουθεσίας (ὄρα Σπαρτιάτες) ἀλλὰ καὶ ὁ ἀμεσώτερος δρόμος πρὸς τὸ ἀληθές. Γιατὶ ἡ κωμωδία ἔχει πατέρα τὸν Γέλωτα (θεόν)· καὶ ὁ θεὸς αὐτός, «ὁ μικρός, ὁ μέγας» (Ἐλύτης) δὲν ἀστειεύεται. Εὐθυμεῖ, ἀλλὰ καὶ διαλύει ἰδεολογήματα καὶ ἀλλάζει ἢ καταργεῖ θεσμούς. Εἶθε.

Βιβλιογραφία

1. Κ. Καρμιράντζος, «Ἡθὸς Ἑλλήνων», «Δ» τ. 242.
2. Κ. Καρμιράντζος, «Σατυρικὸ Δράμα», «Δ» τ. 273.
3. Ἀριστοτέλης, «Περὶ Ποιητικῆς», ἔκδ. Πάπυρος, σελ. 4 + 3 + 115.

Κωστῆς Καρμιράντζος
 Ἀρχιτέκτων Ε.Μ.Π.

ΟΙ ΠΕΡΙΕΡΓΟΙ ΘΑΝΑΤΟΙ «ΕΝΩΤΙΚΩΝ» ΠΡΙΝ ΤΗΝ ΑΛΩΣΗ

Ὁ ρόλος τοῦ Ἀγίου Μάρκου Εὐγενικοῦ

Ὁρθόδοξος Κληρὸς τῆς ἐποχῆς τῆς Ἀλώσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ὡς γνωστόν, ἐκήρυττε ὅτι ἦταν «θέλημα Θεοῦ» ἡ Πόλη νὰ τουρκέσῃ, «θεϊκὴ βούληση καὶ τιμωρία», «Θεία Πρόνοια» καὶ ἄλλα. Μέσα στὰ πλαίσια τῆς «θέσης» αὐτῆς τῆς Ἐκκλησίας ἦταν ἡ ἐχθρότητά της κατὰ τῶν Καθολικῶν τῆς Εὐρώπης, γιὰ τὴν ὁποία καυχᾶται ἕως σήμερα. Ἀποτέλεσμα τῆς ἐχθρότητας αὐτῆς ἦταν ἡ ἀποτυχία τῆς ἐνώσεώς της μὲ τὴν Καθολικὴ Ἐκκλησία καὶ ἡ πτώση τῆς Κωνσταντινουπόλεως στοὺς Τούρκους, ποὺ κι αὐτὴ συνετελέσθη μὲ ἐσωτερικὴ προδοσία. Κεντρικὸ πρόσωπο τῆς τραγωδίας αὐτῆς ἀπετέλεσε ὁ ἀνακηρυχθεὶς ἅγιος καὶ στυλοβάτης τῆς Ὁρθοδοξίας μητροπολίτης Ἐφέσου Μᾶρκος ὁ Εὐγενικός.

Κατὰ τὶς ἀρχὲς τοῦ 15ου αἰῶνος οἱ Τούρκοι χωρὶς καμμία σχεδὸν ἀντίσταση τῶν τοπικῶν ἀρχόντων καὶ μὲ τὴν βοήθεια τῶν κληρικῶν εἶχαν εἰσβάλει στὰ ἑλληνικὰ ἐδάφη ὡς «ἐλευθερωτές» ἀπ' τὸν βυζαντινὸ ζυγὸ. Γράφει ὁ Ἀγγλὸς συγγραφέας καὶ περιηγητὴς R. Walpole στὸ ἔργο του «Travels in various Countries», σελ. 216 γιὰ τὴν σχέση τῆς Ἐκκλησίας μὲ τοὺς Τούρκους: «Ὅταν οἱ ρασοφόροι εἶδαν τὴν πρόοδο τῶν τουρκικῶν ὁπλῶν στὴν Ἀνατολὴ ἐπὶ τοῦ σουλτάνου Ὁρχάν (1326-1362) καὶ φοβήθηκαν ἐνδεχόμενη πτώση τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἔστειλαν ἀντιπροσωπία στὴν Προῦσα, ποὺ ἦταν τότε ἡ πρωτεύουσα τῶν Τούρκων, μὲ πεσκέσι (χρηματικὸ δῶρο) 14.000 τσεκινίων στὸν σουλτάνο καὶ ζήτησαν, ὅπως οἱ κληρικοὶ συνεχίσουν νὰ ἔχουν τὶς θρησκευτικὲς τοὺς ἐλευθερίες, τὴν ἐξουσία ἐπὶ τοῦ λαοῦ καὶ τὴν ἀποκλειστικότητα τοῦ Ἁγίου Ὁρους, ὅταν τὰ νικηφόρα στρατεύματά τους καταλύσουν τὴν διοίκηση τῆς Ἀνατολικῆς Ρωμαϊκῆς Αυτοκρατορίας.» Πάντοτε κατὰ τὸν Walpole ὁ Ὁρχάν δέχθηκε τὸ πεσκέσι καὶ τὴν προδοσία τῶν μοναχῶν, ποὺ παραδίδονταν σ' αὐτὸν ἑκατὸ χρόνια πρὸ τῆς ἀλώσεως τῆς Πόλεως. Ὁ σουλτάνος τοὺς ἔδωσε σχετικὸ φιρμάνι (ἔγγραφο), τὸ ὁποῖο ὑπῆρχε στὶς Καρὺς κατὰ τὴν ἐπίσκεψη τοῦ Walpole στὴν Μακεδονία κατὰ τὶς ἀρχὲς τοῦ 19ου αἰῶνος.

Στὴν Εὐρώπῃ οἱ Δυτικοὶ ἐτοιμάζονταν ν' ἀντισταθοῦν στὴν προέλαση τῶν Τούρκων στὴν Οὐγγαρία καὶ στὴν Πολωνία, ἀγνοώντας τὴν Ἀνατολικὴ Ρωμαϊκὴ Αὐτοκρατορία, ποὺ τὴν θεωροῦσαν χαμένη ὑπόθεση. Πρὸ τοῦ ὀθωμανικοῦ κινδύνου, ποὺ ἐξάπλωνόταν ἀπειλητικὰ, ὁ αὐτοκράτωρ Ἰωάννης Η΄ Παλαιολόγος (ὅπως ἔπραξε καὶ ὁ πατέρας του Μανουὴλ Παλαιολόγος) παρεχώρησε στοὺς Τούρκους πολλὲς περιοχὲς τῆς Μακεδονίας καὶ τῆς Θράκης. Ἡ κίνησις αὐτὴ τοῦ ἔδωσε τὰ χρονικὰ περιθώρια νὰ ἐπιδιώξῃ τὴν βοήθεια τῶν Δυτικῶν καὶ τοῦ πάπα.

ΦΕΡΡΑΡΑ, ΦΛΩΡΕΝΤΙΑ.- ΤΟ ΤΑΞΙΔΙ ΣΤΗΝ ΙΤΑΛΙΑ.

Ἰωάννης Παλαιολόγος συγκάλεσε Σύνοδο τῶν ἀρχιερέων τῆς Ὁρθοδοξίας, γιὰ νὰ ὀρίσουν τοὺς τοποτηρητὲς ποὺ θὰ ἀντιπροσώπευαν τὴν βυζαντινὴ ἀποστολὴ στὴν Φερράρα, ὅπου θὰ γίνονταν οἱ διαπραγματεύσεις μὲ τοὺς Εὐρωπαίους. Γρήγορα ὁ Κλήρος καὶ ὁ λαὸς χωρίσθηκαν σὲ ἐνωτικούς (αὐτοὺς ποὺ ἤθελαν τὴν Ἐνωση καὶ τὴν σωτηρίαν τῆς αὐτοκρατορίας), καὶ σὲ ἀνθενωτικούς (αὐτοὺς ποὺ προτιμοῦσαν τὴν παράδοσή της στοὺς Τούρκους). Ὡς ἀρχηγὸς καὶ «ἔξαρχος» τῆς ὀρθοδόξου ἀποστολῆς τῶν ἀνθενωτικῶν ὠρίσθηκε ὁ μητροπολίτης Ἐφέσου Μάρκος ὁ Εὐγενικός. Μαζὶ ἀκολουθοῦσε πλῆθος κληρικῶν διαφόρων βαθμῶν καὶ ὁ μετέπειτα οἰκουμενικὸς πατριάρχης τῶν ραγιαδῶν Γεώργιος Σχολάριος, ὁ μετονομασθεὶς σὲ Γεννάδιο. Στὴν ἀποστολὴ αὐτὴ ἀπ' τὴν μεριὰ τῶν ἐνωτικῶν μετείχαν σπουδαῖοι πολιτικοὶ καὶ πνευματικοὶ ἄνδρες τῆς ἐποχῆς ὅπως ὁ νεοπλατωνικὸς φιλόσοφος Πλήθων Γεμιστός, ὁ μαθητὴς του καὶ ἀρχιεπίσκοπος Νικαίας Βησσαρίων (ἕνας ἀπ' τοὺς βασικοὺς συντελεστὲς τῆς ἰταλικῆς καὶ εὐρωπαϊκῆς Ἀναγεννήσεως), ὁ ἀδελφὸς τοῦ Ἰωάννη Παλαιολόγου Δημήτριος κ.ἄ.

Στὶς 27 Νοεμβρίου τοῦ 1437 ἀναχώρησε ἡ ἀποστολὴ ἀπ' τὸ λιμάνι τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Τὶς πρῶτες στιγμὲς τοῦ ταξιδιοῦ δύο ἰσχυροὶ σεισμοὶ ἔπληξαν τὴν σεισμογενὴ περιοχὴ τοῦ Βοσπόρου. Οἱ κληρικοὶ μίλησαν γιὰ σημάδια ὀργῆς τοῦ Γιαχβέ! Στὴν Βενετία ἔφθασαν τὴν 8ῃ Φεβρουαρίου τοῦ 1438 μ.Χ. Εἴκοσι ἡμέρες ἀργότερα ἀναχώρησαν γιὰ τὴν Φερράρα. Ἡ Σύνοδος συγκεντρώθηκε τὴν 9ῃ Ἀπριλίου τοῦ 1438 μ.Χ. καὶ μετὰ ἀπὸ καθυστέρηση τεσσάρων περίπου μηνῶν ἄρχισαν οἱ ἐργασίες της. Ἐνῶ ἀρχικῶς οἱ συζητήσεις «Βυζαντινῶν» καὶ Λατίνων ἔδειχναν νὰ βαίνουν καλῶς, γρήγορα ἄρχισαν οἱ πρῶτες δογματικὲς διαμάχες. Ὡς βασικὴ διαφωνία προέβαλλε τὸ ζήτημα, ἀπὸ ποῦ ἐκπορεύεται τὸ Ἅγιο Πνεῦμα, «ἐκ τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ», ἢ «διὰ τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ» («*Filioque*»).

Ὁ Μάρκος ἔδειξε γρήγορα τὸν φανατισμὸ του στὰ τῆς Ὁρθοδοξίας συμφέροντα, φρόντισε δηλαδὴ ἐπ' οὐδενὶ νὰ ἐπέλθῃ συμφωνία ἐνώσεως τῶν δύο Ἐκκλησιῶν. Ἀποκαλοῦσε τοὺς ἐνωτικούς «*ψευδαποστόλους καὶ ἐργάτας δολίους*». Ὁ μητροπολίτης Νικαίας Βησσαρίων ἤρθε σὲ σφοδρὴ ἀντιπαράθεση μαζί του καὶ τὸν ἀπεκάλεσε μπροστὰ σὲ ὅλους προδότη τῆς πατρίδος του. Ὁ Βησσαρίων καὶ οἱ ἄλλοι ἐνωτικοὶ γνώριζαν πὼς τὸ Πατριαρχεῖο τῆς Κωνσταντινουπόλεως εἶχε ἤδη ἔρθει σὲ συμφωνία μὲ τοὺς Τούρκους γιὰ τὴν παράδοση τῆς Πόλεως ἐκ τῶν ἑσῶ.

Λόγῳ οἰκονομικῶν δυσχερειῶν καὶ ἐνὸς λοιμοῦ ποὺ ἔπεσε στὴν Φερράρα ὁ πάπας ἀναγκάστηκε νὰ μεταφέρῃ τὴν Σύνοδο στὴν Φλωρεντία. Οἱ Ἀνατολικοὶ κληρικοὶ ἔδει-

Ὁ ἅγιος Μάρκος ὁ Εὐγενικός, μητροπολίτης Ἐφέσου. Ματαίωσε, ἐφαρμόζοντας τὴν πρακτικὴ «ὁ σκοπὸς ἀγιάζει τὰ μέσα», τὴν σωτηρίαν τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἀπὸ τὴν κατάληψη. Ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος... ἐορτάζει τὴ μνήμη του στὶς 19 Ἰανουαρίου.

ξαν δυσαρέσκεια καὶ ἀπείλυσαν νὰ φύγουν. Ὅμως ὁ πάπας τοὺς ὑπεσχέθη νὰ τοὺς δώσῃ τὰ καθυστερούμενα ποὺ τοὺς εἶχε προηγουμένως τάξει, καθὼς καὶ 12.000 χρυσὰ νομίσματα καὶ δύο πλοῖα γιὰ βοήθεια τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Στὶς 26 Φεβρουαρίου τοῦ 1439 μ.Χ. ἄρχισαν ξανὰ οἱ ἐργασίες τῆς Συνόδου στὴν Φλωρεντία. Σὲ ἐπὶ συναντήσεις, ποὺ θ' ἀκολουθήσουν, οἱ ἀνθενωτικοὶ μὲ τὸν Εὐγενικό, τὸν Σταυρουπόλεως Ἡσαΐα καὶ τὸν Ἡρακλείας Ἀντώνιο θὰ φέρουν τὰ πράγματα ἐκεῖ ποὺ ἤθελαν, δηλαδὴ σὲ πλήρως ἀδιέξοδο.

Γράφει ἡ ἐγκυκλοπαίδεια «Ἡλιος» (λῆμμα «Εὐγενικός Μᾶρκος», τόμος 8ος, σελ. 400): «Ὁ φανατικός αὐτὸς κληρικός προσέφερε κατὰ τὰ δύο τελευταῖα πρὸς τῆς συνόδου διὰ τὴν ἔνωση τῶν Ἐκκλησιῶν ἔτη εἰς τὸν ἐναντίον τῆς ἐνώσεως αὐτῆς ἀγῶνα (...). Δὲν ἦτο οὔτε ἀφελὴς οὔτε ἀκατατόπιστος ὁ Εὐγενικός, διὰ νὰ μὴν ἀντιλαμβάνεται ὅτι ὁ ἔσχατος τῶν κινδύνων, ἡ τελικὴ ὑπὸ τῶν Τούρκων ὑποδούλωσις, ἀνέμενε τὴν Κωνσταντινούπολιν. Χωρὶς ὅμως καμμίαν δυνατὴν μείωσιν τῶν πεποιθήσεων τοῦ ἐκ τοῦ κινδύνου αὐτοῦ τὸ ἀπεδέχετο ὡς κάτι τὸ μοιραῖον, ὡς ἄνωθεν ἀποφασισμένον.»

Βλέποντας τὰ πάντα νὰ γκρεμίζονται ὁ Ἰωάννης Παλαιολόγος συγκάλεσε ὅλους τοὺς κληρικούς, δηλώνοντάς τους πὺς ὅποιος ἐναντιοῦτο ξανὰ στὴν Ἑνωσιὴ θὰ ἐτιμωρεῖτο παραδειγματικῶς ὡς προδότης. Ὁ Μᾶρκος Εὐγενικός μαζὶ μὲ τὸν Σχολάριο καὶ μὲ λίγους φανατικούς ἀνθενωτικούς ζηλωτὲς δήλωσαν ὅτι προτιμοῦσαν νὰ πεθάνουν παρὰ νὰ λατινίσουν. Ἡ διαφωνία τοῦ «ἐκ» καὶ τοῦ «διὰ» συνεχίσθηκε. Παρὰ τὴν προσπάθεια τῶν Λατίνων νὰ πείσουν τὸν Εὐγενικὸ ὅτι ἡ διαφορὰ τους ἦταν μηδαμινὴ καὶ ὅτι ἡ Ἑνωσιὴ ἦταν κάτι τὸ εὐκόλο γιὰ τὶς δύο κοινότητες, καμμία πρόοδος δὲν ἐπετεύχθη. Ὅμως μὲ πρωτοβουλία τοῦ Παλαιολόγου, τοῦ Βησσαρίωνος, τοῦ πατριάρχη Ἰωσήφ καὶ ἄλλων δέκα ἐνωτικῶν κληρικῶν οἱ Ἀνατολικοὶ ἀπεδέχθησαν τὴν Ἑνωσιὴ. Ὁ ἴδιος ὁ Παλαιολόγος «παρακαλοῦσε γονατιστὸς τὸν Εὐγενικὸ γιὰ τὴν σωτηρίαν τῆς Κωνσταντινουπόλεως», ἀναφέρει ὁ Κ. Παπαρρηγόπουλος. Ὅμως ἐκεῖνος παρέμενε ἀνένδοτος. Ὁ πάπας ζήτησε ἀπ' τοὺς Ἀνατολικούς νὰ μεταβάλουν κάποια ἔθιμα τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, δηλαδὴ νὰ δεχθοῦν τὰ ἄζυμα στὴν λειτουργία, τὴν δοξασία τοῦ Καθαρηρίου, τὴν ὑπεροχὴ τοῦ πάπα καὶ τὴν ἀποβολὴ ἀπ' τὴν λειτουργία τῶν ἐπικλήσεων τοῦ ἱερέως γιὰ τὴν μετουσίωση τοῦ ἄρτου καὶ τοῦ οἴνου. Ἀντ' αὐτῶν ὁ πάπας δεσμεύθηκε νὰ τοὺς δώσῃ κατὰ τὴν ἐπιστροφὴ στὴν Κωνσταντινούπολιν τὰ ἀναγκαῖα πλοῖα καὶ ἔξοδα, τριακόσιους στρατιῶτες ὡς φρουρὰ τῆς Πόλεως μὲ ἔξοδα τοῦ πάπα, δύο βαριὰ πολεμικὰ πλοῖα νὰ φυλάσσουν τὸ λιμάνι, τὸ προσκύνημα τῆς Ἱερουσαλὴμ νὰ μεταφερθῇ ἀποκλειστικῶς στὴν Πόλιν, εἴκοσι ἀκόμη πολεμικὰ πλοῖα γιὰ ἔξι μῆνες ἢ δέκα, γιὰ ἓνα ἔτος καί, τὸ σημαντικώτερο, νὰ τοὺς ἐξασφαλίσῃ στρατιωτικὴ καὶ οἰκονομικὴ βοήθεια ἀπὸ ἄλλους ἡγεμόνες τῆς Δύσεως. Αὐτὸ βεβαίως θὰ σήμαινε καὶ τὴν σωτηρίαν τῆς αὐτοκρατορίας.

Ὅμως ἀπὸ αὐτὸ τὸ σημεῖο ἀρχίζουν καὶ οἱ περιέργοι θάνατοι πολλῶν ἐνωτικῶν ποὺ βρέθηκαν στὸ μάτι τοῦ κυκλώνα τῆς Ὁρθοδόξιας. Πολλοὶ ἀπ' τοὺς βυζαντινιστὲς ἱστορικούς θὰ θεωρήσουν ὡς θεϊκὰ σημάδια τοὺς θανάτους αὐτοὺς. Στὶς 10 Ἰουνίου τοῦ 1439 μ.Χ., τὴν στιγμὴ ποὺ ὁ ἐνωτικὸς πατριάρχης Ἰωσήφ ἐτοιμάζετο νὰ ὑπογράψῃ τὴν συμφωνία, πέθανε αἰφνιδίως. Γράφει ὁ «Μέγας Συναξαριστής» τῆς

Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, τόμος Β΄, μῆνας Φεβρουάριος, σελ. 650): «Ἀφοῦ συνεφώνησαν ταῦτα, ἀπέθανεν αἰφνιδίως τὴν 10ην Ἰουνίου, καθ' ἣν στιγμὴν ἡτοιμάζετο νὰ υπογράψῃ τὸν ὅρον, ὁ Πατριάρχης. Ἐκεῖ ἔνθα ἔτρωγεν, ὡς λέγει ὁ ἱστορικὸς Συρρόπουλος, κόπρος ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ καὶ ἀπέβαλεν τὴν ψυχὴν του, πρὶν τελειώσῃ ἡ Σύνοδος.»

Ἄλλος ἓνας φιλόπατρις γίνεται «Κοπρώννμος» ἀπ' τοὺς «ἱστορικούς» τῆς Ἐκκλησίας. Ὅπως θὰ δοῦμε καὶ παρακάτω, μᾶλλον πρόκειται γιὰ δηλητηρίαση, ποὺ διέπραξαν οἱ ἀνθενωτικοί. Ἡ ἔνωση ὅμως ὑπεγράφη ἀπ' τοὺς ὑπόλοιπους ἐνωτικούς. Αὐτοὶ ποὺ δὲν τὴν ὑπέγραψαν ἦταν τέσσερις: Ὁ Εὐγενικὸς καὶ ὁ ἀδελφὸς του Ἰωάννης, ὁ Σταυρουπόλεως Ἡσαΐας καὶ ὁ Ἰβηρίας. Τὰ ὀνόματά τους βρίσκονται μέχρι σήμερα χαραγμένα σὲ μαρμαρίνη πλάκα ἔξω ἀπ' τὸν καθεδρικὸ ναὸ τῆς Φλωρεντίας, ποὺ ἔγινε ἡ ἔνωση τῶν δύο Ἐκκλησιῶν. Ὁ πάπας κατὰ τὴν ὥρα τῆς δικῆς του υπογραφῆς καὶ βλέποντας πῶς ὁ Εὐγενικὸς δὲν ὑπέγραψε ἀνέκραξε: «Λοιπὸν, ἐποιήσαμεν οὐδέν.» Ζήτησε δὲ ἀπὸ τὸν Παλαιολόγο νὰ δικάσῃ καὶ νὰ καθαιρέσῃ τὸν Εὐγενικὸ ὡς αἵρετικὸ. Ὅμως ὁ Ἰωάννης γνωρίζοντας ὅτι κάτι τέτοιο θὰ πυροδοτοῦσε τοὺς χιλιάδες ἀνθενωτικούς μοναχοὺς τῆς αὐτοκρατορίας του, ποὺ ἀπειλοῦσαν τὴν Κωνσταντινούπολιν μὲ ἐμφύλια σφαγὴ, ὄχι μόνον δὲν τὸν καθαίρεσε, ἀλλὰ καὶ τὸν μετέφερε στὴν Πόλιν στὸ δικό του πλοῖο, φρουρούμενο.

Ἡ ἐπιστροφὴ ἔγινε τὴν 1η Φεβρουαρίου τοῦ 1440. Οἱ κληρικοὶ μάζεψαν στὸ λιμάνι τὰ στίφη τῶν ἀνθενωτικῶν, ποὺ ἐπευφημοῦσαν τὴν ἐπιστροφὴ τοῦ «ἡρώα» τους καὶ «στύλον τῆς Ὁρθοδοξίας» Μάρκου Εὐγενικοῦ. Ταυτόχρονα ἀνακοινώθηκαν στὸν αὐτοκράτορα οἱ μυστήριοι θάνατοι ἀπὸ δηλητηρίαση τοῦ ἀδελφοῦ του Δημητρίου καὶ τῆς συζύγου του!

Τρεῖς μῆνες ἀργότερα οὔτε τὸ ὄνομα τοῦ πάπα ἀλλὰ οὔτε καὶ ὁ ὅρος τῆς Ἐνώσεως ἐμνημονεύοντο στὶς δοξολογίες τῶν ἐκκλησιῶν τῆς ἐπικράτειας. Ἀπεσιωπάτο ἐπίσης καὶ τὸ ὄνομα τοῦ ἴδιου τοῦ αὐτοκράτορος Ἰωάννη Παλαιολόγου κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν λειτουργιῶν. Τότε ὁ Εὐγενικὸς κατέφυγε στὴν Προῦσα, γιὰ νὰ λάβῃ νέες ἐντολές ἀπὸ τὸν σουλτάνο. Γράφει ὁ «Μέγας Συναξαριστής» (σελ. 656): «Κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς Πεντηκοστῆς ὁ Ἅγιος Μᾶρκος ἔφυγε κρυφίως εἰς Προῦσαν καὶ ἐκεῖθεν ἐπανῆλθεν εἰς Ἐφεσον, τὸν ὁποῖον μὲ ἀνέκφραστον χαρὰν ὑπεδέχθη τὸ ποίμνιόν του.» Δυναμικὰ ὁ Παλαιολόγος ἐξέλεξε νέον οἰκουμενικὸν πατριάρχη Κωνσταντινουπόλεως τὸν ἐνωτικὸ Κυζικίου Μητροφάνη. Στὴν «Ἱερὰ Σύνοδο», ποὺ ἔγινε στὰ Ἱεροσόλυμα, ἀναθεματίσθηκε καὶ ἀκυρώθηκε ἡ ἐν Φλωρεντία Σύνοδος καὶ καθαιρέθηκε ὁ ἐνωτικὸς οἰκουμενικὸς πατριάρχης Μητροφάνης, ὁ ὁποῖος πέθανε κι αὐτὸς κάτω ἀπὸ ἀδιευκρίνιστες συνθήκες.

«Ὁ λατινόφωνος Πατριάρχης Μητροφάνης, καίτοι καθηρημένος, ἐζήτησεν ἀπὸ τὸν αὐτοκράτορα ὅπως διορθώσῃ τὴν Ἐκκλησίαν, ἐννοῶν δι' αὐτοῦ τὴν ὑπεράσπιν τοῦ λατινισμοῦ. Ὁ αὐτοκράτωρ καλέσας κληρικούς τινας, ἠξίωσεν ὅπως ἐντὸς δέκα πέντε ἡμερῶν γίνῃ ἡ διόρθωσις τῆς Ἐκκλησίας. Πρὶν ὅμως παρέλθῃ ἡ προθεσμία αὕτη, ὁ Πατριάρχης ἐτελεύτησε καὶ ἀντ' αὐτοῦ ἀνῆλθεν εἰς τὸν θρόνον ὁ παγκάκιστος Πρωτοσύγκελλος Γρηγόριος. Ἀλλὰ καὶ τοῦτον νέα Σύνοδος καθή-

ρεσεν ὡς λατινόφρονα, ὅστις ἀπῆλθεν εἰς Ρώμην, ὅπου καὶ ἀπεβίωσεν», ἀναφέρει ὁ «Μέγας Συναξαριστής» (σελ. 663).

Γράφει ὁ Κ. Παπαρηγόπουλος («Ἱστορία τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους», τόμος 6ος, σελ. 300-301): «Οἱ τρεῖς πατριάρχαι Ἀλεξανδρείας, Ἀντιοχείας καὶ Ἱεροσολύμων καὶ ὁ μητροπολίτης Καισαρείας ἐξέδωκαν ἐν ἔτει 1443 ἐπιστολὴν συνοδικήν, δι' ἧς κατεδίδασαν μὲν τὴν ἐν Φλωρεντία “ληστρικὴν” σύνοδον, ἀπεφήναντο δὲ τὸν Μητροφάνην “μητρολοῖαν καὶ αἰρετικόν”, καθήρεσαν καὶ ἀφώρισαν τοὺς ὑπ' αὐτοῦ χειροτονηθέντας καὶ ἐπέτρεψαν τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ἀποφάσεων τούτων εἰς τὸν μητροπολίτην Καισαρείας. Δι' ἐτέρας δὲ ἐπιστολῆς ἠπειλήσαν ἀφορισμὸν κατ' αὐτοῦ τοῦ αὐτοκράτορος, ἐὰν ἐπιμείνῃ προστατεύων μὲν τὸν Μητροφάνην, συντασσόμενος δὲ τοῖς Λατίνοις.»

Ἡ Ἐκκλησία τῆς Ρωσίας ἀναθεμάτισε ἐπίσης τὴν Σύνοδο καὶ φυλάκισε τὸν ἐνωτικὸ μνητροπολίτη Ἰσίδωρο. Τὸ αὐτὸ ἔπραξαν καὶ οἱ ὑπόλοιποι ὁρθόδοξοι Ἐκκλησίες τῆς ἐπικράτειας, καθαιρῶντας ὅλους τοὺς ἐνωτικοὺς μητροπολίτες. Μάταια ὁ Παλαιολόγος προσπάθησε νὰ μεταπεισῇ τοὺς ἀρχιερεῖς γιὰ τὴν σωτηρίαν τῆς πόλεώς του. Ὡς ὑστατὴ προσπάθεια ὁ πάπας ἔστειλε ἀντιπροσώπους στὴν Κωνσταντινούπολη, οἱ ὁποῖοι καὶ αὐτοὶ γύρισαν πίσω στὴν Ρώμην ἄπρακτοι. Ὁ πάπας ἀπὸ τὴν μεριά του ἀναγκάσθηκε ἐπισήμως πλέον νὰ ὑπογράψῃ τὴν ἀκύρωση τῆς Ἐνώσεως. Ὅμως οἱ ραδιουργίες τῶν κληρικῶν φαίνεται πὼς δὲν εἶχαν τέλος.

Ὅπως καὶ σὲ προηγούμενες ἐποχές, ὅταν οἱ κληρικοὶ δολοφονοῦσαν τοὺς «εἰκονομάχους» μεταρρυθμιστὲς αὐτοκράτορες τοῦ Ἀνατολικοῦ Ρωμαϊκοῦ Κράτους, ἔτσι καὶ ὁ Ἰωάννης Παλαιολόγος «κατελήφθη ἀπὸ νευρικοῦ πυρετοῦ καὶ ἀπέθανεν τὴν 30ὴν Ὀκτωβρίου τοῦ ἔτους 1444», μᾶς πληροφορεῖ ὁ Συρόπουλος. Πρόκειται γιὰ ἄλλή μίαν δολοφονία τοῦ ἱερατείου; Ἴσως δὲν τὸ μάθουμε ποτέ.

Στὸν θρόνο ἀνέβηκε ὁ ἡρωικὸς ἀδελφός του Κωνσταντῖνος Παλαιολόγος, ὁ ὁποῖος μὲ τὴν βοήθεια τοῦ Πλήθωνος Γεμιστοῦ καὶ λίγων ἀκόμη λογίων προσπάθησαν μὲ τὴν σειρά τους νὰ ἐνώσουν τὶς δύο Ἐκκλησίες. Ὅμως, ὅπως θὰ φανῇ ἐκ τῶν ὑστέρων, ἡ Ὁρθοδοξία εἶχε ἤδη περὶ πολλοῦ ἐνωθῇ μὲ τὸν σουλτάνο.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Ἡ ἐντολὴ τοῦ Εὐγενικοῦ πρὸς τοὺς λοιποὺς ἱεράρχες τῆς Ὁρθοδοξίας ἦταν: ἀγῶνας μέχρι ἐσχάτων ἐναντίον τῆς Ἐνώσεως καὶ τῆς σωτηρίας τῆς Κωνσταντινουπόλεως. «Καλύτερα τούρκικο φέσι παρὰ ρωμαϊκὴ καλύπτρα», θὰ εἰπωθῇ τότε μὲ τὶς εὐλογίες τῆς ἱεραρχίας. «Τί κι ἂν ἔπρεπε ἡ Πόλις, τοῦλάχιστον ἐσώθη ἡ πίστις», θὰ δηλώσῃ λίγα ἔτη ἀργότερα ὁ οἰκουμενικὸς πατριάρχης τῶν προδομένων ραγιαδῶν Γεννάδιος Σχολάριος. Καὶ ὁ ἅγιος Μάρκος ὁ Εὐγενικός, ὁ στυλοβάτης τῆς Ὁρθοδοξίας, εἶναι ἓνα ἀπ' τὰ πολλὰ «φωτεινά» παραδείγματα ἀγίων τῆς χώρας μας. Ἐκτοτε λατρεύεται γιὰ τὴν προδοσίαν του κατὰ τῆς πατρίδος του ἀπ' τὴν σύγχρονη Ρωμιοσύνη κάθε χρόνον στὶς 19 Ἰανουαρίου μὲ λαμπρὲς τιμές.

Βασίλειος Μανρομμάτης

Η «ΑΛΛΗ» ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΠΑΡΑΔΟΞΩΝ ΤΟΥ ΖΗΝΩΝΟΣ

Προσέγγιση μέσω λογικῶν συνειρμῶν

Α. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Είναι γνωστό ὅτι ὁ ἄνθρωπος, ζῶντας στὸν αἰσθητὸ κόσμο ποὺ τὸν περιβάλλει, βρίσκεται σ' ἓνα διαρκῆ ὑποσυνείδητο συσχετισμὸ τῶν μεγεθῶν, συγκρίνοντάς τα ἀφ' ἑνὸς μὲν μὲ τὸ ἀνάστημά του, ἀφ' ἑτέρου δὲ μὲ τὰ γνωστὰ καθιερωμένα καὶ συμβατικὰ μεγέθη μέτρησης (μέτρο, κιλό, ὥρα κ.τ.λ.). Πολὺ μικρὰ ἢ πολὺ μεγάλα μεγέθη (μῆκος Planck, ἔτος φωτὸς κ.τ.λ.) γιὰ τὸν ἄνθρωπο δὲν εἶναι παρὰ ἀφηρημένες ἔννοιες, ποὺ ξεφεύγουν ἀπὸ τὴ δυνατότητα συσχετισμοῦ μὲ τὴν περὶ καθημερινότητα καὶ δὲν ἔχουν γι' αὐτὸν κανένα νόημα.

Ὡς βασικὸ τρόπο θεωρητικῆς προσπέλασης τῶν διαφόρων φαινομένων ἤδη ἀπὸ τὰ ἀρχαῖα χρόνια ὁ ἄνθρωπος χρησιμοποιεῖ κυρίως τὰ φυσικὰ πνευματικὰ του ἐργαλεῖα, ποὺ εἶναι βεβαίως ἡ λογικὴ, ἡ διαίσθηση, ἡ φαντασία, ἡ ἀνάλυση, ἡ σύνθεση καὶ ἡ μεθοδικότητα. Ὡς γνωστόν, ἡ Ἐπιστήμη, προκειμένου ν' ἀποκτήσῃ τὴν γνώση τῶν χαρακτηριστικῶν καὶ τῶν νόμων ποὺ διέπουν τὸν ἀόρατο γιὰ μᾶς μικρόκοσμο, χρησιμοποιεῖ μικροσκοπία, γιὰ νὰ μεγεθύνῃ τὴν εἰκόνα του. Ὅσο μικρότερα τὰ πρὸς ἐξέταση ἀντικείμενα (π.χ. ἀτομικὸς καὶ ὑποατομικὸς κόσμος) τόσο μεγαλύτερα μικροσκοπία ἀπαιτοῦνται (πρὸβλ. ἐπιταχυντὴ ὑποατομικῶν σωματιδίων στὴν CERN). Ἀντίστοιχα, γιὰ νὰ ἐρευνήσῃ τὰ πολὺ μεγάλα οὐράνια σώματα, χρησιμοποιεῖ τὰ ἀστερονομικὰ τηλεσκόπια, πάλι γιὰ νὰ μεγεθύνῃ τὴν εἰκόνα τους. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπο ἡ ἀνθρωπότητα κατάφερε στὶς μέρες μας ν' ἀποκτήσῃ τὴν σημαντικὴ γνωστὴ εἰκόνα τοῦ κόσμου μας.

Δηλαδή καὶ στὶς δύο περιπτώσεις μεγεθύνει τὶς εἰκόνες τῶν παρατηρούμενων ἀντικειμένων. Ἐπειδὴ ὅμως ὁ ἄνθρωπος θεωρεῖ τὸν ἑαυτὸ του ὡς τὸ μέτρο τῶν πάντων, ἔχει ἀντικειμενικὲς δυσκολίες νὰ ἀντιληφθῇ τὸ πολὺ μικρὸ τοῦ ὑποατομικοῦ κόσμου. Πιστεῖ, ὅτι τείνοντας αὐτὸ πρὸς τὸ μηδέν, σὲ κάποια στιγμή μηδενίζεται – πρᾶγμα ποὺ δὲν ἀντιστοιχεῖ στὴν πραγματικότητα!

Χρησιμοποιούμε την έννοια του άπειρου λίγο-πολύ σαν να είναι ένα φυσικό μέγεθος. Μιάς και δεν μπορούμε να συλλάβουμε ακριβώς το πολύ μικρό ή το πολύ μεγάλο, μάς άρχουν κατά τους υπολογισμούς μας τα προσεγγιστικά αποτελέσματα ικανοποιητικής ακριβείας όπως π.χ. μέσα από τον Άπειροστικό Λογισμό και την «Άρχή της Άπροσδιοριστίας» του Werner Heisenberg. Μιάς και τα ως άνω εργαλεία λύνουν τα προβλήματά μας, εγκαταλείπουμε την προσπάθεια να αντιληφθούμε πλήρως την ουσία του άπειρου. Ή παράλειψη αυτής της κατανόησης οδηγεί σε παράδοξα, όπως αυτά του Ζήνωνος.

Από την άλλη πλευρά προσπαθούμε να κατανοήσουμε το άπειρο στατικά σαν αριθμό. Όμως σ' αυτά τα παράδοξα το φλέγον θέμα είναι η κίνηση και μάλιστα σε συνθήκες άπειρου(!), έστω και αν ο Ζήνων την αρνείται γενικά, διότι δεν αντιλαμβάνεται το κομβικό σημείο του προβλήματος, το οποίο συνίσταται πολύ απλά στην ξεχωριστή παρατήρηση των δύο πραγματικοτήτων και προπάντων στη συνέπεια της διχοτόμησης τόσο των διαστάσεων, όσο και της ταχύτητας των κινούμενων αντικειμένων. Όταν όμως τα διή κανείς έτσι, τότε λειτουργούν όλα άψογα χωρίς ίχνος παραδοξότητας. Έδώ αξίζει να σημειωθεί, ότι δεν έχει καμμία σημασία η άρχική ταχύτητα. Αυτή θα μπορούσε να είναι ακόμη και η ταχύτητα του φωτός. Το αντικείμενο θα κινηθεί πραγματικά με την ταχύτητα του φωτός (έννοείται συνεχώς διχοτομικά ελαττούμενη) χωρίς να υπάρξει άνωμαλία.

Προκειμένου όμως να λύσουμε τα συγκεκριμένα «παράδοξα» πρέπει να αποδεχτούμε δύο διαφορετικές πραγματικότητες:

- ❶ Το ανθρώπινο επίπεδο του αισθητού κόσμου που μάς περιβάλλει, που δεν είναι άλλο από το επίπεδο του αίτιου και του αποτελέσματος.
- ❷ Το υπερβατικό επίπεδο, δηλαδή το επίπεδο του άπειρου.

B. ΕΝΑΣ «ΑΛΛΟΣ» ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗΣ

Εγκαταλείπουμε για την παρούσα εργασία την προσέλαση του παρατηρούμενου κόσμου μέσα από τη μεγέθυνσή του. Αντί γι' αυτό, κατά κάποιο τρόπο στρεβλώνοντας τον χωρόχρονο, σμικρύνουμε νοερά τον παρατηρητή, δηλαδή τους εαυτούς μας. Αυτό θα απελευθερώσει την φαντασία μας και στη συνέχεια θα μάς βοηθήσει να δούμε κάποια δύσκολα θέματα από άλλη όπτική γωνία. Στην προσπάθειά μου να κάνω τα παραπάνω κατανοητά θ' αναφέρω κάποια παραδείγματα σε ελεύθερη μορφή, ενδιαφερόμενος αποκλειστικά για την ουσία του τρόπου παρατήρησης, χρησιμοποιώντας όμως χάριν ευκολίας προσεγγιστικά την ήδη αποκτηθείσα από την Έπιστήμη γνώση των χαρακτηριστικών και των ιδιοτήτων της ύλης:

❶ **Προσέγγιση του πολύ μικρού:** Σμικρύνουμε τον εαυτό μας τόσο, ώστε το άτομο να βρίσκεται μπροστά μας σε μέγεθος (ας πούμε) «μπάλλας». Κοιτάζουμε γύρω μας και βλέπουμε πολλές τέτοιες «μπάλλες» σε διάφορες μορφές και διατάξεις. Ο άρχικος γνωστός μας κόσμος δεν υπάρχει πλέον για μάς σ' αυτό το επίπεδο που βρισκόμαστε, όσο κι' αν τον αναζητούμε γύρω μας και πάνω από έμάς. Σμικρύνουμε τον εαυτό μας ακόμη περισσότερο, ώστε να διεισδύσουμε στο ηλεκτρόνιο. Εκεί σμικρύνουμε ακόμα μια φορά τον εαυτό μας μερικά δισεκατομμύρια φορές, και στη συνέχεια σκαρώνουμε στα γρήγορα ένα νέο σύμπαν.

② Προσέγγιση τοῦ πολὺ μεγάλου: Μεγεθύνουμε τὸν ἑαυτὸ μας σὲ τέτοιο μέγεθος, ὥστε ὁ ἥλιος νὰ εἶναι καὶ πάλι στὸ μέγεθος μιᾶς «μπάλλας» γιὰ μᾶς. Εἶναι λογικό, ὅτι ἔχουμε μίαν ἄλλη αἴσθηση τοῦ χώρου ἀπ’ αὐτὴν ποὺ εἶχαμε ἕως σήμερα. Ἐὰν κοιτάξουμε πίσω μας, μᾶλλον δὲν θὰ μπορέσουμε νὰ «δοῦμε» τὴ γῆ, ἀφοῦ γιὰ τὸ «νέο μέγεθός» μας αὐτὴ θὰ εἶναι ἐλάχιστη. Προχωροῦμε σὲ μία μεγέθυνση ἀκόμη, ἔτσι ὥστε αὐτὴ τὴ φορὰ νὰ ἔχουμε μπροστά μας ἕναν ὁλόκληρο γαλαξία στὸ μέγεθος (ἂς ποῦμε) ἐνὸς παιχνιδιοῦ κι’ ἀφοῦ τὸν περιεργαστοῦμε ἀρκετά, «μεγαλώνουμε» γιὰ μία τελευταία φορὰ σὲ μέγεθος σύμπαντος ἴσοι πρὸς ἴσο. Ἀφοῦ ἀπολαύσουμε κατὰ βούλησιν τὴ θέα, ἐπιστρέφουμε ἀκαριαῖα στὴν πεζὴ μας πραγματικότητα.

Ἐὰν οἱ παραπάνω σμικρύνσεις φαντάζουν ἀπλὲς ὑπερβολές, θὰ καταλάβουμε ἀμέσως μετὰ τὴ λύση τῶν παραδόξων, ὅτι πρέπει νὰ ἀναθεωρήσουμε κάποια πράγματα.

Γ. ΤΟ ΠΑΡΑΔΟΞΟ ΒΕΛΟΣ ΤΟΥ ΖΗΝΩΝΟΣ

Λύση τοῦ «παραδόξου βέλους τοῦ Ζήνωνος ποὺ δὲν κινεῖται». (Μέσα ἀπὸ τὴ λογικὴ τῶν προηγούμενων συλλογισμῶν.) **(Βλέπε σχέδια.)**

Ὁ Ζήνων (κατὰ τὸν Ἀριστοτέλη) συλλογίστηκε ὡς ἑξῆς: «Βέλος ἐκτοξευμένο δὲν κινεῖται. Διότι πᾶν χρονικὸ διάστημα ἀποτελεῖται ἀπὸ χρονικὲς στιγμὲς ἀπειροελαχίστως μικρὲς μὴ τεμνόμενες περαιτέρω, ἀδιαίρετες. Σὲ κάποια χρονικὴ στιγμή τὸ βέλος θὰ βρίσκεται σὲ κάποια θέση. Εὐρισκόμενο ὅμως σὲ κάποια θέση (κατέχον κάποια θέση), δὲν κινεῖται. Ἐὰν δὲν κινῆται, τότε δὲν θὰ κατέχη κάποια θέση.» (Γιὰ τὴν εὐκολώτερη κατανόηση τοῦ παραδόξου θὰ χρησιμοποιήσω τὴ γνωστότερη ἐκδοχὴ του, ὅπου: «Βέλος ἐκτοξεύεται πρὸς ἀκίνητο στόχο. Ὅταν διανύση τὸ μισὸ τῆς ἀπόστασης ἀπὸ τὸ στόχο, θὰ πρέπει στὴ συνέχεια νὰ διανύση τὸ μισὸ τῆς ἀπόστασης ποὺ ἀπομένει, μετὰ τὸ μισὸ τοῦ ὑπολοίπου ποὺ ἀπομένει κ.ο.κ. ἐπ’ ἀπειρον.») Ἀμέσως μετὰ τὴν λύση τοῦ παραδόξου, θ’ ἀπαντήσω στὶς ὡς ἄνω θέσεις τοῦ Ζήνωνος.

Ὁ Ζήνων καὶ ὅλοι ὅσοι μέχρι στιγμῆς ἀσχολήθηκαν μ’ αὐτὸ τὸ παράδοξο φαινόμενο, ἔκαναν τὸ λάθος νὰ ἀναμειγνύουν τὶς δύο πραγματικότητες, οἱ ὁποῖες φαίνεται μὲν νὰ συνυπάρχουν, ὑπόκεινται ὅμως κάθε μιὰ στοὺς δικούς της νόμους: Ἡ «ἀνθρώπινη» διέπεται ἀπὸ μία αὐστηρὴ αἰτιοκρατία καὶ ἐκπροσωπεῖ τὸ πεπερασμένο. Ἡ ὑπερβατικὴ ἐκπροσωπεῖ τὸ ἀπειρο, στὴν ὁποία ἰσχύουν ἄλλες συνθήκες ἀσύλληπτες γιὰ τὸ ἐπίπεδό μας. Γιὰ τὴν ὥρα φαίνεται, ὅτι αὐτὴ ἡ «ὑπερβατικὴ πραγματικότητα» εἶναι μέχρι τώρα προσβάσιμη μόνο μέσα ἀπὸ τὴν ἀφηρημένη σκέψη, ἐκτὸς ἀπὸ τὴν Θεωρίαν τῶν Κβάντα, ποὺ φαίνεται νὰ τὴν ἔχη «ἐκπορθήσει» ἤδη σὲ κάποιο βαθμό.

Ἴδου λοιπὸν ὁ κατ’ ἐμὲ σωστὸς τρόπος προσπέλασης τῶν παραδόξων τοῦ Ζήνωνος:

Στόχευση πρὸς τὸν ἀνθρώπινο δίσκο – Ἀνθρώπινη Διάσταση:

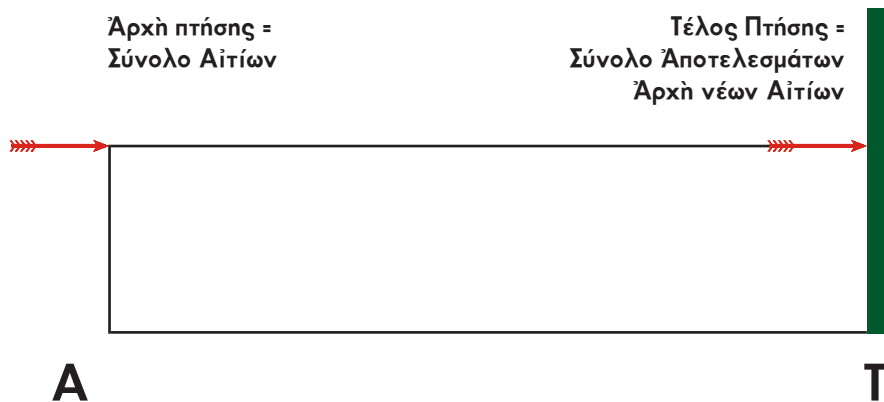
Τοξοβόλος ὕψους (π.χ.) δύο μέτρων ρίχνει βέλος μήκους (π.χ.) ἐνὸς μέτρου καὶ διαμέτρου (π.χ.) ἐνὸς ἑκατοστοῦ σὲ στόχο σὲ ἀπόσταση (π.χ.) 100 μέτρων, μὲ ταχύτητα (π.χ.) 100 μέτρων τὸ δευτερόλεπτο.

Σ’ αὐτὸ τὸ ἐπίπεδο τῆς Αἰτιοκρατίας βρισκόμαστε στὴν ἀφετηρία τοῦ βέλους ἔχοντας μὲν πίσω μας μίαν χαοτικὴ ἀκολουθία πάρα πολλῶν ἀλλὰ ἐν τούτοις πεπερασμένων αἰτίων (ἐὰν δεχτοῦμε ὅτι ἔχουμε νὰ κάνουμε μὲ ἕνα πεπερασμένο σύμπαν). Ὅμως σὲ

ΤΟ ΠΑΡΑΔΟΞΟ ΒΕΛΟΣ ΤΟΥ ΖΗΝΩΝΟΣ

1.1

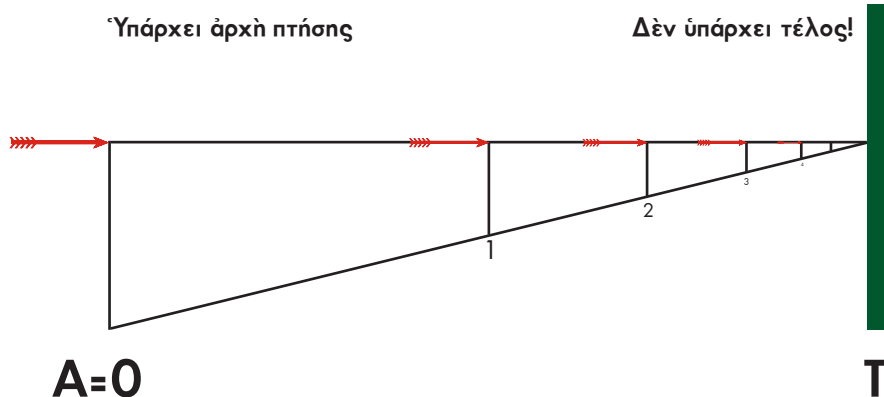
Πεπερασμένο επίπεδο

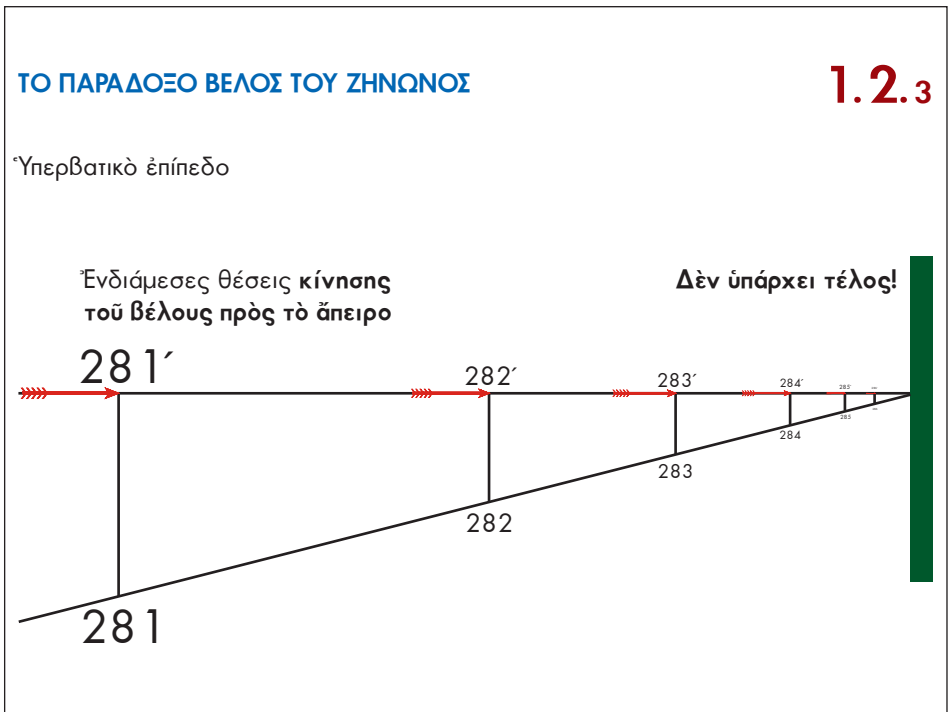
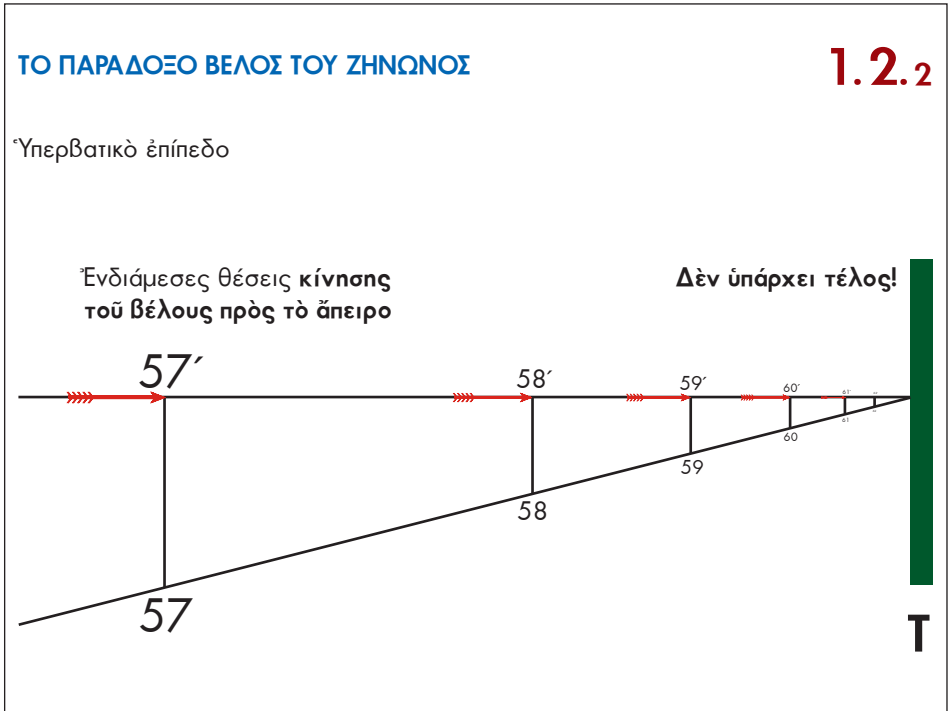

ΤΟ ΠΑΡΑΔΟΞΟ ΒΕΛΟΣ ΤΟΥ ΖΗΝΩΝΟΣ

1.2.1

Ὑπερβατικὸ ἐπίπεδο

2. Ὁ συλλογισμὸς ὅμως τοῦ Ζήνωνος ὅτι τὸ βέλος δὲν κινεῖται, ἀναφέρεται οὐσιαστικὰ στὸ «ὑπερβατικὸ ἐπίπεδο», διότι σ' αὐτὸ γίνεται ἡ νοερὴ θεώρηση τῶν ἀπειρων ἐλάχιστων διαστημάτων, ποὺ αὐτὸ πρέπει νὰ διανύσῃ, στὸ ὁποῖο ὅμως ἡ συνεχὴς ἀνάλογη ἐλάττωσις μεγέθους καὶ ταχύτητος τοῦ βέλους εἶναι ἀπολύτως καθοριστική, διότι διαφορετικὰ ἐξελίσσεται πάλι ἡ αἰτιοκρατικὴ φάσις. Αὐτὸ πρέπει νὰ ἐμπεδωθῇ, διότι ἀλλιῶς δὲν γίνεται κατανοητὴ ἡ ἐξέλιξις τοῦ πειράματος. Ἄλλωστε εἶναι ἀπορίας ἄξιον, γιατί ὁ Ζήνων ἐφήρμοξε τὴν διχοτόμηση μόνον στὰ μισὰ τῶν ὑπολοίπων μισῶν διαστημάτων καὶ ὄχι καὶ στὸ μέγεθος καὶ τὴν ταχύτητα τοῦ βέλους. Ἐκτὸς αὐτοῦ εἶναι ἡλίον φαεινότερο, ὅτι ἡ προσέγγισις τοῦ ἀπείρου δὲν εἶναι δυνατὴ μὲ ὅρους ἀνθρώπινης πραγματικότητος! Καὶ εἶναι οὕτως ἢ ἄλλως λανθασμένο νὰ «παρατηροῦμε» ἓνα φαινόμενο τοῦ «ὑπερβατικοῦ» ἐπιπέδου, «στεκόμενοι στὸ πεπερασμένο» ἐπίπεδο, διότι ἀπλουστάτα αὐτὸ τὸ φαινόμενο δὲν θὰ μπορούσαμε νὰ τὸ δοῦμε, ἀφοῦ δὲν μπορεῖ νὰ συμβῇ στὸν κόσμον μας. Ἀλλὰ καὶ διότι, ἀκόμη κι' ἂν τὸ κάνουμε νοερά, τὸ βέλος σύντομα θὰ ἔχει μικρύνει τόσο, ὥστε νὰ γίνῃ ἀόρατο γιὰ τὰ μάτια μας. Συγκεκριμένα μέσα ἀπὸ τὴν διχοτομικὴ διαίρεση τῶν ἐκάστοτε ὑπολοίπων κατὰ τὴ δέκατη φάσις τῆς κίνησός του, θὰ ἔχῃ μῆκος περίπου 1 χιλιοστό, ἐνῶ θὰ ἀπέχῃ ἀπὸ τὸ στόχον περίπου 10 ἑκατοστά, ἡ δὲ ταχύτητά του θὰ εἶναι περίπου 1 χιλιοστό/''.
 3. Μόνον σὲ μίαν περίπτωσιν τὸ βέλος δὲν θὰ κινῆται γιὰ μᾶς κι' αὐτὸ θὰ συμβαίνει, ἐφ' ὅσον κατὰ τὴν στρέβλωσιν τοῦ χωροχρόνου κινούμεσθε μαζί του παρατηρῶντας τὴν πορεία του μέσα ἀπὸ τὸ ὑπερβατικὸ ἐπίπεδο, σμικρύνοντας συνεχῶς κατὰ τὴν ἴδια ἀναλογία τόσο τοὺς ἑαυτοὺς μας ὅσο καὶ τὴν ταχύτητά μας μαζί μὲ τὸ βέλος, ὅποτε τὸ μέγεθός του θὰ μᾶς φαίνεται κατὰ τὴν πορεία πρὸς τὴν αἰωνιότητα γιὰ πάντα ἀναλλοίωτο. Ἐὰν ὅμως βαρεθοῦμε νὰ «πετᾶμε» δίπλα του καὶ σὲ κάποια στιγμὴ σταματήσουμε, π.χ. γιὰ νὰ «ἐγκατασταθοῦμε» σὲ κάποιο σημεῖο, τότε θὰ καταλάβουμε, ὅτι τὸ βέλος κινοῦνταν συνεχῶς, ἀφοῦ σὲ λίγο θὰ ἔχῃ χαθῇ πλέον ἀπὸ τὰ μάτια μας. Σ' αὐτὸ τὸ ἐπίπεδο σμίκρυνσης τόσο τὸ μέγεθός μας ὅσο καὶ ὅλες οἱ ἄλλες χαρακτηριστικὲς ιδιότητές μας θὰ μᾶς ἔδιναν τὴν καθοριστικὴ αἴσθησις τῆς κλίμακας τοῦ νέου μας κόσμου. Ἔτσι θὰ ὑποπίπτουμε καὶ πάλι στὴν ἀπατηλὴ ἐντύπωση, ὅτι ἐμεῖς εἴμαστε τὸ μέτρο τοῦ παντός!
- 2** Ἡ θέσις τοῦ Ζήνωνος, ὅτι ὁ χρόνος δὲν μπορεῖ «νὰ τμηθῇ σὲ ἀπειροελαχίστως μικρὲς χρονικὲς στιγμὲς μὴ τεμνόμενες περαιτέρω, ἀδιαίρετες», εἶναι καὶ πάλι λανθασμένη, διότι:
1. Κάτω ἀπὸ τὴν νέα θεώρηση τῶν πραγμάτων γίνεται κατανοητό, ὅτι ὡς καὶ χρόνος γενικὰ χάνουν τὸ νόημά τους, ἀφοῦ σχετίζονται ἀπολύτως μὲ τὴν σμίκρυνσιν ἢ μεγέθυνσιν τῶν ἀντικειμένων καὶ τῶν μεγεθῶν τους. Ὅλα τὰ φυσικὰ μεγέθη ἀναπροσαρμόζονται ἀναλογικὰ διαρκῶς. Ἔτσι ἡ προσπάθεια νὰ συσχετίσουμε γεγονότα τοῦ δικοῦ μας (ἀνθρώπινου) ἐπιπέδου μὲ γεγονότα τοῦ ὑπερβατικοῦ ἐπιπέδου θὰ μᾶς ὡδηγοῦσε σὲ ἀδιέξοδα καὶ παρὰδοξα, ὅπως ἤδη παρατηροῦμε καὶ στὴν Κβαντομηχανικὴ. Ἄλλωστε εἶναι τελείως ἀδύνατον νὰ προσδιορίσουμε κάποιο «ἀπόλυτον» σημεῖον ἀρχικῶν ὑπερκόσμιων συντεταγμένων, στὸ ὁποῖο νὰ ἀναφέρονται ὅλα τὰ πιθανὰ γεγονότα ἢ σύμπαντα. Τὰ πάντα θὰ εἶναι σχετικὰ καὶ ἀναλογικὰ μετὰ ἀπὸ

μία αὐθαίρετη ἐπιλογή ἐνὸς τέτοιου τυχαίου σημείου ἀρχικῶν συντεταγμένων, σὺν ὁποῖς (στὴν ἐκάστοτε περίπτωσι) θὰ γίνωνται οἱ ἀναφορὲς στὰ «ἀπατηλά» μεγέθη τοῦ χωροχρόνου, τῆς κίνησις κ.τ.λ.

2. Ἡ φράσις «μὴ τεμνόμενες περαιτέρω, ἀδιαίρετες» θὰ ἀναιροῦσε τὴν ἔννοια τοῦ ἀπειρου. Ὅταν λέμε ἄπειρον, πρέπει καὶ νὰ τὸ ἐννοοῦμε!

③ Ἡ ἄποψις τοῦ Ζήνωνος ὅτι τὸ βέλος σὲ κάποια χρονικὴ στιγμή θὰ βρίσκεται σὲ κάποια θέσις δὲν εἶναι σωστή, διότι αὐτὸ κινούμενο στὸ «ὑπερβατικό» ἐπίπεδο δὲν καταλαμβάνει κάποια θέσις, διότι θέσις σημαίνει χώρος· καὶ χώρος στὸ ἄπειρο δὲν ἔχει νόημα, ἐκτὸς ἐὰν ὑπάρξῃ ἐγκατάλειψις τῆς κίνησις καὶ παγίωσις μιᾶς νέας αἰτιοκρατικῆς πραγματικότητος.

④ Ἀφοῦ λοιπὸν τὸ βέλος δὲν καταλαμβάνει κάποια θέσις, εἶναι αὐτονόητο, ὅτι θὰ κινῆται γιὰ πάντα.

⑤ Ἡ πραγματικότητά μας δὲν μπορεῖ παρὰ νὰ εἶναι ἐντελῶς σχετικὴ, ἀφοῦ φαίνεται νὰ εἶναι στὴν κυριολεξία συνυφασμένη μὲ τὸ ἄπειρο. Δὲν χρειάζεται νὰ πᾶμε μακριά, γιὰ νὰ τὸ βροῦμε. Ἀλλωστε ἡ Κβαντομηχανικὴ βοᾷ μέσα ἀπὸ τὰ εὐρήματά της, ἀλλὰ ἡ Ἐπιστὴμὴ ἀρνεῖται νὰ ἀποδεχθῇ αὐτὸ πὺν συμβαίνει. Ἔτσι συνεχίζει νὰ προσπαθῇ μὲ τὰ πανάκριβα καὶ περίτεχνα μικροσκοπία της, νὰ βρῇ τὰ ἀκόμη μικρότερα δομικὰ στοιχεῖα τῆς ὕλης. Ὅμως δὲν ὑπάρχει κανένα ὄριο στὸ πολὺ μικρὸ καὶ στὸ πολὺ μεγάλο! Καὶ σὲ τελευταία ἀνάλυσις ἤδη ἀπὸ τὴν Κβαντομηχανικὴ καταλαβαίνουμε, ὅτι καὶ αὐτὸ τὸ φαινόμενο δὲν μπορεῖ νὰ εἶναι αὐτὸ πὺν μᾶς ὑποβάλλουν οἱ αἰσθήσεις μας. Ἡ ῥήσις τοῦ Νανόπουλου πὺς «εἴμαστε μία ἀνακατανομὴ τοῦ τίποτα», νομίζω ὅτι τὰ λέει ὅλα.

⑥ Ἡ προσωπικὴ μου γνώμη εἶναι, ὅτι γενικὰ χώρος καὶ χρόνος πρέπει νὰ ἰδωθοῦν κάτω ἀπὸ τὸ νέο πρίσμα. Διότι γιὰ ποιοῦ χώρο καὶ γιὰ ποιοῦ χρόνο νὰ μιλήσουμε; Ἀνάλογα μὲ τὸν βαθμὸ τῆς σμίκρυνσις ἢ τῆς μεγέθυνσις θὰ ἔπρεπε καὶ αὐτοὶ νὰ ἀναπροσαρμύζωνται συνεχῶς, ἂν καὶ φαίνεται σὰν νὰ εἶναι συνυφασμένοι μὲ τὸν δικὸν μας χωροχρόνο. Διαβάζεται σὰν κάτι ἐξωφρενικόν, ὅμως φαίνεται πὺς αὐτὰ τὰ δύο χαρακτηριστικὰ δὲν ὑπάρχουν σὰν πραγματικὲς φυσικὲς ὀντότητες, ἀλλὰ πρόκειται γιὰ τὸν ὑποκειμενικὸν τρόπο πὺν ἀντιλαμβάνεται ὁ ἐγκέφαλός μας τὴν ἀλληλουχία γεγονότων.

Σὲ ὅτι ἀφορᾷ στὴν ἐρμηνεία τῆς κίνησις τῶν δεικτῶν ἀπὸ μηχανὲς (ρολόγια) ὡς ρέοντα χρόνο, δὲν εἶναι παρὰ ἓνα ἀπὸ τὰ πολλὰ κατασκευάσματα τοῦ ἀνθρώπινου ἐγκεφάλου, προσαρμοσμένο στὴν περιοδικὴ ἐπανάληψις φαινομένων ὅπως ἡ περιστροφὴ τῆς γῆς περὶ τὸν ἥλιο, ἢ ἡ ἐναλλαγὴ τῆς μέρας καὶ τῆς νύχτας καὶ εἶναι ἀπλῶς ἀπαραίτητα γιὰ τὴν ὀργάνωσις τῶν ἀνθρώπινων ἀναγκῶν. Δὲν εἶναι τυχαῖο ἄλλωστε, ὅτι ἡ Ἐπιστὴμὴ παρ' ὅλες τὶς ἀγωνιώδεις προσπάθειές της νὰ κατανοήσῃ τὴν ὕψι τους, δὲν ἔχει καταφέρει τίποτα.

⑦ Φανταζόμαστε μὲν, ὅτι μπορεῖ νὰ ὑπάρχουν ἄπειρα σύμπαντα, πιθανώτατα μάλιστα μὲ εὐφυεῖς ὀργανισμοὺς, ἀλλὰ φαίνεται νὰ κυριαρχῇ στὴν σκέψις μας τὸ ἀξίωμα, ὅτι τὰ πάντα ὑπόκεινται στὴν ἀνθρώπινη κλίμακα, παραδείγματός χάριν ὅταν μιλάμε γιὰ ταξίδια στὸ χρόνο. Ἀλλὰ γιατί νὰ εἶναι ἔτσι; Εἶναι σωστὸ νὰ θεωροῦμε, ὅτι ὁ ἀνθρώπος εἶναι τὸ μέτρο τοῦ παντός γιὰ ὅλους τοὺς κόσμους, τὴ στιγμή πὺν θὰ μπορούσαν νὰ ὑπάρχουν ἄπειρα σύμπαντα ἀλλὰ καὶ ἀπείρως μικρὰ καὶ ἀόρατα γιὰ τὰ μάτια μας

κυριολεκτικά δίπλα μας; Γιατί να μην υποθέσουμε ότι έχουμε να κάνουμε με ένα φράκταλ κοσμικών διαστάσεων;

8 Πόσο μεγάλο είναι αλήθεια το σύμπαν μας; Ένδεχομένως τόσο, ώστε να χωράει στη διαμαντόπετρα του δαχτυλιδιού στο δάχτυλο μίας ωραίας κυρίας ενός άλλου σύμπαντος; Μία τέτοια λογική θα μπορούσε πάλι να μās επιτρέψει να σκεφτούμε, ότι πιθανότητα δεν υπάρχει πραγματικά ύλη, αλλά ότι γενικά πρόκειται για άυλα, δηλαδή ψηφιακά, σύμπαντα, αλλά αφάνταστα πέρα από τις δικές μας τεχνολογικές δυνατότητες. Σ' αυτό τον τομέα φαίνεται, ότι εμείς δεν είμαστε παρὰ ταλαντούχοι μαθητευόμενοι μάγοι.

9 Όπως και να έχει το πράγμα, μέσα στο σύμπαν μας και στο βαθμό που αυτό μās γίνεται αντιληπτό σύμφωνα με την σημερινή στάθμη της Έπιστήμης, ο άνθρωπος είναι το όν, το οποίο διαθέτει τον εφύφη έγκέφαλο, ώστε μέχρις ενός βαθμού να είναι σε θέση να αντιληφθί το μέγεθος και την πολυπλοκότητα του κοσμικού γίνεσθαι. Έτσι μπορούμε για την ώρα να αποδεχτούμε τον γνωστό ισχυρισμό, ότι ζούμε σε ένα ανθρωπικό σύμπαν.

10 Κατά την γνώμη μου θα έπρεπε να ιδωθούν και τὰ παράδοξα της Θεωρίας των Κβάντα μέσα από τη νέα θεώρηση του άπειρου. Διότι και σ' αυτήν ή Έπιστήμη προσπαθεί να κατανοήσει το άπειρο, μένοντας δέσμια της αιτιοκρατικής πραγματικότητας.

11 Η Θεωρία του Χάους μέσα από αυτόν τον τρόπο θεώρησης των φράκταλς αποκτᾶ έτσι την σωστή της διάσταση, αφού μέχρι τώρα δεν μπορούσε να κατανοήσει πλήρως το φαινόμενο της αυτοομοιότητας υπό αλλαγή κλίμακας. Στὰ φράκταλς μιλάει για τάση του πολύ μικρού προς το μηδέν, πράγμα που δεν εύσταθεί.

12 Μέσα από τη λογική που προκύπτει απ' όλα αυτά, πώς είναι δυνατόν να χωρέσει μέσα σ' ένα άπειροελάχιστο «σημείο» ένα όλόκληρο σύμπαν; Από όλους τους παραπάνω συλλογισμούς βγαίνει άβιαστα το συμπέρασμα, ότι στο ίδιο «σημείο» θα μπορούσαν να χωρέσουν άπειρα σύμπαντα σαν το δικό μας, αφού δεν υπάρχει απόλυτο μέγεθος αλλά μόνο σχετικό και κανένα όριο.

13 Ο άνθρωπος μπορεί να παίξει ζάρια. Ο «Θεός» δεν χρειάζεται να το κάνει. Έτσι τάσσομαι άνεπιφύλακτα και ἐγὼ ὑπὲρ ενός απόλυτα αιτιοκρατικού σύμπαντος. Τί σημασία έχει, ότι δεν είμαστε (και πιθανόν ποτέ δεν θα είμαστε) σε θέση να υπολογίσουμε τὰ πάντα με απόλυτη ακρίβεια; Είναι έντελῶς λανθασμένο να βγάξουμε το συμπέρασμα, ότι και ή φύση έχει την ίδια ανικανότητα μ' ἐμᾶς.

14 Νομίζω ἐν κατακλείδι ότι γίνεται φανερό, ότι ο Ζήνων δεν ήταν μόνο (κατὰ τὸν Ἀριστοτέλη) ο εύρετής της «Διαλεκτικής», αλλά και ή αφορμή που ώδήγησε στην εύρεση του «Άπειροστικού Λογισμού», καθὼς και ο πρωτοπόρος της «Σχετικότητας» και του «Χάους» μέσα από την αυτοομοιότητα υπό αλλαγή κλίμακας τῶν φράκταλς. Καί σίγουρα ὄχι μόνο δεν ήταν ἀπλῶς ένας παραλογιζόμενος παραδοξολόγος, αλλά ήταν ένας πολύ μεγάλος διανοητής.

Βασίλης Σταμούλης

Αρχιτέκτων

[Σε ἐπόμενο τεύχος: Τὰ υπόλοιπα «παράδοξα»: α) «Περιπατητής», β) «Αχιλλεύς-χελώνη».]

ΕΛΛΗΝΟΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΣΑΛΑΤΑ:

«Λίγη Σεμέλη + λίγο Ἴστρο τοῦ Δαυίδ»

Παρά την υποτιθέμενη αντιπαλότητα μεταξύ Χριστιανισμού κι Ἰουδαϊσμοῦ στην πράξη δὲν φαίνεται νὰ ἰσχύη κάτι τέτοιο. Τὸ Ἴστρο τοῦ Ἰσραὴλ (ἐξάκτινο) συννυπάρχει ἄρμονικὰ μὲ τὸ χριστιανικὸ σταυρὸ στὴν βρύση μὲ τὸ ἅγιασμα στὴ Μονὴ τῆς Παναγίας Σουμελᾶ.

Ἀφοῦ ὁ Χριστιανισμὸς εἶχε καταφέρει νὰ σταθεροποιηθῇ ἄρκετά, ἰδρύθηκε στὸ ὄρος Μελᾶ τῆς Τραπεζούντας ἓνα μοναστήρι, ποὺ πῆρε τὸ ἀνάλογο ὄνομα: Παναγία Σουμελᾶ (Εἰς τοῦ Μελᾶ – Στοῦ Μελᾶ – Σουμελᾶ). Μετὰ τὴ Μικρασιατικὴ Καταστροφὴ καὶ τὸν ξεριζωμὸ Πόντιοι τῆς Θεσσαλονίκης ἀνήγειραν τὴ νέα μονὴ τῆς Παναγίας Σουμελᾶ στὸ Βέρμιο, κοντὰ στὸ χωριὸ Καστανιά.

Ἀριστερὰ ἡ βρύση μὲ τὸ ἅγιασμα στὴν Παναγία Σουμελᾶ καὶ δεξιὰ σὲ μεγέθυνση τὸ ἄστρο τοῦ Ἰσραὴλ δίπλα στὸ χριστιανικὸ σταυρό.

[Τὸ διασκεδαστικό: Οἱ γνωστοὶ ὀρθόδοξοι ἐλλαδέμποροι, ποὺ «κατέλαβαν» (χάρη στὴ γενναιοδωρία τῶν θεοκρατῶν) τοὺς περισσότερους τῶν τηλεοπτικῶν διαύλων, προκειμένου νὰ παρουσιάσουν τὸ Χριστιανισμὸ σὰν φυσικὴ συνέχεια τοῦ Ἑλληνισμοῦ, προπαγανδίζουν ὅτι τὸ ὄνομα Σουμελᾶ προέρχεται ἀπὸ τὴ Σεμέλη, τὴ μητέρα τοῦ Διονύσου.]

ΚΑΙ ΛΙΓΗ ΙΕΡΗ ΚΕΡΔΟΣΚΟΠΙΑ:

Κέρδη Λαχείου Μονῆς Σουμεῖᾶ: 597.326 εὐρώ!

πτόητο ἀπὸ τὸ θόρυβο, ποὺ ἔχει ξεσπάσει λόγω τῶν ἐκκλησιαστικῶν οἰκονομικῶν ἀτασθαλιῶν, τὸ «Ίδρυμα Παναγία Σουμεῖᾶ» τῆς ὁμώνυμης μονῆς μὲ ἐπιστολή του πρὸς τὰ σχολεῖα τῆς Μακεδονίας καλεῖ τοὺς διευθυντές, «ἀπὸ τὸ περίσσευμα τῆς ἀγάπης καὶ τῆς καλῆς διάθεσης» νὰ πωλήσουν σὲ μαθητές, συνεργάτες καὶ συναδέλφους 100 λαχνοὺς ἀξίας 1 εὐρὼ ἕκαστον.

Οἱ κερδοσκοπικὲς δραστηριότητες, τίς ὁποῖες ἔχει ἀναπτύξει ἡ «Παναγία Σουμεῖᾶ» τὰ τελευταῖα 12 χρόνια, ἔχουν ἀποφέρει –ὅπως μὲ ἀκρίβεια ἀναφέρεται στὴν ἐπιστολή τους– κέρδη 597.326 εὐρώ.

Κίμων Ἐλευθερίου

ΛΑΧΕΙΟΦΟΡΟΣ ΑΓΟΡΑ ΠΑΝΑΓΙΑ ΣΟΥΜΕΛΑ ΤΙΜΗ ΛΑΧΕΙΟΥ 1 EURO ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΑ ΠΟΥ ΘΑ ΚΛΗΡΩΘΟΥΝ

**Αυτοκίνητο FIAT PANDA 4X4 - 2 Τηλεοράσεις ἐγχρωμες
2 Κλιματιστικά - Στεγνωτήριο ρούχων
3 Ψηφιακές φωτογραφικές μηχανές κ.λ.π.**

Όλοι οἱ υπόλοιποι λαχνοὶ παίρνουν ἀπο μῆς ἀναμνηστικὴ κάρτα
Πληροφορίες: Μητροπόλεως 15 - Τηλ. 2310 286.944 Θεσ/νίκη

Ἡ κλήρωση τοῦ λαχείου θα γίνεῖ στῆς
15 Αυγούστου 2005 μέρα τῆς Πανήγυρης
καὶ ὥρα 12:00 π.μ. στον αὐλόγυρο τοῦ
ἱεροῦ Ἰδρύματος "Υψώματα Καστανιάς"

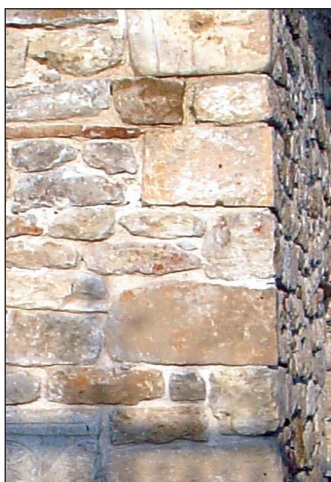

Φωτοτυπία τοῦ λαχνοῦ τῆς Παναγίας Σουμεῖᾶ.

235.000 ΕΥΡΩ ΣΤΟΝ ΑΓΙΟ ΠΟΥ ΚΑΤΑΡΑΣΘΗΚΕ ΠΑΙΔΙΑ

προφήτης Ἐλισσαιὲ (Ἐλισσαῖος) ἦταν Ἑβραῖος καὶ καταγόταν ἀπὸ ἓνα χωριό, τὸ Ἄβελ Νεοὺλ ἢ Μεοὺλ· τὸν πατέρα του τὸν ἔλεγαν Σαφάτ. Σύμφωνα μὲ τὸ συναξάρι του, τὴν ὥρα ποὺ γεννήθηκε, μιὰ χρυσὴ δάμαλις, ποὺ λάτρευαν σ' ἐκεῖνο τὸν τόπο, μούγκρισε μὲ τέτοια φωνὴ ποὺ ἀκούσθηκε σ' ὅλη τὴν Ἱερουσαλήμ. Ἕνας ἀρχιερέας ἐπίσης εἶπε: «Σήμερα γεννήθηκε προφήτης στὴν Ἱερουσαλήμ, ποὺ θὰ συντρίψει τὰ γλυπτὰ καὶ χωνευτὰ ἀγάλματα τῆς εἰδωλολατρίας.» Ὅταν πέθανε, σύμφωνα πάντα μὲ τὸ συναξάρι, τὸ θάνατό του θρήνησε ὅλος ὁ ἰσραηλινὸς λαός.

Ὁ ἀνακαινισμένος ναὸς τοῦ προφήτη Ἐλισσαίου στὴν Πλάκα ἔχει κτισθῇ μὲ χρῆση ὑλικοῦ ἀρχαίου κατεδαφισθέντος οἰκοδομήματος (ὅπως τὸ σύνολο τῶν χριστιανικῶν ναῶν τῆς περιοχῆς). Τὸ 2001 τὸ Υπουργεῖο Πολιτισμοῦ ἐνέκρινε € 235.000 γιὰ τὴν ἀποκατάσταση-ἀνακατασκευὴ τοῦ ναοῦ τοῦ Ἐλισσαίου, ἐνῶ τὸ Πανεπιστήμιο Ἀθηνῶν μὲ πρωτοβουλία τοῦ πρυτάνεως κ. Γ. Μπαμπινιώτη πρόσφερε τὴ δαπάνη γιὰ τὰ παράθυρα καὶ τὶς πόρτες. Ἡ διαχρονικότητα τοῦ ρωμοσυννισμοῦ σὲ ὅλο της τὸ μεγαλεῖο.

Τί ἔκανε ὁ σημαντικὸς αὐτὸς ἄνδρας, ἔτσι ὅπως περιγράφεται στὴν Βίβλο; «Καὶ ἐνῶ ἀνέβαινε στὸ δρόμο, βγῆκαν ἀπὸ τὴν πόλιν μικρὰ παιδιὰ καὶ τὸν κοροΐδεναν καὶ τοῦ ἔλεγαν: “Ἀνέβαινε, φαλακρέ! Ἀνέβαινε, φαλακρέ!” Αὐτὸς στράφηκε πίσω καί, ἀφοῦ τὰ εἶδε, τὰ καταράστηκε στὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου καὶ βγῆκαν ἀπὸ τὸ δάσος δύο ἀρκοῦδες καὶ κατασπάραξαν σαράντα δύο ἀπὸ τὰ παιδιὰ.» («Βασιλειῶν Δ΄, β΄ 23-24.)

Γιὰ τὴν ...θεάρεστη αὐτὴ πράξη του τὸν τιμοῦμε ὡς ἄγιο στὶς 14 Ἰουνίου! Καὶ ἀποροῦμε, γιατί οἱ σημερινοὶ Ἁγιοταφῖτες διάδοχοί του - «ἄγιοι» ἐξαπέλυσαν πρόσφατα κατάρες ἐναντίον ἀλλήλων μπροστὰ στὶς κάμερες: Αὐτὴ εἶναι ἡ «Χριστιανικὴ Παράδοση».

Κίμων Ἐλευθερίου

Ο ΚΑΛΑΘΟΣ ΤΩΝ ΑΧΡΗΣΤΩΝ

«**Ἡ ἀπὸ πέσιμο ἢ ἀπό... χώσιμο!**»

Δὲν μπορῶ νὰ χαλιναγωγῇσω τὸν ἐνθουσιασμό μου καὶ νὰ μὴν ἐκφράσω τὰ εἰλικρινέστερα συγχαρητήριά μου στοὺς ἰθύνοντες τοῦ Ὑπουργείου Πολιτισμοῦ τοῦ Ρωμαίου. Τὸ ἔκαναν πάλι τὸ θαῦμα τους. Ξέρουν ἀπὸ μπίζνες, ὅπως ἀπεδείχθη περὶτρανα. Σιγὰ τώρα μὴν λογαριάσω τὶς ἀντιδράσεις σας, ποὺ σὲ τελικὴ ἀνάλυση εἶναι πέρα γιὰ πέρα ἀδικαιολόγητες καὶ ὑποκριτικές. Δὲν σᾶς νοιάζει, ποὺ πληρώνετε τὰ μαλλιοκέφαλά σας γιὰ νὰ μπήτε στὴν Ἀκρόπολη, δὲν σᾶς νοιάζει ποὺ στὴν καντίνα τῆς ἀγοράζετε νερὸ μὲ τιμὴ σαμπάνιας καὶ στὶς πέριξ αὐτῆς ταβέρνες σᾶς χρεώνουν τὴ χωριάτικη καὶ τὸ τζατζίκι γιὰ ἀστακό, καὶ γογγύζετε, ἐπειδὴ μίᾶ πολυεθνικὴ ἐταιρεία ἀνέλαβε τὸν φωτισμὸ τοῦ μνημείου μὲ ἀντάλλαγμα τὴ διαφήμιση τοῦ ὀνόματός της; Ἔμ, τόσο μακρὺν καὶ βαθιὰ νυχτωμένοι εἴστε! Δὲν ἀντιλαμβάνεστε ὅτι τὰ πάντα σήμερα συνοψίζονται σὲ τέσσερις λέξεις: φιγούρα, κονόμα, δημόσιες σχέσεις. Ἐτσι γίνονται οἱ δουλειές μου, κορόιδα.

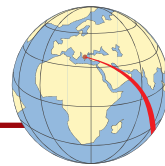
Πάψτε λοιπὸν νὰ ἐξιδανικεύετε πρόσωπα καὶ πράγματα καὶ προσγειωθῆτε ἐπιτέλους. Μάθετε νὰ ἐπενδύετε σὲ ὅ,τι ἀποφέρει κέρδος. Μὴ μοῦ πῆτε δέ, ὅτι τὰ ἑπτὰ χιλιάδες εὐρώπουλα, ποὺ ἀκούμπησε ἡ ἐν λόγῳ ἐταιρεία στὸ κράτος, εἶναι λίγα, διότι ἀρκεῖ νὰ σᾶς ὑπενθυμίσω ὅτι ὁ Μεσσίας σας προδόθηκε γιὰ πολὺ λιγώτερα. Ἦθελα νὰ ἤξερα, ἐὰν τὸ παραπάνω ποσὸν εἶχε ἀκόμη μερικὰ μηδενικὰ πίσω του, θὰ ἀνοίγατε τὸ στόμα σας, γιὰ νὰ διαμαρτυρηθῆτε; Πολὺ ἀμφιβάλλω. Βλέπετε, ὁ παρᾶς εἶναι γλυκός. Κι ὅσο ἀριθμητικὰ μεγαλύτερος, τόσο γλυκύτερος. Ὅλα ἔχουν μίᾶ τιμὴ, ἀγαπητοί μου. Σᾶς τὸ λέω ἐγώ, ποὺ πουλάω καὶ ἀγοράζω τὰ πάντα ἐδῶ καὶ αἰῶνες. Ξέρω νὰ ἐκτιμῶ τὰ πράγματα ποὺ ἔχουν ἐμπορικὴ ἀξία. Ἡ ἀρχαία κληρονομιά σας ἔχει ἀφθονη, καθόσον μοδάτη. Ὅχι ὀλόκληρη δά, γιὰ τὰ «φιλέτα» μιλάω, ὄχι γιὰ τὸν «κατιμᾶ».

Ἐπὶ παραδείγματι ἡ Ἀκρόπολη μοῦ γεμίζει τὰ ταμεῖα. Ἐκεῖνο τὸ ταλαίπωρο μυκηναϊκὸ νεκροταφεῖο στὰ Γλυκὰ Νερὰ Ἀττικῆς, μολονότι ἔχει διπλάσια καὶ τριπλάσια ἡλικία, τί νὰ πουλήσῃ; Γι' αὐτὸ καὶ βγήκε ἡ ἀπόφαση νὰ καταχωθῇ ὀριστικά. Ὁ Τύμβος τοῦ Σοφοκλέους ποῦ νὰ φτουρήσῃ; Γι' αὐτὸ καὶ καταρρέει ἀργά-ἀργά, χαμένος μέσα στὴ βλάστηση τῆς Βαρυμπόπης. Ὅσο γιὰ τὸ ρημαδοσπῆλαιο τοῦ Πουλιανοῦ στὴ Χαλκιδική, σιγὰ μὴν τοῦ δώσουμε καὶ ἐπιχορήγησι. Ποιὸς τὸν... χώνει αὐτόν; Ἐγὼ θὰ συνεχίζω μετὰ πείσματος νὰ διοχευτεύω κεφάλαια στὴν Ἀφρικὴ γιὰ τὶς παλαιοανθρωπολογικὲς ἔρευνες. Ὅσο πάλι γιὰ τὸν Τύμβο τῶν Σαλαμινομάχων στὴν Κυνόσουρα φρονῶ ὅτι εἶναι πιὸ χρηστικὸς στὴ σημερινή του κατάσταση ὥς χώρος γιὰ παλιοσίδερα. Ἄλλωστε ποιὸς νὰ πᾶν νὰ τὸν δῇ ἐκεῖ ποὺ βρίσκεται. Μόνο κάτι «κολλημένοι» γιὰ μνημόσυνα. Τουρίστας οὐδεῖς. Κι ἂς μὴν μιλήσω γιὰ τὶς πυραμίδες τῆς Ἀργολίδας. Ἐκεῖ πέρα ὄχι πολυεθνικὴ ἐταιρεία ἀλλὰ οὔτε γκαζιέρης δὲν πᾶν νὰ στήσῃ φωτισμό. Μόνο ἓνας τοπικὸς δημοτικὸς φορέας τὸ ἔκανε, καὶ μοῦ ἄναψε φωτιά. Βλέπετε, κάποια τουριστικὰ γραφεῖα μυρίστηκαν τὸ «ψητό» κι ἄρχισαν νὰ συμπεριλαμβάνουν καὶ τὶς πυραμίδες στὰ προγράμματα τῶν ἐκδρομῶν του. Ἄραγε νὰ περιφράξω τὸ χῶρο ἐκεῖ, νὰ ἐγκαταστήσω ἓνα ἐκδοτήριο εἰσιτηρίων καὶ νὰ κόψω μονέδα;

Μπά, ἄσε καλύτερα! Ἄλλωστε ὁ φωτισμὸς τους εἶναι ἀκόμα ἐλλειπὴς καὶ δημιουργεῖ ἔντονες σκιές, μὲ πιὸ φοβερὴ αὐτὴ ποὺ ἀνήκει στὸ

Σάρωθρον

Η ΚΙΝΗΣΙΣ ΤΩΝ ΙΔΕΩΝ

Ἀρχιμ. ΤΙΜΟΘΕΟΣ, Σχέσεις Ἑλληνισμοῦ καὶ Χριστιανισμοῦ

Τὸ βιβλίον αὐτὸ τοῦ ἀρχιμανδριτῆ Τιμόθεου (Τζιαβάρα) ἐκφράζει τὰ σημάδια τῶν καιρῶν, ὅ- τι δηλαδὴ σήμερα ἡ Ἐκκλησία τείνει νὰ ἐγκαταλείψῃ τὸ μονοπάτι τῆς ἐθνοκρατικῆς ιδεολογί- ας τοῦ Ἑλληνοχριστιανισμοῦ, μέσα στὸ ὁποῖο βάδισε τὰ τελευταῖα ἑκατὸν πενήντα χρόνια καὶ νὰ ἐπιστρέψῃ στὴς ἀμιγῶς βυζαντινὲς ρίζες τῆς. Δὲν εἶναι βέβαια τυχαῖο ὅτι ἡ τάση αὕτῃ συμπί- πτει μὲ τὴν διεκδίκηση πολιτικοῦ ρόλου καὶ λόγου ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία μὲ ἐπίσημα δηλωμένη τὴν βούλησιν τῆς νὰ συμμετέχῃ στὴν ἀσκηση ἐξωτερικῆς πολιτικῆς καὶ στὴ διαμόρφωση μιᾶς χριστι- ανοθεοκρατικῆς ταυτότητας γιὰ τὰ πρόβατα τοῦ ποιμνίου τῆς «Ρωμοσύνης».

Τὰ μηνύματα ποὺ στέλνει ὁ ἀρχιμανδριτῆς μὲ τὸ βιβλίον του εἶναι τρία. ❶ Κάθε εὐνοϊκὴ θε- ῶρηση τοῦ ἀρχαιοελληνικοῦ κόσμου καὶ πολιτισμοῦ πρέπει νὰ βρῆται ὑπὸ τὸν ἔλεγχον τῆς Ἐκκλησίας κατὰ τὴν κρίσιν τῆς. ❷ Δὲν εἴμαστε Νεοῖ Ἕλληνες ἀλλὰ Νεοβυζαντινοί. ❸ Ὅποι- ος δὲν εἶναι μὲ τὴν Ἐκκλησία εἶναι ἐναντίον τῆς.

Ἰδοὺ ἓνα ἀπόσπασμα ἀπὸ τὸ βιβλίον τοῦ ἐν λόγῳ ἀρχιμανδριτῆ, τὸ ὁποῖο, νομίζω, δὲν χρειά- ζεται σχόλια: «Κάποιοι λένε ὅτι ὁ Ἑλληνισμὸς ὑπῆρξε τὸ ὑπόβαθρον τοῦ Χριστιανισμοῦ. Τίπο- τε τὸ ἀναληθέςτατο ἀπὸ αὐτό. Ἄν ὑπάρχῃ κάποιον ὑπόβαθρον στὸ θεόδητο οἰκοδόμημα τοῦ Χριστιανισμοῦ, τοῦτο θὰ δικαιωνόταν νὰ εἶναι ὁ Ἰουδαϊσμός, ὡς ἡ πρώτη καὶ μερικὴ ἀποκά- λυψη τοῦ Θεοῦ καὶ ὄχι ὁ Ἑλληνισμός. Ἄς μὴν εἴμαστε τόσο πολὺ σωβινιστὲς οἱ Ἕλληνες. Γιὰ τὸ παρελθόν μας μποροῦμε νὰ καυχώμαστε, ἀλλὰ καὶ νὰ ντρεπόμαστε.»

Γιάννης Μπεκιάρης

ΜΕΣΑΙΩΝΙΚΗ ΠΑΙΔΕΙΑ «ΣΤΗ ΖΟΥΛΑ»

Πῶς ὥρα ποὺ τὸ πανελλήνιο ἀποπροσανατολίζεται συστηματικὰ ἀπὸ τὴν ἡχορύ- πανση τῶν Μ.Μ.Ε., «στὰ ψιλὰ» τῶν ἐφημερίδων «μαγειρεύεται» κρυφὰ ἡ ἀνωτα- τοποίηση ὅλων τῶν ἱερατικῶν σχολῶν, ποὺ ἐλέγχονται ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία («Ἐλευ- θεροτυπία», 26.2.05, σελ. 60), μὲ «πρύτανι» τὸν... ἀρχιεπίσκοπο καὶ κεφάλαια τό... Δημόσιο Ταμεῖο (τὸν καρπὸ τῶν μόχθων δηλαδὴ τοῦ Ἑλλήνα φορολογούμενου).

Στὸ Ὑπουργεῖο Ἑθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων ὑπάρχει ὁλόκληρη ὑποδομὴ ὑπὸ τὸν ὑφυπουργό, ἡ ὁποία προωθεῖ τὴν ἐκκλησιαστικὴν ὑποθέσει. Λειτουργεῖ Γενικὴ Γραμμα- τεῖα Θρησκευμάτων μὲ Γενικὴ Διεύθυνση Θρησκευμάτων, ἡ ὁποία περιλαμβάνει τὴν Διευ- θύνσεις:

- Ἐκκλησιαστικῆς Διοικήσεως μὲ τὰ Τμήματα Ἐκκλησιαστικῶν Διοικητικῶν Θεμάτων καὶ Ἱερῶν Ναῶν - Ἱερῶν Μονῶν - Ἐφημεριακοῦ Κλήρου.
- Ἐκκλησιαστικῆς Ἐκπαιδεύσεως καὶ Θρησκευτικῆς Ἀγωγῆς μὲ τὰ Τμήματα Προσωπι- κοῦ καὶ Διοικητικοῦ.
- Ἑτεροδόξων-Ἑτεροθρήσκων μὲ δύο ὁμώνυμα Τμήματα.

Στὴν Ἑλλάδα λειτουργοῦν 9 ἐκκλησιαστικὰ γυμνάσια [Κατερίνη, Χανιά, Πάτμο, Καλαμά- τα, Ξάνθη, Τήνο, Φλώρινα, Ἀθήνα, Καρδίτσα], 18 ἐκκλησιαστικὰ λύκεια [Ἀθήνα (2), Βόλο, Ξάνθη, Φλώρινα, Χίο, Χανιά, Θεσσαλονίκη, Ἅγιος ὄρος («Ἀθωνιάς»)] καὶ τέσσερις Σχολὲς Ἀνωτέρας Ἐκκλησιαστικῆς Ἐκπαιδεύσεως [Ἀθήνα, Θεσσαλονίκη, Ἡράκλειο καὶ Ἰωάννι- να].

Στὸ Πανεπιστήμιον Ἀθηνῶν λειτουργεῖ ἡ Θεολογικὴ Σχολὴ μὲ τὰ Τμήματα:

THOMAS ALEXANDER SZLEZAK, *Πώς να διαβάζουμε τὸν Πλάτωνα*

«Πώς να διαβάζουμε τὸν Πλάτωνα» μὲ ἓνα σύγχρονο τρόπο, ὅχι σὰν τὸν παλαιὸ καὶ κουραστικό, ποὺ μᾶς δίδασκαν στὸ ξεπερασμένο σχολεῖο ἢ στὸ βαρετὸ πανεπιστήμιο; Ὁ συγγραφέας ἔχει ἀσχοληθῇ ἀπὸ ἀρκετὰ παλιὰ μὲ τὸ ἀντικείμενο τῶν Πλατωνικῶν Σπουδῶν. Ἡ καταξίωσή του ἐγγυᾶται τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ πολὺχρονου μόχθου του, ἀφοῦ εἶναι καθηγητὴς ἀξιώσεων στὸ Πανεπιστήμιο τῆς Τυβίγγης. Τὸ βιβλίο του «Platon lesen» στὴν πραγματικότητα εἶναι ἐκλαϊκευμένη ἐπιτομὴ μᾶς εὐρείας καὶ ἐξειδικευμένης ἐργασίας του. Σήμερα γνωρίζει τεράστια ἐπιτυχία στὸ ἐξωτερικό, καὶ τὰ Ἑλληνικά εἶναι ἡ 13ῃ γλώσσα στὴν ὁποία μεταφράστηκε. Στὸν πρόλογο, ποὺ ἐτοίμασε ὁ Γερμανὸς καθηγητὴς γιὰ νὰ ἀπευθυνθῇ εἰδικὰ στὸν Ἑλληνα ἀναγνώστη, τονίζει: «ἀκόμη καὶ ἂν ἡ μόνη συμβολὴ τοῦ βιβλίου μου ἦταν νὰ συζητιοῦνται στὸ ἐξῆς τὰ προβλήματα τῆς ἐρημνευτικῆς τῶν (πλατωνικῶν) διαλόγων μὲ διαφορετικὸ τρόπο καὶ σὲ πιδὶ ἄμεση σχέση μὲ τὰ πλατωνικὰ κείμενα, γιὰ μένα θὰ ἦταν χαρὰ νὰ ἔχω προσφέρει στοὺς ἐνδιαφερόμενους ἀναγνώστες τοῦ Πλάτωνα σὲ ὅλον τὸν κόσμον –καὶ μετὰξὺ αὐτῶν τώρα καὶ στοὺς Ἑλληνες– αὐτὴ τὴν ὑπηρεσία».

Ἑλενα Κουφουδάκη

ΘΕΟΦΙΛΟΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΔΗΣ, *Τὸ Τελευταῖο Θαῦμα*

Ὁ Θεόφιλος Ἐλευθεριάδης εἶναι κτηνίατρος ἀπὸ τὴν Καβάλα. Ὅσοσο εἶναι δεινὸς μελετητὴς τῆς καθημερινῆς ζωῆς, τῶν ἡθῶν καὶ τῶν ἐθίμων, τῆς φιλοσοφίας καὶ τῆς ἱστορίας τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων τῶν Ἀλεξανδρινῶν χρόνων. Τὶς γνώσεις του αὐτὲς ὁ συγγραφέας δὲν τις παρουσιάζει σὲ δοκιμακὴ μελέτη, ἀλλὰ σὲ ἓνα πολὺ ἐνδιαφέρον ἱστορικὸ μυθιστόρημα γεμάτο παραστατικότητα, ζωντανοὺς διαλόγους, ἀγωνία γιὰ τὴν συνέχεια, μάχες, ἔρωτες, κινδύνους, τεχνάσματα, μυστήρια, συγκινήσεις καὶ ἱστορικοφιλοσοφικὴ μάθηση. Πρωταγωνιστὴς εἶναι ἓνας Ἀθηναῖος κατάσκοπος καὶ πολεμιστὴς, ὁ Θεόδωρος, ἓνας γενναῖος καὶ πολυμήχανος Ἑλληνας πατριώτης,

- ❶ Θεολογίας, ποὺ περιλαμβάνει τοὺς τομεῖς:
 - Ἑρμηνευτικό.
 - Συστηματικῆς Θεολογίας.
 - Ἱστορικό.
 - Πατερικῶν Σπουδῶν, Ἱστορίας Δογμάτων καὶ Συμβολικῆς.
- ❷ Κοινωνικῆς Θεολογίας, ποὺ περιλαμβάνει τοὺς τομεῖς:
 - Κανονικοῦ Δικαίου, Βυζαντινῆς Θεολογίας-Βιβλικῶν Σπουδῶν καὶ Πολιτιστικοῦ Βίου τῆς Μεσογείου.
 - Χριστιανικῆς Λατρείας, Ἀγωγῆς καὶ Διαποιμάνσεως.
 - Ὁρησκειολογίας καὶ Κοινωνιολογίας.
 - Βιβλιοθήκης.

Στὴ Θεολογικὴ Σχολὴ τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης λειτουργοῦν τὰ τμήματα:

- ❶ Θεολογίας, μὲ τοὺς τομεῖς:
 - Βιβλικῆς Γραμματείας καὶ Ὁρησκειολογίας.
 - Ἐκκλησιαστικῆς Ἱστορίας, Χριστιανικῆς Γραμματείας, Ἀρχαιολογίας καὶ Τέχνης.
 - Δογματικῆς Θεολογίας.
 - Λατρείας, Χριστιανικῆς Ἀγωγῆς καὶ Ἐκκλησιαστικῆς Διοικήσεως.
 - Ἠθικῆς καὶ Κοινωνιολογίας.
- ❷ Ποιμαντικῆς καὶ Κοινωνικῆς Θεολογίας, μὲ τοὺς τομεῖς:
 - Ἀγίας Γραφῆς καὶ Πατερικῆς Γραμματείας.
 - Ἱστορίας, Δόγματος, Διορθοδόξων καὶ Διαχριστιανικῶν Σχέσεων.

που ἀναλαμβάνει πρωτοβουλίες γιὰ τὴν προστασία τῆς χώρας του ἀπὸ τοὺς 210.000 ἔνοπλους Γαλάτες ἐπιδρομείς τοῦ Βρεννίου. Ἡ διήγηση τῆς πλοκῆς ἀναφέρεται στὸν Ἑλληνογαλατικὸ πόλεμο τοῦ Γ' προχριστιανικοῦ αἰῶνα, ὅταν χάρι στὴν συνδυασμένη δράση ἑλληνικῶν στρατευμάτων καὶ Δελφικοῦ Μαντείου ἀποκρούστηκε τὴν τελευταία στιγμή ὁ κίνδυνος μόνιμης βίαιης ἐγκατάστασης καὶ ἐξάπλωσης τῶν Κελτῶν στὸν ἑλλαδικὸ χῶρο. Ἀπὸ πλευρᾶς ἱστορικῶν γεγονότων, φιλοσοφικῆς θεώρησης καὶ φιλολογικῆς ἐπιμέλειας τὸ ἐν λόγω βιβλίον εἶναι πολὺ καλοδοουμένο. Ὡς ἱστορικὸ μυθιστόρημα διαβάζεται πολὺ εὐχάριστα ἀκόμη καὶ ἀπὸ ἀνθρώπους, ποὺ δὲν ἀσχολοῦνται μὲ τὴν Ἀρχαία Ἑλλάδα. Προσωπικὰ τὸ τοποθετῶ στὶς δικές μου ἱστορικομυθιστορηματικὲς ἀναγνώσεις ἀμέσως μετὰ ἀπὸ τὸν «Ἰουλιανό» τοῦ Γκὼρ Βιντάλ. Τὸ μόνον ποὺ λείπει ἀπὸ τὴν ἔκδοση εἶναι ἕνας χρονολογικὸς πίνακας συμβάντων.

Τὰ μηνύματα ποὺ περνᾷ τὸ ἔργο εἶναι ἀνθρωπιστικά· καὶ σαφῶς ὑπάρχει ἕνας προβληματισμὸς ὑποσυνείδητης ἀντιπαραβολῆς τοῦ τότε μὲ τὸν κίνδυνο ποὺ σταδιακὰ διατρέχουμε καὶ σήμερον ἀπὸ τὴν ἀλόγιστη εἰσροὴ ἀλλοφύλων, ποὺ δὲν σέβονται καὶ δὲν δείχνουν διάθεση ἀρμονικῆς συνύπαρξης μὲ τὸν πολιτισμὸ καὶ τὸν ἐθνισμὸ τῶν Ἑλλήνων. Τὰ συμπεράσματα δικὰ σας...

Ἀλέξανδρος Χ. Μήτσιου

ΣΤΕΛΙΝΑ ΜΑΡΓΑΡΙΤΙΔΟΥ κ.ἄ., Ἀρχαιολογικὰ μυστήρια στὴν Ἑλλάδα

Ἡ δημοσιογράφος Στελίνα Μαργαριτίδου ἔχει ἀσχοληθῇ σὲ μεγάλο βαθμὸ μὲ θέματα Ἑλληνικοῦ Πολιτισμοῦ. Ἐνα τμῆμα τοῦ ἔργου τῆς ἀναφέρεται σὲ ἀρχαιολογικὲς ἀνακαλύψεις στὸν ἑλλαδικὸ χῶρο, οἱ ὁποῖες προσεῖλκυσαν ἐν πολλοῖς τὸ ἐνδιαφέρον τῶν ἐρευνητῶν ἀλλὰ καὶ τοῦ εὐρύτερου ἀναγνωστικοῦ κοιντοῦ. Στὸ βιβλίον αὐτὸ μαζὶ μὲ μιὰ ὁμάδα συνεργατῶν καταπιάνεται μὲ ἐνδιαφέροντα θέματα, ὅπως εἶναι ἡ καταγωγή τῶν Ἑλλήνων, ὁ ἀρχαῖος Κρητικὸς Πολιτισμὸς, τὰ χρυσωρυχεῖα καὶ ὁ τάφος τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου, ἡ Θόλος τῆς Ἐπιδαύρου, ὁ Δίσκος τῆς Φαιστοῦ, οἱ βραχογραφίες τοῦ Παγγαίου, οἱ ἄγνωστοι Μινύες, οἱ ἑλληνικὲς πυραμίδες, ὁ ἀρχάνθρωπος τῶν Πετραλώνων, τὰ δρακόσπιτα τῆς Εὐβοίας, ὁ ὑπολογιστὴς τῶν Ἀντικυθήρων, ἡ κατασκευή τῶν Παρθενῶν, ἡ θέσις τῆς Ἀτλαντίδος κ.λπ. Πρόκειται γιὰ μιὰ ἐκλαϊκευμένη ἀλλὰ καὶ τεκμηριωμένη περιγραφικὴ παρουσίασις ὅλων αὐτῶν τῶν ζητημάτων βάσει τῶν σχετικῶν στοιχείων ποὺ δόθηκαν, κυρίως ἀπὸ τὸν «Δαυλό», κατὰ καιροὺς στὴν δημοσιότητα.

Ἀλέξανδρος Χ. Μήτσιου

- Λατρείας, Ἀρχαιολογίας καὶ Τέχνης.
- Δικαίου, Ὁργανώσεως, Ζωῆς καὶ Διακονίας τῆς Ἐκκλησίας.

Ἀξίζει νὰ σημειωθῇ πῶς, ἐνῶ στὰ ἄλλα Ἀνώτατα Ἐκπαιδευτικὰ Ἰδρύματα ἡ εἰσαγωγή τῶν ὑποψηφίων γίνεται μὲ ἀντικειμενικὰ κριτήρια καὶ κοστίζει πολὺ στοὺς ὑποψηφίους καὶ τὶς οἰκογένειές τους, ἡ εἰσαγωγή στὰ ἱερατικὰ σχολεῖα θὰ γίνεται μὲ... συστατικὲς ἐπιστολές. Ἄν ληφθῇ ὑπ' ὄψη τὸ σύνολο τῶν ἱερατικῶν σχολῶν καὶ τὸ πλῆθος τοῦ διδασκτικοῦ προσωπικοῦ σὲ αὐτές, τὸ ὅποιο θὰ γίνῃ ἀνωτάτου ἐπιπέδου, ἀντιλαμβάνεται κανεὶς, τί θὰ κοστίσῃ στὸν ἐθνικόν... κορβανὰ ἡ μεθόδευσή αὐτὴ ὑπὸ τὴν χρηματοδότηση τοῦ κράτους. Πρόκειται γιὰ «χοντρά λεφτά»... «στὰ κλεφτά».

Καὶ νᾶταν ἡ Θεολογία ἐπιστήμη, ποιὸς θὰ τῷλεγε!

Ἀριάννη Ἐλευθερίου

• **ΗΜΑΡΤΗΜΕΝΟ:** Ἀπὸ παραδρομὴ στὸ προηγούμενον τεῦχος τοῦ «Δ» ἀνεγράφη (λανθασμένα) ὅτι ὁ ὑφηγητὴς τοῦ Πολυτεχνείου τοῦ Ἀαχεν (Γερμανία) δρ πολιτικὸς μηχανικὸς Γ. Χατζηθεοδώρου ὑπῆρξε συμφοιτητὴς τοῦ προέδρου τῆς Δημοκρατίας κ. Κ. Παπούλια. Ἐπίσης διευκρινίζεται ὅτι ὁ δρ Γ.Χ. δὲν εἶναι πρόεδρος τῆς Ἐνώσεως Ἑλλήνων Ἐπιστημόνων Εὐρώπης ἀλλὰ μέλος τῆς.

ΚΑΡΑΜΠΕΛΙΑΛΗΔΙΚΑ ΧΡΙΣΤΟ-«ΔΟΥΛΙΚΑ»...

σο οί ιδέες τοῦ σύγχρονου Ἑλληνικοῦ Διαφωτισμοῦ θὰ προχωροῦν καὶ θὰ διαδίδωνται συναρπάζοντας ὁλοένα καὶ περισσότερους συμπατριῶτες μας, τόσο τὸ ρωμαίικο παρακράτος τοῦ κληρικαλισμοῦ, τῶν πρακτόρων του, τῶν διαφθορέων, τῶν φανατικῶν, τῶν ἀργυραμοιβῶν καὶ τῶν θεοκρατῶν θὰ προσπαθῇ μὲ λύσσα νὰ ἀναχαιτίσῃ τὸ πανεθνικὸ πολιτιστικὸ Ἑλληνικὸ Κίνημα. Πῶς; Μὲ τὴ λασπολογία, τὴ συκοφαντία, τὴ σπίλωση ὑπολήψεων, τὴν παραπληροφόρηση καὶ μὲ ὅποια ἄλλη ὑποχθόνια, ἄνανδρη καὶ ἀντιδημοκρατικὴ μέθοδο μπορεῖ νὰ ἐπινοήσῃ ἢ νὰ ἀνασύρῃ ἀπὸ τὸ ὀλοκληρωτικὸ παρελθὸν καὶ παρόν του.

Μάλιστα τὰ τελευταῖα τρία χρόνια πολλοὶ ἱεράρχες τῆς Ἑλλαδικῆς Ἐκκλησίας καὶ τὰ «λαϊκά» φερέφωνά τους ἔχουν ἀρχίσει νὰ «πιπιλίζουν» τὴν καραμέλλα τοῦ φασισμού, δηλαδὴ προσπαθοῦν νὰ ἐμφανίσουν τοὺς θιασῶτες τῆς Ἑλληνικῆς Παιδείας ὡς φασίστες! Γιὰ νὰ ἀποδείξουν τοὺς μετέωρους ἰσχυρισμούς τους, ἐπικαλοῦνται ὡς δῆθεν ἀποδεικτικὰ στοιχεῖα τὰ γραπτὰ διαφόρων γνωστῶν ἑλλαδεμπόρων, τὰ ὅποια πράγματι περιέχουν «μελανές» ἀποχρώσεις, ὡστόσο ἐσκεμμένα καὶ συστηματικὰ ἀποκρύπτουν πῶς αὐτοὶ οἱ ἑλλαδέμποροι, τοὺς ὁποίους ὁ «Δαυλός» δὲν θὰ κουρασθῇ ποτὲ νὰ καταγγέλλῃ, εἶναι κατὰ ὁμολογία τους «καλοὶ» καὶ «πιστοὶ» χριστιανοί, οἱ περισσότεροι δὲ ἐξ αὐτῶν συμμετέχουν ἐνεργὰ καὶ στὸ γνωστὸ ὀρθόδοξο κόμμα. Ὁ «Δαυλός» φρόντισε σὲ πολλὰ δημοσιεύματα νὰ ἀποκαλύψῃ τὴν ἐν λόγῳ ρωμαίικη προβοκάτσια-πλεκτάνη, ὅπως καὶ ὁ ὑποφαινόμενος μὲ πολυσέλιδο ἄρθρο σὲ προηγούμενο τεῦχος τοῦ περιοδικοῦ μας, ἐνῶ παράλληλα καταδείξαμε στοὺς σκεπτόμενους πολίτες-ἀναγνώστες μας πῶς οἱ ρίζες κάθε φυλετικοῦ καὶ θρησκευτικοῦ ρατσισμοῦ βρίσκονται στὰ κείμενα τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης καὶ τῶν Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας.

Εἰδικὰ ὁ θρησκευτικὸς καὶ φυλετικὸς ἀντιεβραϊσμός ἔχει ὡς «λαμπρούς» του προπάτορες «ἀγίους», ὅπως ὁ Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος, ὁ ἅγιος Αὐγουστίνος, ὁ πάπας Λέων κ.ἄ. ἀναρίθμητοι. Ὁ ἀναγνώστης ἀρκεῖ νὰ ἀνατρέξῃ στὴν «Ἑγκληματικὴ Ἱστορία τοῦ Χριστιανισμοῦ» τοῦ Deschner (ἐκδόσεις «Κάκτος»), γιὰ νὰ ἔρθῃ ἀντιμέτωπος μὲ τὰ ἀδιαμφισβήτητα στοιχεῖα.

«Ἄρδην»... ἀποθονητής!

πειδὴ λοιπὸν «ἐπιφανεῖς» ρωμαϊόφρονες ποιμενάρχες, ὑμνητὲς τοῦ ρωμαίου διεθνιστικοῦ ἱμπεριαλισμοῦ, ἐργάτες τοῦ ἀνθελληνισμοῦ καὶ ἀφελληνισμοῦ, πιστοὶ ὑπηρέτες (ἢ δοῦλοι, ἂν προτιμᾶτε) τοῦ σκοταδισμοῦ, ἀδυνατοῦν νὰ πείσουν πλέον τοὺς σκεπτόμενους πολίτες καὶ παρασυρμένοι ἀπὸ τὸ «τσουνάμι» τῶν ἐκκλησιαστικῶν σκανδάλων τους καὶ τοῦ ξεγυμνώματος τῆς «ιερότητάς» τους, ἀλλὰ καὶ φοβούμενοι ὅτι ὅλα αὐτὰ θὰ ἐπιταχύνουν τὶς διαδικασίες διάδοσης τῆς Ἱστορικῆς Ἀλήθειας, τῆς Ἑλληνικῆς Παιδείας καὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ Φιλοσοφικοῦ Ἔθνους, φαίνεται ὅτι ἀνέθεσαν σὲ ἓναν «ὑπεράνω ὑποψίας», τὸν «ἀριστεριστὴ» Γιώργο Καραμπελιά, νὰ ἐξαπολύσῃ τὸν λίβελο-ρομφαία γιὰ λογαριασμό τους.

Ἔτσι τὰ τεύχη 53 καὶ 54 τοῦ περιοδικοῦ «Ἄρδην» (Φεβρουάριος-Μάιος 2005), τοῦ ὁποῦ ἐκδότης καὶ ἀρχισυντάκτης εἶναι ὁ Καραμπελιάς, ἦταν ἀφιερωμένα... μὲ πολλὰς δεκάδες σελίδες στὸ «Δαυλό» (καὶ ὄχι μόνο)!

Στὶς σελίδες αὐτὲς ἔγινε ἡ θλιβερὴ ἀπόπειρα νὰ ταυτιστῇ γιὰ μίαν ἀκόμη φορὰ ὁ «Δαυλός» (ὅσο καὶ ὁ γράφων) μὲ ιδέες καὶ θέσεις ξένες πρὸς ἡμᾶς: Πρόκειται γιὰ ἀναμείγνυση τῆς ἤδη γνωστῆς προπαγάνδας συγκεκριμένων ρωμαϊκῶν περιθωριακῶν καὶ παραθρησκευτικῶν κύκλων, ἀλλὰ τώρα μὲ τὸ ἄλλοθι τοῦ «ἀριστεροῦ» περιτυλίγματος. Βεβαίως μόνο ἐκπληξὴ δὲν μᾶς προκάλεσε τὸ γεγονὸς ὅτι μετὰ τῶν συνεργατῶν τοῦ «Ἄρδην» φιγουράρουν τὰ ὀνόματα τοῦ μητροπολίτη Ναυπάκτου Ἱερόθεου καὶ τοῦ πρωτοπρεσβύτερου Γεωργίου Μεταλληνοῦ, δύο ἐκ τῶν ἐπικεφαλῆς ρασοφόρων τοῦ ρωμαίου «λόμπυ», τῶν ὁποίων τὴ δράση ἔχει ὁ «Δ» ἐπανειλημμένα ἀποκαλύπτει, ὅπως καὶ ὁ γράφων σὲ προηγούμενο τεῦχος του.

Λοιπὸν ὁ Καραμπελιάς συνεργάτης τῶν Ρωμίων! Αὐτὸ δὲν εἶναι εἰκασία ἢ ὑπερβολή, ἀλλὰ ἔτσι χαρακτηρίζει ὁ ἴδιος τοὺς ἐν λόγῳ ρασοφόρους συνεργάτες του στὴν ταυτότητα τοῦ περιοδικοῦ του.

Στὴν εὐσυνείδητη καὶ ἄξια τῆς ἐμπιστοσύνης τῶν ὑποστηρικτῶν τοῦ ἐπαγγελματικῆ προσπάθειά του ὁ Καραμπελιάς κατέφυγε στὸ τελευταῖο καταφύγιο κάθε ἀπελπισμένου ιδεολογικοῦ ναυαγίου, στὸ λιβελογράφημα. Ἐνέσκηψε λοιπὸν καὶ ἐνέκνυσε πάνω στὶς... 18.500 (!) σελίδες τοῦ «Δαυλοῦ» (ἄξιος ὁ μισθός του!) καὶ ἀπομόνωσε ἐκεῖνα τὰ ἀποσπάσματα ἀπὸ ἄρθρα ποὺ νόμιζε ὅτι θὰ στοιχειοθετοῦσαν τὶς συκοφαντίες του. Ἀναφέρθηκε καὶ σὲ παλαιὸ ἄρθρο τοῦ γράφοντα, στὸ ὁποῖο εἶδε... «μυθολογικὸ ἀντισημιτισμὸ» (:), ἀποκρύπτοντας τὰ πολλὰ, ἐκτενῆ καὶ σαφῆ ἀποσπάσματα ἀρχαίων ἱστορικῶν, Ἑλλήνων καὶ Ἰουδαίων, ποὺ συμπεριλάμβανε τὸ κείμενό μας, ἐνῶ σὰν μπαλωματὴς ἔκοψε καὶ ἔρραψε μόνο τὰ δικά μας ἐπεξηγηματικὰ σχόλια, ἀποσιωπώντας τὶς ἀρχαῖες ἱστορικὲς πηγές. Ἔτσι ἀποπειράθηκε νὰ ἐμφανίσῃ ὅσα ἔγραψαν οἱ ἱστορικοὶ τῆς

ἀρχαιότητας ὅχι ὥς γνῶμες δικές τους (πρᾶγμα ποὺ δόλια ἀπέκρυψε) ἀλλὰ ὥς αὐθαίρετες θέσεις δικές μας. Καὶ φυσικά, ἐπιλέγοντας αὐτὴν τὴν ὁδὸ νὰ «ἀντιπα-
ρατεθῇ», δὲν χρειάστηκε νὰ στηρίξῃ τὶς ἀπόψεις του σὲ πηγές καὶ στοιχεῖα, ἀλλὰ
περιορίστηκε στοὺς ἀφορισμούς, στὴ συκοφαντία καὶ τὴ λασπολογία, ἐφόσον,
ὄντας ἄμοιρος Κλασσικῆς Παιδείας, ἦταν ἀδύνατο νὰ ὀρθώσῃ στοιχειοθετημένο
πολιτικό, ἱστορικό καὶ φιλοσοφικό λόγο. Ἔτσι θὰ μείνῃ ὥς ἓνας συκοφάντης,
γιὰ νὰ τὸν θυμῶνται μέσα ἀπὸ τέτοια κείμενά του.

Βεβαίως αὐτὲς τὶς σκοτεινὲς τακτικὲς τῶν τιμώντων μὲ τὴν ἰσχὺ τους τὸν Κα-
ραμπελιᾶ οἱ φιλόστορες τὶς γνωρίζουν καλά. Μήπως τὴ φιλόσοφο Ὑπατία τὴν
Ἀλεξανδρινὴ δὲν τὴν κατέκοψαν οἱ χριστιανοὶ κατηγορώντας τὴν ὥς μάγισσα
(415 μ.Χ.), τὸν πλατωνικὸ φιλόσοφο Ἰωάννη Ἰταλὸ δὲν τὸν κατηγόρησαν ὥς
ἐλληνόπληκτο καὶ δαιμονόπληκτο στασιαστὴ κατὰ τῆς Νέας Ρώμης (1080), δὲν
ἔκαψαν τὰ «σατανικά» βιβλία τοῦ πλατωνικοῦ Πλήθωνα-Γεμιστοῦ μετὰ τὴν
Ἄλωση τῆς Πόλης τὸ 1453; Καὶ ἀργότερα, πιδὸ κοντὰ στὴν ἐποχὴ μας, μήπως
ὁ Γεώργιος Σουγδουρῆς (1683-1709) δὲν ἀφωρίστηκε γιὰτὶ δίδαξε Φυσικὴ καὶ
Φιλοσοφία στὰ Γιάννενα, ὁ Μεθόδιος Ἀνθρακίτης δὲν ἀφωρίστηκε (1723) γιὰτὶ
ὑπὸ «σατανικὴν συνεργίαν» δίδαξε Γεωμετρίαν στὰ Γιάννενα, ὁ Ἰώσηπος Μοισι-
όδακας δὲν ἀφωρίστηκε καὶ αὐτὸς ἐπειδὴ δίδαξε Φιλοσοφία καὶ Μαθηματικὰ
στὶς Παραδουνάβιες Ἡγεμονίες (1777), ὁ φιλόσοφος στὴ Λειψία Χριστόδουλος
Παμπλέκης (1733-1793) δὲν ἀφωρίστηκε ὥς «δωδεκαθεϊστής» καὶ ἐπειδὴ στὰ νιά-
τα του ἦταν ἀνάρτης στὰ βουνὰ δὲν τὸν ἔβριζαν ὥς ληστή, ὁ Στέφανος Δούγκας
(1814) δὲν κατηγορήθηκε ὥς αἰρετικὸς ἐπειδὴ δίδαξε Φιλοσοφία καὶ Φυσικὴ, ὁ
Βενιαμὶν ὁ Λέσβιος δὲν ἀναθεματίστηκε (1803) ἐπειδὴ δίδαξε στὶς Κυδωνίες τὸ
ἡλιοκεντρικὸ σύστημα, ὁ Ἰωάννης Πέζαρος δὲν ἀφωρίστηκε (1806) ἐπειδὴ δίδα-
σκε τὸν Ὅμηρο στὸν Τύρναβο, ὁ Ἀδαμάντιος Κοραῆς δὲν ἀναθεματίστηκε καὶ
ἀφωρίστηκε ἐπίσης, ἐνῶ ὁ φιλόσοφος καὶ ἐπαναστάτης Θεόφιλος Καΐρης δὲν
διώχθηκε ὥς αἰρετικὸς;

Παλαιότερα τοὺς θιασῶτες τῆς Ἑλληνικῆς Παιδείας τοὺς κατηγοροῦσαν
ὥς αἰρετικούς ἢ δαιμονόπληκτους. Σήμερα γιὰ τοὺς χριστιανοαριστεριστὲς
διαδόχους τοὺς εἶναι πιδὸ μοντέρνο νὰ τοὺς ἐμφανίζουν ὥς φασίστες! Ἐνα νέο
κυνήγι μαγισσῶν ἐτοιμάζεται ἀπὸ τοὺς ρωμιόδουλους, καὶ σ' αὐτὸ πρωτοστα-
τοῦν τὰ «ἀριστερά» δεκανίκια...

«Ἄρδην»... ἀφορισμός!

ἀλλὰ ἡ μωρία αὐτῆς τῆς «κριτικῆς» «σπάει καρύδι», ὅταν στὸ ἴδιο
περιοδικὸ καὶ στὸ ἴδιο τεῦχος, στὴν ἴδια ἐνότητα ἄρθρων (σελίδα
41) ἀπαξιώνονται ὁ Βολταῖρος, ὁ Προυντόν, ἡ ἐφημερίδα «Ἐλευθε-
ροτυπία» διότι ἔχει «προπάτορές» τῆς διαφωτιστὲς (σελίδα 42), ἀντὶ

νὰ ἔχη προφανῶς κανέναν ἀγράμματο εὐνοῦχο πατριάρχη τοῦ Μεσαίωνα λέμε ἐμεῖς, καὶ ἐπίσης εἰρωνικὰ σχολιάζονται οἱ δηλώσεις τοῦ Ἑλλήνα γλύπτη Takis καὶ τοῦ πανεπιστημιακοῦ, ποιητῆ καὶ μεταφραστῆ τοῦ Αἰσχύλου Τ. Ἀνάλι, ἐπειδὴ τόλμησαν καὶ δήλωσαν πῶς δὲν εἶναι χριστιανοὶ ἀλλὰ ἀρχαιοθρησκοὶ (σελίδα 41). Αὐτὸς δὲν εἶναι φασισμός, νὰ ἐπικρίνεται καὶ νὰ διασύρεται ὁ ἄλλος γιὰ τὶς θρησκευτικὲς του ἐπιλογές καὶ μόνο γι' αὐτές! Οἱ συνεργάτες τοῦ Καραμπελιά, «κρυπτοχριστιανοί» μαρξιστές, ἀριστεροεθνικιστές καὶ ρωμιοὶ παπᾶδες, εἶναι κάτοχοι τῆς ἀπόλυτης (φασιστικῆς) ἀλήθειας.

Ἀλλὰ ἐδῶ πλέον ἡ σύμπραξη τοῦ ρωμαίου σκοταδισμοῦ μὲ ὠρισμένους περιθωριακοὺς ἀριστεριστὲς μαρτυρεῖ τὸ ἴδιο τὸ ἀδιέξοδο αὐτῶν τῶν «ιερώων» πατρῶνων τους, ποὺ μὴν μπορῶντας πλέον νὰ ἀναχαιτίσουν τὸ διαφωτιστικό, δημοκρατικὸ καὶ ὀρθολογικὸ πνευματικὸ κίνημα τοῦ «Δαυλοῦ», ποὺ ἔχει ἀνάψει τὶς φλόγες τῆς ἀμφισβήτησης ὄχι μόνο σὲ ὅλη τὴν Ἑλλάδα ἀλλὰ καὶ σὲ ὅλες τὶς παροικίες τῆς Ὀμογένειάς μας, καταφεύγουν στοὺς ἀφορισμοὺς, στὶς κραυγές, στὴν παραπληροφόρηση, καὶ ἔτσι καταλήγουν «φυσιολογικά» στὴ γνωστή τους σύντροφο, τὴ μωρία!

Ἔτσι καὶ ἀλλῶς εἶναι μεγάλο τὸ θράσος ἐκείνων ποὺ ἀσπάστηκαν τὴν ἰδεολογία τοῦ Στάλιν καὶ τοῦ Μάο, φονιάδων τῶν λαῶν τους, καὶ τῶν ἄλλων ποὺ ὑμνοῦν τὴν Pax Romana, τὴν ἱμπεριαλιστικὴ καὶ φονικὴ ρωμιοσύνη, νὰ βάλλουν κατὰ ἐκείνων ποὺ μελετοῦν τὸν Ἑλληνικὸ Πολιτισμὸ καὶ μετέχουν στὴν Ἑλληνικὴ Παιδεία. Τοὺς ἀφήνουμε μὲ τοὺς ρωμιοὺς ὑποστηρικτὲς τους, νὰ δοξολογοῦν τὸν Κύριο, ποὺ μετὰ τὶς ἀγαστὲς ὑπηρεσίες ποὺ τοῦ προσέφεραν, καὶ θὰ συνεχίσουν, ἀπ' ὅ,τι φαίνεται, νὰ τοῦ προσφέρουν, θὰ τοὺς ἐξασφαλίσῃ ρετιρὲ (στὸν παράδεισο ἢ σὲ πολυκατοικία).

«Δαυλός» τοῦ Κωνσταντίνου Τσάτσου, τοῦ Μίκη Θεοδωράκη, τοῦ Γιάννη Μαρκόπουλου, τοῦ Κώστα Καζάκου, τοῦ Ἀλέκου Παπαδόπουλου, τοῦ Νικήτα Κακλαμάνη, τοῦ Μιχ. Σταθόπουλου, τοῦ Βύρωνα Πολύδωρα, τοῦ Νίκου Σηφουνάκη, τοῦ Κώστα Ἀλαβάνου, τοῦ Μάριου Πλωρίτη, τοῦ Λευτέρη Παπαδόπουλου, τοῦ Γιάννη Ζουγανέλη, τοῦ Νίκου Καλογερόπουλου, τοῦ Ἀγάθωνα, τοῦ Γιώργου Τσαγκάρη, τῆς Μαρίας Τζάνη καὶ τόσων ἄλλων ἐπωνύμων δημοκρατικῶν Ἑλλήνων, ποὺ τὸν τίμησαν μὲ τὰ ἄρθρα τους, μὲ τὶς συνεντεύξεις τους καὶ ἀκόμα τῶν χιλιάδων διανοητῶν, στοχαστῶν, τῶν δεκάδων πανεπιστημιακῶν Ἑλλήνων καὶ ἀλλοδαπῶν συνεργατῶν καὶ ἀναγνωστῶν του στὰ 24 χρόνια τῆς πορείας του, εἶναι πολὺ ψηλὰ γιὰ νὰ τὸν φτάσῃ τὸ ἔντυπο τοῦ Καραμπελιά, τοῦ Μεταλληνοῦ καὶ τοῦ Ἱερόθεου. Καί, ὡς γνωστόν, ὅσα δὲν φτάνει ἡ ἄλεπού τὰ κάνει κρεμαστάρια.

Στέφανος Μυτιληναῖος